

SIIM VESKIMEES

**HALDJARADADE
AHVATLUS**

 Sünnuste horisont

38

Siim Veskimees
Haldjaradade ahvatlus
Autoriõigused © 2014 Siim Veskimees
Kaanepilt © Siiri Kumari 2014
Toimetanud Imbi Jeletski
Kirjastus Fantaasia & kirjastus Täheveski
ISBN 978-9949-
Raamatu ilmumist on toetanud Eesti Kultuurkapital

EESTI KULTUURKAPITAL

Jõgi

Kui Oldi hiljem sellele päevale tagasi mõtles, oli kõige eredam mälestus tohutu segadus. Hirm ja põnevus muidugi ka, selline veider segu hämmingust ja seikluslustist, kuid peamiseks jäi ikkagi kõike kogetut kirjuks ja ähmaseks muutev hajevilolek.

„Jätke kaldad meelde!” käsutas Krüger. „Kas salvestus ikka töötab? Tehke mõned pildid ka. Kas te nägite, kus suunas me triivime? See on oluline! Võib oletada, et tee tagasi läheb sama koha pealt.”

„Võta rahulikult, salvestus töötab!” kostis raadiost Alexi hääl. Nataša kadus kümneks sekundiks, tuli tagasi kopsaka teleobjektiiviga peegelkaameraga ja hakkas süstemaatiliselt kaldaid pildistama.

Oldi vaatas ringi ja märkas nüüd nii Stefanil kui Krügeril õlal raadiot ja pea ümber rihma, mille küljes sõrmejamedune klaasist otsaga roostevabast terasest toru. Olgu, Krügeril oli aega, kuid ta ei olnud märganudki, millal Stefan endale kaamera külge pani. „Kaks minutit ja nelikümmend kaks sekundit,” kommenteeris ta, kui järjekordne laine neid kõigutas.

Hõljuki õõtsumine vaibus ja kogu stseen tardus paigale. Nad kõik vahtisid sõnatus vaikuses ringi, sõrm päästikul. Ainult aeg-ajalt kostis Nataša fotoaparaadi klõpsatus. Nii kestis see päris tükk aega. Lõpuks ajas Krüger end ohtes sirgu ja libistas käed üle näo. „Alex, Manite, 120 kraadi paremale ja kolmandik võimsust!” käskis ta raadio nuppu all hoides.

Oldi uuris teda huviga, sest tema hääles oli ironiat, kibedust ja loobumist. Teised ei märganud muidugi midagi, selleks valitses ta end piisavalt hästi. Ainult Oldile oli ilmselge, et kui ta seal reelingu ääres sirutas ja ebamäärase muigega ringi vaatas, käsi relva päral, jättis ta enda teada midagi väga olulist, midagi sellist, mida nad kõik teadma oleksid pidanud, et sellest seiklusest eluga välja tulla.

„Kuhu ja miks?” krägises raadiost Manite hääl vastu, kuigi turbiinide vilin juba tõusis ja masin end veepinnast pisut kõrgemale kergitas.

„Kella neljas... nüüd juba kella kolmes on saar. Suhteliselt suur ja lage. Umbes kuussada meetrit. Arvatavasti tulime läbi selle koha lähedal. See on keskmisest faarvaatrist pisut kõrval ja mulle tundub, et

faarvaatrit ennast ääristab saarteahelik. See peaks olema kõige lähem pind sellele kohale, kust me läbi tulime. Pargime masina sinna, muidu viib vool meid eemale. Nii, keerasid pisut mööda... jah, just seda ma mõtlesingi.”

Nende hõljuk libises kiirust kogudes üle veepinna. Nad kaugenesid tollest keskmisest osast, kus järjekordne nähtamatu kulp veele sügava triibu tõmbas. Oli selgelt näha, et tõepoolest on iga järgmine tõmme nõrgem.

Saar, millele Krüger oli osutanud, oli umbes pool kilomeetrit pikk ja kõige laiemast kohast vast sadakond meetrit lai üsna ebakorrapärane riba. Jõe keskosa poolne saarekallas oli paar meetrit kõrge ja üsna järsk, teine kallas ja mõlemad otsad aga soostunud. Esimesel hetkel tundus, et neil ei ole seal kusagile laskuda, sest ülejäänud, natuke kõrgem ala peale pehmete kõrkjaste otste tundus olevat metsaga kaetud, kuid kui nad saarele lähenesid, selgus, et tagapool oli suur natuke võsastunud legendik.

Hõljuk tõusis kerge vaevaga need paar väga lauget meetrit ja laskus siis rohule. Kui masin lõplikult paigale jäi, ronis Oldi raadiomasti alusele. See andis vaevalt paar meetrit juurde, kuid asi seegi. Vaadet jõe keskosa suunas varjasid nüüd puud, kuid teisel pool oli, niikaugemale kui silm selles hämus seletas, saarekete ja kanalite labürint. Kaugemal tundusid saarekesed suuremaks maaks kokku sulavat. Paremalt ja vasakul oli umbes sarnase pinnamoega – mets tolle suurema vaba kanali pool, teisel pool lagedam ala – saarekesi. Oldi taipas, et selles jões seal pidi väga palju määrama just nende lainete dünaamika. Ta arvas suutvat ette kujutada, kuidas neid saari ühest otsast süüakse, sellal kui muda teise otsa kuhjub, ja kuidas see kõik aegamööda liigub, kuid raputas siis pead – see kõik nõudis põhjalikumat uurimist.

Oldi jaoks algas see lugu kaks nädalat tagasi.

„No tere, jumalime, mida sina siin teed?”

Enne, kui ta õieti pöörduda jõudis, haarati ta käsi justkui kruustangide vahele ja ta sai õlale paar tugevat matsu.

„Aa, Stefan,” vangutas ta pead ja tonksas teda niimoodi rünnanud meest kõheldes kergelt õlale. Ta sättis prille ja uuris endapikkust, kuid ligi kaks korda turskemat meest, kes, kerge nahkjaki hõlmad lahti ja

ise üleni õhetades, umbes kuupmeetrise koti pingile asetades.

„Oled sa ikka Stefan? Vabandust, kui ma...” alustas ta kõhklemisi.

Suur mees irtitas ja pilgutas silma. „Sellise ilmaga on ka bioloogid välja aetud. Kuigi praegu midagi rohelist leida... Olgu, sammal ja kuu-seokkad on alati rohelised. Tore sind näha!”

„Ja sa ise?” Oldi mühatas. „Tegelikult rumal küsimus. Kuhu siin tulla. Vernerit kutsel?”

„Vernerist ei tea ma midagi, aga mulle pidi keegi siia vastu tulema. Sind nähes oli mu esimene mõte, et ilmselt läheme samasse kohta.” Ta uuris teist vidukisilmi, ikka veel naeratades. „Kas sulle tullakse ka vastu?”

„Stefan Veigt!” kostis korraga.

Mõlemad pöördusid vaatama. Keset ruumi, neist 7–8 sammu kaugusel seisis tüdinenud olemisega keskealine ehtskandinaavialik kontorirott, kes hoidis paberilehte silmade kõrgusel.

„Oldi Kafac!”

„See oled igatahes sina, lähemegi samasse kohta,” noogutas Stefan.

„Jonas Olderman!” Mees ei paistnud hoolivat, kas keegi reageerib või mis mulje ta seal keset ruumi üldse jätab, samal moel, vaid paberit jõllitades luges ta ette veel kümmekond nime. Tõtt-öelda oli keskmise koolivõimla suurune ootesaal vahepeal peaaegu tühjenenud, kui nüüd keskele koonduv inimeste salk välja arvata.

„Enamikku sellest seltskonnast nägin lennukis,” kommenteeris Stefan; nemad Oldiga polnud liikunud. „Sind ma ei näinud. Kust sa tulid? See sara ei paista niisugune, et siin iga minut lennukeid maanduks.”

„Tulin kaks tundi tagasi. Siia tuleb päevas vist viis lennukit ja enamik neist lõuna paiku ühes tropis. Bergeni kaudu.”

„Aaa, hoiavad kokku. Oli siin vähemalt baar?”

Mees ruumi keskel tõstis pilgu ja luges inimesed üle. „Olete meiega?” küsis ta Stefanilt ja Oldilt, sest nemad olid ainsad, kes pisut eemal seisid. Oodanud ära noogutuse, jätkas mees rahulolevalt: „Mina olen Jack. Kõik räägivad inglise keelt, eks ole? Buss ootab meid väljas.”

See osutus suureks neljakümnekojaliseks kaugsõidubussiks, nii et viieteistkümneme inimesele oli seal ruumi laialt.

„Sõit kestab neli tundi!” teatas Jack. „Bussis on loomulikult tualett ja baaris on kohvi, teed, karastusjooke ja suupisteid. Soovitan süüa

esimese kahe tunni jooksul, sest seni sõidame korralikult teel, hiljem pinnaseteel ja kohati võib tassist kuuma kohvi joomine üsna halvasti lõppeda. Bussi on ka valik filme ning muud meelelahutust. Kui midagi vajate, küsige minu käest. Kui te soovite midagi, siis ma olen bussi eesotsas ja meeeldi aitan teid.”

Nad olid alguses kõrvuti istunud, kuid nähes, kui palju on bussis ruumi, oli Stefan kolinud teisele poole vahekäiku, pomisedes vabanduseks, et ilmselt kavatseb ta magada ja Oldi võib valesti aru saada, kui ta seda tema õlal teeb.

Oldi tõmbas ninaga – õhku täitis meeldiv kohviaroom. „Keegi on juba kohvi kallal. Mina igatahes lähen,” teatas ta tõustes ja kõndis bussi ahtrisse.

Avanev vaatepilt pani ta kulme kergitama. Ta oli oodanud soojade jookide termoseid ja külmade jookide kaste või isegi külmkappi ja mingeid plastikusse pakitud võileibu. Paremal juhul. Halvem juhul oleks olnud kuuma vee termos või kiirkeetja, lahustuv kohv ja küpsised ning nurgas kott joogipurkidega, mis ehk õues seisnud ja veel mitte üles soojenenud. Oma bioloogielu jooksul oli ta kõike näinud, nii et baari väljareklaamimine oli juba iseenesest positiivne üllatus. Siin aga ootas teda korralik külmlaud, mis poleks häbi teinud väiksema riigi presidendi vastuvõtulegi. Vaagnatel ootasid prae- ja singilõigud, soola- ja marineeritud kala ning erinevad salatid. Olid kuhjad värskeid saiu, rikkalikud puuviljakorvid, tõhus kõrget klassi soojade jookide automaat ja silmad kirjuks võttev alkoholivalik. Nõud olid küll ühekordsed, kuid needki mitte kõige odavamad.

„Mis sul seal klaasis on?” küsis Stefan kahtlustavalt, kui ta oma kohale tagasi jõudis.

Oldi heitis pilgu kandikule ja sai muidugi silmapilk aru, mis klaasi teine mees mõtleb. „Courvoisier VSOP.”

Stefan tõusis sõna lausumata ja kõndis samuti bussi tagaossa. Kui ta tagasi tuli, matsatas ta istmele ja teenis Oldilt terava kõrvalpilgu. Stefaniga oli pealtnäha kõik korras, mees valitses end suurepäraselt, kuid Oldi nägi sügavamale.

„Üllatav valik?” küsis ta rohkem selleks, et teist rääkima ärgitada.

„Jah, seda küll.” Stefan vaatas üle õla tagasi.

„Midagi, mida ma teada võiksin?” See ei olnud enam tavaline küsi-

mus ja Stefan heitis talle terava pilgu. Ta naeratas küll edasi ja raputas pead, kuid jõudis mõne sekundiga otsusele ja tegi suu lahti: „Mulle ütles üks kutt tere. Ma ei tundnud teda varem ära.” Ta heitis uuesti pilgu üle õla. „Ja nüüd tuleb ta siia poole.”

Nende juurde vahekäiku jäi seisma pikemat kasvu heledate juuste ja jääsiniste silmadega mees. Oldile näis ta kohe selline arhetüüpne, kes kõigis Ameerika filmides kurje Vene agente mängivad.

„Stefan, eks ole?”

„Jah.” Kõnetatu ei naeratanud ega liigutanud end istmel. „Sinu nime ma kahjuks ei tea.”

„Alexander Medov. Vähemalt peaksid sa möönma, et tunnend mind.”

„Millega ma saan kasulik olla?” Stefani toon polnud otseselt ebaviisakas, kuid väga ametlik.

„Sa oled... selle ameti peal. Ma loodan...” Ta peatus ja kordas siis rõhuga viimast sõna: „Loodan, et sellel korral oleme ühel poolel. Võib juhtuda, et ka sina vajad liitlasi. Ma olen, ma loodan, et sa nõustud, samuti professionaal.” Tal oli veider aktsent ja Oldi tajus, et meest on väga raske lugeda.

Stefan muigas kergelt. „Kas on midagi, mis paneb su liitlasi otsima? Noh, ka mina loodan, et kui me juba siin bussis oleme...” Ta viipas ebamääraselt vasaku käega, paremas oli pooleliitrine õlleklaas täis sinakat vedelikku.

„Ma võin eksida, aga seal eespool istub keegi, kes natuke sarnaneb kellegagi LA Vene maffiast. Aga ma olen kindel, et ma eksin – nägin seda fotot mõned aastad tagasi.” Ta pööras pilgu Oldile. „Vabandage, te vist tunnete teineteist? Noh, kui me samas bussis oleme ja ilmselt sama tööd hakkame tegema... minu nimi, nagu öeldud, on Alex Medov. Turvasüsteemid, kaitserajatised.”

„Oldi Kafac, bioloog.” Ka Oldi ei liigutanud end ja naeratas ainult suunurkadega.

„Bioloog? Hm.” Seisja vaatas vaheldumisi Stefanit ja Oldit. „Meeldiv tutvuda. Muide, seal taga on üks geoloog ja vist üks tuumafüüsik. Vähemalt jutu järgi tundus.” Ta noogutas neile veel kord väljapeetud viisakusega ja lahkus siis tahapoole oma istme suunas.

„Turvasüsteemid, kaitserajatised?” küsis Oldi Stefanilt vaikselt ja pisut pilklikult.

„Palgasõdur,” pomises mees. „Päris hea. Kuulu järgi. Geoloog ja tuumafüüsik... Kuidas sind palgati? Anna andeks, et ma küsin. Tohid sa vastata?”

Oldi kehtas õlgu. „Mul on küll konfidentsiaalsuslepe, kuid see on selline tavaline, see ei puuduta mu palkamise asjaolusid ega inimesi, kellega suhtlesin. Minuga võeti ühendust, vihjati ka, et nad vajavad bioloogi, kes suudaks vajadusel nädala tundras kõmpida ja ründava jääkaru maha lasta. Mis seal ikka. Täpsemalt ei öeldud, kuid anti mõista, et mul on lootust näha midagi, mis ei tohi ajalehtedesse sattuda. Tundus piisavalt huvitav ja tahtsin kodunt kaugemale. Ja palk on hea. Ja sind kui palgasõdurit?”

„Lepingus on muidugi ka midagi turvasüsteemide ja kaitserajatiste kohta,” tuli Stefani näole irvitus tagasi. „Muide, ma ei tea, kui suured nende varud on, aga ma käin veel tankimas. Riskides, et mind bussist pärast välja kantakse.”

Suurema osa tollest esimesest päevast lonkis Oldi mööda saart ringi, kolm naist sabas. Krüger käsutas Stefani rooli, saatis ülejäänud saart üle vaatama ja asus koos Alexiga luurelennukit kokku panema. Seejärel tiirutas see riistapuu oma tund aega jõe ja saare kohal, kuni lõpuks nägid nad kõik, kuidas see ühele järjekordsele nähtamatule veesegajale järele kihutas ja kadus. Too fenomen jõel oli kogu aeg olemas. See sarnanes pisut lainetusega selles mõttes, et oli üsna juhuslik teatud üldisemale korrapärale vaatamata, ja näis tasapisi nõrgenevat.

Päev ei olnud kella järgi kaugeltki läbi, kui hakkas hämmarduma. Mis oli seda veidram, et hele laik taevas, mida nad pilvede taha peitunud päikeseks pidasid, ei olnud silmnähtavalt nihkunud, see lihtsalt tumenes. Krüger ja Alex lõpetasid teise lennuki kokkupanemist, kui nad hõljuki juurde tagasi pöördusid. Nood kaks heitsid tööd katkestamata taeva poole süngeid pilke ja Krüger pomises, et olgu, niikuinii on aeg süüa.

Nad olid sellega alles poole peal, kui väljas oli kottpime. Selle avastanud Alex sulges ja riivistas ukse ja katuseluugi. Kuna temperatuur oli ikkagi nii viieteistkümne kraadi ringis, oli neil uks seni pärani olnud.

„Mis sa arvad, kui tõstame lennuki igaks juhuks katusele?” küsis Oldi Krügerilt. „Ega te seda enne ikka välja ei saada, kui valgeks läheb.”

„Nägid sa mingeid elukaid?” küsis Krüger huviga.

„Ei. Ja mitte ühtki äratuntavat jälge. Aga mingid vee-elukad käivad siin aeg-ajalt maal.”

Krüger noogutas. „Mehed, appi.”

Lennuk oli kerge, aga katusele oli seda parem nii tõsta, et kaks on all ja kaks võtavad üleval vastu.

„Palun, andke keegi mu kohvitass ja võileib, ma vaatan siin paar minutit ringi,” hüüdis Alex katuseluuigist alla. „Ootan, kuni silmad pimedusega harjuvad. Palun tõmmake aknakatted ka alla.” Oldi, kes oli kavatsenud sisse sööma minna, mõtles ümber. „Ma jään siia Alexile seltsiks. Palun ka minu tee ja võileib.”

Nad toetasid oma tassid raadiomasti alusele ja mugisid mõni aeg vaikides. Peale luukide sulgemist olid nad veel midagi näinud akendest tulvavas valguses, kuid kui katted üksteise järel alla lasti, saabus täielik pimedus. Nii täielik pimedus, et Oldil oli tegemist võileiva suu juurde tõstmisega, ja ta imestas, kuipalju ta on harjunud ka sellises lihtsas asjas silmade abi kasutama. Võib ju tunduda, et sa tõstad teetassi huulte teie seda vaatamata, kuid ikkagi fikseerid seda silmanurgast...

Paari minuti pärast hakkas ta uuesti ümbrust seletama. Nii vähe, kui aknakatted valgust läbi lasksid, jäi siia-sinna ikka mõni pilu ja selles peaaegu olematus valguses muutus lagendik uuesti hoomatavaks. Kuid ainult lagendik, kaugemal valitses endiselt kottpimedus.

„Kuidas teil seal üleval on? Kohalikud saurused pole nahka pannud?” krigises Alexi rinnal raadio. See oli Stefan. „Radar on muide täiesti tühi, aga see on kogu aeg tühi olnud. Te vist ei näinud kah ühtki hiirest suuremat elukat?”

„See on Oldi rida,” ühmas Alex.

„Jah, ma tean, aga tema raadio tegi mulle siin tooliseljatõe peal vilet. Ja ta relv on ka siin. Teadlane.”

„Ta usaldab mind. Side lõpp,” mühatas Alex. „Relva tuleb muidugi kaasas kanda,” jätkas ta siis; Oldile tundus ilmne, et teised seda enam ei kuulnud, see oli ainult talle. „Me oleme täiesti võõras situatsioonis, kus võib juhtuda mida iganes. Inimene peab puhkama, aga hõljukist väljas tuleb alati valmis olla selleks, et mingil põhjusel osutub võimatuks sinna tagasi pöörduda.”

„Mul on püstol kaasas,” kohmas Oldi.

„Jah? Hea. Aga ma ei mõelnud ainult seda.”

Oldi jäi õige mitmeks sekundiks vait. „Tahad sa öelda midagi sellist, et Krüger ei ole vast päris esimest korda hõljuki roolis ja nii rumal, et ei oska masina inertsit arvestada?” venitas ta siis.

Esiotsa ei vastanud Alex midagi. „Nagu ma juba bussis ütlesin, otsin ma mõttekaaslast,” hakkas ta siis rääkima. „Näiteks, kes jagavad mõtet, et see on tore koht, aga kunagi võiks koju minna. Mul on suhteliselt ükskõik, milliseid huvitavaid korraldusi on üks või teine agentuur või organisatsioon meie väikese seltskonna erinevatele liikmetele andnud. Suure asja nimel on igasugused jupijumalad nõus inimesi ohverdama. Ikka teisi. Kas me jagame mõtet, et unikaalne sina ja unikaalne mina pole ohverdatavad millegi arusaamatu nimel?”

„Jah,” kehtas Oldi õlgu. „Sellest järeldub?” Ta tõdes, et ta õlakehitus läks kaduma, kui teine seda just riiete sahinast välja lugeda ei osanud.

„Lihtsalt filosoofilised mõtted. Näed sa midagi?”

„Ei midagi. Ma ei küsinud ainult filosoofilisest huvist.” Ta muutis ka oma tooni tasaseks ja kaalutlevaks. „Hm, sõbrad on alati teretunud.”

„Meil on vist targem alla minna. Pärast võib ju veel korra vaadata. Niikuinii tuleb arutelu, mida me teame ja arvame. Eks homme räägime sellest, mida välja ei öeldud.”

Ta tõmbas luugi lahti ja tuhm kabiinivalgus pimestas silmi.

Oldit ajas peaaegu naerma see „teame”.

Lennujaamas bussi topitud seltskond ei olnud vennastunud. Oldi oli ainult kerge rahulolematusega täheldanud, et mõned agaramad olid end sättinud samale pingireale kolme nende hulka ära eksinud nais-terahvaga ja lõid neile entusiastlikult külge. Naisi oli ta muidugi juba lennujaamas tähele pannud ja omal viisil olid nad kõik sellised, et kutsus külge lööma. *Sõprus maksab kah midagi*, lohutas ta ennast ja ega ta iseendale valetanudki – naistega polnud tal kunagi väga hästi läinud, kiiret ärarääkijat temast polnud.

Esimene üllatus ootas kohale jõudes, kui selgus, et nende jaoks ei ole magamiskohti ja neil tulebki sealsamas bussis magada. Otseselt halba selles midagi ei olnud, lõpuks oli buss soe, mugav ja pehme, kindlasti parem magamiskotiga otse telgipõrandal lebamisest – kui see oleks alternatiiv olnud –, kuid väheke kummastavalt mõjus see siiski pärast

üsna heldele varustamisele viitavat algust.

Selline veider vastuolu jätkus ka hommikul, kui esimesel pilgul paistis, et nad on parkinud keset inimtühja tundrat. Kahekorruseline konteinermajade kuhi – Oldi murdis pead, kuidas need sinna toodud olid – mahutanuks vast inimest viiskümmend. Jack selgitas, et kuna korralikke duširuume on ainult kaks, saab igauks pool tundi graafiku alusel ja ülejäänud ajal on kes ees, see mees. Seda „ülejäänud” aega oli seitse öötundi, sest mõlemas uksele kinnitatud graafikus oli hetkel kirjas kolmkümmend inimest.

Vähemalt sai ta lõpuks oma tööandjaga kokku. Vernereri kabinet oli ühe konteinerelamu nurgas, akent sel ei olnud, küll aga 42” displei.

„Istu. Kohti valida muidugi ei ole.” Suurte kõrvadega kiilaspäine mees, kes veidral moel meenutas bolonkat – võib-olla sellepärast, et ta tundus madal, ümar ja sõbralik – viipas toolile teisel pool kirjutuslauda oma vaevalt neljaruutmeetrisel „kabinetis”.

Oldi istus. Pea valutab ja tal oli külm. Ja tal polnud aimugi, kus ta on. Bussisõit oli kestnud mitte neli, vaid seitse tundi. Nad olid joonud ja söönud ja uuesti joonud ja igavusest veel joonud.

„Esiteks tavaliselt oktoobris veel nii külm ei ole ja teiseks on tipp-hetk. Generaator ei ole sellisele koormusele arvestatud,” ühmas peremees, nähes Oldit kampsunis värisemas. „Konjakit? Annab sooja.”

Oldi keeldus. „Üritan pea selge hoida.”

„Läheb vaja, läheb vaja...” Verner hõõrus käsi vastamisi. „Nii et mis meil siin siis on... Kriminaalkurjategija Oldi Kafac. Jah, ma tean, ma tean – rumal juhus. Hädakaitse valesti tõlgendamine. Pole vaja selgitada – ühelt poolt on see meile ükskõik, teiselt poolt aga – ütleme otse – teretulnud, sest nüüd oled siin. Siin on kõik sellised, kellel midagi muud üle ei jää, kui see su enesetunnet parandab. On see arusaadav, et siit alates lõppeb tavaline loogika ja tavaline maailm? Meil on vaja välja saata üks grupp. Siit edasi kehtivad meie reeglid. Kindlasti on sul kasulik neid järgida.”

Oldi põrnitses mornilt. „Kuni teatud piirini. Ma ei hakka tegema midagi, mis viiks mind veel sügavamale sita sisse, kui juba olen. Ega midagi, mis on mulle kui inimesele vastuvõtmatu. Et see selge oleks. Te palkasite mind kui bioloogi. Ma aktsepteerisin teatud riski ja ma saan aru, et te ei soovi info levikut. See on arusaadav.”

Verner noogutas. „Midagi muud ma ei ootagi. Nüüd on nii – nädal aega trenni. Kõik ekspeditsiooni liikmed peavad oskama kasutada kõiki relvi ja kõiki seadmeid, mis teil kaasas on. Kuna siin on inimesi, kelle osavõtt ekspeditsioonist on küsimärgi all, ja inimesi, kelle puhul kasutatakse lihtsalt võimalust neid treenida, on üldine reegel, et kogu õppuste aja mitte kellegagi ei endast ega oma minevikust ei räägita. Ütlen otse ära, et teid jälgitakse. Sa ei tea, kes moodustavad lõpliku ekspeditsiooni. Ülejäänud ei pruugi teadagi, et üldse mingi ekspeditsioon toimub. Seega, mitte mingit infovahetust. Sul on ainult nimi. Soovitavalt eesnimi. Kas Oldi sobib?”

„Sobib küll. Kuigi ma ei saa sellest aru – mis organisatsiooni alla me kuulume? Sõnastagem teisiti – kas võib esineda olukord, et ma pean kellelegi midagi vastama? Ja kui esineb, siis mida ma sel juhul vastan? Saa aru, mulle sobib, et kontaktisikuks oled sina ja kõik teised saadan ma kuradile, aga kas võib esineda erandeid?” Oldi oli kunagi ka natuke juurat õppinud ja peamiselt kasutas ta seda selleks, et ebameeldivates olukordades vastik olla. Talle endale meeldis selle kohta kasutada internetis levima hakanud sõna „trollima”.

„Ei peaks esinema. Kui juhtub midagi ettenägematut, siis sul on leping. Mis laagris toimub, pole kellegi asi.”

„Seega, kas ma saan õigesti aru, et kui miski tundub mulle sellest lepingust lähtudes mitesobiv, saadan asjaosalised lihtsalt kuradile ja soovitan sinu poole pöörduda? Selle klausliga, et loomulikult tuleb lepingut tuleb tõlgendada – ütleme – avaralt. Ma tean, milleks siin olen. Täpsemalt – ei tea, kuid tean, et see ei tohi ajalehtede esikülgedele sattuda.”

„Ma soovitan tungivalt siiski järgida kõiki juhendeid, mida instruktorid annavad...”

„See on mõistetav. Ma loodan, et nad on professionaalid ega kahjusta kedagi. Jutt oli vastutuse piiridest. Kas ma saan õigesti aru, et leping on mul sinuga?”

„Jah, põhimõtteliselt küll...”

„Kas sa oled selle ekspeditsiooni juht?”

„Ma ei tule kaasa. Ma olen tellija esindaja...”

„Kas sa oled siin kõige suurem ülemus või on teistel teised esindajad?”

„Ma ei saa aru, miks see oluline on?”

„Ma tahan teada, keda tuleb kuulata ja keda ei tule. Kas sa oled veendunud, et kõik teised teavad täiesti täpselt, sajabrotsendilise kindlusega, mis tuleb sinu – ja seega tegelikult meie mõlema – tööandjale kasuks?”

„Iga isik on saanud omad korraldused...”

„Just. Seega ma täidan sinu omi.”

„Sellest me vist alustasime juba kaks nädalat tagasi.”

„Hästi. Millal ma teada saan, milles ülesanne seisneb?”

„Järgmises vahebaasis.”

„Nädala pärast.”

„Jah, umbes.”

„Mida tähendab umbes?”

„Täpne minekuaeg ei ole veel kindel.”

„Kas see võib homme olla? Või ülehomme? Või kuu aja pärast?”

„Ei, see võib kõikuda vaid paar päeva.”

„Niisiis, ma ei tea, millal me edasi liigume, ma ei tea, miks me läheme ja kuhu, ja ma ei tea, kas keegi siin ringi kondavast karjast üldse millestki midagi teab või millegi eest vastutab. Aga kuni raha jookseb, võin ka hullemate lollustega tegeleda.”

„Härra, tegemist on julgeolekukaalutlustega. Me ei soovi, et meie ekspeditsiooni detailid saaksid laiemalt teatavaks.”

„Härra, see jutt on härjasitt. Kui sa tahad, et inimesed sinu heaks töötaksid, täpsemalt, midagi ära ka teeksid, tuleb neile anda infot selle kohta, mida nad tegema peavad. Mida varem ja põhjalikumalt, seda parem. Julgeolekumeetmed töötavad sellele täielikult vastu ja see on ka põhjus, miks selliselt toimivad struktuurid nii vähe ära teevad. Kui keegi kretiin mängib seda mängu, et sul ei ole rohkem teada vaja, siis ilmselt on tal oma naha hoidmine tegelikust tulemusest kallim. Ma järgin reegleid, kuni selle eest makstakse, aga lepime kokku, et vähemalt omavahel vesteldes nimetan ma asju õigete nimedega ja see, mis siin toimub, on vandenõufriigi orgasmihetk. Võid mu arvamuse kirja panna ja oma ülemustele edastada.”

Nad jätkasid seda vestlust veel pool tunnikest ja nii selgelt oli näha, et Verneril oli Oldist lõpuks siiralt kõrini. Aga seda ta ju tahtiski.

Nad kõik läksid magama, kuigi kell oli alles kuus õhtul. Vähemalt heitsid nad kõik pikali ja laetuled kustutati, valgust andsid vaid tuhmid lambid juhuruumi avatud ukse kohal. Hämmarduma oli hakanud ju kella kolme paiku ja kogu vahepealse aja olid nad vestelnud.

Oldi oli maruvihane, kuigi ta püüdis seda varjata. Nad olid arutanud tohutut hulka ulmelisi teooriaid ja mitte kuhugi jõudnud.

Kabiinis sosistati. Duši alt tulles kuulis Oldi vähemalt kahes nurgas diskussiooni jätkuvat ja mõtles muiates, et suurt rohkem nende seltskond ei võimaldagi, kui keegi iseendaga ei räägi. Elena ja Alex – selge. Aga kes on teised vestlejad?

Oldi ei saanud sinna midagi parata, et vaatamata kõigele oli vähemalt temal lahedam tunne. Hõljuki kabiin oli päris suur. Seal oli algselt olnud kuuskümmend reisijakohta, kümme rida toole, kolm kummalgi pool vahekäiku – ja nad ei olnud ka kaheteistkümnekesi päris pead-jalad koos, kuid ülesriputatud telgiriided andsid minimaalset privaatsust ja kui keegi norskas, kuulsid seda paratamatult kõik. Lisaks sahisest ja tiksus kliimaseade ning vaatamata sellele oli õhk selline – poliitiliselt korrektselt väljendudes: hingatav. Nüüd olid aknad praakil – fikseeritud ja sääsevõrgud ees – ja kops lausa puhkas.

Nad magasid Natašaga kõrvuti, kuid eelmiste hõljukis veedetud ööde jooksul ei olnud nad teineteise lähedust otsinud. Oldil polnud tahtmiski – kõik pidid seda ju paratamatult kuulma. Lisaks oli naine jäänud tema jaoks mõistatuseks. Nataša paistis ta seltsi otsivat ja heameelega temaga „kajutit” jagavat, kuid intiimsemast lähedusest mitte hoolivat. Sel ööl – või mis öö see kella järgi oli – leidis ta naise oma magamisasemelt. Nad suudlesid ja kallistasid pisut aega ja see oli mõnus. Kui Oldi käe talle jalge vahele libistas, paistis ka see naisele meeldivat, kuid kui ta sõrmed teed sissepoole otsisid, raputas too kergelt pead. Nataša keeras end kõhuli ja juhtis ise mehe riista oma tagumikku. Eks ta pidi olema end enne millegi sobivaga sisse määrinud, sest takistust õieti ei olnudki.

„Tead, ära imesta,” sosistas ta Oldile kõrva, kui nad pärast kõrvuti lamasid. „Ma ei taha endast palju rääkida, aga seal, kus ma kasvasin, oli väga levinud see tüdrukute tagantpoolt kasutamine. See on päris mõnus, kui sellega ära harjuda. Ja siis mind vägistati. See oli ammu,

ma olin viisteist, aga mul on see sisse jäänud, et tagantpoolt on sõbralik ja lahe, aga seda nii-öelda õiget auku kasutavad sitapead. Sorri, saad aru?”

„Hm, mis sa sel päeval teed, kui sa otsustad lapsi saada?” ei osanud Oldi midagi targemat küsida.

„Siis ma otsin mõne nii arusaaja kuti nagu sina, imen sul paugu lahti ja määrin ise õigesse kohta.”

Oldi oli pisut põrutatud. Nataša rääkis seda rahulikult, nagu kõige loomulikumat asja, ja Oldi jaoks see kuidagi kahestus. Ühelt poolt ta teadis, et naine valetab, kuid teiselt poolt rääkis ta seda teatud sügava sisemise kindlusega, umbes, et *kui need ja need eeldused oleksid õiged, olekski see nii.*

Mees küsis rohkem selleks, et mitte oma segadust välja paista lasta: „Sorri, et ma küsin, aga mida sa tunned? Küsin seda sellepärast, et ma ei saa päris hästi aru. Mis sulle meeldib? Mida sa naudid?”

„Ära muretse. Ma ei ole kunagi elus rahuldust saanud. See on teist-sugune. Seks on ikka tore. Saad aru, tunda end naisena, tunda, et inimene, kellest sa hoolid, tahab sind. See on nii mõnus, kui sa mind kallistad, mis sest, et ma ei tunne midagi sellist, mida vist teised tunnevad. Tegelikult ma tahtsin rääkida, aga ma teadsin, mis on su esimene mõte, kui sinu voodisse tulen, nii et ma parem siis juba võtsin riidest lahti ja valmistasin end ette.”

Nataša hääles oli naeru ja Oldi pidi tunnistama, et selline utilitaarne lähenemine pole üldse halb. Samas aga hämmastas teda taas see tõe ja vale kummaline segu.

Mida naine selle jutuga taotles? Võimalik, et vaid seda, et tal ei tekiks tõrget – see paistis tõsi olevat, et ise ta seksist suuremat ei saa, et see on teatud mõttes ainult hind. Aga mille hind? Sõpruse? (Et kui mul on keha, mida sa tahad, siis miks ei võiks ma lubada sul seda teinekord kasutada...) Või vajab ta meest millekski? Pärast küsimust, et mis talle meeldib, pani Nataša ta ilmselt kategooriasse 'mehed, kes naudivad naisele naudingu pakkumist', ja ütles, et talle meeldib end keppida lasta.

Ent ikkagi oli selles kõiges midagi põhjalikult viltu, kuid Oldi otsustas mitte järeldustega kiirustada, vaid anda endale aega kogu asi rahulikult läbi mõelda.

„Kas sa tead, kus me oleme?” Nataša silmad olid nagu kaks põhjatut järve, kui Oldi tema poole vilksas vaadata. Tema hääli oli tasane ja selles näisid puuduvat kõik emotsioonid. Oldi sai aru, et naine on segaduses ja hirmul.

„Sama palju kui sina.” Ta kehtas kergelt õlga, millele naise lõug toetus. „Me ju arutasime seda...”

„Kas sa usaldad mind?”

„On sul midagi varjata? Nataša, me kõik oleme siin luurajad ja ilmselt rohkem kui ühe peremehe teenrid. Jätame selle. Ma kuulan sind.”

„Näiteks Krügerit ma ei usuks, ükskõik, mida ta ütleb, sest ta ju nii ilmselt tõi meid siia.”

„Nojah... Seda vist arvavad niikuinii kõik, ma ei saa aru, miks ta vastupidist väidab?”

„Siis peab ta teadma teed tagasi?”

„Ei ole kindel. Ta on seda liiki sõdur, keda võib enesetapumissioonile saata, kui ta õigesti ära rääkida. Tõsi, ainult siia saatmine on väärtusetu, kui info tagasi ei jõua. Aga info võib tagasi jõuda side vahendusel – nii, nagu nad esimest korda sellest jõest pilte said.”

„Mida me teeme?”

Oldi ohkas. „Kõige kindlam oleks talle kuul pähe lasta ja siis kiiresti kogu hõljuk lahti võtta, kontrollida, ega tal siin mingeid peidetud seadmeid ei ole, mis mingi aja pärast sigatsema hakkavad. Aga selleks tuleks kõik teised nõusse saada, muidu kulutame liiga palju aega seletamise ja jahmerdamise peale. Viimane sisaldab ka tulevahetust.” Ta oli alustanud seda juttu tegelikult bluffi mõttes. Ta tundis ennast – ta ei saaks sellega hakkama. Kuid kui ta lõpetas, teadis ta, et tegelikult oleks see kõige õigem teguviis.

Naine uuris teda natuke aega, ilmselt kaaludes sedasama – kuipalju sellest on bluff? „Kas me ei peaks vene keelele üle minema? Sina ju oskad seda, eks ole?”

„Ei ole mõtet. Krüger oskab ka. Räägime lihtsalt tasa.”

Nataša noogutas. „Kes võiks meiega olla? Stefanit sa tunnend varasemast ajast?”

„Stefani annaks ära rääkida. Alex on kõige kahtlasem, võimekas ka. Elenast ja Manitest ei tea ma midagi arvata. Kas nad võivad ohtlikud olla?”

„Jah. Manite on Krügeri tibi.”

See oli üllatus. „Kust sa tead?”

„Nad käisid ükspäev duširuumis keppimas.”

Naised, mõtles Oldi. „Elena?”

„Pole aimugi. Aga millegipärast mulle tundub, et ka Alex ja Elena ei alustanud tühja koha pealt.”

„Alex tegi mulle kummalisi vihjeid, ma räägin temaga homme.”

„Milliseid kummalisi?”

Oldi kehtas uuesti õlga. „Ehk oli ta lihtsalt hirmul? Ta otsib sõpru. Ütles, et keegi meie hulgast on Ameerika vene maffiast.”

„Huvitav. Mida sina kogu asjast mõtled? Niikuinii jätsid ka sina midagi rääkimata.”

„Otseselt mitte...” Oldi kõhkles hetke. Selleks, et naise usaldust võita, tuli talle rääkida rohkem, kui laua ümber sai arutatud. „Küsimus on aktsentides, interpretatsioonis. See on mingit liiki paralleelmaailm ja fenomen, mis meid siia tõi...” Jälle kaalutletud paus. „Mõtles ise, sa oled teadlane – Põhja-Jäämerel on tekkiv-kaduv tee paralleelmaailma. Kuidas ma sulle seletan... On liigagi ilmne, et me näeme väga väikest osa pildist.” Veel üks mõõdetud paus: „Nataša, ma lugesin kunagi ammu Stalini katsest ehitada põhja raudtee. Sellest ei tulnud midagi, nad said valmis vaid esimese lõigu ja seegi lagunes. Igikeltsale ei saa ehitada. Seda raudteed ehitati vangide abil ja tuhandete elude hinnaga. Selle raudtee iga meetri alla on maetud umbes kaks laipa. Ma nägin mingisse ajakirja lisatud kaarti paarkümmend aastat tagasi, kuid minu meelest kattub see raudtee osaliselt tolle punase joonega. Tundub, et Stalin teadis sellest fenomenist. Tõenäoliselt teatakse sellest teatud ringkondades ammu. Oled sa lugenud raamatut „Sannikovi maa”? Kui ma hakkam mõtlema, siis on Põhja-Jäämere uurimine täis mõistatuslikke lugusid. Isegi populaarteaduslikke materjale lugedes on mul teinekord tekkinud tunne, et inimesed käituvad imelikult ja midagi olulist jäetakse ütlemata. Ühesõnaga, ma ei imestaks millegi üle. Et Krüger on mingi igivana seksti agent või hoopis verivaenlane, et me oleme siin kõik pooleldi nõiad, et meil on kaasas tuumarelv... see viimane on vist leebem neist kõigist.”

„Kas sina oled nõid?”

„Kas sina ei ole?”

Naise silmad olid kui lõputu pimedus, mille kauges, kirjeldamatult kauges sügavuses helgib äsja plahvatuses tekkinud universumi taju-matu valgus.

„Sa tead vastust.” Nataša pööras end pisut ja asetaskäe mehe rinnale. Nüüd puutusid nende ninad peaaegu kokku. „Mis on sinu oskused ja võimed?”

„Kas sa ei tea seda?”

„Ära vasta küsimusele küsimusega. Mina ju ka ei tea, palju sind usaldada saab.”

Oldi liigutas pisut õlga. „Ma ei ole mingi nõid. Ma tajun maailma pisut... teistmoodi. Seda on raske seletada. Ma tajun olendite... ole-must. Enamasti pole sellest kasu ja enamasti ei saa ma aru, mida tajun. Aga näiteks saan ma väga hästi aru, kui keegi valetab. Ja ma tajun teise elusolendi lähedalolekut. Mitte alati ja mitte kaugelt, aga kui sa paned näiteks merisea ühte kümnest kastist, leiab ma selle üles peale vaadates. Sinu kord.”

Nüüd liigutas naine pisut õlga. „Võtsid sõnad suust. Ma olen natuke ennustaja. Vanaema õpetas. Oskan asju otsida. Mõnikord. Mõnikord, kui inimesesse süvenen, näen nägemusi. Mõnikord on need õiged. Raha teenimiseks piisab.”

„Sa valetad,” ohkas Oldi.

„Mida? Miks sa arvad, et ma valetan? Ma...” Nataša mõtles. „Ma ei valeta.”

„Võimalik, et otseselt mitte. Ent kõik, mida sa mulle ütlesid, on tähtsusetud teisejärgulised detailid.”

Nataša vaikis terve minuti. Lõpuks ta ohkas omakorda. „Olgu. Ma olen nõid. Mulle meeldib mõelda, et ma olen nõid. Aga ma ei saa vähi-matki aru, kuidas see toimib... kui toimib. Ma oskan mõningaid asju päris hästi, kuid... Seni ma ei valeta?”

„Ei. Aga sa vingerdad ja otsid sõnu, et mitte asjast rääkida. Muide, sellest arusaamiseks ei ole vaja nõid olla.”

Nataša vaikis uuesti terve minuti. Siis pöördus ta pisut kõrvale, enne kui rääkima hakkas. „Kas võib, et ma räägin endast teine kord? Ma ei ole selleks valmis. See ei ole eriti lõbus lugu, kuidas ma kasvasin ja lõpuks FSB palgale maandusin. Räägime parem teistest. Mida Krüger suudab?”

Oldi mühatas. „Ma ei tea. Keegi teda ei usalda, eks ole, aga alahinnata teda ei tohi.”

„Mida Stefan suudab?”

„Ma ei tea. Ma ei näe kelleski rohkem, kui nad välja paista lasevad. Mida sina näed?”

Nataša kõhkles ja Oldi tões nukrusega, et ilmselt on ta halvimald kartused tõeks osutunud – ta on naisele vahend.

„Ega minagi täpselt tea...” Ta vaatas Oldile otsa ja lisis: „Krügeril peab olema salajane liitlane, kes igas olukorras tema korraldusi täidab, muidu on risk tema jaoks talumatult kõrge. Ma arvan, et tal on veel üks liitlane, muidu oleks ta hoosamalt varjanud oma suhteid Manitega. Mis siis, kui ta loeb mõtteid?”

Oldi mõtles. Seda rääkides oli naine suhteliselt siiras. Kui välja arvata, et ta ilmselt valis teema, kus end kindlalt tundis, oli ülejäänud paigas. „See seletaks nii mõndagi,” pomises ta rohkem nagu iseenesdale. „Mida sa näed? Kas me peaksime kohe ründama ja üritama tagasi minna?”

Nataša liigutas jälle õlga. „Ma ei näe. Kõik on kohutavalt segane. Aga...” Ta ohkas. „Kuule, Maal – noh, on nii ilmne, et me ei ole enam Maal – Arktikas on see vihur peaaegu püüdmatu, aga siin toimub midagi keskmiselt iga kolme minuti tagant. Luurelennuk ei sattunud Maale, vaid kuhugi mujale. Krüger peab midagi teadma, sest arvestades, et vihureid on paarkümmend tunnis, oleks Maale tagasisattumise tõenäosus väga ligikaudu üks kümnele tuhandele. Võimalik, et palju halvem, sest siin näib puuduvat korrapära.” Oldil jäi vaid imestada, kui täpselt naine olukorra kokku võttis. „Krüger peab teadma midagi, mis õigustaks sellist tohutut riski. Esimeseks tuleb pähe, et luure on olnud palju parem; meile näidati vaid esimese luure raporteid. Terve mõistus ütleb, et tõde on hulga pöörasem.”

„Me ju esitasime neid küsimusi. Krüger ainult valetas.”

Naine surus oma huuled vastu mehe kõrva ja nüüd oli ta hääli pea kuulmatu: „Ma tajun õiget. Ma suudan leida tee tagasi.”

Oldi leidis end alailma mõtlemas anekdoodile, mida Stefan oli talle rääkinud eelmisel retkel, kus nad koos olid. Tegelikult polnud see isegi eriti naljakas: „Istuvad luurekooli kasvandikud ja räägivad anekdoote.

Esimene alustab: „Juhuslikult...” ja kõik juba naeravad.”

Kui tore juhus see ikkagi oli, et nad Natašaga kokku said...

Kõik keerles. Oldi jäi istmele ainult tänu turvavööle – kuigi see valusalt kõhtu soonis, ei lennanud ta vähemalt mööda kabiini ringi. Mingid esemed kukkusid talle pähe, akna tagant vilkas mööda veidralt püsti keeratud meri ja mingisugune pisike silinder, mille tagumises otsas oli leek. Kulus raskestimääratletav silmapilk, enne kui nähtu talle päralt jõudis ja hirm hakkas – keegi oli kopteri pihta raketi lasknud.

Raksatus. Veel pöörlemist. Suits ja leegid. Vastutormav lumelagendik. („Kust sai siia keset merd lumi?”) Kopter pörkus kõhuga vastu lumepinda ja pörkas üles tagasi. Teist korda ei õnnestunud enam nii täpselt kõhuli kukkuda, tiiviku otsad kraapisid ühe hetke jääd, raputus ja vibratsioon olid hullemad kui kukkumine ise, ja siis olid labad läinud. Lumepind tormas endiselt mööda ja hakkas vasaku külje akendele lähenema. Lõpuks sai segiloksutatud mõistus aru, mis toimub – kukkumise on nad küll üle elanud, kuid tiivikuta kopter kihutab ikka veel kelguna üle selle, mis kõige tõenäolisemalt on meres hulpiv jäälaam. Meri oli suuremas osas lage, järelikut ei saa jäätükk väga suur olla. Järelikut ootab neid teekonna lõpus külm suplus.

Päästevest! Oldu hakkas rihmapandla kallal kohmitsema, kuid tal vedas, et ta seda lahti ei saanud, sest teekond sai väga järsult otsa, ja mitte vees, vaid mingi suurema jää- või kaljupanga jalamil.

„Välja! Nad võivad iga hetk tagasi olla!” karjus keegi.

Oldi ei saanud aru, kust hääled õieti kostab. Nagu vatist sõrmedega sai ta lõpuks rihma lahti ja koperdas ukse suunas. See oli kaks sammu rohkem kui 30 kraadi ülesmäge, sest masin lamas paremal küljel ja parema külje ust ei tasanud puudutadagi – ühe pilguga oli selge, et sealtkaudu ei saa kuhugi, sest kogu too külg oli mõlksis ja purunenud akendest paistis jäätükkide segadik.

Ta kartis, et ei saa ust lahti, kuid see rebiti tal käest, niipea kui ta avariikangi keeras. (Ta sai palju hiljem teada, et luugi sulgurites on lõhkelangud, mis rakenduvad avariikangi pööramisel.) Ta vaatas kiiresti ringi ja siis kopteri sisemusse tagasi. Keegi ei olnud talle järgnenud, ta toimetas üksi. Neid oli kopteri tagaosas, reisijatesalongis olnud kuus; kaks pilooti istusid ees. Nüüd nägi ta ainult üht kogu kägeras toolis kõssitamas, ülejäänud – ta ei suutnud neid kokku lugeda – vedesid

koos lahtipääsenud varustusega tagapool põrandal. *Mis pilootidest on saanud?* Ta ei teadnud, mida õieti tegema peaks. Ta jõllitas paar sekundit toda kaost ja kummardus siis uurima ainsat toolis istujat.

Paar tuhmi hoop, siis raksatus.

„Kuidas teiega on?” Üks pilootidest oli ilmselt rakendanud jõudu, et avada juhtimis- ja reisijateruumi vaheline uks. See ei tulnud päris lahti, uks jäi pooleldi seinal seisvale mehele umbes rinna kõrgusele. „Väga ruttu! Nad võivad iga hetk uuesti tulla! Me peame eemale saama!” Mees kuulatas. „Jookske!” Ja siis oli ta kadunud.

Inimene toolil tõstis pea ja hakkas uimaselt rihmapandla kallal näperdama. See oli tumedavereline ebamääraselt araabiapäraste näojoontega naine, piisavalt kena, et Oldile juba treeningutel silma jääda. Oldi oli teda kopteris silmanurgast piilunud, too oli seda märganud ja muianud, isegi pisut pilklikult silmi vastu teinud.

Oldi rabas ta jalule, hiivas luugini ja lausa viskas ta sealt välja.

Ta kõrvu jõudis kiiresti valjenev reaktiivmootorite huile. Ta haaras oma seljakoti ja viskas sellegi välja. Siis vaatas ta ringi. Küljeli lamava kopterivraki luugiserv oli umbes kaks meetrit lumepinnast ja ta kõhkles paanikas – vilin muudkui valjenes... Kui ta nüüd põgeneb, pole kuigi lihtne tagasi ronida, et aidata kopterisse jäänuid. Kuid see järjest valjenev vilin...

Ta hüppas jääle, haaras oma seljakoti ja koperdas järele selle ajaga paarikümne sammu kaugusele jõudnud naisele. Lennuk tulistas pardakahuritest, vaevumata rakette kulutama. Oldi viskus kõhuli niipea, kui kuulis laske. Prahvatused selja taga näitasid, et ta ei teinud seda liiga vara. Kui ta selja taha vaatas, põles kopteri vrakk lahinal. Ta ei teadnud, palju kulub lennukil aega ringipööramiseks, ta kõhkles, kas tagasi minna, kuid mõistis siis, et sel pole mõtet – seal põrgus ei saanud keegi elus olla.

„Oled korras?” Naine oli tema juurde tagasi tulnud ja raputas teda õlast. „Läheme!”

Oldi rabeles püsti, rabas kaasa sealsamas vedeleva seljakoti ja koos jooksid nad – pigem küll koperdasid – sajakonna meetri kaugusel turritavate kaljulahmakate suunas. Oldi teadvustas alles käigu pealt, et nad on siiski kuidagi saareni jõudnud, sest teravad tipud, nii järsud, et lumi nende nõlvadele pidama ei jäänud, näisid kõrguvat otse kaeulatuses.

Nad jõudsid kaljudeni ja viskusid esimeste lumest välja ulatuvate rahnude taha maha. Kopter põles suure leegiga ja kedagi teist ei olnud näha. Neid alla tulistanud hävitaja oli kusagil kaugemal ringi pöördunud ja tuli tagasi. Seekord ei tulistanud ta kopterivrakki, vaid kuhugi saare poole. Valang jäi kuidagi lühikeseks ja lennuk pöördus järsult kõrvale. Nüüd oli Oldil aega jälgida, kuidas see veel kord ringi pöördub, seekord palju kõrgemal ja ettevaatlikumalt, ja siis kuhugi saare suunas tulistab. Oldi arvas nägevat ka üles talle vastu lendavaid tras-serkuule. Hävitaja ründas veel kaks korda, tulistades välja ka viimased tiibade all ripuvad raketid, tegi siis ühe ringi, seekord juba mitme kilomeetri kõrgusele tõustes, ja kadus lõpuks enam-vähem lõuna suunas.

Kui juba kümme minutit oli vaikne olnud ja jope lahtiste hõlmade vahelt otse vastu paljast kaela paiskunud lumi korraga kohutavalt külmaks muutus, ajas Oldi end jalule ja asus end korrastama.

„Kuidas sinuga on? Kõik terve?” küsis ta naiselt, kes teda tõusmas nähes kah end kõigepealt põlvili ja siis püsti ajas.

„Tundub,” pomises see end kobades.

„Muide, mina olen Oldi. Oldi Kafac.”

„Nataša.”

„Väga meeldiv, Nataša.” Oldi kontrollis üle ka oma relvad ja seljakoti. Naisel ei olnud midagi ja ta vaatas pisut abitult ringi. Oldi pani mütsi pähe ja kindad kätte; need olid alles tänu sellele, et ta oli need jope taskutesse toppinud, kui tukkuma jäi.

„Sul pole mütsi ja kindaid?” Jope vähemalt oli naisel õnneks seljas.

„Jäid kopterisse.” Ta kirtsutas nina, tõmbas kapuutsi tihedamalt pähe, kloppis samuti riietelt lund ja peitis siis käed varrukatesse. Oldi otsis seljakotist varukindad. Tal oli magamiskott ja toiduratsioonid ning ta ei suutnud jätta endale mõttes plusspunkte andmata, et oli kulutanud need paar hetke, et seljakott kaasa tirida. Kui neile kohe appi ei tulda, võis see väga ära kuluda.

„Tänan.” Naine ajas kindad kohe kätte.

„Jaksad sa midagi kanda? Kuidas sul laskmisega on? Valida on kas seljakott või automaat, aga seljakott on raskem. Relva võib kiiresti vaja minna.”

„Saan hakkama. Aga ma olen keeleteadlane.”

Oldi kergitas kulme. Nad olid viimastel päevadel läbinud sarnase treeningu ja enamik neist jättis mulje, et vajadusel läheksid nad palgasõduritena läbi küll. Ka Nataša kohta oli ta eeldanud, et küllap too on mingi segase taustaga võitleja, ja ilmselt eeldas naine tema kohta sedasama. Ta hakkas naerma: „Mina olen bioloog.”

Naine hakkas ka naerma ja ta näolt kadus osa sellest pinguldatud karmist ilmest, mis oli seal kogu aeg püsinud nagu mask.

Selgus, et mäed olid nad ära petnud ja saareni on veel õige pikalt astuda. Nad üritasid kõigepealt leida teiste jälgi ja kõndisid kaua poolviltu nende võimalikku minekuteed pidi. Kui nad juba ilmselt märke tõusid ja midagi leidnud ei olnud, jäi Oldil vaid nõutult Nataša otsa vaadata.

„Neid pidi veel pääsema,” ütles ta. „Ma nägin pilooti ja keegi tulistas lennukit. Kas tõesti jõudis valang pärale ja me oleme ainsad ellujäänud?”

Naine kehtas õlgu. „Tulistaja pidi teisest kopterist olema. See oli kaugel. Mitu kilomeetrit.”

Seda polnud Oldi osanud ära arvata, kuid ilmselt oli Natašal õigus. Teine kopter oli lahkunud pool tundi varem ja arvatavasti esimesena alla tulistatud. Millegipärast polnud nad taganttulijad hoiatanud – oli kõik toimunud liiga kiiresti?

Oldi mühatas ja otsis seljakotist kaardi.

„Näidati sulle ka? Mulle näidati ainult teisel kaardil, kus järgmine laager olema peab. Seda keelati sodida – julgeolek.”

Naine noogutas. „Aga me ei tea, kus me praegu oleme.”

Nojah, nii see oli. Mingeid raadioid-GPS-e ei olnud keegi vaevunud neile andma. Oldi muigas ja otsis seljakoti põhjast oma isikliku mobiiltelefoni. Tema suureks üllatuseks leidis aparraati isegi võrgu – ju siis ei olnud nad väga kaugel mõnest norralaste asulast.

Oldi valis numbri. „Mul on vaja kiiresti rääkida Verneriga. Loodetavasti on ta informeeritud, et juhtus midagi ootamatut.”

Telefon vaikis oma minuti, nii et Oldi mõtles juba, et ühendus on katkenud.

„Palju teid on?” küsis lõpuks Verneril häälel.

„Kaks.”

„Kõik?”

„Vähemalt üks oli kusagil kaugemal veel, kuid me ei saanud kokku.”

„Tervis korras?”

„Pole viga.”

„Kas te öö elate seal üle?”

See ei meeldinud Oldile üldse, kuid ta andis ausa vastuse. „Kui väga vaja on.”

„Loodetavasti mitte. Liikuge meie elamise suunas, mida ma sulle näitasin.”

„Hea mõte, aga meil pole asukohast aimu.”

Viis sekundit vaikust. „Kaart on? Ma saadan sulle faksinumbri. Katsu mitte kellegagi suhelda, omad tunned ära. Hoia telefoni sees paaristäistundidel, pluss-miinus viis minutit. On sul ikka Soome aeg? Järgmine kontakt kahe tunni ja kahekümne minuti pärast. On see teie ainus sidevahend?”

„See on ainus. Räägime hiljem.”

SMS tuli paari minuti pärast ja muidugi polnud see faksinumber, vaid nende asukoha koordinaadid. Vahepeal oli Oldi rääkinud Natašale vestluse sisu ja siis nad hakkasidki otsima mõnd laugemat kohta, kust märke tõusta.

Lühike sügispäev sai otsa ja oli selge, et neil tuleb lumes ööbida. Oldi polnud mitte kunagi varem pidanud kellegagi magamiskotti jagama. Eriti mitte naisterahvaga. Kursustel olid nad muidugi proovinud, kuidas see käib ja mida silmas tuleb pidada, ent peamiselt mäletas ta seda, et juba paari minutiga oli tal ebamugav hakanud. Kummatigi ta teadis, et nad elavad selle öö üle.

Nad tegid endale kõigi reeglite järgi lumest pesa. Magamiskotti pugesid nad algul aluspesus. Tõtt-öelda sai Oldi alles mõned minutid hiljem aru, kui väga külm tal oli hakanud ja kui väsinud ta oli. Temperatuur väljas oli küll kõigest kümnekonna külmakraadi ümber, kuid nende riietus polnud mõeldud põhjas matkamiseks.

„On sul ka külm?” küsis Nataša tasase häälega.

„Jah.”

„Siis on kõige targem kõik riided väljapoole laotada. Püsi paigal ja anna siia.”

Nataša ajas kõik riided seljast ja ettevaatlikult, et mitte segamini

ajada hoolikalt magamiskoti peale tekitatud katet, lisis viimased hilibud. Oldi ulatas ka enda omad.

Niimoodi, ihu vastu ihu, oli parem küll ja mõne minutiga hakkas hea soe. Paraku aga hakkas naise lähedus mõjuma. Oldi püüdis ära arvata, palju naisel vanust üldse on? Kord tundus ta olevat kolmekümnendate keskpaigas, võimalik, et temast paar aastat vanem, kord päris plikake. Ta oli keskmist kasvu ja nüüd teda enda vastas tundes sai Oldi teadlikuks, et naise keha on väga heas vormis. Ja tal olid silmapaistvalt suured tissid, mis praegu mehe rinna vastas hullutavat soojust levitasid.

Oldi proovis end kõrvale keerata, kui tundis, et talle on allapoole üks sarv kasvanud. Midagi ei teinud paremaks, kui Nataša käe sirutas ja üle kontrollis, milles asi.

„Sa tahad mind keppida?” Naise hääl oli madal ja ükskõikne.

„Ei ole just parim situatsioon,” mühatas Oldi. „Loodus paraku ei hooli. Muidugi tahan.”

„Võid. Tagumikku.”

See oli nii ootamatu, et Oldi ei osanud kuidagi reageerida. Naine keeras talle selja, askeldas midagi ja juhtis ta siis ise õigesse kohta. Oldil oli kunagi olnud üks kaisusõber, kelle arusaamine rasestumise vältimisest oli, et kui oli ohtlik aeg või pahad päevad, tuli kasutada tagumist ava, nii et midagi rabavalt uut selles osas polnud. Nii ta vähemalt arvas. Järeleandlik pehmus, millest õieti aru ei saanudki, kas ta üldse on kusagil sees, tuli üllatusena. Natašal tundus toimuvast üsna ükskõik olevat, nii et kui Oldi oli erilise reaktsioonita proovinud kõiki silitamisi ja muud, lõi ta mõttes käega ja lasi minna. Talle tundus, et ta uinus samal hetkel kui tuli, riist ikka veel sügaval naise anuses ja huuled õlga surutud.

Valgeks hakkas minema maise kella järgi kahe paiku öösel. Oldi magas selle maha, ta ärkas alles umbes kell kuus. Sosistamine Natašaga oli võtnud mitu head tundi, siis oli ta magama jäänud ja ärganud korraks kesköö paiku. Ta oli leidnud Krügeri juhtruumis kohvi lürpimas ja mornilt pimedusse vahtimas, nad olid lühikese noogutuse vahetanud ja siis oli ta end vaikselt Nataša kõrvale voodisse tagasi libistanud. Ta oli kartnud, et und ei tule, kuid ilmselt oli ta kohe nagu ront magama jäänud.

Tegelikult äratas teda Stefan. „Mõrise, kui kontaktivõimeline oled... Nii, Krüger magab, Alex on valves. Ma tahan võtta mootorpaadi ja natuke ringi sõita. Leppisime Krügeriga kokku. Võib juhtuda, et ööpäev on siin siiski 24 tundi, aga me oleme kuidagi meridiaani vaheatanud. Igatahes võime arvestada vähemalt kuus tundi valgust, kui ööpäev just väga hullumeelselt ei käitu. Teises pooles ei tahaks enam minna ja juba on neli tundi valge olnud. Sina oled bioloog. Ehk on sinust kasu. Tee ruttu.”

Oldi ajas end üles, käis oma hommikuse ringi ja sõi kiiruga. Stefan oli sel ajal Manite ja Elena abi kasutades nende väikese – tõelises hädas ehk siiski neid kõiki kandva – kummipaadi vette laskunud ja relvad ning üht-teist muud elementaarset matkavarustust sinna tassinud. Oldi kõndis rannale, kohvitass ühes ja võileib teises käes, ja kontrollis, kas kõik temale vajalik on kaasas. Nähes, et kõik on korras ja Stefan ainult teda ootab, kallast ta oma suure plekist kahekordse seinaga matkakuusi kohvi pilgeni täis, toppis veel ühe võileiva salvrätikusse keeratuna taskusse ja kobis paati. Stefan irvitas teda jälgides, noogutas tunnustavalt ja käivitas mootori.

Paat libises vaikse surinaga umbkaudu piki toda keskmist faarvaatrit. Stefanil oli jälle kaamera peapaela küljes ja ta puudutas seda iga natukese aja tagant ühele ja teisele poole keerates.

„Ega sa kogu aeg ei filmi?” küsis Oldi.

„Ei. Mõttetu, ja mahtu ei jätkuks. Aga siin ei ole millegi järgi orienteeruda, eks ole. Me ei tea, kuidas päike liigub, GPS siis kuidugi ei tööta ja ka magnetkompass teeb mõttetuid ringe.”

„Kaugele sa plaanid minna?”

„Kaks tundi. 20–30 kilomeetrit.”

Oldi lõpetas oma võileivad ja asus sõdurivarustust korralikumalt selga seadma. „Kas see ei tundu sulle kuidagi võimatult... faasist väljas? Me olime eile Põhja-Jäämerel. Nüüd oleme mingil veidral lombil.”

Stefan kehitas õlgu. „Ma nägin hiljuti üht filmi, kus inimesed surma järel sattusid mingile igavesele jõe...”

„Philip José Farmeri juttude järgi tehtud.” Oldi noogutas. „Filme on lausa kaks, üks hullem kui teine. Loomulikult tuleb see esimeseks pähe. Ainult et me ei ole surnud ja see ei ole jõgi.”

„Kust sa tead?”

Oldi mõtles hetke ja turtsatas siis: „Oleneb definitsioonist muidugi, aga vaevalt surm sind töölepinguga palkab. Kuigi Strugatskite „Linna”... pole oluline. Mulle meeldib siiski niipidi mõelda, et bioloogiline eksistents jätkub, ümber tuleb hinnata maailma püsivus meie ümber.”

Nüüd haugatas Stefan lühidalt naerda. „Kuule, kas rohi ja puud, mis siin kasvavad, on sulle tuttavad? Mida sa näed? Räägi, siis räägin mina. Miks sa ütlesid, et see ei ole jõgi?”

„Jõgi algab allikatest ja suubub kuhugi. See siin... siin on kõik valesi.” Oldi otsis sõnu. „Ma näen suurt soostunud veekogu. Ma ei tea, kui suur see on. See meenutab pisut suure jõe deltat ja pisut kinnikasvanud järve, kuid see ei saa olla neist kumbki põhjustel, mida bioloogid õpivad esimesel kursusel. Alates sellest, et vesi on soolakas ja see keskne kanal on väga ilmselt moodustunud nende vihurite mõjul; vesi liigubki siin arvatavasti ainult nende tõttu. Järgmised retked tuleb teha ristisuunas. Ma ei näe linde ja kalu. On ainult mingid pisikesed putukad ja nendega on sama lugu, mis taimedega – ma tunnen need ära, aga... Ütleme, ma ei ole leidnud ühtki üdini võõrast liiki, kuid samas peaaegu kõik on mingite nüanssidega.. Miks ei ole saartel suuri puid, on ainult madal võsa? Miks siin ei kiha sääskedest? Ma võin niimoodi veerand tundi jätkata – see paik siin ei ole normaalne. See ei ole Maa ning maine loogika ja teadmised siin ei kehti.”

Stefan noogutas mõtlikult. „Mina mõtlen teiste asjade üle. Kui paljud inimesed on seda paika näinud? Millised tingimused määravad selle vihuri liikumise kiiruse? Kas sulle ei tundu veidra kokkusattumusena, et inimene niisama läbi ei pääse, piisab aga suhteliselt lihtsast tehnilisest vahendist? Ega sa ju ei imesta, et me tulime just sellise hõljukiga, milles saab pikka aega elada? Kusagil Maal on terved mõjukad organisatsioonid, kes asjast ilmselt päris palju teavad. Hiljuti juhtus midagi. Aktiveerus see fenomen uuesti pärast paarikümneaastast vaheaega? Võib olla ka midagi sellist, mille peale me praegu ei tule, igatahes klopsiti ekspeditsioon kiirustades kokku suvalistest kättesaadavatest inimestest. Seda sa näed ja taipad isegi – kord on raha küllalt, sealsamas on elementaarsed asjad tegemata.” Ta vandus vaikselt. „Ja Krüger vaikib.”

„Vahelduseks valetab,” pistis Oldi vahele.

„Valetab?” Stefani pilk oli terav ja kaalutlev.

Oldi ohkas. „Mäletad ju küll – ma saan aru, kui inimene valetab.”

„Jah. Mida?”

„Kahjuks seda, *mida* ta teab, ma enam ära arvata ei oska. Aga ta teab asjast ilmselt palju rohkem, kui paista laseb. Näiteks teab ta midagi siinse ööpäeva või valgusallika kohta. Ta teab midagi varasematest katsetest siia tulla. Ja nii edasi.”

Mõnda aega sõideti vaikides.

„Vaata!” ütles Stefan korraga, tõstes binokli silme ette. Ta uuris pikalt üht nende teest mõne kilomeetri kaugusele jäävat saart.

„Mida sa näed?” küsis Oldi rahulolematult.

„Ehitised,” ütles Stefan lõpuks, binoklit Oldile ulatades ja paati tolle saare poole keerates. „Vahitornid ka ja sadam. Aga mitte üht elusolendit pole näha. Kõik on liikumatu. Minu arvates on see asum hüljatud.”

Läbi binokli olid tõepoolest selgelt näha paadisild, vahitornid ja mõned lamedad katused. Kui nad lähemale jõudsid, nägi Oldi, et Stefanil oli ilmselt õigus. Paadisild oli lagunemise eelviimases astmes ja kuigi oli näha, kust tee ehitisteni on läinud, oli see tugevasti võssa kasvanud.

Roostes metallkonstruktsioon võimaldas siiski paadi kinnitada ja kuiva jalaga maale saada. Saar asus keskmisest faarvaatrist kaugel ja sel polnud selgelt eristuvat kaldakõrgendikku. Siiski oli saar teatud mõttes oluliselt teistmoodi ja vähemalt Oldi märkas seda enne, kui nad kümmetki meetrit mindud said.

„Ma tean, miks nad siia ehitasid – see on kaljusaar,” ütles ta jalaga mättaid tonksides.

„Aga mitte eriti kõrge?” vaatas Stefan ringi.

„See on samasugune paekivi nagu kogu Põhja-Eesti rannik. Miks ja kuidas see on murdunud, et just selline saar tekkis, ei saa ilma suurema kaevamise-puurimiseta öelda.”

Nad jõudsid paarikümne sammu järel poollagunenud väravateni – vaksajämedustest palkidest raamile kinnitatud okastraadipusadeni. Väravasillusel ilutses roostest hõredaks söödud, kuid selgelt äratuntav pannisuurune punane viisnurk. Mõlemale poole läks kolmemeetrise betoonpostide rivi. Nende vahel oli kunagi olnud puittara, sest siin-seal postide küljes rippusid tahmunud jäänused – tara oli – ilmselt samuti

väga ammu – maha põlenud.

Nad vaatasid teineteisele otsa ja kõndisid ümber väravate. Ehitised olid näiliselt korrapäratult paaril hektaril laiali. Nad sisenesid esimesse, tühjade akna- ja ukseaukudega kivikarpi. Taskulampe polnud vajagi, sees oli ainult niiske tühjus. Teisest leidsid nad pisut lagunenud mööblit ja seintel rippusid selgelt äratuntavad punavägede sõdurite jämeda joonega joonistatud, stiliseeritud pildid erinevate vorminäidistega.

Kolmas oli täis kahekorruselisi reformvoodeid, millest suurem osa veel püsti püsis. Mõnel oli näha ka mustunud vaticänkraud ja kangajäänuseid. „Madratsid on põlenud,” pomises Stefan neid uurides.

„Kas nad põletasid lahkudes kõik maha?” küsis Oldi. „Nad pidid väga veendunud olema, et nad kunagi tagasi ei tule.”

„Vaata seinu,” mühatas Stefan.

Oldi ei saanud alguses aru, mida seal vaadata on, kuid siis taipas – aukude read. „Automaatrelvadest on kõvasti antud.” Tal ei olnud enam mingit tahtmist maju läbi otsida.

„Kas nad viskasid laibad jökke?” küsis Stefan rohkem nagu iseenaldalt.

Stefan tahtis järjest kõik majad üle vaadata, Oldi aga arvas, et ehk tuleks natuke mõelda. Stefan trampis ehitisest ehitisse ja Oldi ootas enamasti väljas; Stefanile näis see sobivat. Nad ei leidnud midagi peale ammu kõlbmatuks muutunud sõdurivarustuse.

Lõpuks paistis ka Stefanile aitavat. „Nii et venelased teadsid.”

Oldi oli korraks istunud jalgu puhkama ühe hoone trepile, Stefan tuli ja matsatas tema kõrvale. „Mida nad siit otsisid? Miks nad taandusid?”

„See ei ole nende ehitatud,” poetas Oldi.

„Miks sa nii arvad?”

„Venelased on siia ainult natuke juurde ehitanud. Vaata ringi, see on nii ilmselge. Siin on vähemalt kolm eri kihti. Mingid vanad vundamendid, otse paekivist raiutud. Siis on keegi ehitanud siia natuke... ma ei ole spetsialist, kuid natuke mingeid Tiibeti mägionne või midagi sellist meenutavas stiilis. Ja venelased on ainult kohandanud siin-seal. Pigem lõhkunud kui ehitanud. Näiteks see.” Ta viipas käega selja taha. „Siin on olnud teatud arhitektuurne rütm. Siis on siia hiljuti rohmakalt sisse lõigatud lisauksed ja aknaid on laiendatud. Mõnda akent. Kogu hoone

on proportsioonist välja viidud, inetuks tehtud. See on nii ilmselgelt venepärane. Armeearhitektuur.”

„Ja on kaks vanemat ehitiste kihti?”

„Vähemalt. Kui mul oleks parem ülevaade... Aga millegipärast ma arvan, et see ei ole peamine.”

„Mis ajast need eelmised olla võivad?”

Oldi kehtas õlgu. „Kus mina tean?”

„Aga suudad sa millegi põhjal oletada?”

„Pole minu ala. Noh...” Ta koputas trepile, millel nad istusid. „Oletades, et need kivid on paigutatud siia ühel ajal ja käidud on enamasti keskel, suudaksin ma midagi öelda kulumiskiiruse kohta, kui ma teaksin nende kivide tugevust ja siinse ilmastiku iseärasusi.”

„Aga mingi hinnangu sa ju saad anda? Ma mäletan ka mingeid kirkuid Itaalias, kus põrand oli mustadest ja valgetest ruutudest ja valged olid kõik õõnes, sest ilmselt pehmemast kivist... Sajandeid?”

Oldi vangutas pead. „Vähemalt. Aga sama hästi võib olla ka sadu sajandeid.”

„Olgu, läheme paati tagasi,” ohkas Stefan, kui oli selle üle natuke mõelnud.

Nad olid vaevalt metsa vahelt välja jõudnud, kui Stefan relva haartes tee kõrvale põõsastesse viskus. Oldi jäi hetkeks nagu soolasammas seisma, ent laskus siis aegamööda kõigepealt kükki, seejärel kõhuli ja veeretis end teelt kõrvale teisele poole. Kui ta kaaslane poole vaatas, ajas see end ühe puutüve taha hoidudes püsti ja jõllitas jõe. Oldi ei pidanud vastu ja ajas ka end uuesti püsti, et näha, mida kaaslane uurib.

Jõel liikus paat. Valge pikk sõudepaat, milles oli seitse valget kogu. Paat libises ebaloomulikult kiiresti üle vee ja need seal paadis ei olnud kindlasti inimesed. Need olid väiksemad, tundusid olevat paljad ja peas oli neil mingi läikivate sarvede ja madude pusa, niipalju, kui Oldi sealt paarisaja meetri kauguselt läbi võbeleva optilise sihiku aru sai.

Nad vahtisid sõnatus vaikuses paadile järele, kuni see allavoolu liikudes kadus kogu selle paiga kohal hõljuvas ebamäärases hämus.

„Mjah,” venitas Stefan lõpuks teele tagasi tulles ja Oldile viibates, et nad jätkaksid teed paadi suunas. „Ütle vähemalt, et sa nägid sedasama, mis mina?”

„Hatifnatid,” noogutas Oldi.

„Hatif... Oled neid varem näinud?” Stefani pilk oli jälle väga torkiv.

„Ei... Need on tegelased ühest lasteraamatust. Tove Jansson, „Muumioru lood”. Pole lugenud?”

„Ei.”

„Multikat ka pole näinud? Sellised valged, paksud elukad. Muumi-papa, Muumimamma, Niiskuneiti...” Oldi takerdus, tal polnud aimugi, kuidas võisid olla nende tegelaste ingliskeelsed nimed.

„Aa... ma vist olen näinud. Jaapani multikas, kole uimane, midagi ei juhtunud, koperdasid aegamööda edasi-tagasi, tegelesid mingi jamaga ja üldiselt lõppes kõik hästi?”

Oldi mühatas ja noogutas.

„Selliseid ma sealt ei mäleta.”

„Mina jälle ei ole multikat näinud. Tean, et see on olemas. Ma ei tea, kas hatifnatid olid seal. Kõhnad haprad valged olevused, kes paatidega muudkui merd sõitsid. Neid oli paadis alati paaritu arv. Muumipapa käis nendega nooruses seiklemas.”

„Et ta ise oli sihuke tünder ja talle meeldisid anorektilised tšikid?”

Oldi pigistas silmad kinni ja porises: „Kuule, see oli lasteraamat,” enne kui aru sai, et Stefani jaoks on teema juba ammendunud ja see oli lihtsalt loll nali, millega joon alla tõmmata. Ja tahtmine lolli nalja teha tuli arvatavasti sellest, et nähtu palgasõdurit ikkagi põrutas. „Huvitav, kust see paat tuli?”

Stefan ootas, kuni ka Oldi paati sai, lükkas nad kaist eemale ja vajutas raadio nuppu.

„Nii, kuidas teil läheb? Kuuldel,” vastas Krüger peaaegu kohe.

„Nägime äsja midagi veidrat,” ütles Stefan. „Kuidas teil seal on? Kuuldel.”

„Meil on kõik vaikne. Mida te nägite? Kuuldel.”

Stefan rääkis paari sõnaga leitud saarest; ta ei maininud paati. Krügerilt ei tulnud selle peale mingit kommentaari.

„Kaua te veel jätkata kavatsete?” küsis ta hoopis.

„Peaksime varsti tagasi tulema,” arvas Stefan. „Jões pole mingit muutust. Ma ei näe mõtet eriti jätkata, kui me just ei kavatse kunagi hõljukiga mereni välja sõita. Või maailma ääreni. Peaksime salvestused üle vaatama.”

„Olgu, sina otsustad. Ärge kauaks jääge. Ma muide ei suuda teie asukohta määrata, signaal näib tulevat igast suunast. Peaksime iga poole tunni tagant sidet võtma, ma proovin peilida. Nii et poole tunni pärast? Siis vaatame edasi.”

„Olgu nii, side lõpp,” pani Stefan raadio ära. „Mida ta nüüd sellega mõtles?” küsis ta Oldi otsa vaadates.

„Millega?”

„Ma arvasin, et ta käsutab meid kohe tagasi. Või tuleb hõljukiga siia.”

Oldi kehitas õlgu. „Selge ju, et ta rääkis meile väga väikese osa sellest, mida teab. Nii eile, kui esimesel briifingul.”

Krüger pöördus oma istmel ringi niipea, kui nad siledale merejääle jõudsid. Ta mõttis mornilt seltskonda hõljuki kabiinis.

„Noh, lollid te ei ole. Ma arvan, et te kõik saite juba aru, et mingeid õppusi ega üldse mingit ettevalmistust enam ei toimu. See, mis veerand tundi tagasi algas, ongi juba tõeline missioon.” Ta vaatas järjest kõigile otsa. Keegi ei öelnud sõnagi ega näidanud välja erilist imestust.

„Igäühel teist olid omad põhjused, miks ta praegu siin istub,” jätkas Krüger. „Ma tean neid kõiki, kuid ma ei puuduta kunagi – mõistate, mitte kunagi – seda teemat. Te olete siin ja sellest piisab. Viimane aeg on ka ära öelda, et Verner oli topis. Ekspeditsiooni juht olen mina.”

Oldi kergitas kulme, kuid sundis näo kohe ükskõikseks tagasi. Ta sõandas kiiresti ringi piiluda ja vähemalt väliselt istusid kõik teised samuti kivinägudega.

„Teeme siis veel kord tutvustamisringi ära,” jätkas Krüger. „Ma loodan, et kõiki võib kutsuda eesnime pidi? Kui kellelgi on sellega probleeme, siis teeme nii, et kui ma temani jõuan, on viimane aeg öelda, mis nime all ta edaspidi meie seltskonnas olla tahab. Roolis istub Adamo. Ta on minu esimene abi ja üks põhjusi, miks ta juhib, on see, et tema teab üksipulgi seda, millest jutt tuleb. Edasi minust paremal, tema selja taga on Alex, samuti nagu mina ja Adamo – ekspeditsiooni julgeolek. Või kui keegi soovib, palgasõdurid. Ma arvan, et situatsioon on piisavalt komplitseeritud, et me ei hakka eufemismidega aega raiskama. Alexist edasi Stefan, sama amet. Edasi Kurt ja Olderman, nemad on meie side-, mõõtmis- ja arvutustehnika. Elena ja Manite,

meditsiin ja antropoloogia. Kui sõrme lõikate, pöörduge nende poole. Nataša, lingvist, keeled, käitumine. Regina, geoloogia. Leon, keemia. Oldi, bioloogia. Kokku kaksteist, kuigi ma eeldan, et te olete suutnud selle ise kokku lugeda.”

Kui ta tahtis nalja teha ja pisut pinget lõdvendada, siis välja see küll ei tulnud, pigem mõjus see solvanguna.

„Ma ei tea täpselt, mida teile seni räägitud on, sest Verner pidi teid ette valmistama, kuid mul ei olnud aega ega võimalust temalt üle küsida, kaugele ta sellega jõudis. Seega alustan algusest. Kõigepealt kodukord. Kogu suhtlemine grupis käib inglise keeles. Nagu ma paberitest lugesin, on see tegelikult vaid neljale meist emakeel, kuid kõigest, mida me omavahel räägime, peavad kõik aru saama. Vaadake, ma ei hakka nägusid tegema, kui ma taban mõned kahekesi mingis muus keeles rääkimas, aga raudseks reegliks on, et kui räägitakse asjast, siis käib see ainult inglise keeles. Teiseks, tehke selget vahet diskussiooni aja ja tegutsemise aja vahel. Diskussiooni aeg on see, mil ma ootan ekspeditsiooni rohkem koolis käinud liikmetelt arvamusi ja ettepanekuid. Selleks, et mõista seda, mida me uurima läheme, te kaasas oletegi. Teine aeg on tegutsemise aeg. Siis tuleb minu käske vastuvaidlematult täita. Ma mõtlen seda täiesti tõsiselt – vajadusel lasen ma maha selle, kes oma allumatusega teiste elu ohustab. Kas te saate aru, millest ma räägin?” Ta vaatas tõsiselt kõigile järgemööda otsa.

Oldi võis ju sisimas arvata, et eks see natuke sõjaväelase poos ole – pisut kunstlik ja ülemängitud –, ent samas mõistis ta öeldu vajalikkust ja noogutas vähimagi huumorivirveta, kui Krügeri pilk temal peatus.

„Esmajoones puudutab see teid, mittesõjaväelasi.” Mees viipas oma kuivetu, ajupuust konksu meenutava käega vasakule. „Ei ole vaja, et te surma saate. Mõned teie hulgast on olnud keerulistes situatsioonides ja seega teavad, millest ma räägin. Üldiselt on missioonid, kuhu mind saadetakse, piisavalt pöörased, et ma olen veendunud selliste sissejuhatuste vajaduses. Teisalt, lõpuks peavad ju kusagilt tulema need, kes midagi oskavad...” Ta krimpsutas nägu. „Faktid.”

Oldi tajus ootamatult, et tegelikult oli palgasõdurite ja teiste vahel vahe küll, mis sellest, et need neli olid kõik väga erinevad. Krüger oli kohutavalt pikk ja kontkõhn pealtnäha viiekümnene mees, Adamo oli keskmisest lühem ja jässakam, meenutades mundrisse topitud

ahvi, ja ainus, mis neid ühendas, oli vanus ja igasuguse ilu puudumine. Alex – tegelikult Alexander Medov, nagu ta bussist mäletas – oli nendega võrreldes väga noor, tõenäoliselt vaid paar aastat üle kahekümne. Vanemate meeste kõrval nägi ta välja nagu kutsikas või pigem Chippendalesi tantsija.

Stefan oli samuti keskmisest suuremat kasvu ja nende seas ainus, kes tavalisest sportlikuma, kuid ikkagi tavalises eas tavalise mehe kriteeriumitesse mahtus. Kõigi nende ümber aga näis hõljuvat mingi eriline aura. See võis olla puhas kujutlus, aga nad sisenesid territooriumile, kus need mehed suhtlesid peamiselt läbi oma tööriistade – relvade – ja näisid kuidagi senisest hulga rohkem ärkvel olevat.

Krüger laotas lauale suure kaardi, suure ka selles mõttes, et algas see põhjapoolusest ja ulatus poole Karjalani. „Siia kaardile on tõmmatud roosa markerijoon. Tähendab, jooni on teisigi ja üks see ole meelega tehtud selline, nagu oleksid lapsed seda sodinud. Meid huvitab aga just see joon ja siin on kollasega tähistatud ala, kuhu läheme. Nagu näete, moodustab tähtis roosa joon sujuva kaare. Veel kord, püüdke mööda vaadata sellest sodist, mille on mõned geeniused siia lisanud juhuks, kui kaart valedesse kättesse satub. See joon on piisavalt jäme, et sinna alla mahub nii mõnigi kilomeeter – see osa infost on õige. Siin kaardil ei ole tähistatud, kuid see langeb umbes selles osas kokku ühe joonega, mida on tähele pandud teatud venelaste kaartidel,“ seletas ta kaardil näpuga järge vedades.

„Siit jookseb hüljatud raudtee. See on pikk jutt, kuid see raudtee on seal suhteliselt mõttetus kohas. Oh, muidugi on sellele põhjendusi välja mõeldud, kuid...“ Ta viipas ebamääraselt käega. „Ühesõnaga, me oleme põhimõtteliselt rahvusvahelistes vetes, piisavalt kaugel piirist, et avalikult ei saa isegi eksitusega põhjendada meie segamist, kuid te kõik teate, mis juhtus Oldi ja Natašaga. Teatud inimesed ja organisatsioonid ei taha, et keegi selle teemaga tegeleb. Nagu märkasite, ei ole see keegi just kloun. Venelased nimetasid seda, mida me uurima läheme, Aururull 62.“

„Kuidas see vene keeles võiks olla?“ küsis Nataša vahele.

„On see oluline?“ kergitas Krüger kulme.

„Nad kindlasti ei kasutanud ingliskeelset nime.“ Nataša kehtitas õlgu.

„Võimalik, et sel pole tähtsust.“

„Parovoz 62.”

„Ehk siis auruvedur, mitte teerull,” noogutas Nataša. „Seda ma arvasin. Miks 62?”

Krüger noogutas. „62 kohta on vaid oletused. See võib olla leidmis-aasta, aga võib olla ka näiteks hukkunute arv esimesel uurimisekspe-ditsioonil.”

Kõik seedisid seda mõned sekundid.

„Vabandust,” kõhatas Kurt. „Ma ei tea venelastest midagi. On see tavapärane – ma mõtlen selline sünge huumor?”

„Me ei tea,” raputas Krüger pead. „Igatahes selline see nimi oli, kui pärast Nõukogude Liidu kokkuvarisemist hakkas maailmas üsna vabalt liikuma materjale, mis enne vaid kõige vingemate spioonide unistus-tesse mahtusid.”

„Ja mis seal sellist on, et meie sinna läheme?” ei pidanud Oldi vastu, sest talle tundus, et Krüger on kuidagi kinni jäänud.

„Ma lugesin kord üht juttu, kus toimusid mingid ajahäired ja lohe, kelle vastu rüütlid läksid, oli tegelikult auruvedur,” lausus mees aeg-laselt. „Niipalju, kui segastest kirjeldustest teada, liigub sellel trajek-toril mõnikord miski. Info selle kohta on väga lünklik. On üldteada, et venelased uurisid väga palju igasuguseid paranähtusi. Teine osa infost on avalik. Vaadake neid pilte.” Ta saatis umbes kolmekümnelehelise paki tavalisele A4-le trükitud kaarte ringi käima. „Satelliidifotod. Jääs on pikad lõhed. Jää ju liigub ja seega on võimatu täpset tekkimiskohta kindlaks määrata, kuid me ei ole kaugeltki esimesed, kes oskasid need kaks asja – siis venelaste legendid – ja saage aru, et venelased võisid selliseid materjale ka fabritseerida, et oleks, mida kergeusklikele Lää-nes müüa – ja satelliidifotod – kokku panna. Mida aga peale meie ei ole keegi loodetavasti osanud sellele lisada, on ühe noore Norra abi-elupaari kirjeldus, kuidas nad mootorsaaniga „vihurit jälitasid”. Ma saadan selle pärast laiali. Lühidalt märkasid nad mingit virvendust üle merejää libisemas ja kui nad otse selle jäljes sellele järele sõitsid, nägid nad selgesti läbi vihuri mingit teist paika.”

Krüger vaatas taas inimesi, justkui kaaludes nende reaktsioone. See oli jälle Oldi, kes suud kinni hoida ei suutnud: „Midagi on loodetavasti veel. Sellise jutu peale sellist ekspeditsiooni korraldada... Hm?”

Krüger muigas. „Minu ülemused ehk ei ole just kirkaimad tähed lao-

tuses... Lisaks ma ei taha väitagi, et saan aru või tean, kes tegelikult seisab meie ekspeditsiooni korraldamise taga. Ma ei saa ka midagi aru teooriast, mis räägib midagi Maa magnetväljadest, mingist Coriolisi jõust ja mingitest päikeseloidetega seotud häirevektoritest. Keegi on asjaga tegelenud. Jäält on leitud pinnaseosakesi ja mikroorganisme, mis seal kuidagi olla ei tohiks. Kordan veel kord, need materjalid on nüüd kõik teie käsutuses. Mina ei suuda täpsematele küsimustele vastata. Pool aastat tagasi saadeti siia piirkonda laev, mille pardal olid mõned automaatsed luurelennukid. Te teate neid küll – kerged kahe-meetrise tiivaulatusega riistapuud, mis kannavad põhiliselt kaameraid. Noh, üks neist õnnestus läbi virvenduse saata ja kuigi pilt võib tähendada mida iganes, on olulised kaks fakti – esiteks läks see asjandus tõesti kuhugi ära, teiseks jäi see terveks ja edastas signaale. Tagasi tuua seda siiski ei õnnestunud, sest orientatsioon kadus ja häirefaktorit või seda pöörist ei õnnestunud enam üles leida. Kuid aparaat lendas ligi tunni mingi jõe kohal.”

Krüger vaatas uuesti pikalt inimesi, enne kui jätkas. „Meie ülesanne ei ole kuhugi minna. Meie ülesanne on aru saada, millega siin tegemist on. Paraku aga on algsed plaanid muutunud, sest keegi ei soovi, et me sihile jõuaksime. Ma ei tea, kes. See võib olla mõne suurriigi luure ja see võib olla konkurent. Maavälised jõud jätame esialgu kõrvale, kuigi kui seal tõesti on midagi väga eriskummalist, ei ole välistatud, et keegi kaitseb oma kodu.” Ta krimpsutas nägu ja sügas meeleskohta. „Poisid ja tüdrukud, ma püüan tasakaalukalt ja neutraalselt väljenduda, kuid andkem endale aru, et me siseneme tundmatule territooriumile. Me seisame vastamisi nähtusega, millel siiani puudub ratsionaalne seletus. Nii et hoidkem oma mõistus avatuna.”

„Ja mida me tegema läheme?” Kuidagi tahtmatult oli Oldile langenud ekspeditsiooni teaduslikuma poole eestkõneleja roll. Paraku ei suutnud ta oma suud kinni hoida põhiliselt sellepärast, et teadis kindlalt – Krüger valetab.

„Ekspeditsiooni esialgseks kestuseks on planeeritud üks kuu,” jätkas asjaosaline häirimatult. „Niikaua peame oma varudega siin hõljukis vastu. Meil on kaasas kütust piisavalt, et sellega Austraaliasse sõita, meil on toiduvärskeid ja internetiühendus. Duširuum on täiesti talutav, kuigi veega paluksin väga kokkuhoidlikult ümber käia. Pesuvett sula-

tame jääst ja see nõuab energiat, sedasama kütust. Hõljuk on algselt kuuekümnekohaline, osa istmeid juba on välja visatud, et teha ruumi meie kolile ja lisakütuse paakidele, osa tuleb meil endil käigupealt ümber ehitada, et luua magamistingimused ja anda inimestele niipalju privaatsust, kui see väike ruum võimaldab. Meil on kaasas ka telgid, aga neid me üles ei pane, sest me peame olema valmis iga hetk liikuma hakkama. Noh, neid saab kasutada eralduskardinateks. Kabiinis proovime hoida umbes pluss viisteist – see eeldab, et kampsun on kogu aeg seljas. Küsimus on jälle energias. Vaadake, me paigutame varustuse piki seinu, et see annaks täiendava isolatsiooni, kuid saage aru, kuigi see liikuv kuut on mõeldudki polaaratingimustele, on soojusisolatsioon ikkagi nii vilets, et näiteks magamiskoti ja seina vahele pandud joogipudel külmub lõhki.

Aga seda kõike hakkame tegema siis, kui seisma jääme. Meil on arvestuste järgi kuus tundi sõitu, soovitan kasutada seda materjalidega tutvumiseks ja oma tööplaanide koostamiseks. Loeng on läbi.”

Nad jäid lõpuks pidama kohas, mis millegagi ei erinenud ülejäänud merejääst. GPS-i koordinaadid aetasid nad muidugi roosale joonele, kuid see markeriga tõmmatud joon, nagu öeldud, polnud eriti täpne.

Varustuse sorteerimise ja magamiskohtade jagamisega läks huvitavalt. Krüger oli soovitanud kaheseid kajuteid. Kui kõik selle peale hindavalt ja küsivalt ringi vaatama olid hakanud, oli Oldi julguse kokku võtnud, Natašale lähemale nihkunud ja vaikselt öelnud, et talle oleks väga suur au ja rõõm, kui naine temaga „kajutit” jagaks. Nataša vaatas talle ainult hetkeks otsa ja langetas siis pilgu. Naine pööras teiste poole selja, et ta sõnad väga kaugele ei kostaks, ja sõnas vaikselt vene keeles: „Ikkagi saad mind ainult tagantpoolt,” ning läks oma asju tooma.

Kui Oldie ringi vaatas, avastas ta, et kõige lähemal seisnud Krügeri huuled on teravaks kriipsuks kokku surutud ja üldse näeb ta välja nii, et läheb kohe lõhki.

„See oli väga isiklik märkus,” ütles Oldi pisut segaduses ja vabandavalt. Ta proovis rääkida tasa, et teised ei kuuleks.

„Ma oskan vene keelt,” vastas Krüger samuti mokaotsast ja Oldi mõistis, et mees püüab kogu jõust naeru tagasi hoida.

Mõne minuti pärast teadvustas ta, et on tekitanud probleemi. Krüger ja Adamo olid omad magamiskohad kõige etteotsa paika pannud,

Olderman ja Kurt tundusid samuti teineteise seltskonnaga leppivat, samuti Elena ja Manite. Naisi oli neil ju neli ja Regina jäi seega kuidagi üle koos kahe viimase palgasõduri, Stefani ja Alexi, ning keemiku Leoniga. Oma viisteist minutit kestis vaikne privaatsust otsiv debatt masina eri nurkades. Juba neist kombinatsioonidest oleks mõni psühholoog väga huvitava uurimuse saanud, ja ka tulemus oli esmapilgul üllatav. Alex vedas oma nurka Elena, umbkaudu omavanuse blondiini, kes – olgem ausad – erilise iluga silma ei paistnud, ja Stefan suutis ära rääkida Regina, kes oli umbes Natašaga samaealine, pisut tugevama kondiga, aga üldiselt igas mõttes tavaline meeldiv naisterahvas. Ainsad, kes kogu korraldusega üldse rahul ei paistnud olevat, olid Leon ja Manite. Leon oli kolmekümnendates kõhnapoolne, natuke omaette hoidev mees, Manite pigem Krügeri generatsiooni kuuluv kontkõhn idamaalanna.

Mõnda aega sõitsid nad vaikides.

„Oled sa mõelnud, kauaks me siia jääme, enne kui teeme katset koju tagasi jõuda?” küsis Stefan lõpuks.

Oldi heitis talle kiire pilgu; ta oli parasjagu jälginud üht möödavuhisevat virvendust. „Kui me sellele sappa võtaksime, siis... mis võiks olla teisel pool?”

„Ehk siis ei saa me koju katse-eksitusmeetodil, tahad sa öelda?”

„Jah ja ei...” Ta otsis sõnu. „Kas sulle ka tundub, et isegi oletades, et Krüger teab tagasiteed, võivad meie võimalused olla paremad kui tema võimalikke plaane arvestades?”

Stefan mõtles hetke ja haugatas lühidalt naerda. „Oldi, vana sõber, sa ütlesid mulle praegu väga palju. Kas sa teed mulle ettepaneku Krüger neutraliseerida?” Ta uuris kaaslast. „Sa palud mul ta maha lasta, sest sa saad ise aru, et sa ei saaks sellega hakkama. Krüger võib olla meie ainus võimalus üldse tagasi pääseda ja ma püüan kogu aeg välja mõelda, kuidas see temalt nii välja pigistada, et ma ellu jään. Mida sa tead, et sa sellele sammule välja lähed? Oled sa kellegagi rääkinud?”

Oldi vaikis natuke aega torssis ilmel. „Mul ei ole siin tõesti kellelegi peale sinu loota, nii et mõtleks stsenaariumid läbi. Mis mängu mängib Krüger?”

„Enne teeme ühe asja selgeks – Nataša. Te kepite? Tundsid sa teda

varem? Mida ta endast kujutab?”

„Ei...” Oldi rääkis paari sõnaga ööst pärast kopteri allatulistamist; detailidesse laskumata.

Stefan noogutas. „Eile te sosistasite kaua. Tema söötis sulle mõtte mäsu korraldada? Ja liitlasi otsida?”

Oldi suu läks ussiks. „Liitlasi otsivad kõik. Alex juba bussis. Muide, said sa teada, kes see tal vene maffiast oli?”

Stefan kergitas kulme. „Elena loomulikult.”

„Kas Alex või Elena võivad olla Krügeri tingimusteta toetajad?” küsis Oldi, lootes, et ta üllatus välja ei paista.

„Nii et sa tead, et Manite on ta kepikott,” noogutas Stefan õlgu kehitades. „Ei tea.”

Aga nüüd oli Oldi end natuke kogunud. „Raadiosignaaliid tulid vihurist läbi. Me paneme faarvaatri lähedale vastuvõtjaga poi. Kui me tabame mingisugustki raadiokiirgust, näiteks kasvõi GPS-i signaale, ükskõik mida, on tegu õige vihuriga. Kui me ka esimesele pihta ei saa, saame varsti ehk seaduspärale pihta.”

„See käis mul ka peast läbi,” noogutas Stefan. „Aga kaugele sa mõelnud oled? Oled sa mõelnud, et tagasi Maale pääsemisest ei piisa? Me peame sellest mängust kuidagi välja saama. Ma ei räägi isegi meie töötasust. Kindlasti oled taibanud, et oleme suuremasse mängu sattunud. Lisaks... oled sa kindel, et ainult maalastel raadiod on?”

„Raadio on väga uus leiutis. See on inimkonna kogu eksisteerimise ajast olnud olemas vaid tühise murdosa. Miks pole siin neid tsivilisatsioone, kes on raadio juba tuhandeid, aga võib-olla ka miljoneid aastaid tagasi leiutanud? Ma tean – ehk nad ei taha siia tulla. Aga see kõik läheb liiga keeruliseks kätte ja juhib meid alguspunkti tagasi – siin on kindlasti väga halb olla. See *Riverworld* siin on kindlasti mingi üsna eriline paik. Ma ei tea, mis siin viga on, aga see on raudselt väga ebatervislik.”

„Oh perse...”

Nad mõlemad istusid paadis sõidusuunas, Oldi mootori juures tüürides ja Stefan kaalu jagamiseks peaaegu eesotsas. Viimane heitis vaid aeg-ajalt pilgu üle õla – nii ringivaatamiseks, kui vesteldes tagapool istuvale Oldile otsa vaatamiseks. Oldi arvaski esimene hetk, et see on retooriline märkus, ja püüdis meenutada, mida nii hullu ta just ütles...

siis aga taipas, et Stefan jõllitab midagi nende taga. Ta pöördus ka ise vaatama, niutsatas tahtmatult ja tundis, kuidas kõik ihukarvad püsti tõusevad. Neile lähenes kogu maailma haarav valge sein.

Ta toibus siiski mõne sekundiga ja sai aru, et see on tormifront. Kadus apokalüptiline hirm maailmalõpu ees, ent asemele tuli arusaamine, et nad on ikkagi väga suures ohus.

„Kuhugi saarele!” hüüdis Stefan. Ta haaras raadio. „Kuidas teil seal on? Meile läheneb torm.”

Raadio ainult vilistas.

Tõusis tuul. Õhk läks kiiresti külmemaks. Nüüd said nad aru, miks see tormipilv nii valge on – see oli keerlev lumi.

Paadimootor turtsatas ja jäi vait. Oldi pöördus seda uurima ja hetke pärast oli ka Stefan ta kõrval. Oldi püüdis süveneda, Stefan aga haaras käivitusnööri ja tõmbas paar korda järsult. Mootor ei käivitunud. Palgasõdur võttis paari sujuva liigutusega mootorilt katte ning kontrollis kiiresti kütusetorusid ja juhtmeid. Ta hakkas vanduma: „Kaitsmed läksid. Loodame, et elektroonika on terve. Võta aerud.”

Oldi sättis aerud tullidesse ja jäi siis nende tippe jõllitama.

„Stefan, ole ettevaatlik, siin on elektrit nii et tapab. Aerudel põlevad püha Elmo tuled.”

„Ma sain juba särtsu,” urises Stefan vastu. „Aeruta!”

Esimene tormiil jõudis kohale. Oldi rõhus aerudele, sellal kui Stefan ikka veel mootoriga jamas.

„Läheb see tööle?” Nüüd pidi ta juba tuule vihinast üle karjuma. Jääkülm lumi piitsutas nägu ja sundis teda kulutama väärtusliku pool minutit jope ja kinnaste selgaajamisele. Lained sel jõel õnneks eriti kõrgeks tõusta ei saanud, kuid tegid, mis suutsid – üle paadi ääre hakkas vett sisse loksuma.

„Ma üritan!” karjus Stefan vastu. „Elektroonika on kutu, aga seda peaks kuidagi avariirežiimil tööle saama.” Ka tema ajas endale hammaste lõgisedes jopet selga.

„Ma ei taha küll paanikat tekitada, aga varsti me ei näe enam, millist suunda hoida,” ei suutnud Oldi lisamata jätta.

Stefan ainult vandus. Läks kiiresti hämaramaks ja ta pidi taskulambi välja otsima. Mõne minuti pärast kaotaski Oldi orientatsiooni – silm seletas vaid ehk paarkümmend meetrit lainetavat vett ja keerlevat lund.

Ta ei lõpetanud aerudele rõhumist lihtsalt sellepärast, et esiteks hoidis see ta tegevuses ja andis sooja ning teiseks võis ta täiesti kogemata mõne saare leida. Märjad olid nad niikuinii, kuid kindlal maal ja paadi all oli arvatavasti parem kui seal avatud veel liguneda, selle aja peale praktiliselt juba *jäätuda*.

Veepind õõtsatas. Miski väga suur ja tume liikus nende lähedal läbi tormi. Tume kogu näis kuidagi pöörduvat ja korraga sai Oldi aru, et see peab olema mingi sõiduk. Ainult et sel polnud ainsatki tuld, oli vaid tormist tumedam vari, mis sättis end nende tuulepealsesse külge.

Stefan jäandas ikka mootoriga.

„Stefan, jäta see rahule. Keegi tahab meid vist päästa. Või ära süüa.”

Stefan vaatas kiiresti üles ja ilmselt märkas alles nüüd toda lähenevat varju. Igatahes kukkus või kukutas ta end istuli paadipõhja ja haaras relva.

Asjandus lähenes ja Oldi näis lõpuks hoomavat selle mõõtmeid – see võis olla umbes 100-meetrine ja 5-6 meetrit kõrge. Pimedusest lendas välja midagi siuglevat, nagu hiiglaslik peenike madu... See maandus plärtsatusega vette ja nende vahele paati ja Oldil kulus paar hirmusegust sekundit taipamiseks, et neile visati ots. Mõelda seal palju ei olnud, ta haaras selle ja kinnitas paari aasaga täävi naaglisse. Hetk ei juhtunud midagi ja ta murdis just pead, kui kaua ta peaks ootama, enne kui hiivama hakata, kui märkas, et kõis tõuseb veest ja tõmbub pingule.

Neid tõmmati üle veepinna tolle mustava asjanduse poole ja korraga olid nad selle sees. Miski paugatas justkui hiigelsuur lahtipääsenud puri ja saabus absoluutne pimedus. Tormimühast kadus nagu lõigatult nii-öelda ülemine ots – tuule vihin –, jäi aga tormava vee hää. Paar sekundit hiljem paat jõnksatas, õõtsatas ja veepinnal hüplemist asendas aeglane voogamine. Veel mõned sekundid hiljem kostis üsna õõvastav hää ja Oldil kulus hetk taipamiseks, mis see on – seda häält teeb vanni või kraanikausi äravoolutoru, kui viimane vesi sealt alla voolab. Ja seejärel oli kuulda vaid tilkumist, mis omakorda kiiresti peaaegu olematuks kahanes.

Mõned minutid hiljem oli tunda tugevat raputust. Aeglast õõtsumist – Oldi polnud kindel selleski, kas ta seda endale ette ei kujuta – asendas umbes nagu veoauto kastis külatedel loksumine. See kestis minuteid

ja minuteid, kuni lõppes ootamatult. Edasi oli vaid pimedus ja vaikus. „Kallas?” küsis Stefan, hääles mingi sünge lõbusus. Pimedust nilpsas taskulambi valguskoonus ja Oldi tõstis kiiresti käed silme ette, sest see pimestas – silmad olid juba jõudnud pimedusega kohaneda. Pooljäätnud kinnaste puudutus kõrvetas.

Oldi, kes otsa kinnitamise järel oli end paadi vööris põlvili kinni hoidnud, küünitas üle paadiserva kummivorsti. „Võib ka nii öelda. Metallvõre. Meid tõmmati laeva, pandi luuk kinni ja pumbati vesi välja.”

Ta lükkas kapuutsi tagasi, süütas ka oma taskulambi ja vaatas ringi. Silm seletas halle metallseinu ja mingeid kummalisi mehhanisme. Miski krigises ja nad said aru, et laev liigub endiselt – mõned sekundid kestis selline kiire alarmeeriv vibratsioon, nagu autoga kiirtee teeserva markeritel sõites, siis asendus see taas nii tasase õõtsumisega, et seda võis hea tahtmise juures kujutluseks pidada.

Stefani lambi valguskoonus riivas Oldit ja pöördus kiiresti tagasi. „Sa aurad,” ütles mees ettevaatlikult. Siis ühendas ta lahti vahepeal autoaadile kinnitatud lambi ja pööras selle ennast uurima.

Oldi avastas, et ta nägu kuumab. Ta mõtles selle üle hetke, tõusis püsti, astus ühe oma koti juurde – see oli olnud korralikult paadiserva külge kinnitatud – ja otsis sealt allveekaamera. Ta vajutas kaht nappu, keeras aparati igas suunas, pani selle siis ära ja hakkas kindaid käest ajama.

„Ajame märjad pealisriided maha. Siin on 24 kraadi sooja. Meil on külm ainult sellepärast, et meil on need külma vett täis kaltsud ümber.”

„Kui valmis saad, võta relv,” mühatas Stefan. Ta lükkas lambi tuhm-
siniseks ja niipalju, kui Oldi aru sai, sebis oma relvale öösihikut monte-
terida.

Umbes viie minutiga olid nad kottidest uued kuivad riided otsinud ja märjad paadile kuivama – sel hetkel pigem küll tilkuma – laotanud. Saapad ei olnud õnneks jõudnud seest väga ära vettida, teisi neil varuks ei olnudki. Tegelikult polnud neil ka mingeid õigeid vahetusrõivaid, varurõivad sõduriseljakotis olid pigem õhuke dress või veel täpsemalt midagi pesusarnast.

Edasi ei juhtunud kella järgi oma kolmveerand tundi mitte midagi. Siis algasid taas õõtsused, jõnksused ja vibratsioon. Lõpuks, kui

tundus, et nüüd on nad tõesti paigale jäänud, kostis klõpsatus ja osa seinasegmendist, mille kaudu nad sisse olid tulnud, tõmbus üsna kiiresti kuhugi väljapoole üles. Suhteliselt kõrgele tekkis neli-viis meetrit lai ja umbes kaks meetrit kõrge aken.

Stefan kustutas lambi. Torm ja vesi olid äkki kadunud. Kui silmad uuesti pimedusega harjusid, ilmusid aknaavas nähtavale tähed. Kuulda oli tasast sahinat, kriginat ja mulksumist.

Mehed vaatasid teineteisele otsa ja kõndisid avatud seinu poole. Selle allserv oli umbes kaks meetrit põrandast, nii et Stefan palus žestiga Oldil pätti teha. Ta vaatas läbi öösihiku ringi. Kui Oldi urisema hakkas, tuli ta alla ja pani omakorda käed kokku, et ka Oldi saaks ringi vaadata. Oldi vaatas kõigepealt niisama, siis üritas kasutada kaamera inframuundurit. Ähmaselt olid näha mingid künkad, kuhjatised, puhmad... Künkad olid sujuvate piirjoontega, need võisid paljad olla, ent mõned vaevu eristatavad varjud olid kõige tõenäolisemalt vähemalt 5–6-meetriste taimede salad. Oldi ei näinud otse alla, ent ta eeldas, et nad on selle pardaga sildunud – vett polnud kusagil näha.

„Kõrb,” poetas Stefan poolküsivalt, kui ta uuesti põrandale laskus. „Lagedad luited, siin-seal taimepuhmad. Oleme maapinnast umbes nelja meetri kõrgusel.”

„Lumekõrb,” mühatas Oldi kaamera näidikuid uurides. „Väljas on miinus kolm. Nägid sa alla?”

Stefan ei jõudnud vastata, otse nende pea kohal kõlasid võõras keeles sõnad. Viis sekundit vaikust, siis kõlas hää uuesti. Ja viie sekundi pärast uuesti. Oldi taipas, et iga kord räägiti erinevat keelt.

„Kui te inglise keelt räägiksite, tuleks meil vestlusest ehk midagi välja! Inglise!” hüüdis ta.

„Inglise...” kostis ülevalt, üsna ilmselt valjuhääldist, kuid vähemalt Oldi ei suutnud selle asukohta kindlaks määrata. „Te olete Maalt?”

Stefan ja Oldi vahetasid pilgu. „Jah!”

„Minu inglise keel halb.” Oldile näis lausa, et rääkija on need paar lauset paberilt pähe tuupinud ja inglise keelt tegelikult ei oska. „Kohe leiame õige inimese. Kas te vajate kohe midagi? Toit, riided, ravimid? Aga keegi ei tule lähemale, enne kui te relvad langetate.”

Stefan ja Oldi vahetasid uuesti pilgu. Oldil oli automaat rihmaga kaelas, nüüd lükkas ta selle kaugemale seljale. Stefan kehitas õlgu, lükkas

relvale kaitseriivi peale ja langetas selle, jättes käe siiski relvalaele.

„Kuulge, kas siin peab nii pime olema?” hüüdis ta.

Kümme sekundit vaikust.

„Palun korda!”

„Kas. Siin. Peab. Pime. Olema?”

„Pime? Kas te ei näe?”

Mehed vahetasid uuesti pilgu. Stefan lülitas lambi sisse. „Okei.”

Hääl ei vastanud ja jälle ei juhtunud õige tükk aega midagi.

„Hädaga välja saaks,” porises Stefan uuesti avatud seina uurima pöördudes. „Tõsta mind.” Oldi tegi seda. „Kannataks hüpata, eriti kui all on lumi,” rääkis Stefan rohkem nagu iseendaga. „Neli meetrit. Riided on läbimärjad ja kuhu siin minna? Üles ise enam ei saaks. Sa ütlesid, et väljas on külm?”

Oldi avastas, et kedagi kokkupandud kätel üleval hoides on raske õlgu kehitada. „Jah. Mida sa näed?”

„Sadama kohta kahtlaselt tühi. Kusagil vaatepiirist väljas, arvatavasti laevalael või teisel küljel näib midagi toimuvat. Sammud, kõnekatked ja muidu askeldamine. Aga kõik on täiesti pime ja miks nad teisel küljel askeldavad?” Ta tuli alla. „Päevakäsk – kuivada.”

Nad istusid paadiservale seda tegema.

Sim

Möödus umbes veerand tundi ja siis kostis ülimalt tuttav hääl – samud. Nad vaatasid ringi, kumbki ei olnud tähele pannud, et üks seinasegment on kõrvale nihkunud. Kui Stefan lambi sennapoole pööras, kattis mööda koridori nende suunas tulev mees silmad kätega.

See oli suurt kasvu kiilaspäine mees khakivärvi pikkades pükstes ja üleskeeratud varrukatega särgis. Ikka veel kiirustamata lähenedes uurist ta valguse kaitseks tõstetud käe alt paadiserval istujaid. Need tõusid, kui ta ruumi jõudis.

„Tere. Üks hetk.” Ta pöördus valgusest kõrvale, uuris oma käekella, vajutas sellel nuppe ja siis süttisid ruumis tuled. Need muutusid mõne sekundiga talumatult valgeks ja heledaks ning mees õiendas – Oldile tundus – omaette vandudes käekellaga, kuni need uuesti mugavaks tuhmusid.

Mees piidles, kerge naeratus huulil, neid ja nende paati oma pool minutit, tegi isegi paadi ümber tiiru, sellal kui Oldi ja Stefan teda kohalt liikumata omakorda vahtisid, ja jäi lõpuks nende ette seisma.

„Minu nimi on Natan Burg. Auastmelt major. Tere tulemast Simi.”

Mehed vaatasid teineteisele otsa ja ütlesid oma nimed.

„Ja tohin ma küsida, mida te siin teete?” küsis major Natan Burg.

Oldi ja Stefan vahetasid taas pilke ja Natan ohkas. „Kuulge, kuna teil on päris korralik varustus ja teid leiti Jõelt, siis ilmselt te enam-vähem teate, kus te olete. Ma ei tahaks kuidagi alustada vestlust ähvardustega, eks ole, kuid ma kaitsen seda valdust, nii et jätku palun see nimi-ja-väeosa-härjasitt. Palun. Mida te Jõel tegite?”

Oldi ja Stefan vahetasid veel ühe pilgu ja siis tegi Oldi suu lahti. „Uurisime. See on pikk lugu. Meil ei ole vähimatki aimu, kus me oleme, kuigi selle oleme loomulikult selgeks mõelnud, et Maa see meile tuntud mõistes ilmselt enam ei ole.”

„Meid palgati ekspeditsioonile Põhja-Jäämerel,” lisas Stefan ja luges üles nimed ja detailid sellest ametlikust lepingust, mis tegelikult oli kattevari. „Nägime... midagi väga veidrat üle jää libisemas. Nagu virvendust... või vihurit. Kihutasime sellele järele ja korraga olime jõel. Või sinul paistis see olema Jõgi – suure algustähega. Olime seal umbes

18 tundi, kui läksime selle paadiga natuke ümbrust uurima ja siis tuli torm ja see... misasi? Ühesõnaga, sinu laev võttis meid peale.”

„Te tahate öelda, et teil pole aimugi, mida te jälitama asusite? Et kõik on teile suur üllatus?” Natan irtitas silmnähtavalt, võiks isegi öelda demonstratiivselt.

Stefan ja Oldi vahetasid pilgu.

„Noh...” venitas viimane. „Kui sa arvad, et me niikuinii teame, kus me oleme, siis palun kas sa räägiksid sellest? Kus me oleme ja kuidas siia sattusime?”

Natan vangutas pead. „Võtke oma asjad ja läheme minu juurde. Paat las jääb loomulikult siia. Nad tõstavad selle kuhugi jalust ära.” Ta pöördus koridori poole, mis nüüd musta koopana seinas haigutas.

Stefan ja Oldi vahetasid jumal teab mitmenda pilgu ja õlakehituse, korjasid oma asjad kokku ja järgnesid talle. Nad kõndisid täielikus pimeduses, mida valgustasid ainult nende lambid.

Samasuguses mustas pimeduses jõudsid nad mingisse ruumi, mis siiski oli hoomatav ekraanide ja igasugustel aparaatidel hõõguvate indikaatorite valguses.

„Meditsiiniline läbivaatus kõigepealt.” Natan viipas ühele nurgale. „Asjad võite kuhugi maha panna.”

Pimedusest lähenes üks kogu. Oldi ei uskunud oma silmi – tegu tundus olevat poolpalja naisterahvaga. Olevus jõudis lähemale, kõigepealt tundis mees mingit meeldivat magusat lõhna, siis seletas silm, et tegu on tõepoolest kummalise väikest kasvu naisolevusega, kel pealegi tööriietusest väga veider arusaam – ta oli paljajalu ja tal olid jalas natuke ülalpool pahkluid lõppevad valged avarad kergest riidest püksid, üsna tavalised, sellised, mida võib näha mis tahes haiglapersonalil mis tahes maailma nurgas. Ja see oli kõik, ta ülakeha oli paljas, kui mitte arvestada õlgadelt ettepoole langevaid raskeid, pikki ja tumedaid patse. Aga siis märkas Oldi, et tal on pikad teravatipulised kõrvad ja kui ta Natani keeles ütles, ka teistest natuke pikemad silmahambad. Ta ei saanud sinna midagi parata, et järsult õhku sisse tõmbas ja sammu tahapoole koperdas.

Natan heitis talle terava pilgu. „Olgu, siia pikali... Kuulge, kas te tõesti pimedas ei näe?”

„Me tõesti pimedas ei näe.” Oldi püüdis seda öelda neutraalselt, kuid

välja tuli üsna piredalt.

Natan ütles tolele olevusele paar sõna ja ruumis süttis tuhm kollakashall valgus. Oldi tundis lausa kahetsust, sest suurem osa lummast hajus – ta sai alles sel hetkel aru, et vaatamata esimesele ehmatusele oli tal olnud väga põnev. Asju õigete nimedega nimetades maguserooviliselt põnev...

Valges tundus asi isegi mõnevõrra võigas – elukogemus vintskles, protesteeris, korraldas pikette ja esitas petitsioone – keeldus tunnistamast tõde. Oldi nägi enda ees filmitegelast, mitte haldjat. Või öökлубi tantsijatari – paljas ülakeha ilusate ümarate, tema kasvu kohta üsna lopsakate rindadega, mida patsid kõige vähematki ei varjanud, oli niioelda möödapääsmatu reaalsus. Lisaks olid naise silmad natuke liiga suured ja viltused, natuke liiga külgedel ja natuke liiga helesinise, peaaegu lillaka iiriseega, et päriselt olla ühegi inimese peas. Elukogemus kuulutas selle kohta, et on ju olemas kontaktläätсед, samas kui loogikaplokk sosistas, et need ei vea kuidagi silmi vale koha peale. Oldi ei saanud aru, kas haldjas on ilus või mitte. Kord tundus ta imekaunina, kord elutu maskina. Seksikas oli ta küll, nii et mees tundis vererõhku tõusvat. Tundis eriti teatud kehaosadega, ja mõte, et too haldjas hakkab teda kohe läbi vaatama, ei aidanud kuidagi.

Oldi heitis pikali lavatsile, mis tundus olevat kaetud tugeva valge loomanahaga. Lavatsi peatsis oli umbes pooleteisemeetrise läbimõõduga rõngas, mis kinnitatud kuhugi lavatsialuse külge, ja imestada ei olnud midagi, kui haldjas klõbistas sõrmedega üle ühe arusaamatute märkidega kaetud pinna ja rõngas hakkas sealt peatsist jalutsi poole sõitma. Oldi vahtis ka seal lamades teda kogu aeg üksisilmi.

Natan ütles midagi. Keel oli tundmatu, aga kui Natan kõnelema hakkas, juhtus midagi, mis tekitas Oldi peas lühise – haldja kõrvad pöördusid Natani poole. Ilusad suured haldjakõrvad. Vähemalt kolm korda pikemad kui inimesel, ulatusid need üle haldja pea ja olid väljapoolt kaetud juuste toonis süsimusta madala karvaga. Need pöördusid nagu pöörduvad koerte ja kasside kõrvad ja nagu inimeste kõrvad iial liikuda ei saa. Need ei saanud olla kostüüm.

Oldile ei meeldinud üldse, kui miski asi teda õlga torkas – võeti ainult vereproov või ka süstiti temasse midagi? Stefan teisel lavatsil näis samade asjade üle muretsevat.

Natan juhatas nad teise ruumi ja seekord süütas juba küsimata valguse. Too umbes 20-ruutmeetrine ruum nägi välja nagu tüüpiline hotelilituba. „Jätke oma asjad siia. Need pestakse ja puhastatakse ja antakse teile tagasi. Jätke saapad ka siia, te ei vaja neid. Kõik tehnika võite jätta. Maine tehnika, me teame, kuidas sellega ringi käia. Relvad... Ise teate. Võite neid pärast ise puhastada.” Ta mõtles hetke. „Ma pole tegelikult küsinud – mis aeg teie jaoks praegu on? Siin on umbes tund päikesetõusuni, seega umbes kell viis hommikul. Tahate te kõigepealt magada või läheme sööma? Minule on see hommikusöök, sest nad äratasid mu tavalisest varem üles.”

„Meie pärast?” küsis Oldi. „Vabandust...”

Ent Natan lõi käega ja katkestas teda: „Te pole selles kuidagi süüdi.”

Stefan vaatas kella. „Meile on 11 hommikul. Me oleme küll juba kuus tundi üleval, aga...” Ta vaatas korraks küsivalt Oldi poole. „Uneaeg kaugel. Heameelega tuleme sööma. Ehk saame mõned vastused ka lõpuks.”

Natan muigas millegi ainult endale teadaoleva üle ja viipas nad kaasa. Oldi ja Stefan vahetasid taas kord pilgu. Oldi järgis Natani soovitusel sõnasõnalt, Stefan aga heitis demonstratiivse pilgu relvale Natani puusal ja jättis oma püstoli alles. Seda nähes kinnitas ka Oldi juba ära pandud püstolikabuuri reiele tagasi. Oldi võttis Stefani eeskujul ka taskulambi kaasa. Natan jälgis seda pealtnäha täiesti ükskõikselt ja hakkas ees astuma.

Üks koridor järgnes teisele ja Oldi arvestuste järgi pidi laev juba otsa saama, kui nad jõudsid suurde ruumi, kus lõhnas toidu järele ning suur hulk toole, laudu ja toidunõusid ei jätnud mingit kahtlust, et tegemist on sööklaga; ka mõned unised kujud paistsid juba einetavat. Siin-seal põlesid üksikud nõrgad tuled ja valgust oli just nii palju, et nad suutsid raskusteta orienteeruda, kuid detaile ei näinud.

Nad suundusid väiksemasse ruumi ja seal lülitas Natan sisse laelambi. Kaks pikka kasvu tegelast, kes lauda olid katnud, katsid selle peale silmad kätega... ei, käppadega, jõudis Oldi järgmisel hetkel järeldusele. Seekord ta väga ei võpatanud, sest teadis ju juba oodata, et olevusi võib olla mitmesuguseid. Olevused olid inimesest natuke pikemad ja üleni hallikasse lohmakasse hõlsti mähitud, nii et näha olid vaid ookerkollased, pikkade küünistega käed ja punase iirisega silmad; natuke

kätega sama värvi silmade ümbrust ka.

Nad lõpetasid kähku lauakatmise, vahetasid Nataniga paar sõna ja kadusid. Natan viipas mehed lauda. See oli rikkalik. Kaks suurt korvi erinevate leibade ja saiadega, läbipaistvate kaantega liuad juustu, singi ja igasuguste muude asjadega, alates köögiviljadest ja lõpetades vähemalt kolme liiki munadega, kannud vee, piima, erinevate mahlade ja... kohviga. Tõepoolest tuli ühest kannust tuttavat ja väga head kohviaroomi.

„Palun, mida iganes tahate,“ viipas Natan laua äärde istudes lühidalt. „Kui te veel midagi soovite, ainult küsige. Kui meil seda juhtub olema, siis ma lasen tuua.“ Ta kallas endale kohvi.

Oldi järgis kiiresti ta eeskujul. Kohv oli üsna kange. Ta leidis kannu kuuma piimaga ja tempis kohvi parajaks.

Mõnda aega söödi vaikides, siis hakkas Natan rääkima: „Ettevalmistuseta on praktiliselt võimatu Maalt siia sattuda. See on ka põhjus, miks ma lihtsalt ei usu, et kaks üsna tegija olemisega tüüpi täiesti kogemata Jõel hulpisid. Me kaitseme siin ennast. Me ei hoiu kedagi kinni. Me teeme midagi palju hullemat – me viskame välja, ajame enda juurest ära kõik, keda me usaldada ei saa. Veel kord, see tõenäosus, et siia satub keegi, kes ei tea, mida mu ähvardus tegelikult sisaldab, on olematu. Nii et otsus on teie.“

Oldi tundis jälle, et tema peaks vastama – ta ei olnud kindel, et Stefan asja teravaks ei aja. „Esiteks, me ei tea, kui suur oli oht Jõel. Me oleme väga tänulikud päästmise eest, kuid kui te kavatsete meid siin välja lüüa, olete tegelikult suure sigaduse korda saatnud. Mis siin väljas on, me ausalt ei tea, nii et – vabandust – see ähvardus on meile tõesti tühjad sõnad. Olles natuke järele mõelnud, ei ole meil ilmselt mõtet varjata ka fakti, et me tulime uurima teatud kummalist fenomeni, teatud üle jää libisevat virvendust või pöörast. Me ei varja sinu eest ka nimesid, sest niikuinii pole need õiged. Vähemalt mina sain alles pärast ekspeditsiooni algust teada, mida me tegema läheme. Mul ei olnud võimalik ära öelda – sellega loomulikult arvestati. Ma ei teadnud, et ekspeditsiooni eesmärkide seas on sellest... kilgendusest või hämupallist läbi sõitmine. Jõel hulpides polnud mul kindlat plaani, mida edasi teha. Ma olin ja olen hädas ja avameelsus on vähim, mida ma lubada saan.“

Natan vaatas talle kümme sekundit otsa. „Stefan?“ küsis ta siis

nimetatu poole pöördudes.

„Üldjoontes sama,” kehtis see õlgu.

„Siis oletagem, et ma usun teid,” ütles Natan toonil, mis selgelt näitas, et tegelikult ta ei tee seda. „Ma loodan, et te ei pahanda, et me kuu-lame teid eraldi üle – usaldus tuleb ikkagi välja teenida.” Ta noogutas pigem iseendale, pidades siiski ka mõned sekundit pausi, et anda neile võimalus vastu vaielda, kui neil peaks tahtmist olema. Neil ei olnud. „Olgu, ükskõik kui palju te teate, sõnavara tuleb niikuinii ühtlustada. Samuti teooriad. Kas te... olgu, kui te tõesti midagi ei tea, siis pole teil mingit koeksisteerivate ruumide teooriat?”

„Kui me juba jääb olime, saime teada, et piloodita lennukeid on saadetud mingisse teise maailma, kuid teooriat sinna juurde ei käinud,” ütles Oldi.

„Kas te olete lugenud Zelazny Amberi-lugusid?”

Oldi ja Stefan noogutasid.

„Kas te olete lugenud Vernor Vinge mõttetsoonidest?”

Oldi noogutas, Stefan raputas pead.

„Kas te olete lugenud Wellsi „Pimedate maad?””

Jällegi Oldi noogutas ja Stefan raputas pead.

„Ole hea, seleta talle pärast nende lugude sisu,” noogutas Natan Oldile ja suunas edasise jutu rohkem temale. „Me kasutame teatud mõttes sci-fi – või scifist inspireeritud – terminoloogiat. Kui need kolm lugu kokku panna, saab umbkaudu edasi anda seda, kuidas meie maailma ette kujutame. On olemas väga suur, igas praktilises tähenduses lõpmatu hulk nii-öelda õigeid, baasmaailmu, mida üldiselt kutsutakse reaalsusteks või valdusteks [realm]. Siis on olemas mitmesugused varjud, mis eksisteerivad valduste vahel ja moodustavad selle meediumi, mille kaudu on võimalik liikuda ühest reaalsusest teise. Mingis mõttes on need reaalsuse peegeldused või tõmmised. Need on olemuselt ebapüsivad. Grokid?”

Oldi heitis silmanurgast pilgu Stefanile, kes tundus täiesti nõutuna.

„Absoluutselt mitte,” ohkas ta, „aga räägi edasi.”

„Olgu. Maa on valdus. Sim on ka valdus. Jõgi on vari Maa, Simi ja vähemalt kümne tuhande teise maailma vahel. Ühtlasi on see nende maailmade teatud vesiste piirkondade peegeldus. Grokid?”

„Kümne tuhande?” küsis Oldi vaikse hämmastusega üle.

„Ligikaudne hinnang. Ei ole teada. Igal valdusel on kuni pool tuhat nõndanimetatud lähivaldust ja tavaliselt saab valdusest ainult neisse; sealt siis arusaadavalt juba omakorda selle lähivaldustesse. Jõe kaudu on ligipääsetav palju suurem hulk valdusi.”

„Ja valdusi on... palju? Lõpmatult?”

„Erinevad teooriad annavad erinevaid tulemusi, kuid need numbrid on väga suured. Keegi on väitnud, et elamiskõlblikke ilmu on 10 astmes 30, ent ma olen näinud väidet, et igasuguseid valduste moodi moodustisi on vähemalt 10 astmes 1000. Kuid valdused ei ole identsed. Ma ei räägi siin ajaloo identsusest, seda pole absoluutselt olemas. On kaudne ajastute vastavus, sest väga pikkade ajavahemike jooksul elu siiski levib ühest valdusest teise. Ka füüsikakonstandid ei kattu täpselt, seega kusagil peaksid olema reaalsused, mis seda sisuliselt enam ei ole.”

„Kui kaugel? On sel mingid suunad... Dimensioonid?” Oldi laiutas käsi.

Natan noogutas. „Juba natuke grokid. Ei ole peetud otstarbekaks kasutada valduste vahel liikumise tähistamiseks ruumi mõisteid – üleval-all, vasakul-paremal, ees-taga ja nii edasi – ja isegi mitte sõna suund. Suuna [direction] asemel soovitatakse kasutada sõna muund [mirection]. See on meeldinud kõigile maalastele, assotsieerudes maagia, ime [miracle], miraažide ja maailmaga [mir]. Olemasoleva omavahelised muundid on inimesed teistelt rahvastelt üle võtnud, nii et kuigi sel süsteemil on kaudne sarnasus sodiaagi märkidega, on hea teada, et tegelikult tuleb see ainult mugavustõlgetest.”

„Olgu, aga mõttetsoonid?” küsis Oldi. „See tuleneb kuidagi põhikonstantide erinevusest – füüsika on kusagil teistsugune?”

„Just. Maal tuntakse ainet ja energiat ja nende põhilisi interaktsioone. Teatakse igasugustest spinnidest ja kvantolekutest, kuid nende sügavamast mõttest ei saada aru. Nii, nagu on olemas aine, energia ja info, on olemas ka aeg, ruum ja mõte. Ma ei oska seda valemitega seletada, grokin ainult selle pealispinda – põhimõtteliselt on kõigis ilmaes, mida inimene üldse saab ilmaks nimetada, peamised asjad samamoodi, paljudes valdustest aga avalduvad Maast tugevamalt interaktsioonid, mida Maal võib ignoreerida. Peamiselt on juttu eluenergiast, mis teatud viisil kodeerib maailma, ja infoenergiast, mida maalased enamasti

vulgaarselt maagiaks nimetavad.” Natan mõõtis neid ja muigas. „Enne, kui ma end veel lollimaks teen... palun arvestage, et teie vastusest sõltub, kuidas ma teisse tulevikus suhtun – kui palju te sellest teate?”

Oldi otsis alles sõnu, kui Stefan pahvatas: „Kui meiega poleks viimasel päeval nii palju *fuckin'* kummalist juhtunud, oleksin ma su teisest lausest peale kui tavalise segase pendlivenna maha kandnud. Ma oleksin öelnud: mees, mis iganes sa suitsetad, see mõjub sulle halvasti! Mingid peegeldused, maagia... mingi teine maailm, kus istub suhteliselt mõistliku välimusega inimene, kes ajab täiesti jaburat pilvikujuttu... Kas õlut saaks?”

Natan puudutas oma kella ja lausus paar sõna tundmatus keeles.

„Mis keelt sa räägid?” küsis Oldi.

„Taudi. See on siinkandis umbes sama universaalne, kui inglise Maal.”

„Sa räägid inglise keelt hästi. Ma ütleksin, et üsna tüüpilist *americanot*. Oled Maal elanud või lausa pärit?”

Uks avanes ja üks halli rietatud pikk kollase nahaga kogu – oli võimatu öelda, kas mõni nendest, keda nad juba näinud olid, või uus – tõi lameda põhjaga plekkkorvi, kus jää seest paistsid kümnekonna tumedast klaasist pudeli kaelad. Stefan võttis ühe pudeli. See oli lühikese kaelaga ja neljast küljest lamedaks surutud; see tähendab, et pudeli ristlõige polnud mitte ring, vaid pigem ümardatud nurkadega ruut. Kuni Stefan korki uuris – et kuidas see lahti käib – võttis ka Natan pudeli ja keeras korgi maha; valepidi keeras. Stefan avas oma ja Oldi ei suutnud kiusatusese vastu panna ning võttis endalegi ühe. Ta ei olnud sellist õlut kindlasti mitte kunagi joonud, kuid iseenesest oli see tõepoolest õlu.

„Kas nimi Nathaniel Borghes ei ütle teile midagi? Aasta 92, Lahe-sõda, täpsemalt selle järellainetused. Terroriakt Bussaias.”

Oldile ei öelnud.

„Kui üks USA ohvitser märgiga eksis ja terve kvartali maatasa tegi?” küsis Stefan. Ta mõtles natuke. „Nathaniel Borghes – Natan Burg?”

Mees nende vastas laua taga noogutas. Oldi leidis teda esimest korda põhjalikumalt silmitsemas. Mees oli neist kõvasti vanem, kindlasti üle viiekümne, kui tähelepanelikumalt uurida. Ta ei olnud ilus ega inetu, lihtsalt selline plussmärgiga, ebamäärast põhjapoolse Euroopa

tõugu mees, siniste silmade ja kergelt päevitunud heleda nahaga. Ta oli füüsiliselt väga heas vormis, pikk, laiaõlgne, jämeda kaela ja lameda kõhuga, kuid silmade ümber olid tihedad ja sügavad kurrud, põsed olid sisse langenud ja nina pisut terav. Tema suujoon ja laual lebavad käed panid tahtmatult mõtlema, mida kõike see mees on näinud ja läbi elanud.

Oldi tajus kummalist võõrandumist. Tagantjärele sellele hetkele mõeldes tabas teda just siis mõistmine, kui ebareaalne on kõik toimuv. Vähem kui ööpäevaga sattusid nad nagu muuseas ülejäägnisse maailma ja vestlesid laua taga istudes Maalt aastakümneid tagasi kadunud mehega, kes töötas koos haldjate ja nende teistega. Nad istusid heledast ja ilmselt väga tugevast puidust nähtavasti kuidagi omapäraselt kokkupandavatel toolidel samasuguse, kasutamismärkidega laua taga umbes neljakümneruutmeetris, kollakaid liivakiviplokke imiteerivate seintega ruumis, millel oli natuke tumedamast kivist – või imitatsioonist – praguline põrand ja roogu meenutav nelja meetri kõrgune lagi. Ruumis oli veel teine selline laud, mille ümber oleks saanud istuda 8–10 inimest, ja mõned madalad kapid. Heledast täispuidust uks, kust nad olid sisenenud, ja selle vastas puitraamidega aknad, mille taga haiutas must pimedus; laest kallas sellele kõigele valget valgust utilitaarne, igasuguste detailideta, diplomaadikohvri suurune lame alumiiniumikarva risttahukas.

Natan võttis lonksu õlut. „Kui te tõesti midagi ei tea, siis on isegi raske kusagilt otsast peale hakata... Inimasustus on Simis olnud tuhandeid aastaid. Inimesi on üldse paljudes... arvatavasti tuhandetes valdustes. Enamik on meile tundmatud. Siin... käib sõda. Aga kui te tõesti midagi ei tea, siis ma ei suuda seda kahe sõnaga selgitada kah. Ma ju mäletan, milline ma ise olin, kui siia tulin... Väga skemaatiliselt – esiteks on siin inimasustus, mis on alles viimasel sajandil julgenud pead tõsta, ja seda peamiselt tänu inseneriteadmistega hakkajate inimeste sissevoolule Maalt. Arusaadavalt on Maal olukorrast teadlikke inimesi ja rühm, kes on seda suunda sajandeid ette valmistanud. Inimesed ei ole ühtsed. Meil on erinevatest rassidest liitlasi ja vaenlasi. Sim on mingis mõttes unikaalne valdus, sest enamasti on valduste vaheline liikumine väga raske, ent siin on üks fenomen, mida nimetatakse Hägupilveks. See on teatud mõttes maailmade risttee. Teatud jõud Maal

on väga huvitatud selle võitluse õnnelikust käigust, sest Hägupilv on arvatavasti kunagi minevikus avanenud ka Maale ega ole välistatud, et see võib uuesti juhtuda. Nagu öeldud, on ettevalmistamata inimesel praktiliselt võimatu ühest valdusest teise sattuda, kuid mõistlik on olla valmis päevaks, kui liikumine muutub suhteliselt lihtsaks.”

Oldi mõtles natuke selle üle. „Kas see Hägupilv ja maagia on kuidagi omavahel seotud?”

„Kaudselt. Vaata, ei ole olemas sellist asja nagu nõidumine. On tehnoloogia. Aga nii, nagu mobiiltelefon vajab töötamiseks tugijaamade võrku, kandub selline... interaktsioonide foon või fluidum vahemaailma kaudu pisut üle. Noh, iga piisavalt arenenud tehnoloogia on eristamatu maagiast.”

„Ja Pimedate Org tähendab seda, et teatud olendid tunnevad end Maal pimedana, kuna nende teisi interaktsioone kasutavad meeled ei tööta?”

Natan noogutas. „Mõnikord tulevad Jõe olendid, keda me võime mööndusteta jumalateks pidada. Aga nad ei pea Maal ega Simil kaua vastu. Lohed ei suuda siin lennata ja kõiketeadev oraakel pole targem kui aara.”

Natan tõstis järsult pea ja tardus. Siis lasi ta kuuldavale mõned vandesõnad; Oldi kõrv püüdis vana hea *motherfuckeri*.

Mees tõusis. „Võta oma relv. Meid rünnatakse.” Ta peatus korraks poolel teel ukсени. „Saapad... on see soomusvest?”

„Ei...” heitis Oldi pilgu oma rõivakuhjale, mis oli talle millalgi puhta ja kuivana sinna tuppa järele toodud. Ta vastas enne, kui aru sai, millist rõivaeset Natan silmas peab, sest teadis ju kindlalt, et midagi soomustatud tal ei ole.

„Pane ikka midagi peale – kaitseb natuke ehk. Tule järele. Koridori lõppu ja vasakule. Kui mind ei leia, küsi.”

Ta kadus, jättes Oldi kiiruga saapaid jalga tõmbama ja pead murdma, kuidas ta aru peaks saama, keda vastujuhtujatest tulistama peab.

Ta oli õigesti arvanud – ta ei suutnud Natanit enam leida. Mõnekümne sammu järel avanes koridor vasakule üsna suurde ruumi, kus tagaseina suur segment hõõgus valgelt. Oldi arvestuste järgi võis see olla laeva väliskülj ja ta arutles põgusalt, kas tegu võiks olla piim-

klaasist aknaga? Samas seinas oli ka raske luuk, mille piitadel põlesid punakad tuled. Oldi puudutas üht neist ja luuk tõmbus hoogsalt kõrvale. Ta oli õigesti arvanud, edasi tuli paar meetrit metalli, ilmselt laevatekk. Kui silmad hetke pärast päevavalgusega harjusid, sai ta heita sisuliselt esimese pilgu paigale, kuhu oli sattunud.

Luuk tema taga mürtsatas kinni. Oldi pöördus kiiresti ja avastas, et luugi selle külje piitadel punakaid tulesid ei olnud.

Natan oli enam-vähem pooltundide kaupa muudkui tekkinud ja kadunud – oli neid ilmselt vaheldumisi üle kuulanud – ja muidugi oli selle aja peale ammu päev; Oldi kell näitas kolme pärastlõunal ja kui Natani juttu uskuda, oli päikesetõusust möödunud neli tundi.

Oli parajalt, Oldi jaoks ebameeldivalt külm – arvatavasti 5–10 miinuskraadi. Tal polnud millegagi mõõta. Luugi juures polnud ta seda tajunud ja talle meenus kohe mingi müstiline barjäär, mis eelmisel ööl, kui neid laeva tõmmati, külma väljas oli pidanud. Tuult õnneks ei olnud, ent jopet polnud ta võtnud ja katsus nüüd ära arvata, kaua ta seal oma rohkem näiteks pluss kümnele sobivas jakis vastu peab. Ta vandus pominal, julgemata väga kõva häält teha, ja kuna niikuinii midagi paremat teha polnud, uuris Simi lumist tasandikku põhjalikumalt.

Teda tabas kummaline *déjà vu* ja tal kulus hetk taipamiseks, milles asi – paik meenutas õige mitut ulmefilmides nähtud teisele planeedile rajatud sõjaväelaagrit. Lumele oli puistatud tuhmrohelist, pisut täispuhutud mulje jätvaid vundamendita, üsna ilmselt kokkupandavaid ehitisi. Siin-seal nende vahel seisis igas suuruses sõidukeid – mootor-ratastest tankini – ja vedeles väga erisugust koli, kõik samuti justkui ähmaselt tuttav, aga samas võõras. Ehitiste kobara ümber oli sadakond lagedat meetrit ja seejärel juhusliku või rübaldunud mulje jättev helkivatest teravikest ja okastraadist 5–6 meetrine tõke.

Laeva, milles ta oli, ei näinud ta ikka korralikult. Tuhmid metallpinnad lihtsalt kaardusid ta vaateulatusest välja. Isegi luuki selja taga poleks ta uuesti üles leidnud, kui poleks täpselt teadnud, kus see asub. Ja midagi oli veel valesti – neid oli peale võetud tüürpoordist – eeldusel muidugi, et laev liikus sel hetkel nii-öelda õiges suunas, võõr ees. Luugist lumist tasandikku nähes olid nad Stefaniga automaatselt eeldanud, et laev on parempardaga sildunud. Nüüd oli ta oma arvestuste järgi pakpoordis, ent ka sealpool oli lumine tasandik.

Miski lendas kaugemal madalate luidete kohal. *Vares*, otsustas Oldi, kuid tunnetas siis kuidagi, et eksib ka sellega. Ta süda tagus. Tal kulus silmapilk taipamiseks, et seesama veider ja arusaamatu, üsna tabamatu ja märkamatu tekkiv-kaduv taju, mis oli teda varemgi ohuolukordades aidanud ja mis lasi enamasti ära arvata, kas inimene valetab või mitte, piltlikult öeldes karjub nüüd nagu tulekahjusireen. Midagi eriti mõtlemata tõstis ta relva ja sihtis nüüd juba selgelt tema suunas pikeerivat lindu.

Ta vajutas päästikule. Relv lõi õlga. Lind tuli edasi. Ta oli selle suurst vailesti hinnanud, see oli vägev kotkas. Ta vajutas uuesti päästikule, üritas korralikumalt sihtida ning vajutas üha uuesti ja uuesti. Lõpuks tegi elukas õhus kukerpalli ja sadas sullepuntrana maha kümnekond sammu Oldist. Mees hoidis relva ikka temale sihituna. Lind oli väga suur, tiibade sirulaius üle viie meetri, suline keha inimesest pikem, nokk umbes inimese suurune ja kühised vaksapikkused. Peletis tõmbles paar korda sihitult ja keeras end seejärel talle otsa vaatama. Ta punaste, tundus, et lausa hõõguvate silmade pilk fikseerus Oldil ja mees tundis, et sealt saadetakse tema suunas... misasi siis? viimane needus? Pilk oli nii intensiivne, et Oldi reimas tahtmatult käega nagu ämblikuvõrku minema pühkides, ja astus sammu kõrvale. Ta tundis end suhteliselt julgelt, sest lisaks vahemaale oli ta ka 5–6 meetrit maapinnast kõrgemal, ent see pilk oli nii ebameeldiv, et ta tulistas lindu veel kuus korda, kuni tuli silmades kustus ja kogu keha lõdvalt maha vajuks.

Aga selle aja peale oli taevasse tekkinud veel tosinaid linde, kel näis esimesega sama siht olevat – kõrgel avatud laevalael seisev Oldi. Lisaks hakkas teispoole ogalist tõket maapind kobrutama ja järgmisel hetkel sibas sealt tara suunas sadu natuke koera moodi elukaid. Ühe tanki juurest kostis tugeva vedru hele plinn. Umbes liitriise värvipurgi moodi asjandus lendas keereldes läbi õhu ja maandus sinna tara taha, kus liikumist kõige rohkem. Oldi jälgi seda silmadega, talle tundus, et päris maapinnani see ei jõudnudki, enne sähvatas sinakasvalge leek, mis ta mitmeks sekundiks täiesti pimedaks lõi. Lööklaine paiskas ta vastu laevaparrast. Miski hakkas undama ja kõrisema ning isegi ta pimestatud silmad nägid erepunaseid jutte, mis mitmest kohast laevalt sööstsid linde püüdma. Ta jõudis veel imestada, kui heledad on need

trasserkuulid, ent siis haaras keegi tal jõhkralt õlast kinni ja tõmbas ta laeva sisse tagasi.

Luuk paugatas kinni. Esimeseks kuulis seljaga vastu seinu lennanud Oldi häält, mis talt midagi küsida üritas. Ta ei näinud õieti midagi. Teda raputati õlast ja häälel kordas küsimust; selline natuke laulev ja väga kaudselt idamaadega seonduv hääle... Lõpuks hakkasid ta silmad uuesti natuke seletama ja ta nägi enda ees üht sarnast olevust sellele, kes teda öösel läbi oli vaadanud ja kelle ta oli mingi sügava automatismiga haldjaks ristinud. See võis seesama olla, kasv ja näojooned olid Oldi jaoks äravahetamiseni sarnased, kuid ta andis endale aru, et ilmselt pole ta võimeline nende vahel vahet tegema. Ja riides oli olevus igatahes hoopis teistmoodi – tal oli üll väga tõhusa mulje jättev sõdurivarustus. Peas oli kiiver ja nägu kattis ülalt õige kergelt suitsjas klaas. Soomusvest – Oldi katsus ära arvata, palju see kaalub, sest see oli tollipaksune – läks kõhul üle millekski sõdurivöö ja kubemekaitsme rist-sugutiseks ning selle küljes rippus muuhulgas üsna aukartustäratavate mõõtmemetega püstol.

Haldjas uuris teda. Oldile näis, et nuusutas. Ta oli võtnud vasakust käest soomustatud, küünistega kinda ja tegi Oldi ümber mingeid liigutusi. Mees oleks võinud vanduda, et kui ta viimase liigutusega Oldi kukla tagant alustades justkui midagi kokku korjas ja ruumi kaugema nurga suunas viskas, oleks ta tõesti nagu millestki ebameeldivast vabaneenud. Ei olnud eriti taipu vaja oletuseks, et ehk oli too linnu surmaneedus üsna reaalne, kuid aju keeldus sellistes kategooriates mõtlemast.

Haldjas viipas talle kannatamatult ja hakkas mööda koridori tagasi minema. Oldil polnud niikuinii midagi targemat teha ja ta järgnes kõhkluseta. Ta oleks hirmsasti teada tahtnud, mis õieti toimub, kuid paistis, et ühist keelt neil ei ole. Haldjas juhatas ta sinna samasse meditatiivpunktis, kus neid öösel läbi oli vaadatud, ja istus mingi masina taha.

Ta vaatas kümne sekundi pärast üles Oldi poole, kes seisis omakorda teda põrnitsedes seal, kuhu ta ruumi sisenedes oli jäänud. Haldjas tõusis, osutas ühele diivanile ja asus natuke kaugemal kapis tuulama. Klaas tema näo eest oli kadunud, muu varustus ei paistnud teda oluliselt häirivat. Ta pistis Oldile pihku raamatu. Täiesti tavalises mõõdus

pehmekaanelise raamatu.

„Stegle, Mindfa ja Omfne valduste prevaleeriv sapiensiliik, edasipidi haldjad – kes nad on ja kuidas nendega käituda,” luges Oldi. Allpool oli väiksemas kirjas: „Teatmik on koostatud silmas pidades ka neid, kes tulevad otse Maalt ja kel seetõttu puuduvad igasugused muinasjututudest väärtuslikumad teadmised teiste reaalsuste mõistuslike rasside kohta. Palun sellega arvestada – väga elementaarsed teadmised ei ole lisatud nalja pärast või lugeja alavääristamiseks.”

Oldi avas esimese lehe: „Sisukord. 1. Haldja definitsioon.” Selle all alapunktid. „Haldjate anatoomia. Erisused inimesega võrreldes. Eri-nevad haldjarassid.” Nii jätkus see veel tükk aega – kuidas haldjaid kõnetada, mida nad söövad, mida tuleb teada nende riidetustavadest ja nii edasi – ja ta libistas silmad üle, kuni pilk ühel real seisma naksatas: „Seks haldjatega.”

Oletagem, et see annab neist selgeima ettekujutuse, muigas Oldi mõttes ja avas näidatud lehekülje.

„Nagu eespool mainitud [vt lk 3, 7, 13, 19, 29, 37], on haldjad põhimõtteliselt inimesega väga sarnased ja ka nende suguelundite ehitus on laias laastus sarnane. Tuleb siiski arvestada, et inimesed on suuremad ja ka nende suguelundid on suhteliselt suuremad kui haldjatel, seega võib suurema peenisega mees haldjanaist tõsiselt vigastada. Haldjatel ärkab seksuaalsus hiljem kui inimestel [vt nende eluiga ja suhtelisi küpsemisperioode lk 11], umbes 20–25 eluaasta juures, ja püsib aktiivsenä umbes 60–80 aastat. Umbes 80–120 aastased haldjad läbivad protsessi, mis on kaudselt analoogne inimese menopausiga. Kuna sellesse vanusesse jõudnud haldjad jäävad enamasti paikseks ja nendega inimesed praktiliselt kokku ei puutu, neid siinkohal põhjalikumalt ei käsitleta (tunnistagem, et neist pole ka palju teada). Päris ära neil meie ettekujutuste kohaselt suguvõime ei kao, kuid suguelu hähtub praktiliselt olematuks (näit kord aastas).

Haldjate erutusmehhanism on palju rohkem vaimne kui inimestel ja allub ka paremini teadlikule juhtimisele. Nende suguakt on üldjuhul palju pikem kui inimestel ja – inimeste vaatenurgast, rõhutagem! – sisaldab palju balletietüüdideni lihvitud ja ritualiseeritud osi. Nad kasutavad palju abivahendeid, sh drooge, nii et üldse pole haruldane magada 8–12 tundi erilises koikus ja olla sisuliselt kogu selle aja sugu-

ühtes. Teiselt poolt tuleb silmas pidada, et nad tunnevad ka kähkuka mõistet...”

Oldi uuris enne edasilugemist sisukorda: „Inimmes ja haldjanaine. Inimnaine ja haldjamees. Inimnaine ja haldjanaine. Inimmes ja haldjamees. Grupiseks. Teiste rasside kaasamine.” Kogumiku koostajad olid ilmselt avarate eluvaadetega ja ülimalt praktilised...

Olgu, teda huvitas muidugi esimene: „Korrakem üle eelpool [lk 4, 8, 16, 40] mainitu – esimeseks peske end väga korralikult puhtaks! Soovitav oleks, et teil oleks tehtud ka kõik nn Mercane taseme antibiootikumikuurid ja eemaldatud kõik kehakarvad, sh näokarvad.

Vastakem kõigepealt illusioonide ja emotsioonideta küsimusele, mis võiks haldjanaist inimmehe juures huvitada? Kõige ebameeldivam on tõdemus, et kõigi kombinatsioonide juures on kahtlemata täheldatavad teatud koprofaagia ilmingud (ärgem petkem ennast, inimesed on ka paremal juhul nende jaoks üsna räpased). Kui me räägime kõige tavalisemast olukorrast, kus inimmehel avaneb võimalus vahekorraks haldjanaisega, tekivad tõrked peamiselt just sellel pinnal, et te haisete tema jaoks vastikult. Kui analüüsida vanu legende, joonistub ka neis välja väga selge muster – sõjakangelane sai lahingu järel küll haldjanaise voodisse, kuid see oli hommikuks kadunud ega tulnud enam kunagi. See on tõe kvintessents – nagu eespool mainitud, on (nii mees-, kui nais-) haldjatel erutusmehhanism vaimne ja seega näiteks pärast lahingut on nad nii tugevasti erutatud, et see ületab inimese räpasusest tulevane vastumeelsuse.

Tänapäeva tsiviliseeritud inimene on nende jaoks üldiselt siiski talutav.

Kõige selle valguses tuleb õigesti hinnata olukordi ja võimalusi. Haldjanaised ei tunne inimeste mõistes armumist ja neil praktiliselt puuduvad inimese käitumist juhtivad keelud ja tabud. Inimmes peab haldjanaise jaoks olema *sündmus*, midagi, mis talle muljet avaldab. Üks suguühe, üks koos veedetud öö ei tähenda krediiti järgmiseks, samas juhul, kui see neile ebameeldiv ei olnud, on nad nõus suhteliselt piiramatult nõ sõprusest, vastutuleku korras seksima.”

Oldi vangutas pead. Seda juttu oli veel palju ja väga ilmselt tasus see kõik kunagi tähelepanelikult läbi lugeda. Kuna ta tahtis saada kiiret ülevaadet, libistas ta silmad praktiliselt lehitsedes üle kirjaridade,

kuni jälle peaaegu et maigutas „tehnikate” osani jõudes: „Haldjad on üldiselt väga sitked ja painduvad. Praktiliselt kõik haldjanaised näiteks saavad ilma eriliste raskusteta panna jalad kukla taha. Haldjate endi erootiline kirjandus on täis asendeid, millega ehk mõni protsent inimestest hakkama saaks, kuid vaevalt needki neid kõiki nautida suudavad. Teisalt ei tohi unustada, et nende nahk on palju õrnem ja suurem osa mehi suudab neile suguühete ajal tahtmatult – vähemalt esimestel kordadel – hulga siniseid plekke tekitada. (Kas paljud neist seda rohkem-vähem naudivad, on hoopis iseküsimus.)”

Oldi vangutas veel kord pead ja piilus haldja suunas. Miks see talle selle raamatu andis? Kuid, stopp – igauks vaatab asju oma rikutuse tasemelt. See, et tema hakkas lugema, kuidas haldjaid keppida, on tema, mitte haldja probleem... Ja mis on saanud lahingust? Eeldada võis, et haldjas end kuidagi toimuvaga kursis hoidis, kuid Oldit see ei aidanud. Ta ohkas ja asus raamatut algusest korralikumalt uurima.

Ta ei jõudnud sellega eriti kuhugi, enne käis hirmus raksatus ja nende elamine kõikus. Ta vaatas haldja poole, see aga oli oma aparaatide ette tardunud. Kummatigi umbes kümne sekundi pärast ta lausa kargas püsti ja jooksis ukse juurde. Ta avas selle, piilus kahele poole, käsi relvapäräl, viipas siis kannatamatult Oldile ja pistis jooksu. Mehel oli tegemist, et talle järele jõuda. Kusagil allpool kostis ulgumist ja metalli kriipimist. Nad pöördusid trepile, tõusid paar korrust ja väljusid laevalaele vähemalt 10–12 meetrit maapinnast.

Uks nende taga sulgus ja haldjas viipas, et nad edasi läheksid. Oldi ei saanud millestki aru, kui välja arvata, et igal pool ümberringi käib lahing ja nad on laeva ahtris mingite tõsiseks metallikaoseks muutunud konstruktsioonide vahel. Haldjas tema ees pöördus ümber nurga ja jäi hirmunult kuhugi ettepoole vahtima. Kui Oldi talle järele jõudis ja ka sinnapoole vaatas... Mõnikord haarab inimesi šokiseisundis teatud absurdne lõbusus. Oldile tegi meeletult nalja, kui ta sai aru, kes seal laevalael, neist kümnekonna meetri kaugusel ringi luusib – hiigelsuur dinosaur, kelle ta filmide põhjal ristas *tyrannosaurus rex*iks; alles palju hiljem mõtles ta läbi, et see, mida ta peab *tyrannosaurus rex*iks, on Stefan Spielbergi & Co ettekujutus tollest 65 miljonit aastat tagasi Maalt kadunud elukast, ja isegi, kui see seal tema ees oleks olnud

nonde elukate otsene järglane, poleks ta olnud võimeline vahet tegema kümnetel teadaolevatel umbkaudu sarnase väljanägemisega liikidel.

Haldjas karjatas, taganes, koperdas vedeleva risu otsas ja kukkus mingi plekikäraka äärde istuli. Ta sai siiski oma püstoli kätte ja tulistas kiiresti kuus lasku. Püstol oli vähemasti magnum-45 mõõdus, kuid ei teinud erilist kära ja tagasilöök ei tundunud väga hull. Kas ta tabas või mitte, ei suutnud Oldi öelda, igatahes elukal ei paistnud sellest suuremat olevat. Küll aga said nad ta jagamatu tähelepanu osaliseks, peletis pöördus ja ründas.

Oldi oli sauruse sihikule võtnud juba siis, kui haldjas tulistas, ja tal oli sekund olukorra kaalumiseks – tolle parajalt võimsa püstoli kuulid polnud erilist mõju avaldanud, järelikult tuleb suurendada kaliibrit. Ta ei hakanud kuulidega üldse vaeva nägema, võttis hetke, et korralikumalt sihtida, ja tulistas granaadi selle aja peale juba paari meetri kaugusele jõudnud elukale otse lõugade vahele.

Järgmiseks leidis ta end selili maas ja haldjas üritas teda meeleheitlikult vedada. Sellest ei tulnud midagi – Oldi oli kõhnapoolne keskmist kasvu mees, kuid haldjas kaalus kindlasti alla 40 kilo. Seda kõike ta pigem tundis, sest pilt ei tahtnud kuidagi ette tulla. Ta rehmas käega üle näo ja taipas, et peahaavast jookseb ohtralt verd. Miski viskles kusagil sealsamas läheduses, nii et põrand kõikus. Oldi sai kuidagi ühe silma lahti ja mõistis, et elukas rabeleb surmakrampides või vähemalt raskelt haavatuna praktiliselt ta varvastel. Ega ta päriselt aru ei saanud, kus õieti lõppeb elukas ja algab purustatud metalli ning liha- ja luutükide kaos.

Ta lükkas haldja eemale ja üritas tõusta. Jalad ei kandnud. Relv oli tal aga endiselt käes, see oli rihmaga kaelas olnud. Ta vajus põlvili, sihtis ja lasi magazini tühjaks tollesse rabelevasse massi. Haldja pea ilmus ta kaenla alla ja ta lasi end püsti aidata. Metall- ja saurusetükkide hunnik jäi suhteliselt vaikseks ja paigale, kuid ta ei näinud endiselt peaaegu midagi.

Ta lükkas haldja uuesti pisut eemale, nõjatus vastu seina ja laadis relva. Ta tabas haldja pilgu ja üritas talle žestidega märku anda, et ei näe. Too paistis taipavat ja hakkas kiiresti askeldama; Oldi jaoks liikus ta kiiremini, kui silm jälgida suutis, kuid see võis tulla põrutusest. Vaevalt viie sekundiga sai haldjas verejooksu pidama, sest kui ta seejärel

asus niiskete valgete lapikestega mehe nägu puhastama, ei voolanud enam uut verd peale.

Tasapisi hakkasid tööle valuretseptorid. Oldile jõudis pärale, et pea lõhub koledasti valutada ja tal on veel vähemalt neli-viis haava õlgades ja kätes.

Mingid kogud jooksid lähemale. Oldi tõstis relva, kuid haldjas vajutas toruotsa allapoole. Siis olid kaitseriietuses kujud igal pool nende ümber, karjuti läbisegi käsklusi ja küsimusi. Haldjas vastas neile, kuid mida seal arutati, Oldi loomulikult aru ei saanud. Järgmiseks leidis ta end selle salga keskel kahele kollaste silmadega tüübile toetudes kuhugi koperdamas. Lahing näis väljas vaibuvat, kuid oletada võis, et keegi või miski on laeva tunginud, sest kõik tõmbusid kaitssesse mingi trepi ülemises otsas.

Ärgates leidis Oldi end pikali haiglavoodis. Ta proovis ettevaatlikult tõusta ja avastas, et vasakule randmele kinnitub umbes viiesentimeet-rine võru, kust läheb hunnik juhtmeid ja voolikuid mingisse aparati. Ta oli lina all alasti, välja arvatud mingid paksud lühikesed püksid, millest samuti läksid voolikud kuhugi. Ruum oli praktiliselt pime, ainus valgus tuli aparaatide pultidelt, nii et ta ei näinud ega suutnud kobades kindlaks teha, kuidas too võru käe pealt ära käib.

Voodi külgedel, üsna mugavalt käeulatuses olid suured kergelt rohe-kalt helendavad nupud. Oldi kehitas mõttes õlgu ja vajutas ühele neist. Ilmus tuttava moega haldjas, kes oli riides nagu esimesel korral. Hald-jas vaatas talle kõigepealt küsivalt otsa ja kontrollis seejärel kiiresti aparate. Siis astus ta lähemale, silitas ta põske ja naeratas. Oldil käis peast läbi, et see on esimene kord, mil ta selle olevuse näol naeratust näeb.

Natan ilmus vähem kui minutiga.

„Ärkvel? Kuidas tunne on?”

„Sita ja väga sita vahepeal,” ei suutnud Oldi ütlemata jätta. „Mis õieti juhtus?”

Natan lõi käega. „Rutiin. Saadeti kari igasuguseid elukaid kallale. Pigem proovitakse meie kaitset, mis aga tähendab, et varsti võib päris-rünnak ka tulla.”

„Ja mingid said perimeetrist läbi?”

„Nagu nägid. Muide, targem oleks olnud ära joosta.”

„Kuhu? Haldjas komistas. Ainus võimalus oli...” Oldi üritas õlgu kehitada.

„Noh, igatahes lasid sa endal granaadiga pea lõhki. Sul oli korralik jurakas kild kolbas. Tõsine ajupõrutus. Pool tosinat väiksemat auku pole tõesti kõneväärt.”

„Kaua ma teadvuseta olin,” muutus Oldi murelikuks.

„Ainult umbes neli tundi. Aga me tahame su uuesti magama panna. See, et sa korraks ärkasid... noh, oli vaja kindel olla, et su teadvus on korras, aga nüüd vajad sa paar päeva rahu.”

Oldi kehtas õlgu. „Mu enesetunne ei ole selline, et ma isegi sümboolselt vastu vaidleksin.”

Natan näis hetke kõhklevat. „Me ei jõudnud rääkida, mis sinust saab. On niipalju asju, mida tuleks enne läbi arutada, kui ühtki otsust teha.”

„Kas need otsused mõjutavad mu tervislikku seisundit? Räägi siis, kui need oodata ei või.”

„Kas sa tahad koju? Maale?”

„Muidugi... või noh, millised on alternatiivid? Ma ei tea ju midagi. Arvesta...”

„Ma tean. Vaata... on asju, mida me teeksime sinu heaks ega küsiks selle eest midagi. Need on siin kõigil inimestel ära tehtud. Sa käitusid täna lahingu ajal väga hästi ja... ütleme, et oleme sulle võlgu. Võiksime mõned asjad ära teha sel ajal, kui sa magad – noh, annavad sulle parema tervise ja nii edasi. Hea oleks su organismi puhastada. Veel kord, meil on need kõigil, siin on see rutiin, aga vaata, Maal võib mõnedel organisatsioonidel tekkida sinu vastu ebaterve huvi, kui nad teada saavad.”

„Kas see seostub näiteks Mercane antibiootikumidega?” Oldi muigas. „Ja kui sa mõtled nüüd, et vahele jäin, siis ei – haldjas andis mulle ühe raamatu. „Kes on haldjad ja kuidas nendega käituda”.”

Natan, kelle pilk oli tõesti nugateravaks läinud, leebus taas. „Ma ei tea, palju sa lugeda jõudsid, aga põhimõtteliselt jah. Muide, me pidime su pea paljaks ajama. Juuksed kasvavad kunagi muidugi uuesti, aga mitte niipea, sest vaata, nad tegid siin automaatselt, mõtlemata ära karvakasvu pärssimise, kuna pole hea, et need haavaplaastrite all kasvama hakkavad. Esiteks pole neil kuhugi kasvada, teiseks hakkavad haavad

sügelema ja nii edasi.” Natan laiutas pisut vabandades käsi.

„Mul poleks midagi selle vastu, kui need enam kunagi kasvama ei hakkaks. Tähendas see tervet keha?” Ta osutas näpuga kubemele. „Muide, on need mingid tehnopampersid või?”

„Jah... Hm, mul on siiralt hea meel, et sa seda nii rahulikult võtad. Ma ütlen Lenele. Muide, ta nimi on Szeta Lenellelau Edziede. Lühidalt Lene.”

„Szeta Lenellelau Edziede,” kordas haldjas oma nime ja Oldi pidi tõdema, et need olid ikka kaks eri nime. Natan ütles seda nii, nagu üks võõrkeeli õppinud, kuid ikkagi suurema osa elust ainult piiratud spetsiifilise häälikukomplektiga ameerika inglise keelt rääkiv inimene parimat tahtes suuta võib. Ükskõik, kuidas ta püüab, ikka tuleb välja kohutava aktsendiga väändunud kõhimine. Haldja enda suust kõlas see nagu sümfoonia. Selles oli taevasse tõusvat pääsukest, südasuvel põlismetsa all voolavat kristallselget oja ja kauguses heiastuvaid kõrgmägesid.

Oldi kordas ja tänas mõttes õnne, et on kasvanud rahva hulgas, kelle keel samuti laulev on. Haldja üllatunud naeratus näitas, et tal tuli päris hästi välja.

„Ühesõnaga, sina maga, meie teeme sulle sel ajal täishoolduse,” ütles Natan tõustes.

Arvatavasti lisas keegi midagi nendesse segudesse, mis randme kaudu vereringesse jooksid, sest Oldi vajus paari minutiga ära ja järgmistest päevadest jäid talle väga ähmased mälestused.

Kui ta lõpuks end enam-vähem ärkvel avastas, polnud tal tegelikult aimugi, palju aega on möödunud. Lene palus tal žestidega tõusta ja võttis tal nii randmekanüüli kui pampersid ära. Ta juhendas ükselt – et ise mitte märjaks saada –, kuidas kasutada duširuumi. Peegel näitas Oldile, et ta on kõhnaks jäänud ja üleni paljas. Haav peas veel punetas, aga teisi ei leidnud ta ülessegi. Oldi kuivatas end ja sai jalga Lene omadele sarnased kerged püksid. Haldjas juhtis ta sööklasse ja õpetas ka seal, kuidas seal maailmas ilmselt elementaarseid asju kasutada. Igatahes sai Oldi kõhu korralikult täis.

Lõpuks juhatas Lene ta kuhugi tuppa. Niipalju, kui ta orienteeruda suutis, oli see haigla lähedal korrus madalamal. Kõik ta asjad, sealhulgas puhastatud ja laetud relv, ootasid seal. Tuba oli suur ja mugav, kuid

Oldit häiris hirmsasti, et akent ei ole. Üks seinasegment küll helendas piimjalt, ent kui see oligi päevavalgus, ei peletanud see rõhuvat tunnet. Aga tal oli kõik eluks vajalik – tualettruum, suur pehme voodi ja hunnik ingliskeelseid raamatuid, sealhulgas ka too haldjate kohtlemise juhend.

„Sina maga,“ ütles Lene. „Rohtude mõju kestab. Tund lugeda, siis jääd ise magama. Ära võitle. Õhtul tulen.“

Oldi ainult noogutas, sest nii ilmselgelt oli Lene ainult need laused pähe õppinud. Nii ta siis heitis voodisse ja luges, kuni magama jäi.

Kui ta ärkas, oli toas kottpime. Ta otsis käsikaudu oma taskulambi ja jändas ligi veerand tundi, enne kui õppis valgust sisse lülitama. Esimeseks sai ta valgeks vannitoa ja – kuna tal niikuinii midagi paremat teha ei olnud – otsustas korralikult dušši võtta.

Kui ta tuppä tagasi tuli, ei suutnud ta alla suruda võpatust – Lene oli talle õhtusöögi toonud ja istus ka ise teda oodates ühes tugitoolis. Tuba oli endiselt pime, nii et mees märkas kõigepealt tema valgeid pükse ja alles seejärel pisikest kogu.

„Tänan,“ ütles ta ja proovis siis seda öelda ka haldjakeeles; üks raamatutest oli inglise-stegle vestmik.

Lene turtsatas ja ütles oma versiooni. Oldi kordas paar korda. Ta oli vannitoast välja tulnud end ikka veel kuivatades ja mõtles nüüd, kas peaks midagi selga panema. *Kuradile – juhend väidab, et haldjatel on riietumine/alasti olek sama ükskõik, nagu inimesel loomade puhul.* Ta istus teise tugitooli teisel pool madalat lauda ja sellele asetatud kandikut. Ta laotas rätiku siiski sülle – ta ise tundis end niimoodi paremini. Ta oli vannitoa ukse lahti jätnud ja kui silmad harjusid, nägi ta sealt immitsevas valguses päris hästi. Lene küll vaatas korra sinnapoole, kuid ei öelnud midagi ja hakkas lihtsalt otsast näitama, mida ja kuidas süüa. Tal endal olid, nagu ikka, ainult püksid jalas, ja ka oma sussid või mokassiinkingad oli ta jätnud ukse juurde.

Lene kallas neile kõigepealt kahte nõusse auravat teed. Tee aroom oli tuttav ja Oldi tundis, et see on tõesti tavaline heakvaliteediline must tee. Ta noogutas tunnustavalt. Nad hakkasid söömisega lõpule jõudma, kui Lene kallas kahte hõbepeekrisse tumedat vedelikku ja ulatas teise Oldile. See oli kange dessertvein. Oldi proovis taas järele teha, mida Lene ees, kuid see muigas ja andis talle märku, et joogu julgesti. Oldi

kahetses, et ta ei olnud jõudnud lugeda peatükki „Haldjate alkoholiharjumused”, kummatigi paistis vein ka Lenele maitsvat ja umbes liitrine pudel sai väga ruttu tühjaks.

Maailm muutus tasapisi värvilisemaks ja Oldile tundus, et tal on päriselt hea ja rahulik olla esimest korda pärast... *Kodust väljalendamist kes teab kui kaua aega tagasi? Või hetke, kui Verner talle helistas ja ta teadis, et peab taas vastu võtma ebameeldiva ja ohtliku töö kusagil karuperses? Või... Olgu, Natašaga oli ka hea.*

Ta leidis end vahtimas Lene ilusaid ümaraid rindu, nii suuri, et need oleksid ka kõvasti kogukamale inimnaisele sobinud. Tõtt-öelda tajus ta, et on neid vahtima jäänud hetkel, kui Lene lükkas patsid seljale. Haldjale paistis ta vahtimine nalja tegevast, ta võttis lonksu veini ja sättis end toolis, nüüd juba ilmselgelt õrritades. Oldi murdis pead, mida järgmiseks tegema peaks, kuid Lene lahendas asjad tema eest. Korruga ta tõusis, võttis Oldil käest ja tõmbas ta püsti. Kuidagi oskas sama liigutusega rätiku kaugemale lennutada ja märku anda, et Oldi voodile heidaks. Selle lühikese hetkega, kui mees end selili veeretis ja uuesti tema poole vaatas, oli haldjas juba oma pükstest välja astunud. Ta pani käed Oldi rinnale, toetas põlve voodile ja sättis end asjalikult mehe niuete peal õigesse kohta, nagu oleks see kõige loomulikum teguviis maailmas.

Oldi ei saanud päriselt aru, kas Lene naudib hetke või on tal raskusi – talle meenus paratamatult, et inimmehe peenis võib liiga suur olla; iseenesest ta küll teadis, et tema oma on pigem keskmisest väiksem. Kummatigi võttis Lene lõpuks korraks kätega oma pahkludest ja tõstis need kõrgele üles, balansseerides paar sekundit kogu raskusega väga väikesel alal alakõhul. Seda raskust ei olnud palju ja nüüd, kui ta Oldi peal istus, sai mees kuidagi eriti teravalt aru, kui väike haldjas ikkagi on. Ta ei olnud üldse Idamaade naiste moodi, kellest osa on ju ka väga väikest kasvu, ja kindlasti ei olnud temas midagi lapselikku. Pigem oli temas midagi kohutavalt võõrast, ta näis elustunud fantaasia-kujuna ja pani niimoodi kahtlema toimuva reaalsuses.

Kuid sellised unenäod Oldile meeldisid. Ta ei pidanud esimesel korral enda arvates minutitki vastu, ent Lene ei teinud sellest väljagi, jätkas oma unelevat ühtlases tempos ratsutamist ja Oldi avastas, et ei vaju ära. Talle meenus, et haldjad kasutavat igasuguseid drooge... Ta

kaotas vahepeal igasuguse ajataju, talle tundus, et möödus tunde, enne kui Lene muutus ühel hetkel näuguvaks metskassiks, kes küüned ja hambad temasse surus, enne kui lõtvunult voodile vajus ja silmapilk uinus.

Võimalik, et see oli ikka veel rohtude järeilmõju, igatahes magas Oldi nagu kott ega märganud, millal Lene lahkus. Ta lamas voodis ja mõtles asjade üle järele. Mõtles ka kogu selle aja, kui pesi ja riietus ja avastas, et kuigi kõik lahingus saadud haavad on paranenud, on ta ühe valutava koha juurde saanud.

Ta oli hotellitoas, mida esimesel hetkel võis pidada tavaliseks Lääne inimesele mõeldud äriklasi hotellitoaks eksootilises maanurgas – just niimoodi, sest kõigi asjade disain oli *seninägematu*. Kui kergitada too-likatet või voodimadratsit, sai selgeks, et kogu mööbel seisis koos kergest ja tugevast metallist kokkukäival raamil, millele nähtav ja kasutatav osa oli igasuguste kinnititega peale tõmmatud. Voodi oli lisaks sellele mingite kavalate vedrufiksaatoritega põranda külge kinnitatud ja voodiriideid sai kinnitada nii, et sa ei kukuks voodist välja ka siis, kui laev juhtuks tagurpidi keerama. See polnud veel kõik – ka diivani ja kirjutuslaud olid tegelikult metallraamistikud, millele kinnitused puidust esiküljed. Kõik kapid olid puidust ustega ja seinte sees; sealhulgas öökapike voodi kõrval, mida sai seinast välja tõmmata. Puit tundus naturaalne, tuhmrohelistes seinad olid ilmselgelt ülevärvitud metall. Üldse oli tuba üsna tuhmides pastelsetes toonides, samas oli ühe või teise väga kireva detailiga osatud luua üsna kodune mulje – näiteks Peruu või Bolivia käsitööd meenutavad padjad ja tugitoolikatted; muu voodipesu oli valge.

See kõik tekitas ajus lühiseid. Oldi ei olnud üldse seiklejatüüp. Ta oleks andnud palju võimaluse eest mitte vastu võtta töid, mida Verneri taga seisvad inimesed tal teinekord teha „palusid”. Teatud mõttes olid need põnevad, kuid kogemused kinnitasid, et kui „asjaks läheb”, on surmasaamise võimalus ääretult kõrge, sealjuures kõige tobedamatel ja ettenägematutel põhjustel. Enamasti ja enamik aega olid need lihtsalt nõmedad; üks ta oli seegi kord lootnud, et tegu on mingi esoteerilise pahnaga, mida mõni miljardär ist idioot liiga tõsiselt võtnud, ja nad kükitavad keset polaarjääd, kuni kellelgi kõrini on või raha otsa saab.

Ja mida peaks üks normaalne XXI sajandi alguse Euroopa bioloogiamagister arvama, leides end paisatuna kuhugi teise ilma, kus ta on võidelnud saurusega, veetnud öö haldjaga ja maalasest renegaat üritab teda palgata? Ega midagi peale tõsiasjadega leppimise üle ei jäänud, sest alternatiiv oleks olnud pikkade, seljal sõlme käivate varrukatega särk...

Oli aeg end taas inimeseks kuulutada. Ta astus oma toast välja koridori, vaatas ringi ja püüdis meelde tuletada teed sööklasse. Laev ei olnud nii suur, et seal oleks saanud tõsiselt ära eksida, pigem oli küsimus paaris koridoris või korrusega eksimises. Kella järgi oli keskpäev, mis tähendas, et valged paneelid helendasid kohal, mida ta pidas välisseinaks. Näha polnud ainsatki elusolendit. Ainult puhtad, siledad ja helehalliks värvitud metallseinad, sekka erinevates spektritoonides helendavaid võõraid sümboleid ja puna-valge-mustakirjalised hoiatusribad, tõenäoliselt tähistamas automaatseid vahekuksi.

Söökla leidis ta lõhna järgi. Ta uudistas seal natuke ringi, oskamata kusagilt otsast alustada. Nood kollase nahaga halli mähitud kujud köögipoolel ainult jälgisid teda kaugemalt. Ka sööjad olid kõik samasugused ja tundusid teda püüdlilikult ignoreerivat.

Ta mõtles just ühe leiva haarata ja Natanit otsima minna, kui uks lahti paiskus ja Stefan sisse lendas. „Jesss, kadunuke on jalule tõusnud. Uh, nii tore sind elusana näha!” Mees läbis paari kiire sammuga nendevahelised meetrid ja ta lajatatav kämmal peatus sentimeetri kaugusel Oldi õlast – küllap Stefanile meenus, et sinna tabasid mõned killud. „Otsid süüa?”

Oldi noogutas.

Stefan ütles paar sõna köögipersonalile ja vedas ta kõrvaltuppa. Oldi arvas ära tundvat ruumi, kus nad olid esimesel päeval Nataniga söönud. „Sakstekamber?”

„Midagi sinnakanti. Keegi muidugi ei keela koos väävlipoistega süüa, aga inimesed saavad kasutada mõningaid privileege.” Ta kortsutas kulmu. „Tähendab, ma ei saa veel kõigest aru. Need kollased pidid olema inimesed. Mõned teised ei ole. Aga... noh, seda meie moodi seltskonda tunnistavad teised endaga võrdsetena, neid kollaseid aga mitte. Miks see nii on, ma ei tea. Noh, neeger on neeger, ükskõik, mis värvi ta on, aga siin on osatud asju nii ajada, et nad pole ülbeks läinud

nagu Ameerikas.”

„Mida sa teada oled saanud? Nagu sa tead, olen mina haiglas lamanud,” küsis Oldi. „Sa oled juba keelegi ära õppinud, nagu ma kuulsin.”

Stefan pahvatas naerma. „Ma ütlesin: „Hommikusöök number üks,” ja sellega on ammendatud vähemalt... kümnendik mu taui keele oskusest. Mida sisaldab „hommikusöök number üks”, tegi neile muidugi Natan selgeks, me lihtsalt otsisime välja asjad, mis maalasele sobivad. Ta ise eelistab ka neid... Suuremas osas.”

Kollase nahaga halli mähitud kaju aetas Oldi ette täiskuhjatud kandiku. Oldi silmitses teda tähelepanelikult, kuni ta uuesti kadus. „Sa tahad öelda, et nad on inimesed?”

„Nad on loomulikult hoopis teisest rassist, aga nad on geneetiliselt täiesti inimesed. Ristumisbarjääri ei ole. Mäletad seda, keda sa esimesel õhtul nägid? See pikkade kõrvadega? Noh, neid hüütakse haldjateks, nendega inimesed üldiselt lapsi ei saa. Teine liik. Need kollased, neid hüütakse muide sullideks. Nende endi nimi enda kohta on ka midagi sarnast, aga inglise keeles assotsieerub see arusaadavalt väävliga. Nendega võib vabalt lapsi saada. Nagu mis tahes inimesega.”

„Miks nad niimoodi sisse on mähitud? Millised nad õieti on?” küsis Oldi sööma asudes – liha, juust, munad ja sai; ja joogiks kahte eri liiki mahla, piima ja kohvi. Oldi ei suutnud otsustada, kas kohvi on senitundmatut liiki ubadest või lihtsalt uskumatult halb.

„Pärast Natan näitab pilte,” kehtis Stefan õlgu. „Inimesed. Ainult nahatoon on meile harjumatu. Head sõdurid. Ustavad. Teenivad oma jumalat. See on neil mingi usk, et niimoodi tuleb riides käia. Nende naisi ja lapsi ei ole keegi näinud. Tähendab, sa pead väga hea sõber olema, et sind nende hõimu juurde lastaks. Nende naiste ja lastega ei tohi otse rääkida, siis nad lähevad metsikuks. Ma sain aru, et siin üldiselt aktsepteeritakse inimeste veidrusi.” Ta kehtis õlgu. „Kas sa juba näed pimedas?”

„Mis? Ei näe.”

„Ma olin ka kolm päeva pikali – pime. Nad siirdavad võrkkestale mingi lisavõrgu, mis kuidagi hakkab tööle siis, kui tavalist valgust väheks jääb. See liidab lihtsalt oma signaali tavaliste valgusretseptorite ja punase omadega ja nii tekib juba hämaras soojade asjade ümber

kerge hõõgus ja ajapikku õpib vahet tegema, mis on mis. Ära küsi, ma ei tea rohkem. Aga siin on see neil kõigil. Ma mõtlen neil elukatel, kes muidu infravalgust ei näe. Tead, ma pean selle eest sulle tänulik olema, sa tegid ajalugu – päätsid nende kohaliku arsti ärasöömisesest. Meie staatus tõusis kohe läbi lae.”

Oldi ei osanud selle peale midagi kosta. „Räägi nüüd midagi asjalikku ka – mis koht see on? Palju siin rahvast on? Mida nad siin üldse teevad? Kellega sõdivad? Miks? Kes meid siia tõi? Miks? Mida nad Maast teavad? Mida nad meist tahavad?”

Stefan kõverdas sõrmi ja pomises demonstratiivselt nina alla. „Sa ise ikka trakkisid, palju neid küsimusi sai? See koht on internatsionaalne sõjaväebaas Simil. ‘Internatsionaalne’ on siin pisut teise, avarama tähendusega, aga sa saad aru. Seda kohta nimetatakse Müen Te Obi. Ma ei tea, palju neid siin on. Paarkümmend erinevat spetsialisti ja nii-öelda esimese kategooria sõdurit, ja siis mingi sadakond sulli, kes vajadusel ka relvad võtavad, aga enamik aega lihtsalt baasi käigus hoiavad. Ma ei tea, paljud on neist siin paiksed ja paljud otseselt Mardukega seotud. Marduke on selle laeva nimi. Nad nägid meid Jõel ja et torm oleks meid kohe üle maailma ääre viinud – ära küsi, ma ei saa aru, mida see täpselt tähendab – ja võtsid peale. Siin ajasid Natani üles, ta ei olnud kaasas. Marduke käis Jõe kaudu kusagil kääbikutel külas. Ära naera, Tolkieni olen ma lugenud ja siin on kogu galerii olemas. Tähendab, nad seletasid mulle, et need nimetused on olemas olnud ammu enne Tolkieni. Igatahes Natan üritab mind ära rääkida, et ma siia palgasõduriks jääksin. Peaaegu on ära rääkinud. Kas jäi mõni küsimus vahele?”

„Erinevad rassid?” ohkas Oldi. „Kääbikud, haldjad... Kes veel?”

„Orkid, saurused, lohed – kuule, neil on selle kohta raamat. Mul jooksis kolmekümnendal lehel juhe kokku.”

„Kas Natan juhib seda baasi?”

„Jah. Sõjaliselt. Vist. Tähendab, siin maksab tema sõna, aga haldjatel ja kääbikutel on omad ülemused. Sullid ja gnoomid peavad talle muidugi tingimusteta alluma.”

„Siin on lisaks haldjatele veel kääbikud ja gnoomid?” oigas Oldi.

„Jah. Tähendab, kääbikud ja gnoomid on umbes nagu meie ja sullid. Kääbikud on pisemad ja paksemad, gnoomid on neist pikemad ja kuigi

esimesel hetkel näib, et gnoomid võiksid neile igast asendist ära teha, on nemad ülemused.”

„Hm, mina mõtlesin just, et mis küll toetab mu üleolekut sulli sõduri ees?”

„Ilmselt peamiselt see, et normanid – nii hüütakse siin kohalikku valget rassi – on neid läbi terve ajaloo igast asendist peksnud ja praegu oleksid nad juba maapinnalt pühitud või ammu sunnitud kuhugi kaugele põgenema, kui mõned haldjarassid, normanid, kääbikud ja veel mõned ei laseks siit Hägupilvest igasugust saasta läbi.”

„Ja ometi on neid siin baasis viis korda rohkem kui kõiki teisi kokku?”

„Veel kord – võimalik, et ma olen ebaõiglane, ma ei tea kõike. Võimalik, et sellepärast, et nad küll teavad, mispidi automaati käes hoiatakse, aga automaate teevad normanite ja teiste tehased. Kui ma vihjetest õigesti aru sain, olid nad kunagi uhked. Ei tunnistanud kedagi enda üle. Aga see olla ühe ööga üle läinud ja selleks ei olnud vaja sõrmenipsugi jagu vägivalda – lihtsalt inimeste, haldjate ja nende teiste liit otsustas aguses teha rindejoone sullide taha.”

„Ehh... Mida sa sellega mõtlesid, et sinu rääkis peaaegu ära?” Oldi puudutas seda küsides kõrva.

Stefan sai žestist aru ja raputas muiates pead. Siis kehtas ta õlgu. „Ma olen palgasõdur. Mul pole õiget kodu ega midagi. Mida ma oskan ja mida elult tahan? Põnevust, riski ja kõige lõpuks rahulikku vedelemist kusagil sooja mere ääres. Eks ma muidugi olen mõelnud, et kui mõni plika minult lapse saaks, oleks kellegi peale raha kulutada... aga paikseks ma ju ei jääks. Siin on palju parem kui suvalisel missiooni, kus enamik aega ei ole põnev, enamik aega vedeled kusagil kasarmus, lähed igavusest hulluks ja täidad mingi tööli mõttetuid käske, mille ainus eesmärk peaks olema hoida sind tegevuses, et sa hulluks ei läheks. Vähemalt natuke aega tahan ma siin proovida.”

„Kas sa... suudaksid niimoodi Maa hüljata?” vaatas Oldi teda kerge uskumatusena.

Stefan kehtas veel kord õlgu. „Ma võin lõpuks Maale tagasi minna. Ma pean seal väga madalat profiili hoidma, aga see on võimalik. Ma ei tea. Aga mulle tundub andestamatu kuriteona iseenda vastu, kui ma sellest võimalusest ära ütlen.”

„Ja meie... noh, see missioon, millele me tulime?”

„Hm, kas sul on luul, et see veel kestab?”

Oldi mõtles hetke ja puhkes siis naerma. Ta lükkas kandiku eemale.
„Sa oled kaugemale mõelnud,” tunnistas ta.

„Kas sul jäi sinna keegi?”

Oldi kõhkles enne vastamist paar sekundit. „Ei. Ema saab ilma minuta hakkama. Kui ma saaksin talle ainult teatada, et... mind on vara leinata.”

„See olevat võimalik.”

„Siis... Kuule, palju sa Natanile rääkisid?”

„Enam-vähem kõik, mida ma tean. Miks sa küsid?”

„Kas me ei peaks Krügeri ja teised sealt jõe pealt ära tooma? Või vähemalt vaatama, mis nendega vahepeal juhtunud on?”

„Jah, oleme sellele mõelnud. Aga see ei ole nii lihtne, kui arvata võiks.” Stefan tõstis sõrme, et Oldi midagi ei ütleks, ja mõtles kümme-kond sekundit. Siis jõudis ta otsusele: „Teeme nii, et mina end lolliks ei tee. Otsime Natani üles, las tema seletab, kuidas see ilmapusa kokku käib.”

Stefanile järgnedes sai Oldi esimest korda sellest laevast välja. Kui ta paarikümne sammu järel ringi pöördus, oli vaatepilt täpselt nii hull, nagu ta kartnud oli – laev seisis keset lumist tasandikku. Oldi vahits seda paarkümmend sekundit ja kehtas mõttes õlgu. Kui sa oled teises maailmas, siis miks ei võiks laevad keset maad olla?

„Kuidas see liigub?” küsis ta siiski.

Stefan kehtas päriselt õlgu. „Antigravitatsioon, ütleks mina. Hõljuvat kuidagi.”

„Kaugel siit meri on?”

„Sadu kilomeetreid. Minu arvates. Järgmiseks sa küsid, kuidas siit Jõele saab. Ma ei tea.”

Nad leidsid Natani lasketiirust. Täpsemalt oli see ühe hoone tagune, kus välja ulatuv katuseriba moodustas varikatuse ja tara oli pisut kaugemal kui tavaliselt. Olid ka traadid, mille märklauad edasi-tagasi sõitsid.

„Ma ootasid teid,” noogutas Natan ja Oldi teadis, et ta rääkis tõtt.

„Stefan on paar sammu ees, kuid ka sulle tuleb anda meie relvade

põhikursus – kuidas hooldada ja lasta. Peamiselt, kuidas lasta – erinevad laskemoonad ja nii edasi. Ja lahti võtta neid... pole tavalisel sõduril mõtet, eks ole. Teie relvad on... ikka rohkem suveniiri mõtu. Ja padrunitega on siin arusaadavalt raskusi.”

„Minu püss võttis mingi linnu ilusti maha? Ja selle saurusemoodi eluka ka, kuigi Lene tema pihta oma kahurist kuus lasku tegi.”

Natan kõhkles hetke ja Oldi tajus, kuidas ta üritab sõnu otsida, et mitte öelda liiga palju ja liiga vähe. „Ütleme nii, et kuigi haldjad on äärmiselt kõrge intelligentsiga väga vana ja väarikas rahvas, on nende seast... ülimalt harva sündinud kuulsaid täpsuslaskureid. Lisaks olen ma veendunud, et Lenel oli relvas mingit liiki mürk. Võimalik, et isegi uinuti. See on... aktsepteeritavalt hea valik, arvestades keskmist vastast ja kaalutlust, et kui käsi vääratab, ei ole tulemus letaalne, kuid elukas, keda meie muide nimetame tirexiks, on natuke liiga suur ja mürkidele natuke liiga resistentne, et seda taolise relvaga kiiresti peatada.”

„Ahah,” mühatas Oldi – Natan sai hakkama.

Mees avas ühe kohvri ja võttis sealt kaks sellist püstolit, mida Lene oli kasutanud.

„Vana hea magnum 45,” ütles Stefan, kui oli neile ühe pilgu heitnud. Ta võttis ühe kätte. „Hm, siiski pisut teise disainiga ja kaliiber on vist veel suurem?”

„Jah, Maa tollimõõdus oleks see ilmselt .53 või midagi sinnapoole. Piisavalt suur, et tulistada aeglase laenguga süstal. Piisavalt suur, et panna sinna ka korralik laeng. Vahetatavad trumlid.” Ta ulatas teise Oldile.

Oldi oli suurekaliibrilisest püstolist tulistanud küll. Natan lasi märgid umbes 25 sammu peale ja kõik Oldi kuulid olid märklauas. Stefani täpsusega ei saanud seda võrreldagi, temal olid kõik 9–10-s.

Natan noogutas ja andis neile uued trumlid. „Need olid õppelaengud. Siin on lahingupadrunid. Ettevaatust, tagasilöök on väga tugev.”

Stefan tulistas esimesena ja vandus aukartlikult. Märklauast jäi järele paar narmendavat riba. Oldi tulistas ja sai aru, et Stefanit polnud pannud vanduma mitte laengu võimsus – relva tagasilöök oli tõeliselt jõhker. Ta küll hoidis revolvrilt korralikult, toetades teise käega ranget, kuid ikkagi sai käsi valusa löögi ja ta oli sunnitud sammu tagasi astuma, et mitte tasakaalu kaotada. Ta katsus ette kujutada, mis juhtub

Lenega, kui trumlis on selline padrun...

„Ma ei tohiks seda öelda, kuid mõnikord tundub mullegi, et on teatud annus tõtt ringlevas legendis, nagu oleks inimesed need padrunid välja mõelnud teistele koha kättenäitamiseks,” sõnas Natan nagu muuseas. „On veel tulehaavlid ja tuhat muud asja, mis tekitavad mõõdukaid purustusi. Revolver on ikkagi lähivõitlusrelv. Võite trumlid tühjaks lasta, siis võtame järgmised.”

„Ei puhasta?” küsis Stefan, kui ta relvad karpis pani.

„See püssirohi ei riku rauda,” noogutas Natan ja võttis teisest kohvrist kaks natuke täispuhutud väljanägemisega lahinguautomaati. „Tõsisem tehnika. Tegelikult tuleks teil padrunite märgistus pähe õppida. Siin on samad asjad – võimalus lasta aeglase kiirusega igasuguseid erilaenguid, siis keskmise kiirusega lõhkelaenguid ja siis on olemas suurendatud laenguga raske laskemoon. Aga isegi suurt kasvu mees ei saa suurendatud laenguga valangut anda.” Ta jagas neile laskemoona. „Kahurite ja kuulipildujate omad on põhimõtteliselt sama tähistusega. Ainult klassid lähevad kangemaks. Ja kahuril tulevad juurde tuumalaengud.”

Oldi vist isegi kõõksatas. Stefan lihtsalt maigutas.

„Aga mis teie siis mõtlesite?” muigas Natan. „Kuidas seda sõda teie arvates peetakse? Muidugi kasutame ka aatomirelvi.” Ta vahetas Stefaniga pilgu ja tundus, et nad mõlemad muigavad millegi üle. Oldi muutus valvsaks.

Nad tulistasid välja paar magasinitäit erinevat laskemoona ja siis võttis Natan järgmisest kastist riistapuu, mis nägi välja nagu Esimese maailmasõja aegne vintpüss, millele on keegi paariliitri konservipurgi toru otsa kinnitanud. Pärast omakorda läks sõrmejämädune voolik kanistrisse.

Natan vajutas lülitit, asjandus mõtles kolm sekundit ja vingatas. Natan surus asjanduse õlga ja sihtis. Konservipurk hakkas kräunuma ja sülitas välja pisikesi tuletompe, mis märklaudu tabades praksatusega plahvatasid, nii et ainult põlev paberipuru õhus keerles.

„Plasmapüss. Häda on ainult selles, et esiteks läheb plasmageneraator – see pöörlev asjandus seal otsas – nii tuliseks, et hakkab hõõguma. Kuumeneb valge hõõguseni, rohkem kui kahe tuhande kraadini. Kui tegu pole suure lahinguga, kus see ei loe, on sind horisonadini näha.

Hirmkallis ja remontida saab seda ainult spetstöokojas ja nii edasi.”

Ta võttis kastist järgmise, mis nägi välja, nagu oleks keegi mune söönud boamao harjavarrena sirgeks tirinud. Asjandus tekitas nõelsirge välgu, mis tabades märgi heleda särtsatusega puruks rebis.

„Välgupüss. Kõik on hea, aga teeb umbes kaks tosinat lasku, siis tuleb ööpäevaks laadima panna.”

Järgmise asjanduse tundis Oldi igatahes ära: „Raketiseade?”

„Nojah,” noogutas Natan, tõstes seda natuke viis korda tavalisest suuremat lühikesetorulist revolvrilt meenutavat asjandust. Ta tulistas välja paar raketti, sihtides künkaid kaugel väljaspool piirdetara.

Siis asetas ta asjanduse spetsiaalsesse hoidjasse. Neid hoidjaid oli seal reas teisigi ja Oldi oli muidugi märganud, et kõigil relvadel paistis all olema midagi fotoaparaadi universaalühenduse sarnast.

Ega Oldi eriti ei imestanud, kui kõik relvad keerasid end sinna, kuhu Natan oma püstoliga osutas.

„Välgupüss ühendatakse tavaliselt kuhugi elektrivõrku. Selleks, et korralikult lasta, peab võrk taluma vähemalt veerandi megavatiseid koormuspäike. Relva kohta, eks ole.”

„Ehk siis tegelikult pole kogu see raske träni üldse mõeldud kaasastamiseks?”

Natan ja Stefan vahetasid pisut pettunud pilgu ja Oldi sai aru, et ta on edukalt läbinud mingi arusaamatu katse.

Natan noogutas. „Inimese eelis alates primitiivsest lingust või viskodast on olnud võime tappa distantsilt. Tulirelvad lisasid siia ühe väga olulise dimensiooni – lõhkelaenguna on sul kaasas lisaenergia. Maa sõjarelvad on mõeldud kasutamiseks inimese vastu – kui jutt on käsirelvadest, muidugi. Meil on igasugused muud elukad ja on elementaarne, et relvad on vastavad. Sõduri pearelv peab – eks ole, PEAB – otserünnaku puhul maha võtma mistahes ründava eluka.”

Oldi arvas, et ta sai aru. „Ma ei tunne vastast,” venitas ta mõtlikult. „Kas ma saan õigesti aru, et enamasti peetakse võitlust distantsilt ja erinevate masinate abil, ent keegi, kes suudab neid ka käsitsi opereerida, peab olema eesliinil, et miski läbi ei imbuks? Keegi, kes lisaks saab aru, mida ta teeb?”

Natan mõtles selle üle natuke aega; seekord ta Stefani poole ei vaadanud. Lõpuks pani ta relvad sõna lausumata kastidesse tagasi ja ütles

mõned sõnad oma käekellale.

„Läheme, otsime midagi juua ja räägime,” sõnas ta seejärel. Kummatigi viivitas ta ukse juures, kuni nägi, et hallis rüüs kogud tulid relvi kokku korjama.

Oldi proovis ära arvata, kas see, kuhu nad nüüd maha istusid, on Natani kabinet või eluruum. See asus üsna kõrgel korrusel, Oldi arvestuste järgi kõrgemal kui tekk, kus nad Lenega saurusega olid võidelnud. Selles ruumis oleks võinud ka elada, vastu rääkis sellele aga osaliselt kõrvale lükatud sein, mille taga tundus olevat laeva komandosild... kui selle laeva ehitus muidugi üldse järgis maiste lahingulaevade loogikat.

Igatahes istusid nad mugavatesse tugitoolidesse madala karminpunasest puidust laua ääres, mille plaadi keskosas oli pöidlapikkuse servaga heleda puidu ruudukestega tekitatud 12x12 ruudustik; Oldil polnud millegi põhjal otsustada, oli see mingi mängu laud või vaid kaunistus. Suur kandik väga erinevate pudelitega juba ootas neid laual. Oli ka jäänõu ja mingeid suupisteid. Mine tea, olid need pähkliid või leivakesed... Oldi raputas omaette pead: *ma saan kohe teada*.

„Seda juuakse nii,” õpetas Natan neile kruuse ette tõstes. Kruusid olid raskepärased ja kaetud naljakate, violet-siniseid linnujälgi meenuvatavate mustritega. Natan võttis ühe suure pudeli ja kallast sealts... kuuma teed – niipalju, kui auru ja lõhna järgi otsustada sai. „See annab maitse ja kraadi. Kui pooleks panna... aga tavaliselt...” Natan sattus hetkeks segadusse. „Maitse järgi. Ja siis võib lisada mõnda neist.” Ta viipas teistele pudelitele.

„Grokk,” otsustas Stefan.

Natan mõtles selle üle hetke. „Jah, küllap Maal liigituks see grokiks. Huvitav, ma ei ole kunagi mõelnud...” Ta kehtas õlgu.

Ta püüab Maad unustada, otsustas Oldi. Nad segasid endale joogid ja maitseid. Oldi sai aru, et kruusid on soojapidavad, väljast jäid need täiesti jahedaks. Natan tõstis enda oma nagu toostiks. „Nii, kuidas teile Sim seni meeldib?”

Oldi tundis, et tal natuke kihvatab. „Kui sa mõtled seda lumist deliiriuminägemust, milles seni elame, siis pärast surma põrgusse sattumine saab ainult naerma ajada.” Ta kirus end mõttes – see polnud just kõige

elegantsemalt sõnastatud.

Mõtte igatahes andis edasi, Natan vajus silmnähtavalt longu. „Ega te pole jah seni midagi vaimustavat näinud,” jäi tal vaid nõustuda.

Kuigi mõttes ta kahtleb. Oldi püüdis aru saada, miks ta kahtleb, ja pidi endale tunnistama, et Natanil on õigus. Et tegelikult on ta valmis igasuguse enam-vähem mõistlikult kõlava ettepaneku vastu võtma. Teine maailm – mis saab veel põnevam olla! Ja kui sind loetakse automaatselt härrasrassi hulka ja sul on seni hästi läinud... Lausa nii hästi, et sul on haldjas voodis... Ta ei armastanud Lenet, olevus tekitas temas pigem kerget võõristust. Puhtfüüsiliselt oli normaalset kasvu naisega hulga mugavam magada ja lõpuks oli too ju teisest liigist, kuid ometi oli tal tahtmine saluuti lasta ja hüdni laulda iga kord, kui mõte haldjale läks; see tähendab kord minutis. Vähemalt *mõneks ajaks* tahaks ta sinna jääda, et selles uues maailmas ringi vaadata.

„Tegelikult oleme me eelpost,” alustas Natan sellal. „Väärtusetu väli-laager, mis hüljatakse esimese tõsise ohu korral. Istume lihtsalt tehnikasse ja vurame minema.”

„Hooned?” küsis Stefan.

Natan kehtitas õlgu. „Jäävad maha. Vaadake...” Natan mõtles enne edasirääkimist oma pool minutit. Lõpuks ta ohkas. „Ma olen seda juttu rääkinud paljudele. Aastate lõikes ikka üks või teine... Aga tavaliselt niisama siia ei satuta. Te ei tea ju midagi ja ma isegi ei tea, mis otsast alustada...” Ta ohkas veel kord ja libistas käed üle näo. „Faktid. Võite neid uskuda või mitte uskuda. Usu vastu ma ei saa, ma saan ainult rääkida tõtt, nii nagu mina seda näen. Fakt üks: teil ei ole Maale tagasiteed. Te saate Maale tagasi minna, kuid väga vähesed on seal pikemat aega vastu pidanud. Mul puudub statistika. Üks sajast, üks tuhandest võib-olla. Mingi osa neist, kes kaduma lähevad. Ei oska hinnata. Teised kas tulevad tagasi, et jääda, või lüüakse inkvisitsiooni poolt maha. Jah, Maal tegutseb inkvisitsioon. Preestrid või valged nõiad, pole vahet. Neid on veel kümnete eri nimede all, igal religioonil oma, aga asja olemust see ei muuda. Nad ei luba võõraid Maale. Kõik, kes on ära käinud, on roojased, rüvetatud, ebapuhtad, ja seega võõrad. Fakt kaks: on selline asi, nagu sõduri eeldatav eluiga. Ma ei räägi sellest, et Vene jalaväe lihtsõduril Teise maailmasõja ajal oli see paari nädala kanti. Isegi kindralitel on see veerand sajandit. Kui ma teen teile ettepaneku

tulla meile palgasõduriteks ja teatan, et meil on siin sõduri eeldatav eluiga väga pikk, veerand sajandit, ja me maksame kuninglikku pensioni neile, kes veerand sajandit teeninud on, siis saate ju ise ka aru, et neid ei ole palju, kellele pensioni maksame. Teisalt...” Ta mühatas. „Tegelikult on teie vanuses valgel mehel eluiga järel sama palju. Vee-
rand sajandit. Rohkemaga ei saa te arvestada. Teie elukutset arvestades aga jagaksin selle näiteks neljaga.”

Natan rääkis veel kaua ja Oldis süvenes tunne, et midagi jätab ta ütlemata. Samas ei tajunud ta pahatahtlikkust või omakasu. Kui Natan rääkis teenistusest, sõja ajaloost ja elust Simil, oli ta siiras. Kui ta rääkis Maast... Oldi peas hakkas kuju võtma teooria, mis talle üldse ei meeldinud – Natan tahab nad panna vabatahtlikult tegema otsust, milleks nad on niikuinii sunnitud.

Lõpuks leidis Natan, et aitab küll, ja pani nad filmi vaatama. Et see olla suhteliselt realistlik lugu ja seda olla täiendatud selgitavate lõikudega ja kõige tähtsam, sel olla korralik ingliskeelne tõlge.

Tehniliselt oli film muidugi täiuslik. Oldi ei taibanud sedagi, kuidas Natan filmi käivitas või kus aparaat üldse asus. Küllap käis see mingisuguse arvutiühenduse kaudu. Igatahes tekkis nende ümber väga loomulik kolmemõõtmeline kujutis. Natan ise kontrollis, et neil ikka juua oleks, ja vabandas, et käib vahepeal ära, kuna on seda filmi korduvalt näinud.

Film ise algas kaadritega magavast külast. Siis kostis ulgumist ja küla ründasid igasugused võikad peletised. Järgmised minutid olid täidetud suhteliselt naturalistlikust ja jõhkrast veresaunast, alul tapsid peletised inimesi, siis saabusid lennumasinatel inimesed ja haldjad, kes omakorda suure hulga peletisi maha löid. Edasi leiti põleva maja keldrist, täpsemalt leivaahjust paariaastane poisike. See oli peategelane, edasi näidati kõigepealt lühidalt ta kohanemist ühe ohvitseri peres (koos kõigi kaasaskäivate oomenite ja pateetiliste poosidega, mille mõttest palju võõra kultuuri tõttu kaduma läks), sama lühidalt näidati kogu ta lapsepõlve (hävitatud kodu ja lähedaste varjud, natuke ajalugu ja nii edasi), seejärel hüppas tegevus juba tema teenistusse ohvitserina.

Mingit liiki ahvid ründasid korraga mitmeid asulaid ja viisid kaasa lapsi. Väejuhatuse kutsus kokku rühma vabatahtlikke, kelle ülesandeks oli proovida teada saada, miks nad korraga on hakanud kaasa viima

elusaid lapsi, ja võimalusel need muidugi tagasi tuua. Kogunes sadakond meest ja naist, suurem osa neist samasugused orvud nagu peategelane. Natuke eritreeningut ja siis nad läksid. Oldi pidi endale korduvalt meelde tuletama, et kuigi film on ilmselt suuremas osas arvutis genereeritud, on lugu väidetavalt tõsi. Ühelt poolt ei olnud see raske, sest kõiges toimivas oli näha keskmise maise märulifilmiga võrreldes ikka päris mõõtnatult suuremat loogikat ja läbimõeldust, teisalt võttis toimuv hinge kinni. Kõigepealt tungis regulaarmee sügavale Hägupilve ja hoidis sillapead raskerelvade tulega. Nende ülesanne oli paigaldada ka ajutised markerid, mille järgi orienteerudes tungis lenn vägi kuhugi teise valdusse ja hävitas seal aatomirelvadega mingeid kindlustusi. Lõpuks tungis sinna eriüksus lendavatel tankidel.

Üldiselt oli lugu sirgjooneline madin. Täpselt ei saadudki teada, miks neid lapsi rööviti – see, et neist taheti teha liikuvad närvigaasipommid, oli pigem oletus, küll aga õnnestus enamik neist hävitada (mis oli toimuvat arvestades halastus) ja mõned üksikud ka tagasi tuua. Loo suurem väärtus oli kõrvallugudes, mälestustes ja üldse laiemas pildis, sest tegelast osati näidata kõhkleva ja haavatava inimesena.

Film kestis ligi neli tundi ja selle aja peale oli taas õhtu saabunud. Oldi läks üksi tagasi oma tuppa ja avastas seal voodis ootamas kergelt hõõguva kaunitari. Ta eriti ei ehmatanud, taipamine tuli samal hetkel. Ta teadvustas ka, et oli kõndinud Natani juurest tagasi kottpimeduses ega vajanud enam prille.

„Tule!” viipas Stefan kannatamatult ukselt. „Me stardime kolme minuti pärast.”

Oldi viskas kohe raamatu kõrvale ja ajas end tugitoolist püsti. Kogu tema varustus oli voodil käepäraselt valmis pandud ja ta mõttis Stefanit pilguga, otsimaks vihjeid, mida etikett ette näeb. Stefan oli särgiväel ja relvastamata, nii et Oldi tõmbas saapad jalga ja järgnes kaaslasele.

Too juhatas nad kuhugi kõrgele laeva vööris. Üsna kitsas ruumisoolikas polnud suurt muud, kui kaks rida ettepoole avanevate akende poole keeratud suhteliselt mugavaid, turvarihmadega varustatud istmeid.

„Natan ütles, et me võime siin vahtida,” sõnas Stefan. „Vaatlustekk. Ainult et kui ma nüüd Natani vihjest õigesti aru sain, on see ehitatud juhtimiskeskuse peale rohkem selle kaitseks. Akendele käivad küll

luugid ette, aga mõte on vist selles, et laeva tabav mürsk lõhkeks siin, mitte kaugemal seespool.” Ta tõmbas välja sahtli tagumise, kõrgemale tõstetud istmerea alt, ja koukis sealt külma õlle pudelid.

Oldi kõhkles hetke, ent võttis siis Stefan pakutu vastu. „Joovad nad siin kogu aeg?”

Stefan noogutas. „Ma küsisin. See on staatuse sümbol. Sullid ei tohi alkoholi juua, see pidavat neile üsna rängalt mõjuma. Üldse on igasuguse mõnuaine tarbimine vaba inimese tunnus. Vabad inimesed võivad. Aga sa ei tohi kontrolli kaotada.”

Oldi astus kõigepealt akna juurde. Nad olid üle kümne meetri maapinnast, seega tõepoolest ülemisel korrusel. Oldi polnud laeva suurust seda esimest korda Jõel nähes väga valesti hinnanud, see oli pisut üle 100 meetri pikk ja kõrguses-laiuses pisut alla 15 meetri. See osa, mis veega kokku puutus, oli suhteliselt sile, kuigi ta teadis, et ka seal on hulgaliselt silmale nähtamatuid luuke. Ülejäänut, eriti tagumist poolt laevalaest, oli põhimõtteliselt ka võimalik katetega siledaks teha, kuid tavaliselt hoiti neid konstruktsioone lahtiselt. Umbes veerandi laeva sisemusest võtsid enda alla piki väliskorpust jooksvad, sellega nagu kokku sulatud suured torud. Natan oli maininud, et see on liikumismehhanism ja see rikub maiseid ettekujutusi füüsikast.

Nüüd kostis jälle selline kiire närviline tärin, nagu nad korra tulles olid kuulnud, laev jõnksatas ja hakkas ettepoole libisema. Nad olid kerkinud ehk meetri-kaks ja paistis, nagu hõljuksid nad õhkpadjal – hooned tüürpoordis hakkasid lähenema, kuid mingit liikumist ei olnud tunda. Siis tundsid nad tõmmet. Kiirendus oli samuti ülimalt sujuv, kuid juba mõne hetke pärast olid nad hoonete vahelt väljas, ületasid laagri piiri ja liikusid järjest kiiremini üle lumise tasandiku.

„Kart,” ütles Stefan ja mässas mingi puldiga. „Neetud, nad näitasid mulle, kuidas see käib...”

Oldi silmi läbis terav valujutt. Ta pigistas need kiiresti kinni, kuid silme ees tantsisid erivärvilised kastid. Valu taandus, kuid kastid ei tahtnud ära minna. Tal kulus pisut aega adumiseks, et näeb ka kirju: „Kalibreerimine. Kaardiaken. Kinnita keele valik: inglise.” *Mida kuradit!!!* Ta keskendus viimasele aknale ja see kadus, jättes mõneks sekundiks silmapõhjale kirja: „Keele valik kinnitatud.”

Tal kulus oma veerand tundi ja tosin – õnneks esimesest nõrgemat –

valuhoogu, enne kui ta sai pihta, kuidas toda müstilist kujutist vaadata ja kuidas selle vajadusel silme eest minema saab. *Nad raisad oleksid võinud vihjata, mis nad kõik minusse toppisid...* Teda lohutas vaid see, et õlut limpsiv Stefan oli samuti vait ja ilmselt hädas.

Veerand tunniga oli ka selge, et nad joonistavad baasist pisut loodes hiiglaslikku kaheksat.

„Kas me otsime midagi?”

„Jah.” Stefani hääli oli tuhm ja ta ei vaadanud kaaslaste poole. „Jõemaa väravat. Siin olla mingid potentsiaalid. Ma ei saanud aru, see tunnus selline vitsameeste värk olevat.”

Oldi silme ette kuvataval kaardil hakkas midagi vilkuma, laev pöördus pisut ja korraga viirastus nende ees justnagu mustast suitsust virvendav kaar. Nad läbisid selle ja supsatasid vette. Nad olid Jõel.

Oldi vaatas ringi, tundis ära „tüüpilise” jõekalda ja küsis: „Kuule, kas me sõitsime jälle kuidagi läbi selle pöörise?”

Stefan kehtas õlgu. „Selle nimi olevat Võimatus. Natan üritas mulle seletada, kuidas see käib, aga see läks nii müstiliseks... Pidi veel olema kuidagi pahupidi halb... Ära küsi, ma ei saanud sellest aru, igatahes pidi tekkima hulk Võimatusi. Et kuna oma maailmast väljumine on võimatu... Ma ei saanud aru.”

Laev hoidis ikka veel kiirust umbes veerandsada meetrit sekundis ja jõekaldad libisesid tasapisi mööda.

„Oldi ja Stefan, palun pange väljumiseks sobivad riided selga ja tulge pakpoordi väljapääsu juurde,” kostis nende kõrval Natani hääli. See oli nii loomulik, et mõlemad mehed hetkeks otsivalt ringi vaatasid, enne kui taipasid, et tegu vaid sidega.

Oldile ei meeldinud üldse see, mida ta nägi, kui juhatatud väljapääsu juurde jõudis. Sellest oli varem juttu olnud, et Natan tuleb nende paadiga. Hoopis teise valgusse asetus aga jutt, et nad ei taha laevaga saabudes hõljukiseltskonda ehmatada, kui Oldi luges kokku, et väljumiseks valmistub veel neli paaditäit relvastatud sullisid.

Nad istusid oma kummipaati, alt kerkis kiiresti vesi, mis nad võrele lahti tõstis, välisluuk avanes ja jõepinnast meetrijagu kõrgemale ulatunud vee väljavool kandis nad jõe. Ka neli sulle täis paati voolasid samamoodi välja, käivitasid mootorid ja kadusid eri suundades. Natan noogutas, Stefan käivitas ka nende mootori ja tüüris paadi Natani osu-

tatud suunas. Kui Oldi umbes kahekümne sekundi pärast tagasi vaatas, oli laev kadunud; veekeerise järgi otsustades sukeldunud.

Oldi ei oleks kaldaid ka parima tahtmise juures ära tundnud, nii et kui Natan ettepoole osutades poetas: „See seal,” ei saanud ta sellestki aru, millist neist saareräbalatest ta silmas peab.

„Kui nad vähegi valvavad...” ühmas Stefan.

„Meis polegi ju küsimus,” viipas Natan teise jõekalda poole. Oldi oli küll tähele pannud, et vesi seal teinekord kobrutama kipub ja veidrates kohtades tekivad korraga keerised, aga Natani viibe andis kindluse, et asi ongi nii, nagu ta oletas – see on mitte eriti sügavas vees liikuv Marduke.

Neil oli minna umbes kilomeeter, kui ees puude vahel vilksatas valge kogu, mis paari sekundi pärast muutus jõel kiirust koguvaks hõljuksiks.

„Põgenevad,” lausus Natan natuke pahaendeliselt kõlavas lõbusas hämmastuses. „Kiirus põhja! Ega ometi minu pärast...” Ta ütles paar võõrkeelset lauset kraenurka kinni hoides. „Nad ei ole kindlad, kuid nad arvavad, et neid nad veel näha ei võinud. Isegi radaril mitte,” selgitas ta paari sekundi pärast teisele.

„Miks nad siis põgenevad?” küsis Oldi.

„Noh, kui te nii kaua elus püsisite, olete ilmselt kontakti loonud. Keegi neist, eeldatavasti Krüger, omab seega ettekujutust, mida see tähendab. Talle.”

Paat kihutas nüüd maksimaalkiirusel üle jõevoogude. See ei olnud sellisel kiirusel enam stabiilne ja loopis neid parasjagu. Seepärast ei saanudki Oldi alguses aru, miks Natan vanduma hakkas. Lõpuks ta taipas – hõljuk oli teinud kaare ja kihutas ühele pöörisele tagant sisse.

Ja muidugi kadus.

„Teavad nad, mida nad teevad?” karjus Stefan ahtrist. „Viib see Maale?”

„Ei vii,” raputas Natan pead. „Järele neile!”

Stefan muutis suunda ja küsis alles siis: „On see mõistlik?”

„Jah! Sest mina tean, mida ma teen. Kui keegi sealt ka teab... ouuu fuck!”

Eemalt, kaugemalt, kui Oldi oleks oodata osanud, ilmus lainetest laeva terashall selg. Saarte vahelt ilmus välja ka esimene paat sulli-

dega. Pööris oli siinsamas, sest nad olid liikunud sellele vastu. Sekundid pikenesid, Oldile tundus, et nad liiguvad aegluubis. Kuid see oli vaid hirm. Midagi tapvat nendega ehk ei juhtu, kui Natan kaasas on.

Kõik virvendas ja õõtsus ning Oldi püüdis ära arvata, kuhu ta satub, kui paadist minema lendab.

Ja siis sõitsid nad mutta kinni.

Nad olid haiglaselt kollakal tasandikul, mida läbis nöörsirge vagu. Täpsemalt lõikas see künkaharju ja oli madalamates kohtades eristamatu; nad ehk ei oleks seda märganudki, kui poleks seisnud selle põhjas. Ümberringi kasvas sammal, millest ulatusid välja meetrised valminud võililli meenutavad taimed. Nende ümber kadus vulisedes ja visisedes pinnasesse nendega kaasa tulnud vesi.

Natan vandus ringi vaadates. „Sinna künkale!” osutas ta ettepoole pisut vasakule. Nad ei olnud liikunud paarikümnet meetritki, kui paat sullidega umbes kolmsada meetrit eespool kolinal vaopõhja kündis. Kaitseülikondades kogud – sellisena nägid nad välja nagu mistahes sõdurid – vaatasid ringi ja tormasid ühe nende läheduses kõrguva künka poole.

Kui Oldi Natani ja Stefani sabas üles jõudis, oli tema arvutuste järgi möödunud vaevalt paar minutit. Ta jõudis just õigeaks ajaks, et näha õige mitu kilomeetrit eemale jõudnud hõljukit ja sullide juurest sellele järele kihutavat raketti. Plahvatus toimus nii kaugel horisondil, et näha polnud peaaegu midagi.

„Mida kuradit!” ei suutnud Oldi end pidada. „See ei ole see mäng, milles me kokku leppisime!”

Läbi binokli sinnapoole vaadates vangutas Natan pead. „Loodetavasti see ei vigastanud neid.”

Oldi tajus temas kergelt segadust, kuid just seepärast, et seda ära kasutada, tundus sobiv edasi küsida. „Kas sullid alluvad sulle või ei allu? Oli see sinu käsk?”

„Oli. Alluvad.” Sel hetkel kiirustasid nad juba üle kollase tasandiku hõljuki poole.

„Miks on nii oluline neid peatada? Miks nad ei tohi siin käest kaduda?”

„Nad teadsid, kuhu tulla. Hõljuk jäi enam-vähem terveks ja seisab paigal.”

„Kuidas – teadsid tulla?” ei jäänud Oldi rahule.

„See ei olnud...” Natan jäi sõnu otsides vait. „Enamik pööriseid jõel on... lained. Võimalused. Nad ei oleks tohtinud siia jõuda. Te lihtsalt ei kujuta ette, millist jama sellest võib tulla.”

„Nii et hõljukis on mingi seade?” napsas Stefan vahele.

Natan ei vaevunud vastama.

„Ei kujuta jah ette, millist jama võivad kokku keerata,” ei jäänud Oldi rahule. „Räägi meile.”

Natan puhises natuke aega. „Mitte praegu.” Ta vaatas Oldi poole. „Oled sa kuulnud mõttekäiku, et ei selgeltnägemist ega hinge saa olema olla, kuna üheski protsessis ei tule välja jõud, mis ületaks tuntud nelja interaktsiooni piire? Ääretult õige ja loogiline arutlus, aga kas sa tead, mis sel viga on? See on nagu kahemõõtmelise maailma elanikud tõestamas, et sulle ei saa midagi pähe kukkuda, või tegelased, kes ei tunne elektrit, tõestamas, et elektrimootor ei saa tööle hakata. Ma ei tea kaugeltki kõike. Mõnda asja on mulle lihtsalt öeldud.”

„Mis need selgeltnägemine ja hinged asjasse puutuvad?” maigutas Oldi pisut abitult.

„Tead, mis mulle öeldi, kui ma siia tulin ja käisin ringi ja esitasin lolle küsimusi nagu suurlinna sattunud aborigeen? Küsi õigeid raamatuid, istu maha, loe ja mõtle. See võtab küll mõned aastad aega.”

Oli ilmselge, et Natan ei taha küsimustele vastata. Nad kõndisid kogu selle aja üle veidralt kollase tasandiku ja kui nüüd Oldil oli aega ringi vaadata, raputas ta korduvalt pead, nagu püüdes nähtamatut filtrit silme eest ära saada. Kõik värvid olid valed. Taevas tundus ülisinine ja kuidagi ebaloomulik, õied, niipalju kui neid oli, olid silmiväsitavalt lillad ja isegi kivid ja üksikud paljandikud tundusid luminestseeruvat.

„Olgu, aga see on ehk loomulik küsimus, miks see paik nii imelik on. On see reaalsus või mingi peegeldus?”

„Reaalsus muidugi,” mühatas Natan. „Peale selle jõleda kollase värvi on kõik muu paigas.”

„Taevas?” küsis Stefan kiiresti vahele. Oldi ohkas mõttes kergendatult, et see mitte ainult temale imelik ei tundu.

„Ilmselt kontrastist.” Natan võttis taskust mingi seadme ja sihtis ülespoole. „Täiesti tavaline taevavärv, pigem isegi mõjutatud kollase peegeldusest maapinnal.” Ta sihtis maapinda, siis haaras käigupealt peo-

täie liiva ja puistas seda mingisse vöölt võetud torusse. „Puhas ork,“ ühmas ta.

„Surnud kollid?“ maigutas Stefan.

„Ei.“ Natan viibutas sõrme, paludes hetke aega. „Raudkolmoksiid... ooker.“

„Mõned hämmastavad asjad on väga lihtsad,“ ütles Oldi.

Natan vangutas pead. „See ei seleta, miks taimestik on kollane... aga ma ei mäleta nii palju teadust.“

Tõtt-öelda käisid nad nii kiiresti, et õhku oli muuks kui lobisemiseks vaja, ja edasi rühmasid nad vaikides. Neil kulus peaaegu kolmveerand tundi hõljukini jõudmiseks. Kõik neli paaditait sullisid olid kaugemale vaku maandunud ja tulid nüüd üle lagendiku.

Hõljuk ei olnud esimesel pilgul väga viga saanud. Rakett oli tabanud ahtrisse ja rebinud selle alumise osa laiali. Hõljuki aknad olid pragnenud, ent paistis, et masin oli ise maandunud. Tulles olid nad esimene kümme minutit näinud õrna suitsusammast, kuid siis oli see kadunud – see, mis oli põlenud, oli lõpuni põlenud ja kütusepaagid ega muu tuleohtlik polnud süttinud.

Nad hiilisid ettevaatlikult lähemale. „Ma parem ise,“ ütles Stefan, andis teistele märku kõrvale hoida, lükkas ukse lahti ja piilus sisse. Kõlas lask, kuul tabas seina tubli pool meetrit seespool.

„Hei, need oleme meie, Stefan ja Oldi,“ hõikas mees rahulolematult.

„Kas Oldi on ka seal?“ küsis masina seest Nataša hää.

„Jah, olen küll!“

„Tule sisse. Las teised ootavad.“

Oldi vaatas teiste otsa ja astus ukse juurde. „Pean ma relvad maha jätma?“

„Ära näe vaeva, sinu puhul pole vahet!“ Hääles oli irooniat, kuid Oldi kuulis ka midagi muud.

„Ta on haavatud,“ ütles ta vaikselt kaaslastele ja läks hõljukisse sisse.

Esimeseks hakkas talle silma Krügeri laip, mis lamas keset hõljukit raketitabamusest ja järsust peatumisest tekitatud segadiku keskel. Täpsemalt nägi Oldi kõigepealt seda segadikku – kõik nende asjad näisid olevat ühtlaselt üle kogu hõljuki sisemuse laiali puistatud – ja seejärel eristas ta vereloigus lebavat laipa. Ja alles lõpuks nägi ta üle juhitooli

seljatõe teda jälgivat relvatoru.

Ta astus lähemale ja sai aru, et relvatoru ei jälgi tegelikult teda, vaid ukseava. Juhhiistmeteni jõudes nägi ta toolis kõssitavat naist. Tolle jalg oli sidemes, nägu kahvatu ja vaevatud ning pilk endiselt üle relvasihiku ust sihtimas.

„Nataša...” Miski hoidis Oldit tagasi naise juurde tormamast.

„Kes need teised on?” küsis naine vene keeles.

„Stefan ja üks neist, kes meid jõel päästsid, kui torm algas. Ülejäänud on tolle mehe – Natan on ta nimi – sõdurid. Mis siin juhtus?”

„Sa oled nendega koos? Miks nad meid tulistasid?”

„Et te kurat teab kuhu kaduma ei läheks. Kas te ikka teadsite, kuhu te tormate? Miks te üldse põgenesite?”

„Krüger. Ta ei seletanud midagi. Ütles, et pole aega. Pani täiskäigul minema.”

„Ja sa teadsid, et mitte Maale?”

Nataša heitis talle kiire pilgu. „Ta... ma ei tea. Ma ei saa sellest aru.”

„Sa oled haavatud. Kus ja millal sa haavata said?”

„Plahvatusel. Kui see rakett tuli. Tegelikult kukkusin. Lahtine luumurd.”

„Kuule, teeme nii, et teised võivad sisse tulla. Sul on abi vaja. Ma ju näen, et sul on väga valus.”

Nataša vaatas talle paar sekundit otsa. „Olgu, sind ma usaldan. Ma alistun sulle.” Ta langetas relva ja lükkas kaitseriivi peale.

„Võite sisse tulla!” hõikas Oldi.

Mehed kõigepealt piilusid ümber nurga, siis sisenesid. Nad langetasid relvad nähes, et neid keegi ei sihi ja Oldi rahulikult eesotsas seisab.

Natan uuris sidemes ja veritsevat jalga. „Sa peaksid selle paremasse asendisse saama. See tuleks korralikult lahasse panna, enne kui me su haiglasse saame.”

„Ma ei saa,” ütles Nataša vaikselt. „Ma ei saa end millimeetritki liigutada, see on... väga ebamugav.”

„Et mitte öelda nii valus, et sa lendad tükkideks. Sa ei ole valuvaigisteid võtnud, et selge olla?” Natan noogutas õieti vastust ootamata. „Kõigepealt siis valuvaigisti. Oldi, lõika ettevaatlikult ta püksid katkise jala reielt puruks. Ainult niipalju, et ma ravimipüstoliga ligi pääsen.”

Oldi oleks peaaegu muianud – Natan ei tahtnud noaga minna naise

juurde, kes ikka veel automaati käes pigistas – ja täitis kiiresti käsu.

Natan laadis ravimipüstoli ja süstis. „See peaks mõne minutiga mõjuma. Kas Oldi jõudis juba küsida, mis siin juhtus?”

„Ma sain teada ainult niipalju, et Krüger põgenes midagi seletamata ja Nataša sai plahvatusel viga.”

„Vabandust, see ei olnud nii mõeldud.” Natan näis siiralt löödud olevat. „Teid oli rohkem?”

Nataša noogutas. „Teised läksid jala edasi. Krüger pidi veel minu jala siduma ja siis teistele järele kiirustama. Oli selge, et käijat minust ei ole ja... noh, ta jäi selleks, et mind tappa. Ma teadsin, et tulirelva ta ei kasuta, vähemalt mitte kohe – laske oleks kuulda. Mina olin juba siin toolis ja relv ja laskemoon käeulatuses. Nii ta siis sidus mu jalga ja ootas sobivat juhust. Ma ei saanud esimene hetk aru, mida ta seal oma asjade juures veel askeldab, siis mõistsin, et keerab püstolile summutit otsa. Mul oli vedrunuga, lasin selle talle kõrri.” Ta turtsatas. „Oleks sa ta nägu näinud...” Ja siis jäi ta magama.

„See oli tõhus segu,” märkis Oldi teravalt.

Natan kehitas õlgu. „Ausõna, see ei ole surmav. Ta magab oma kaks-teist tundi. Sullid viivad ta tagasi Mardukele, meie läheme edasi. Loodetavasti ei ole teil midagi selle vastu? Teekond tuleb ränk ja ohtlik, ent teie suudate ehk rääkida, kui kuuldekaugusse jõuame, eks ole.”

Vahepeal olid kõik sullid – kokku 20 – kohale jõudnud. Natan otsustas, et 16 neist läheb tagasi; neid on piisavalt palju, et kiiresti üks paat nelja sulli ja Natašaga läbi pöörise jõe le lükata, et naine võimalikult kiiresti laevale haiglasse saaks. Oldi püüdis endale ette kujutada, kuidas see praktiliselt välja peaks nägema, kuid loobus. Ta askeldas kandraami ümber, kuni sai aru, et põhiliselt segab. Igatahes ei olnud möödunud kümnet minutitki, kui sulid iga natukese aja tagant kandjaid vahetades tuldud teed tagasi sõrkisid. Natan oli põhilise osa ajast koos Stefaniga hõljukis askeldanud ja kui nad välja tulid, oli viimane sellise näoga, et tahab midagi öelda. Ta siiski ei teinud seda.

Nad olid Manite, Alexi ja Elena jälgi mööda läinud umbes pool kilomeetrit, kui selja taga sähvatas nii heledalt, et korraks nägid nad eespool oma varje. Kaks sekundit hiljem jõudis kohale peaaegu hingetuks võttev kärakas.

„Just-just,” noogutas Stefan Oldile, nagu see seletaks kõik.

„Nii, ja miks sa meie hõljuki õhku lasid?” küsis Oldi ohates Nataniilt.

„Oma rämpsu ei jäeta teiste õue vedelema,” heitis viimane talle tüdinud pilgu.

„Kraater on kindlasti parem,” noogutas Oldi. „Siin müra tegemise eest ei trahvita? Õelnud, ma oleks ehk mõned oma asjad kokku korjanud. Või on need kuidagi ebapuhtad?”

„Mul on odavam sulle kõik uus hankida, kui riskida sellega, et sa mälestusemete all vankudes meiega sammu ei pea.”

Oldile ei meeldinud üldse suhtumine, mis näis Natani sõnadest läbi kumavat. „Kuule, ma ei ole kloun. Me tulime oma kaaslasi päästma. Sina lased neile raketi sappa, kui nad ei taha piisavalt innukalt päästetud saada, siis kulutad hulga lõhkeainet, et hõljukist kohe üldse midagi järele ei jääks.”

Natan mühatas ja võttis võõlt granaadi: „Sa õppisid – see on universaalne granaat, mis käib ka rakettide laenguks. See, mille ma sinna jätsin, on täpselt sama suur.” Ta pani granaadi tagasi. „See, mis oli raketis, on spetsiaalselt tehnika rikkumiseks nii, et inimesed soovitavalt terveks jääks – kilde ei teki, lööklaine paiskab laiali katalüütilise termiidi, mis konstruktsioonid laiali lõhub ja ära põletab. Sõiduauto vastu kasutades on see muidugi tappev, tanki vastu kasutades tihti ka, sest soomus, eriti aktiivsoomus annab purunedes kilde. See on spetsiaalselt suurte tsiviilsõidukite peatamiseks. Ma oleksin võinud anda käsu kasutada seda teist ja hõljukist poleks midagi järele jäänud.”

Oldi vangutas pead. „Ma kordan kogu eelmist juttu, lisades: see ei ole see, milles me kokku leppisime.”

Natan vaikis mõtlikult, Stefan äraootavalt.

Lõpuks major küsis: „Kuule, miks nad sinu arvates põgenesid?” Ta ohkas demonstratiivselt. „Olgu – Krüger. Aga nagu sa ütlesid, ei ole välistatud, et tal on mõni salajane toetaja, kes küll ei pruugi kõike teada. Kas sa tõesti arvad, et ma ei saanud kohe esimesel päeval kedagi hõljuki asukohta kindlaks tegema? Mul oli teid kaasa vaja ainult selleks, et vältida verevalamist. Ja laeva, näitamaks, et vastupanu on mõttetu. Vähemalt Krüger teadis asjast palju rohkem. Pean ma seda üldse välja ütleva? Käib sõda ja ma pean teadma, millised spioonid mu rinde-

joone taga ringi kondavad.”

Oldi noogutas. „Hästi, sellest ma saan aru, aga sa jätab ikka midagi rääkimata. Stefan, kas sa nägid, mis see oli?” pöördus ta viimase poole.

„Mitte täpselt,” ütles too pisut vastu tahtmist. „Mingi seade, mis Natani väga tõsiseks muutis. Ehk siis ei sattunud me Maalt Jõeale ja nemad pärast edasi siia sugugi nii juhuslikult, nagu Krüger paista lasi.”

Natan ei kommenteerinud ja Oldi otsustas mitte peale käia, sest küsimus jäi igal juhul õhku.

Kollakas natuke laineline tasandik levis igas suunas horisondini. Vähemalt nendel kilomeetritel, mida nad läbinud olid, oli kõik ühtemoodi – kohati vaid käelabapaksune, kohati põlvekõrgune sammalt meenutav alustaimestik, mille suurematesse puhmastesse astumist tuli vältida, sest sellel oli tuhat oga ja vääti, mis pükstesse ja saabastesse kinni kippusid jääma. Oldi ei saanud aru, kas sellest meetri, aga kohati kuni neli meetrit välja ulatuvad torud, mille otsas hõljus valge udujas tutt, olid omaette liik või tolle sambla viljakehad. Kui ta mõnd lähemalt uuris, võisid need ka seemed olla. Oli võimatu öelda, kaua need üldse kasvavad. Oldi nägi kaugelt mitmeid samblas elavaid väikeste imetajate ja sisalike moodi liike ja oli ka väikesi linde, kuid inimese lähenedes pugesis kõik peitu. Vett ei paistnud kusagilt, pinnas oli väga kuiv ja siin-seal olid kõvad lagedad kaljupaljandid. Oldi mäletas ähmaselt, et ooker peaks olema põhiliselt savi, kuid see ookerkollane kalju, millest nad üle läksid, olid kõva ja sile nagu merest uhutud basalt. Mis andis talle järgmise mõtte – ka see maastik pidi olema veest või jääst vormitud. Ta vangutas pead, sest sellega said ta sellealased teadmised otsa; bioloogidele küll õpetati, mille peal nende aines kasvab, kuid ta oli suurema osa sellest õnnelikult unustanud.

Ootamatult hakkas Natan uuesti rääkima: „Valduste vahel liikumiseks on mitu erinevat meetodit. Tavaliselt on see võimalik ainult varjude kaudu. Varju minekuks pead otsima hõreda koha, kust see võimalik on. Seal on sul võimalik valida, kuhu edasi, sest varjust välja saada on üldiselt lihtsam. On inimesi, kes tunnetavad ja oskavad isegi vähesel määral juhtida selliseid siirdealasid. Ma ei ole kindel, kas ma sellest õigesti aru sain, kuid kusagil sügaval aine struktuuris on mingid

kvantolekud, mis erinevad õige pisut igas reaalsuses ja teatud mõttes määravad, millisesse reaalsusse sa kuulud. Inimaju töötleb infot ja sisuliselt kuidagi lühistab infointeraktsiooni. Ehk siis, kui sa oskad kõiksusele kuidagi öelda, et keera nüüd neid kvantolekuid..." Natan vangutas pead. „Ma ei saa sellest aru, aga kui sa ei oska teha vidinaid, mis reaalsust mõjutavad, jääb veel üks tee – lõigata lõhki mõni olevus, kes oskab, toppida ta aju masinasse ja lasta õigest kohast elektrit läbi. Edasi mõtle ise.”

„Ma olen midagi sellist ulmes lugenud,” porises Oldi.

„See ei ole nii lihtne,” ütles Natan. Talle ilmselgelt ei meeldinud sel teemal rääkida, kuid ta jätkas: „Veel kord – loe paarkümmend raamatut läbi. Mida rohkem minusugune sõdur seletab, seda vildakama pildi sa võid saada. Oled lugenud Zelazny „Üksildast oktoobriööd”? Väljastpoolt võib asi üsna selline paista – on avajad ja sulgejad ja mõlemad teevad asju, mis tavalooikasse ei mahu. Hägupilve ümber käib võitlus – on need, kes tahavad võimalikult palju torkida ja õppida, ja on need, kes loevad tähtsamaks kaitsta Simi ja Maa sapiensiasustusi. Maal on hoidjad ja eriteenistused, ise võid arvata, kes mis poolel, Simil on sullid, inimasustuse eri fraktsioonid ja haldjad ja kääbikud... ja nii edasi. On veel tosina maailma huvid. Kõik läbi põimunud ja sa ei või kunagi päris kindel olla, kes on sõber ja kes vaenlane. Kui sa natuke mõtled, saad aru, et viimane asi, mida inimesed endale lubada saavad, on jätta kuhugi vedelema inimeste sõiduk, kus sees võimaliku leidja jaoks ta lõhkilõigatud sugulane. Ta ei kuula seletust, et ma olen teisest inimeste fraktsioonist.”

Nad tõusid madalale kingule, kus maast turritasid katkisi hambaid meenutavad kivirahnud. Oldi oli juba nende keskel, enne kui aru sai, et need moodustavad üsna korrapärase ringi. Jälitavate jäljed lõppesid seal ringi keskel.

Natan vandus ja uuris taskust võetud aparati. Ta pidas isegi sullidega lühidalt nõu, enne kui vahepeal ühele madalamale rahnule puhkama laskunud maalaste juurde tagasi tuli.

„Siin on hõre koht. Peame natuke ootama sobivat momenti.”

Puhkus kulus tegelikult ära, sest kokku olid nad käinud kümme kilomeetrit. Oldi jaoks ei muutunud midagi, kuid korraga olid sullid ja Natan jalul. Ja siis juhtus midagi. Midagi nagu liigutas. Midagi suurt

ja pehmet, kuid samas võimsat. See oli pisut tagantjäreletarkus, kuid tõepoolest – ilmakude andis järele, korraks tundusid väga lähedal olevat need jõud, millel kogu olemasolev seisab. Tegelikult läks miski väga põhjalikult paigast ära alles hetkel, kui Natan mingi oma aparaadiga kiviringi keskkoha sihtis. Maailm lainetas, tekitades absurdse mulje, nagu jälgiksid reaalse maastikuvaate asemel kinolina ja see on hakanud tuules lehvima. Häire keskkohas ilmus tume uduvõlv, kuidagi silmi väsitavalt ebareaalne.

Kui nad kiirel sammul sinnapoole läksid, sai Oldi aru, et see ongi ebareaalne. Jõe ja sealt ära olid nad käinud masinas ja see kuidagi maskeeris ülemineku, nüüd nad lihtsalt kõndisid üle võimatuse ja jõudsid kohta, mida kuidagi ei tohiks olemas olla. Oldi koperdas paar korda, kuid see tuli sellest, et jalge ette vaatamise asemel vahtis ta ringi. Teiselt poolt vaadatuna oli võlvialune justkui ainus asi, mis olemas on, pärismaailm paistis sealt nagu auk tahmunud klaasis. Ümberringi olid maastik ja kivid ja kõik muu täpselt samasugune, aga kuidagi väga selge oli, et tegemist on päriselt olemasoleva lahja tõmmisega... Siis tõmbus lõhe kokku nagu kalasilmobjektiiv, see väreles ja kadus ning jäi ainult hall, udune ja külm tühermaa, masendav ja hirmus. Oldi pidi tükk aega võitlema kerkiva paanikaga. Seal seistes tajus ta palju teravamalt seda, mis teda Jõel kõige rohkem häirinud olid – teatud tasemel sai ta liigagi hästi aru, et see paik ei ole päris, et seda ei ole olemas ja inimene ei tohiks seal üldse olla. Nii selge oli, et sinna edasi uttu kõndides kaugened sa pärismaailmast, eksid kuhugi Hadesesse ega leia iial teed tagasi...

Paistis, et Natanile meeldis see sama vähe kui temale, sest mees ei lausunud sõnagi, vahtis ainult surmtõsise, pinevil näoga ringi ja juhtis neid vaikides läbi udu. Millegi järgi ta siiski orienteerus. Nad kõndisid kilomeetreid selles hallis surnud tühjuses. Korra jooksis keegi sullidest ta juurde ja nad rääkisid tõsiselt ja vaikselt umbes pool minutit. Oldi ei saanud aru, igatahes ei muutnud nad suunda ega peatunud. Samas, umbes viis minutit hiljem hakkasid nad Natani märguande peale jooksmas, nende teele tekkis virvendus ja korraga olid nad täiesti tavalises metsas.

„Hm,“ ütles Natan mõtlikult ja, juhtinud nad umbes sada meetrit siidialast eemale, jäi seisma.

„Jah?” uuris Oldi, kui ta seejärel ringi vahtides juba minuti vaikinud oli.

„Otsetee,” mühatas major vastu tahtmist. „Me oleme Skaldes.”

„Nagu see mulle midagi ütleks,” turtsatas Oldi. „Aru saan ma nii palju, et selle otsetee olemasolust sa varem ei teadnud?”

Natan vangutas pead. „Kõiki otseteid on võimatu teada, kuid järelduse teine pool on õige – nad pidid väga täpselt teadma, kuhu lähivad.”

„Skalde?”

„Aaa...” taipas Natan. „Üks, ütleme, kõige Hägupilve-lähedasem inimasustuse keskus Simil.” Ta heitis Oldile ja Stefanile kõõrdpilgu. „Kas keegi tõesti ei ole teile Simi kaarti näidanud?”

Oldi kehtas õlgu. „Oleme näinud. Aga kes jõuab need võõrad nimed meeles pidada? Kuspool Hägupilve ja kui kaugel umbes?”

„Lõunas loomulikult. Pigem kagus. Umbes 500 kilomeetrit. Muide, meid peaks kohe leitama... Hm, ma arvasin, et siin on isegi parem valve.”

Miski välgatas puude vahel. Üle metsa kerkis mingisugune lennumasin ja korraga näis kogu nende ümbrus ellu ärkavat, järgmisel sekundil ümbritses neid erineval kaugusel vähemalt tosin eri suuruse ja kujuga lendavat masinat.

Natan tõstis raadio ja ütles kaks lauset võõras keeles; Oldi arvates oli see taui, kuid ta ei olnud kindel. Üks suurematest lennumasinatest tuli nende juurde. See oli umbkaudu väikebussi mõõdus ja meenutas pisut ka kopterit, kuid suure kopteritiiviku asemel oli sel enam-vähem nurkades neli meetrise läbimõõduga tünni. Eks need mingid reaktiivmootorid olid, sest kui sõiduk maandus, keerutas nende ümber vuhinal tugev soe tuul. Sõiduki küljel libises kõrvale suur kereselement ja avas reisijateruumi, kuhu heal juhul võis toppida inimest 20. Nad ei näinud kedagi, sest kui masinal üldse oli inimesest juht, istus see ees läbipaistmatu seina taga. Kui nad sees istet võtsid, nägid nad välja päris hästi, kuid väljastpoolt oli sõiduk olnud kuidagi nii hall, et näis kohe nähtamatuks muutuvat.

Sõiduk tõusis õhku ja lendas madalal puude kohal üle metsa. Oldi oletas heledama päikeselaigu järgi, et läände. Ta tahtis hakata küsima, kuid tabas Natani hoiatava pilgu koos imekerge pearaputusega. Oldi

vahetas pilgu ka Stefaniga, kes oli kõike näinud, ja otsustas nõuannet järgida. Ta ei osanud sõiduki kiirust määrata, kuid see oli päris suur, tõenäoliselt üle saja meetri sekundis. Sõit kestis kõigest 7–8 minutit, eespool lähenesid kiiresti mingid ehitised ja nad maandusid tähistatud platsil.

Neile tuli vastu kuus raskete automaatidega relvastatud inimest. Natan vahetas ühega neist paar sõna ja viipas seltskonna õhusõidukist välja. Ta noogutas eraldi sullidele ja maalastele ja kõndis kahe tege-lasega minema. Neli paigalejäänud sõdurit andsid ülejäänutele märku samuti liikuma hakata. Nad läksid küll samasse hoonesse, kuhu Natan oli kadunud, kuid too oli sees läinud teises suunas. Neid juhutati ühte umbes sajaruutmeetrisse ruumi, kus olid toolid-lauad, hulk voodeid ja nurgas ilmselt sansõlm. Uks nende taga sulgus. Oldi kuulis väga sel-gesti lukumehhanismi klõpsatust.

Nad vaatasid Stefaniga teineteisele otsa ja siis sullide poole. Nood vaatasid vastu täiesti tühja pilguga; ja ühist keelt neil ju ei olnud. Sõdurid valisid igaüks endale voodi ühes ruumi nurgas, ajasid raskema varustuse maha ja valmistusid ilmselt puhkama. Ruum oli soe, arvata-vasti kraadi 20. Seinad olid kahvatukollasest natuke gaasbetooni mee-nutavast kivist, põrand helerohelisest kivist ja lagi pisut heledam, pea-aegu valge. Oldi ei saanud tükk aega aru, kust valgus tuleb, sest ruumil ei olnud aknaid. Lõpuks taipas ta, et lagi helendab. Toolid, lauad, voo-did ja üldse kogu mööbel oli hallikasrohelisest metallist, kuid see võis olla ka kerge ja tugev plastik. Voodid olid pehmed ja voodiriided tun-dusid olevat linased, kuigi kõik, nii linad, tekid kui padjad olid erineva varjundiga hallid.

Sullid käisid kõik tolles uksega eraldatud sansõlmes ja kuna Oldi pani tähele, et neid oli seal teinekord mitu korruga, pistis ka tema nina sisse. Eraldatud tualetikabiinid, üks suur duširuum ja hulk kraani-kausse. Kõik oli hulga minimalistlikum kui nende laevas, kuid korras ja puhas.

„Siin on süüa-juua ka,“ ühmas Stefan, kui ta tagasi jõudis. „Kappi-des on erinevates keeltes raamatuid ja mingeid mängu. Ilmselt on see ruum inimeste kinnipidamiseks, ent sama ilmselt selle maailma standardite kohane.“ Ta oli samuti kõik raske varustuse maha ajanud ja nüüd särgiväel. „Kannatab sinna saabasteta minna?“ küsis ta tualett-

ruumi poole viibates.

„Kannatab küll.”

Sullid olid end vooditele välja sirutanud, vaevumata saapaid ära võtma. Nad olid tegelikult ainult rakmed ja relva käepäraselt kõrvale asetanud ja avanud mundrikuue nõõbid. Oldi ei tundnud mingit vajadust pikali heita, selle asemel hakkas ta uurima kappides leiduvat kola.

Ta ei jõudnud sellega eriti kaugele, kui uks avanes ja kuus meest sisse trampis. Kaks neist jäid ukse juurde, ülejäänud neli suundusid paari-kaupa Oldi ja Stefani juurde. Seekord võeti neil relvad ära ja käsutati paari viipega kaasa. Polnud võimalust ega põhjust kuidagi vaielda. Sullid vaatasid seda kõike osavõtmatult pealt.

Neid Stefaniga viidi koridoride rägask mõne aja pärast lahku, Oldi leidis end umbes kahekümneruutmeetrises kõledate kiviseintega akendeta ruumist, mille kogu sisustuse moodustasid kaks tooli teine teisel pool lauda. Kõik kõvasti põranda külge kinnitatud, nagu ta hetkega veendus. Seekord otsiti ta korralikult läbi ja praktiliselt kõik asjad võeti ära.

Ta jõudis seal toolil umbes veerand tundi konutada, kui uks avanes ja ruumi sisenes üsna tavalise inimese väljanägemisega ebamääras keskeas mees. Tal oli seljas hall riietus, ilmselt mingisugune vorm, ja kaasas masajat kumminuia meenutav rull. Tulija asetas rulli lauale ja tiris sellest nagu kokkupandavast ekraanist välja kaks pinda. Kuigi need olid väga õhukesed, jäid need jäigaks, üks laual ja teine püsti. Ta vajutas seal midagi ja paistis, et midagi ta seal näeb, kuigi Oldi poolelt vaadatuna nägi asi välja nagu kahest plekitahvlist, ühest jämedamast ja kahest peenemast pulgast tehtud sülearvuti karikatuur.

„Tere. Minu nimi on Smith. Ma soovin sulle esitada mõned küsimused ja ma tungivalt soovitan neile vastata,” lausus ta pisut kanges, kuid täiesti arusaadavas inglise keeles. „Ma soovitan neile vastata ausalt ja ammendavalt. Nimi?”

Oldi oli midagi sellist ühe võimalusena arvesse võtnud, sest ruum oli liigagi sarnane ülekuulamiskambriga. Ta oli asjad enda jaoks läbi mõelnud ega näinud mingit vajadust vastamata jätta.

„Oldi Kafak.”

„Vanus?”

„Kolmkümmend kolm.”

„Elukoht?”

Nii jätkus see päris tükk aega. Varsti jõudis „Smith” ka huvitavamate asjadeni.

„Räägi, kuidas sa Simi sattusid?”

„Kogemata.”

„Täpsuta.”

Oldi kallutas pea viltu. „Ma ei kuulnud küsimust?”

„Mida tähendab kogemata?”

„See tähendab, et mul ei ole olnud kavatsust Simi sattuda.”

„Aga siin sa oled. Kuidas?”

„Ma ei tea täpselt.”

„Kuidas – ei tea?”

„Kuidas seda küsimust mõista tuleb?”

„Kirjelda, mis asjaoludel sa siia sattusid?”

„Siia? Kaks meest tõid.”

„Simi.”

„Ma oletan, et Marduke tõi.”

„Kuidas sa sattusid Mardukele?”

„Läbi luugi.”

„Täpsusta.”

„Ma ei kuulnud küsimust?”

„Miks sa sattusid läbi luugi Mardukele?”

„Ma ei tea.”

„Kuidas – ei tea?”

„Kuidas seda küsimust mõista tuleb?”

„Kirjelda, mis asjaoludel sul oli põhjust läbi luugi Mardukele minna?”

„Meid tõmmati kõiega sisse.”

„Kõiega? Sisse?”

Oldi noogutas.

„Miks?”

„Ma ei tea.”

„Kuidas – ei tea? Mida sa tegid sel hetkel, kui sind kõiega sisse tõmmati?”

„Viibisin paadis.”

„Paadis? Jõel?”

„Paadis – jah. Ma oletan, et see oli jõgi.”

„Mida sa paadis tegid?”

„Olin jõel.”

Mees lasi end tooli tagasi. „Nii me ei jõua kuhugi. Mis põhjustel sa ei soovi vastata?”

„Millisele küsimusele ma ei ole vastanud?”

„Need ei ole vastused.”

„Siis meil on vastustest erinev arusaamine.”

„Sa viibid paadiga jõel ja sind tõmmatakse kõiega suuremasse laeva ja sa ei tea, miks seda tehti? Kas see pole pisut rumal?”

„Ma ei oska öelda.”

„Mida?”

„Ma ei oska öelda, kas seda peetakse siinmail rumalaks.”

„Sind tõmmati kõiega laeva – oli sel mingi põhjus?”

„Ma juba vastasin – ma ei tea, miks meid kõiega laeva tõmmati.”

„Aga kui oletada?”

„Oletada mida?”

„Mis andis põhjust selleks, et sind paadiga laeva tõmmati. Kuidas see köis paadini jõudis ja sellega kinnitus?”

„See visati meile laevalt ja ma kinnitasin selle täävi naaglisse.”

„Täävi naaglisse?”

„Ma ei kuulnud küsimust.”

„Mis on täävi naagel?”

„Paatide ja laevade pardal tihti esinev asjandus, millesse on lihtne otsa kinnitada. Naagel. Tääv on veesõiduki esimene ots.”

„Otsa? Mida sa mõtled otsa all? Esimesel korral, kui sa kasutasid seda seoses naagliga?”

„Nii nimetatakse merenduses köit või nõöri.”

„Olgu. Teid oli paadis kaks?”

„Jah.”

„Kes oli teine?”

„Stefan Veight.”

„Kui sulle visatakse köis, siis kas sa alati kasutad seda, et lasta end kuhugi vedada?”

„Oleneb asjaoludest.”

„Millistel asjaoludel sa kirjeldatud situatsioonis otsustasid lasta end

laeva vedada?”

„Ei näinud põhjust keelduda.”

„Miks?”

„Ma ei saa küsimusest aru.”

„Olgu. Mis ajal see oli?”

„Ma ei mäleta täpselt.”

„Kuupäev?”

„Arvatavasti 14. oktoober.”

„Õhtu või hommik?”

„Ei tea.”

„Kuidas – ei tea? Sa oled täiskasvanud inimene ja sul ei ole ajast aimu? See kvalifitseerub vastusest kõrvalehiilimiseks.”

„Tavaliselt ma saan hakkama.”

„Seega tahad sa öelda, et sul ei ole aimu, milline aeg oli tol hetkel Jõel?”

„Jah.”

„Oli seal valge?”

„See on hinnangu küsimus.”

„Hämar? Pime?”

„Hämar.”

„Kui kaua oli valge aeg kestnud?”

„Ma oletan, et 6–7 tundi.”

„Hm. Kas valgusolud muutusid mingil ebatavalisel viisil?”

„Võib ka nii öelda.”

„Kuidas? Palun kirjelda.”

„Pilv. Torm.”

„Nii et Jõel algas torm. Sa oleksid palju aega kokku hoidnud, kui oleksid seda kohe öelnud. Seega teid tõmmati laeva, sest te olite paadis keset tormi. Miks sa väitsid, et sa ei tea, miks teile kõigepealt visati ots ja siis tõmmati laeva?”

„Ma ei tea siiani, miks meid niimoodi laeva võeti.”

Mees mühatas, mõtles hetke ja alustas uuesti. Nii möödus arvatavasti 4–5 tundi. Too Smith sai Oldilt küll ta loo suuremas osas kätte, kuid väga ilmselgelt oli tal Oldist väga kõrini. Oldi kummatigi lausa nautis seda. See oli nagu dissidendi õpikust, kuidas ülekuulamisel käituda – anda võimalikult lühikesi vastuseid, mitte mingil juhul mitte pakkuda

omapoolset lisainfot ja alati, kui on võimalik küsimusest valesti aru saada, saada valesti aru. Mitte midagi arvata, oletada või kirjeldada, kui seda aga otsesõnu nõutakse, vastata midagi triviaalset, millega pole suuremat peale hakata. Ja lisaks unustada kõik, mis on vähegi inimlikult mõeldav unustada – kõigi ülekuulajate suurim probleem teadagi on inimeste kohutavalt halb mälu...

Muidugi, nagu ta kartnud oligi, ei lõppenud asi nii lihtsalt. Talle anti võimalus ülekuulamise lõpul tualetis käia; ta kõht oli juba väga tühi ja ta jõi kraanist paar lonksu. Talle anti märku sinnasamasse tooli istuda, paar tegelast haaras temast selja tagant kinni ja talle tulistati ravimipüstolist midagi õlavarde.

Edasised tunnid olid tema jaoks väga segased. Hulk küsimusi, mis näisid suuresti kordavat seda, mida nad juba läbi olid käinud. Valgus. Hääled. Korruga oli ta põrandal, oli ilmselt toolilt maha libisenud. Kellegi jalad. Hääled, mis ei rääkinudki temaga. Vilkuv valgus ja mingi kärin, keegi karjus... Tühjus.

Võõras sõda

Oldi teadvus tuli tagasi tasapisi. Ta ei osanud öelda, kaua ta juba avasilmi lamanud oli, enne kui enesest teadlikuks sai. Tundus, et väga kaua, kuid see võis ka mõned minutid olla. Ta oli hämaralt valgustatud toas, pehmes voodis kirevatest lappidest kokku õmmeldud – või seda imiteeriva – teki all. Lagi oli valge, seinad tuhmrohekad ja toal oli ainult üks tumedast puidust uks. Ruum oli tegelikult väga väike, vaevalt 6–7 ruutmeetrit, nii et peale ta voodi, öökapi ja ühe tooli sinna midagi ei mahtunudki; siiski, olid ka mõned riiulid, seinalamp ja paar nagi ukse kõrval seinas.

Oldi ajas end istuli. Ta ei olnud päris kindel, kuid tundus, et valgus muutus heledamaks. Ta oli voodis alasti. Ta riided olid toolil korralikult kokku pandud, nende peal rätik ja kõige peal A4-st väiksem paberitükk, millel uksele osutav nool ja ingliskeelne kiri: „Vannituba on teine uks paremal, köök koridori lõpus viimane uks vasakul.”

Oldi ajas end püsti. Pea käis natuke ringi, kuid midagi hullemat ei tundunud tal viga olevat. Ta võttis rätiku, keris selle endale ümber ja läks vannituba otsima. Selgus, et see oli sama suur kui ta tuba; kohalikke sanitaarseadmeid ta juba õnneks tundis.

Kui ta, kuiv ja riides, lõpuks köögiukse lahti lükkas, tõstis ta kõigepealt käed silmadele – ruum oli heledasti valgustatud. Tal kulus paar hetke orienteerumiseks, enne kui märkas kaht inimest pika laua ühes otsas toolidel joogikruuside taga juttu vestmas. Täpsemalt, nüüd nad muidugi vahtisid teda.

„Tere!” ei osanud ta midagi targemat öelda. Istujad olid täiesti tavalised valged mehed, üks võis olla ehk umbes 25-ne, teine pisut üle 40. Nad olid nii tavalistes teksalõikega pükstes ja T-särkides, et oleksid võinud sellisena istuda mistahes kodus või kontoris kusagil Euroopas või Põhja-Ameerikas.

„Tule istu,” viipas vanem ta lauale lähemale. „Minu inglise keel halb. Tait sa muidugi ei oska? Ralph. Tema on .”

„Meeldiv tutvuda,” ütles noorem mees samuti sõnu otsides. „Tule, ma näitan, mida süüa võib.”

Oldi vaatas kõigepealt ringi. Maja tundus olevat mäenõlval, nii et

tuba, kus ta maganud oli, oligi maa all. Köök oli tegelikult suur rõdule või terrassile avanev üsna hubane ruum. Akendest paistis sügisene mäenõlv ja üksikute majadega mets kaugemal.

„Kus ma olen?” küsis Oldi juhatatud kohale istudes.

„Pikk lugu,” vastas noorem mees. „Natan tuleb, seletab. Need...” Ta otsis sõnu. „Garnison. Terznak Kahor. Sõdurid. Entusiastid. Ülepin-gutajad. Aga juhtus üht-teist halba, nii et neist võib aru saada.”

„Mida halba? Mis on Mraklau? Terznak Kahor? Kus ma üldse olen?”

„Küllmaal. Terznak Kahor on... Kaitseliit. Selline lepinguline. Või palgaarmee. Raske seletada.”

„Küllmaal? Ma olen endiselt Simil? Ma tean Hägupilve ja Skaldet. Kus Küllmaa on?”

Ralph otsis kusagilt kaardi ja laotas selle lauale laiali. „Hägupilv on siin. Te tulite Misirlju murde miinus-beeta hõrendusest ja teid viidi Mraklau forti. Kasutades rünnaku segadust lõi Arnual Kahor – meie – teid üle ja tõi siia. Skalde on siit kakssada kilomeetrit kagus.”

Selle ajaga oli Mirko talle tassi auravat jooki valanud ja ka igasugust söögikraami lähemale lükanud. „Söö ettevaatlikult. Sul võib veel paha hakata. Rohtude järelmõju,” seletas ta, kui Oldi pilgu kaardilt tõstis. Tal oli ilmselt õigus, sest kuigi Oldi kõht korises, luksatas aeg-ajalt sappi kurku.

„Kaua ma õieti magasin?”

Mehed vaatasid teineteisele otsa. „Teie jõudmisest Simile on möödas... kolm *tundi* üle ööpäeva.”

Oldi oli juba enne märganud seinal osutitega kella, mille numbrilaualt võis välja lugeda sama numbri, mis ühelt aparaadilt kööginurgas – 36,78; viimane number muutus umbes iga kümne sekundi tagant. „See on kell?” osutas ta näpuga ühelt teiselt. „Kuidas neid lugeda tuleb?”

„Tavaline aeg siin ja suuremas osas valdustes, mida teame. Me tun-neme, kuid keegi ei kasuta siin Maa veidrat arhailist süsteemi. Ööpäe-vas on sada kundti ja kundtis sada rehti. Öeldakse ka hhundd, huhr ja kurd; rrehdd, ehd ja ret – igasugused variandid. Maalt pärit inimesed kasutavad ka *quarteri* ja *hour*i igasuguseid tuletisi, khour, kurd, isegi kunder ja... jumala loomaaed on lõputu. Kundt on ju 14 minutit ja 24 sekundit. Reht on 8,64 sekundit.”

„Kui ruttu harjumine läheb?”

Mehed vaatasid uuesti teineteisele otsa. „Minul läks mõni nädal...” venitas Ralph. „Aga räägitakse, et mõned vanemad inimesed arvutavad elulõpuni ümber.”

„Sa oled Maalt?” kergitas Oldi kulme.

Ralph noogutas. „Saksamaalt. Ma olin 10, kui pere siia tuli.”

Oldi oleks hirmsasti tahtnud edasi küsida, kuid miski Ralphi ilmes andis märku, et see oleks taktitu.

Uksest tuli sisse veel üks ebamäärastes kolmekümnendates tavalise põhjaeurooplase väljanägemisega mees. Ta heitis kolmiku poole ainult ühe pilgu – see peatus Oldil vaid hetkeks –, valas endale suurest termosest sedasama auravat jooki, mis Oldilegi oli pakutud – ja mida ta maitsta ei olnud jõudnud –, matsatas neist 5–6 meetri kaugusele teise laua äärde ja asus midagi mingilt üsna suurelt hallikalt tahvlilt lugema või uurima, ise samal ajal teel kaasahaaratud sarvesaia nosides.

Oldi maitstes oma kruusist. Tegu oli millegagi, mis kaudselt meenutas kohvi, kuid oli kuidagi tummisem ja kargem. „Mis see on?”

„Kohalik kohv,” vastas Mirko. „Kui sellega ära harjuda, siis maist enam ei tahagi.”

Oldi kahtles sellest tõsiselt.

„Jogurt,” lükkas Mirko talle ühe anuma lähemale. „Ehk on parem kui sai. Võib muidugi ka omletti teha.” Ta viipas ebamääraselt kööginurga poole.

Oldi raputas pead ja võttis teelusikaga jogurtit. See oli jahe, meeldiva rikkaliku maitsega ja mitte liiga hapu. Mirko lükkas talle ühe tühja kausi lähemale ja Oldi võttis seda vihjena, et ühisest anumast pole viisakas süüa.

Uksest tuli sisse kaks naist, üks viiekümnendates ja teine arvatavasti kahekümnendate lõpus. Mõlema kohta võis öelda, et nad olid oma ea kohta heas vormis, kuigi eriliselt ilus polnud neist kumbki. Nagu kõik teised, kandsid nad pigem igavapoolset praktilist, teksalaadsetest püksitest ja tagasihoidlikku tooni pluusist koosnevat rõivastust. Ka nemad heitsid teiste poole vaid ühe pilgu, vanem naine vahetas siiski paar tauikeelset lauset Ralphiga, nad valisid pärast joogi ja natukese näksimise otsimist endale koha nii neist kolmest kui hiljem tulnud mehest eemal.

„Mis koht see on ja mida te siin teete?” küsis Oldi. Asi ei näinud nii välja, et see võiks kellegi elumaja olla.

„Sturga Masno kommuun. Arnual Kahori assotsieerunud liige. Meid elab siin 23. Suurem osa on kontoripersonal. Kuigi me oleme sõjaväelased... Noh, vabatahtlikud või... ma ei tea... Mis ma tahtsin öelda – me kõik oleme põhimõtteliselt teenistuses ja oskame relva kasutada, kuid ega siin seda peale välitöötajate kellelgi vaja pole läinud. Ei lähe ka. Ja kui läheb, on asjad juba väga halvasti... Nagu praegu!”

Ta hüppas püsti, hüüdis midagi ja järgmisel hetkel algas tohuvabohu. Oldi jõudis korraks Mirko pilgu suunda vaadata ja nägi mingit lennumasinat nende akende poole liikumas, ent järgmisel hetkel oli Ralph ta kraedpidi toolilt maha vedanud ja lausa viskas selle ukse suunas, kust Oldi enne kööki oli tulnud. Akende ette hakkasid roomama kardinad, kuid liiga hilja. Häáli oli liiga palju, ilmselt karjus keegi midagi üle siseside. Oldi toetus raskelt uksepiidale, et tasakaalu tagasi saada ja avastas, et nemad Ralphiga on viimased. Ralph haaras tal käest ja heitis ta poolringis ukse kõrvale vastu seina. Sama liigutusega liibus ta ka ise seina vastu ja virutas ukse kinni.

Hetk hiljem aga andis sein Oldi õla ja põse pihta valusa hoobi ja äsja sulgunud uks kihutas loperdades mööda koridori minema, piitade pilpad järel. Õhk oli korraga kuum ja tolmu täis ja Oldi kuulis ainult tinisevat vaikust. Ralph vedas ta kottpimedasse vannituppa – kõik lambid olid purunenud – ja tiris selle tagaseinas lahti kitsa luugi. Ta üritas müksudega Oldile märku anda, et too peaks sinna ronima, kuid mõtles paari sekundi pärast ümber – küllap ta taipas, et Oldi jääb talle lihtsalt teele ette. Igatahes asetas ta Oldi käe redelipulgale ja trügis temast mööda. Oldi kõrvad olid ikka lukus ja ta ei näinud praktiliselt midagi. Ta sulges mitu korda mitmeks sekundiks silmad, oodates, et infranägemine sisse lülituks, kuid millegipärast seda ei juhtunud. Ta ootas paar sekundit ja proovis järele teha, mida ta oli näinud teist ees tegevat. Ta leidis kobamisi redelipulgad ja asus tõusma. Ta oli roninud enda arvates umbes kolm korrust, kui sai aru, et nüüd läks halvasti – käik lõppes ja Ralphi ei olnud.

Maja võpatas uuesti. Korraga märkas ta allpool punakat kuma ja teadvustas, et ei saa suitsu tõttu üldse hingata. Ta kobas paaniliselt seinu. Ta leidis mingid mehhanismid sealt, kus allpool oli olnud luuk.

Ta sikutas ja vajutas neid ja uks avaneski. Valgus pimestas, ta tuikus ettepoole ja varises millessegi... ja siis vuhvatas ta selja taga leek, mis ta kukla paljaks põletas ning riided lõkke ja triikimise lõhnaga täitis.

Kui silmad seletama hakkasid, leidis ta end jällegi vannitoast, ainult et sellel oli aken ja üks pilk välja näitas sealt kolmanda korruse kõrguselt, et ümberringi käis lahing. Mingid elukad tormasid ringi, midagi lendas, aeg-ajalt välgatasid plahvatused ja igal pool oli purustusi. Tal ei olnud aega imetleda, kuigi sealt nägi ta hulga rohkem asulat, täpsemalt metsa puistatud suuri üsna ilusaid ja väarikaid hoonekolakaid.

Ruum hakkas kiiresti suitsuga täituma. Oldi oli tegelikult roomanud aknani ja piilus selle altservast, nüüd ajas ta end püsti ja asus uurima, kuidas aken lahti käib. Sulgur oli imelihtne ja täiesti maine. Ta oli seda just keeramas, kui taipas, et selle kukalt kõrvetanud tulejoa oli ta ise põhjustanud, kui leegile tõmbekanali tekitas. Järelikult tuli too avariisähti viiv uks enne sulgeda, kui akna võis avada. Ta tegigi nii ja siis jõudis talle kohale, et ta peab sealt kiiresti minema saama – ta oli tulekolde *peal*...

Ta avas vannitoa ukse ja piilus välja. Koridor ja tubade ukсед. Ta leidis trepi ja laskus kiiresti kaks korrust. Siis jõudis ta metallraamis hallide usteni. Tal kulus paar sekundit taipamiseks, et metallraamis on klaas ja klaasi taga on tihe tupruv suits; ilmselt oli tegu automaatselt sulgunud tulekindlate ustega. Ta jooksis – pooleldi tuikudes, sest pea polnud ikka veel kõige selgem – teisele poole ja jõudis talveaia ukseni. Klaasukseni, mis oli kinni. Ta uuris ust ja leidis piidalt punase hoova. Uks avaneski, kui ta sellele vajutas. Ta oleks peaaegu ukse vahele jäänud, sest see matsatas kinni niipea, kui ta käe hoovalt võttis.

Talle ei meeldinud üldse talveaia lagedus, sest välgatused ümberringi jätkusid – kellelgi võis pähe tulla teda tulistada. Ta ei pidanud targaks lootata ka ainult sellele, et lahingus tasub välja näha tähtsusetu – laske-moona pole kellelgi üle – ja nii ta vupsas küürutades ühe taimekasti tagant teise taha. Ta leidis välisukse, kuid see ei meeldinud talle üldse, see avanes lagedale metalltrepile. Hetk ringivaatamist – nurgas oli siiski ka allapoole viiv luuk. Ja õnneks polnud seegi lootusetult lukus, pigem üsna loogilise sulguriga.

Ainult et see polnud parem tee – talveaia all oli bassein ja luugist põrandani läks lage redel. Oldi kõhkles paar sekundit ja oli just otsu-

sele jõudnud, et ikkagi on parem sealt kiiresti alla kribida, kui hele sähvatus pani ta käsi silme ette tõstma. Ta oli muidugi automaatselt ka silmad kinni pigistanud ja pea ära pööranud. Kui ta nüüd ringi piilus, nägi ta läbi silme ees tantsivate mustade kontuuride enda teravat varju. Valgusallikas pidi olema väga madalal ja väga võimas... Ja siis taipas ta, mis valgus see selline on!

Räägitakse, et kui Aafrikas satub lõvi ootamatult otse turismigrupi keskel mõratama, on ka kõige paksemad pensionärid puu otsas enne, kui isegi aru saavad – ahvi ellujäämisrefleksid võtavad silmapilk üle ja keha päästab end enne, kui tsiviliseeritud Teadvus üldse taipab, mis lahti on. Seekord oli CEO ikkagi suuna ette öelnud, aga Oldi oli basseinis enne, kui ta üldse teadvustas, mida kõige targem teha oleks.

Tumedad pinnad ja esemed hakkasid suitsema. Oldi tõmbas kaks korda tugevasti hinge ja sukeldus. Mitte liiga vara. Ta võis aegade lõpuni mõistatada, kas ta oli lööklainet ikkagi kuidagi tulemas näinud, sest see pühkis üle peaaegu samal hetkel, kui ta vee alla sai.

Nüüd oli tal paar minutit aega mõelda. Maja jäi püsti. Oldi üritas arvutada ja tulemused ei klappinud. Plahvatus oli tuumaplahvatuses kohta suhteliselt nõrk. Sähvatuses lööklaineni oli läinud 5–6 sekundit, seega toimus see vaevalt paari kilomeetri kaugusel. Kuidas ta sel juhul elus oli? Üldiselt, mida nõrgem plahvatus, seda „rõõsamem” see on – seda rohkem tuumakütust reageerib osaliselt ja paiskub meeletult radioaktiivse saastana laiali. Teisiti öeldes tähendab see epitsentri läheduses viibijatele aeglast ja piinarikast surma. Tõsi, Natan oli öelnud, et Simi tuumalaengutel radioaktiivset saastet peaaegu ei tekigi, kuid kõik mõistlikud emad õpetavad oma lapsi selliseid väiteid mitte uskuma hetkest, kui nad esimest korda selgitavad, mis asi on kommoonu...

Igal juhul tuli sealt kiiresti minema saada. Oldi varustus oli toas ilmselt ära põlenud, ta oli särgiväel ja hetkel vees. Järelikult esimeseks tuli end kuivatada ja midagi selga leida. Ta vinnas end basseinist välja ja vaatas ringi. Kõik põles. Kuid vähemalt olid nüüd kõik ukсед lahti. Aknad ka. Ta sai maja tagaküljelt esimeste korruste tubadesse. Natuke tal ilmselt vedas, sest ta sattus mingisse lattu või garderoobi. Viis minutit hiljem sörkis ta juba plahvatuskeskmest eemale, seljas arusaamatute kirjajadega rohelised riided.

Ta jooksis, kuidas jaksas, selja taga hiigelsuur seenekujuline pilv. Ta tundis lausa kihelusena, kuidas neutronid temasse tungivad ja ta kudesid lõhkuma hakkavad; teises teadvusenurgas sai ta väga hästi aru, et see on vaid kujutlus.

Paari kilomeetri järel kadusid tulekahjud, purunenud olid ainult mõned klaasid ja siin-seal tekkis liikumist. Üks sõiduk pidurdas ta kõrval. Selle uks avanes ja midagi küsimata tiriti ta sisse. Sõiduk oli väikebussi mõõdus ja seal istus suhteliselt kokkupressitult inimest viisteist. Keegi ei öelnud sõnagi. Oldi piilus ringi ja hakkas kahtlema, kas määratlus „inimest” on ikka õige...

Nad kihutasid arvatavasti kõvasti rohkem kui sajakilomeetrise tunni kiirusega kümnekond kilomeetrit ja jõudsid teetõkkeni. Või õigemini tee tõkestatud ei olnud, lihtsalt relvastatud kujud andsid märku peatuda ja sõidukist väljuda.

Alles nüüd üritati talt midagi küsida.

„English?” küsis ta vastu.

Küsija, veidralt hallika nahaga pikka kasvu sõdur, nihutas relva mugavamasse asendisse ja küsis veel midagi. Ja vastust saamata küsis veel, osutades Oldile ja siis suunale, kust nad tulnud olid.

„Iströk Akherre, küira Natan Burg. Arnual Kahor,” kraapis ta mälust nimesid ja tiitleid. Sõdur rahunes silmnähtavalt ja osutas Oldi riieatele.

Oldi kehitas õlgu ja viipas samuti tagasi plahvatuse suunale. Ta imiteeris käte asendiga sukeldumist ja ütles ühe vähestest tauikeelsetest sõnadest, mida teadis: „Agga” – vesi; see oli ju nii sarnane ladina keelele, et jäi kohe meelde.

Sõduri ilme muutus palju sõbralikumaks, ta tõstis randme suule lähemale ja ütles paar lauset, milles Oldi kuulis kõiki nimetusi, mida öelda oli osanud. Ilmselt ootas ta vastuse ära ja näitas siis Oldile kätte suuna, kuhu ta minema peaks. Näidatud suunas minnes üle õla piiludes nägi Oldi, et kuigi sõdur hakkas kohe järgmiste saabujatega tegelema, pidas ta ka teda kogu aeg silmas.

Oldi veendus kiiruga püstitatud suure telgini jõudes, et oli sõduri juhatuses õigesti aru saanud, sest kuigi ta ei võinud muidugi päris kindel olla, et oodati just teda, hakati temaga tegelema kohe, midagi küsimata. Teda kontrolliti mingi aparadiga, ilmselt dosimeetriga, anti

märku kõik rõivad ära võtta ja tsirkulaarduši alla minna. Oldil oli hea jälgida, mida teised teevad. *Oh jaa, ma ei usu ise ka oma silmi...* Olevusi oli igat karva ja liiki ning nad kõik olid seal ilma riieteta... Oldi pidi pingutama, et mitte jõllissilmi vahtida, vaid ainult nagu juhuslikult lasta pilgul ringi käia. Oli vähemalt neljast rassist inimesi, tavalised, juba tuttavad suurekasvulised väävelkollased sullid (kõik mehed), mingid muidu üsna tavalise inimese sarnased, kuid Oldi jaoks ülimalt veidra näoga hallid, ja lühikesed masajad, punaka näoga tüübid. Olid haldjad ja kääbikud ja kõik nad ootasid viisakalt ja astusid pöörlevate veejugade keskele niipea, kui mõni koht vabanes.

Teisel pool asetas üks haldjas neile mingid aparaadid kõigepealt silmadele, siis ninale ja siis suule. Silmadest sai Oldi aru – dušis ei olnud tavaline vesi ja silmad olid juba kipitama hakanud, kuigi ta neid kinni hoidis. Esimene aparaat pesi silmi ja tõi kergendust. Teine oli mõned norsatama pannud. Jah, mingid pöörlevad asjandused tungisid ninna ja kõdistasid kohutavalt. Oldi käed tõmbusid tooli ümber krampi ja ilmselt muutus ta näoilme tähelepanuväärseks – kuigi ta pidas vastu –, nii et haldjas talle tunnustavalt muiates noogutas. Kolmas oli kõige hullem, Oldi oli näinud, mis see sapiensidega teeb – peaaegu kõik kõhisid ja mõni oli oma minuti põrandal kookus, enne kui edasi suutis minna. Jah, aparaat täitis Oldi kopsud millegi üsna ärritavaga. Ta ei kukkunud kokku, kuid õõksus ja kõhis kah oma minuti, enne kui teine haldjas teda veel kord kontrollis ja andis märku telgi teisest otsast väljuda.

Oldi tegi seda ja vaatas segaduses ringi. Külma seal ei olnud. Väljas oli küll olnud kraadi kümme, ent... *Ahaa, kiirgurid*, leidis Oldi kolmjalgadele asetatud ja sinna telgisuule suunatud paneelid.

„Oldi!” hüüdis keegi.

Oldi vaatas ringi ja pilgutas silmi – see oli Manite, kes talle viipas.

„Inimeste riided on siin,” ütles naine, kui Oldi lähemale jõudis.

Tolles telgis oli tõesti suurtes hunnikutes eri suuruses inimestele sobivaid riideid, ainult et nende tegumood tundus pehmelt öeldes kummaline.

„Jah, need on avariiriided. Odavad. Keegi ei eeldagi, et sa nende kandmist naudid. Mis sulle öeldi?”

Oldi mühatas. „Kui öeldigi, ei saanud ma aru. Selles osas oled minust palju õnnelikumas olukorras. Kes selle plahvatuse korraldas?”

„Maalased. Ameeriklased mäراتsevad. „Saadavad sõnumit”. Kui haldjad tõeliselt vihastavad... ma ei taha sellele mõeldagi. Kuidas sa siia sattusid?”

Oldi kehtas õlgu. „Jäime tormi kätte ja keset tormi tulid ühed mingi laevaga ja korjasid meid peale. Järgmiseks oli laev keset lumekõrbe ja meil imestamist. Ja sina?”

„Me ootasime teid ja püüdsime mõistatada, kuidas koju saab. Siis hakati meid nelja paadi ja allveelaevaga ümber piirama, Krüger sattus vist pisut paanikasse ja juhtis laeva läbi suvalise pöörise. Sattusime mingile kollasele legendikule ja keegi tulistas meid raketiga. Nataša sai viga, Krüger jäi teda aitama ja käskis meil ees minna. Järele ta meile igatahes ei jõudnud.”

Ühel jalal hüpeldes ja pükse jalga tirides kaalus Oldi, mida järgmiseks öelda. Kui Manite teadis, et Oldi ja Stefan olid jälitajate hulgas, ei öelnud ta teadlikult üldse mitte midagi. Kui aga ei teadnud? Kummatigi, jutt oleks huvitavaks läinud alles selle koha pealt, et kuidas nad sellest reaalsusest Simi said? Niipalju sai Oldi juba aru, et *juhustlikult* oli umbes üks miljardile. Kes neist kolmest oskas varjudes liikuda? Kõige tõenäolisemalt Manite ise, kuigi välistada ei saanud ka muid võimalusi.

„Meie olime jälitajate hulgas. Ega meilt muidugi midagi ei küsitud. On mul põhjust eeldada, et sa teadsid, et neid tuleb karta? Miks? Ja minu teada nad ei rünnanud?”

„Te olite jälitajate hulgas?”

„Meid võeti kaasa. Et teiega rääkida.”

„Kes nad õieti olid?”

„Kust mina tean? Kõrvu jäi nimi Arnual Kahor, kui see sulle midagi ütleb.”

„Hm, need ei ole kõige hullemad. Mis Krügerist sai? Natašast?”

„Krüger on surnud, Nataša elus. Vähemalt siis oli, kui me teid jälitama asusime. Arvatavasti viidi ta Jõele laevale tagasi, meie tulime teie järel läbi... hm, varju? Misirlju miinus-beeta hõrenduseni – keegi nimetas seda nii. Sina oskad vahemaailmas liikuda?”

Manite vaatas talle natuke aega arupidavalt otsa. „Kuule, meie tutvuse algus ei olnud just ausaim paljude ekspeditsiooniliikmete poolt. Ka sina lollitasid meid kõiki ja praegu mind... kui sa ei ole vahepeal

kiiresti üht-teist õppinud.”

„Ükskõik mis halvad omadused küira Natan Burgil ka on, on ta vähemalt proovinud selgitada; ja raamatuid andis ka. See kõik kõlas küll kui lõigukesi Sagani ja Dänikeni mõistusabielust, kuid... Igatahes keegi teist pidi oskama varjudes liikuda, muidu sealt kollaselt väljalt Simi lihtsalt ei satu.”

„Ja sa arvad, et see olen mina?”

„Ah jäta,” löi Oldi käega. „Miks teil Krügeriga oli õieti tervet seda ülejäänud ekspeditsiooni vaja? Me ju ei teinud midagi.”

Manite vaatas teda paar sekundit. „Sa tõesti ei tea midagi,” jõudis ta siis otsusele. „Olgu. Sa teeksid mulle teene, kui ei mainiks, et mind siin kohtasid.” Ta lasi Oldile küsivalt otsa vaadates pea viltu ja valmisus ilmselt kohe kannal pöörduma.

„Esiteks näeb meid vestlemas umbes viiskümmend inimest... sapiensi, ja teiseks pole sa teinud midagi, mis õigustaks sinu heaks millegi tegemist. Selle riietelao, tänan, oleksin ka ise üles leidnud.” Ta oli nüüd riides; nii oleks hea näiteks aeda tööle minna... kui naabrid ei näe.

Manite jäi paigale. „Sa nagu kuulusid ekspeditsiooni? Kirjutasid alla mingitele paberitele?”

„Seal pole kusagil sinu nime ja sõnagi paralleelmaailmade kohta. Ei sõnagi mõistusliku olevuse aju kasutamisest aparadi osana ja tuumarünnaku alla sattumisest. Ma küll olen nõus, et neid lepinguid tuleb tõlgendada avaralt, ent ükskõik kuhu tõmmata piir, on see igal juhul ammu ületatud. Ma olen juba näinud nii palju, et probleemid igasuguste luurete, hoidjate ja erinevate võõraste esindustega Maal on vältimatud. Vabandust, aga selle kaalukategooria tööks on palganumbril kaks nulli puudu. Pluss asüülivõimalus kusagil valduses, kuhu eelpoolmainitute käsi ei ulatu.”

Manite hammustas huult. Ta kõhkles sekundit kümme ja jõudis otsusele. „Istume kuhugi. Ma... leian siin koha... Ei... Siin ei leia saja kilomeetri raadiuses rahulikku kohta, aga imesid võib sündida. Tule.”

Ta vedas Oldi telkidekobarast välja. Viimane täheldas teatud üllatusega, et tagapool ootas neid terve asula. Väike küll ja tänu lähikonnas toimunud tuumaplahvatusele põhjalikult segamini raputatud, kuid ikkagi täiesti elus asula. Paaris kohas oli näha esimeste korruste ümber tunglemist ja kui Oldi võõraste siltide järgi üldse midagi arvata oskas,

oli tegemist söögi-joogikohtadega.

Manite kõndis ühe sellise juurde. See oli puupüsti täis, kuid väljas varikatuse all oli veel pisut istumisruumi. Tundus, et tavaliselt sel aastajal välilaudu ei kasutatud, ent sel õhtul oli juba talveks ära pandud mööbel välja kistud. Manite andis talle märku istuda ja kadus uksest sisse. Ta tuli umbes minuti pärast tagasi kahe suure aurava tassiga.

„Midagi mõdulaadset. Või kirsioõlu või... igatahes on see päris joodav ja kerge kraadiga,” ütles ta silma järgi peaaegu pool liitrit mahutavaid anumaid lauale asetades.

Eemal telkide juures paisus lärm ja korraga käis seal mingi kolakas. Oldi vaatas sinnapoole ja ajas silmad pärani. „Mis kurat...”

Manite pöördus vaatama. „Mida sa nägid?”

Oldi tegi paar kiiret liigutust ja niheles piinlikkust väljendava näoga, kui naine tagasi pöördus. „Kas... milliseid sapiense siin veel liigub?”

„Igasuguseid. Mida sa nägid?”

„Kas... kolmemeetriseid ja grislikaru näoga on ka? Seal oli valgus ja... Oh, ma vist nägin valesti.”

„Võimalik. On kahepoolemeetrised ja karvased. Orkid. Ma küll ei näinud, aga neid võib siin teoreetiliselt olla küll. Ja nad kipuvad kaklema ka. Nad astuvad kogemata mõnele kääbikule peale ja läheb lahti. Ma ei tea, kas need on linnalegendid. Ma ei tea kaugeltki kõike.”

Oldi maitstes oma jooki, maitstes hetke pärast veel kord ja võttis siis paar suuremat lonksu. Ta sedalaadi tajud ei olnud raudkindlad, kuid ta oleks võinud mürki võtta, et Manite muutus silmnähtavalt rahulikmaks.

„Niisiis?” küsis ta.

„Mida sa teada tahad?”

„Miks me siin oleme?”

„Hägupilvest oled kuulnud?”

„Jah.”

„Ma ei saa kõigist põhjendustest aru, aga see on maailmade risttee. Neid on paar korda ajaloos ka Maale tekkinud ja kõik viitab sinnapoole, et tekib peatselt uuesti. Kas sa tead, mida see tähendab?”

„Vaba ligipääsu olenditele, kellest tasub eemale hoida, ja igasuguse maagia taseme meeletut tõusu?” pakkus Oldi.

„Jah. Ja vähemasti ameeriklastel on jäänud mulje, et Sim teeb seda

meelega. Hoidjad on proovinud nendega rääkida, aga nad ei kuula. Topivad hoopis kättesaadud hoidjad kuhugi salajasse laborisse ja lõikavad lõhki. Korraldavad ekspeditsioone varjudesse, kuhu ainult ligi pääsevad, ja püüavad kõiki ettesattunud olevusi. Et neid salajastes laborites lõhki lõigata. See on nii tobe. Nagu see tänane rünnak.”

„Ja kuidas meie mängu tuleme?”

„On veel... osapooli. Nõiad. Maa nõiad.”

„Teid ei hävitatudki viimseni inkvisitsiooni poolt?” Oldi teadis, et selliste küsimuste esitamine on riskantne – sa võid kogemata tabada hella kohta ja kunagi pole kindel, milline on vestluskaaslase huumoritaju. Kuid üks ta teadvusepool ütles, et selles maailmas on nõiad normaalsus, teine aga hirnus krampides põrandal ja näitas näpuga... Oldi pidi endale meelde tuletama, et see kõik toimub päriselt.

„Sa... ma tean, et sellest seosest on kõige raskem aru saada ja kui sa oled vaid need vahepealsed päevad lugenud, ei taipa sa peamist kohe kindlasti mitte. See ei ole päris nii, et mida kõrgem maagia tase, ehk mida rohkem maailmade risttee mõju, seda madalama IQ-ga inimesed saavad nõiduda, aga... ütleme, kõigi muude tingimuste võrdsuse juures see seos kehtib. Eelmise avanemise ajal levis üks teatud meetod. Teatud õpetus, ja seda kasutasid just mitte eriti eredad individid. See ei ole päris nii, et õelad vanemad naised, aga saa minust õigesti aru, oma tõe selles on.”

„Ma lugessin, et see on nagu raadiokiirgus – et aju on nagu vastuvõtja ja muundi, et selle tundlikkusest oleneb, kas sa signalist aru saad, aga maagia on nagu raadiojaam, mis sellele elu annab. Mis vastuvõtu üldse võimalikuks teeb.”

„Jah, seda analoogiat ma tean. Selle järgi on end kõige lihtsam häälestada... saastale – sõim, porno, needused, rikastumine... Pahatahtlikud jutlustajad, Nigeeria printsid... tead küll. Nii et siit ajaloo otsast vaadates ei saa inkvisiitoreid päris hukka mõista.”

„Olgu. Aga tagasi meie juurde?”

„Kui Maale tekib maailmade risttee, lõppeb üks ajastu. Kogu maailm, nagu meie seda tunneme, lakkab olemast. Simist saab siis tõenäoliselt Maal domineeriv suurvõim. Maal kujutavad mõned ette, et Simi inimasustust on võimalik oma kontrollile allutada. Suurriigid lähtuvad selles osas Hoidjate täiesti aegunud ettekujutusest – see rong on juba läinud.

Hoidjad on alati haldjatest sõltunud ja normanite võimu kasvust oskavad need kuidagi mööda vaadata. Maa kriteeriumite järgi on siin kõik nõiad. Lisaks on neil sidemed teiste inimasustustega teistes valdustes; viimane aeg on neid tõsiselt võtta ja see mäng on väga suureks läinud. Info on elulise tähtsusega. Me tahtsime teada, kaugele Venemaa nõukogude perioodil jõudis. Hiljem pole neil olnud raha ja mõistust sellega tegeleda. Kõik läks käest ära. Avastasime, et grupis pole ühtki normaalset inimest. Muidugi riskisime teadl'kult, et paar agenti kaasa saame, aga et kõik on s'llised... Noh, alg'ses ei läinud üldse halvasti, v'hemalt teadsime, kes mis mängu mängib ja sigap'nev oli ka. N'teks miks sina N'tašaga? Ta on nõid ja V'nemaa agent, sina... Miks ma s'da s'lle räägin? Kradi m'di unine. Ma e... psi, erti psti..." Ta pea vajus kolksatusega lauale.

„Sest ma vahetasin meie klaasid ära, kullake,“ ütles Oldi, kui oli pool minutit teda uurinud. „Maailma vanim trikk. Ma loodan, et see ei olnud surmav mürk, millega sa mind kostitada üritasid, aga igal juhul oled sa selle ära teeninud.“

Ta tõusis ja kohendas Manite paremasse asendisse. Nende lähedal istus küll inimesi, kuid keegi ei pööranud neile erilist tähelepanu. Võimalik, et üks ära vajunud naine tundus nendes oludes normaalne. Oldi vangutas pead, kattis Manite veel täiendavalt oma jakiga, jõi oma joogi lõpuni ja kõndis mööda tänavat minema.

Esimeseks läks ta tagasi riidelattu ja otsis endale uue jaki, sest ilma oli viluvõitu ja öö poole läks kindlasti veel jahedamaks. Tal ei olnud kindlat plaani, kuid vähemasti see oli selge, et Manitega tal lihtsalt vedas. Ta andis endale aru, et on võõras keset sõjatsooni, kus mõned osapooled temasse hästi ei suutu. Teda võidi vaenlase sõduriks või isegi spiooniks pidada ja „omad“ – niipalju, kui Natan-&-Co-d sai omadeks pidada – võisid teda jälle turvariskiks lugeda. Kui ta leiaks kellegi, kes vaieldamatult kuulub tollesse Arnual Kahori... Selleks tuli ilmselt Skaldesse minna.

Ta kõndis asula teise serva ja üritas maanteed üles otsida.

See õnnestus, ent mis edasi? Maanteel käis meeletu tohuvabohu. Ta astus eest ära kääbikutel, kes tassisid suurt kasti. Kasti üks ots kukkus, lühem kääbik ei jõudnud seda hoida. Ta haaras instinktiivselt kukku-

vast kastist ja nähes, et elukas oma jalga uurib, küsis teiselt viiepega, kuhu minna tuleb. Paistis, et lühem ongi jala välja väänanud, sest ta lonkas kuhugi eemale pargitud autode poole tagasi.

Nad jõudsid mingi majani, olles enne teel vahetanud hüüdeid vastu kiirustavate kääbikutega. Nad panid kasti maha ja Oldil ei olnud muud targemat teha, kui koos uute tuttavatega järgmise kasti järele kõndida. Paistis, et nad varustavad kaubaga mingit kääbikute äri ja selles segaduses lihtsalt ei pääse autoga lähemale kui oma pool kilomeetrit.

Lõpuks sai viimane kast kohale, kääbikud – mitte ainult see, kellega paaris ta kaste oli kandnud – patsutasid talle õlale ja keegi surus talle pihku tumedast klaasist pudeli. Selle olid nad juba kindlaks teinud, et ühist keelt neil ei ole.

„Skalde?” küsis Oldi igaks juhuks.

„Skalde?” küsisid elukad vastu, temale osutades ja naeratades.

Ja nii läski, et ta sõitis Skaldesse veoautos koos umbes kahekümne kääbiku, kahe haldja ja orkiga. Ta intuitsioon oli õige olnud ja taas oli tal natuke vedanud. Selles segaduses aitasid kõik olendid üksteist ja autosse võeti rahvast niipalju kui mahtus.

Õhtu edenedes tundis ta end järjest veidramalt. Pudelik hakkasid ringi liikuma. Joogid olid väga erinevad ja väga erineva kangusega. Ta uuris tükk aega, kuidas nad neid avavad, ja lasi ka endale antud pudeli ringi. Kedagi ei paistnud väga imestavat, et ta ühestki keelest aru ei saa. Tundus, et ka orkiga ei tulnud kääbikutel suhtlemisest suuremat välja ja haldjad hoidsid rõhutatult, viisakuse piires omaette.

Ork näis väga kiiresti purju jäävat. Kääbikud olid peaaegu sõidu esimestest minutitest siin-seal laulu jorisenud ja ork üritas nüüd kaasa laulda. Kas tal oli väga hea mälu või oli Oldi nende suhtlusbarjäärist valesti aru saanud, igatahes tal see täiesti õnnestus. Kuidagi hämmastavalt ruttu sai kääbikutest igas mõõdus kaks korda suurem, seega vähemalt kaheksa korda raskem ork ühel hetkel omaks võetud. Oldi paar hädist katset kah kaasa joriseda tõid ta kähku samale tasemele.

Ja siis saabus kõrghetk – metsapeatus. Kääbikud panid piibud tos-sama. Nad kõik rivistusid tee äärde ja... Selles oli midagi nii erilist, et Oldi oli ülimalt kindel, et mäletab seda hetke elulõpuni. Kaks tosinat neljast liigist mõistuslikku olendit, veoauto kastis kaks tundi koos joonud, võtavad nüüd kõik koos omad riistad välja ja lasevad kaares tee

ääres. Jah, see oli üliõpilassuvede, töömalevate meeleolu, kuid kümme korda võimsamalt. Teine maailm, tuumasõda... Oldil oli tunne, et kui ta nüüd sureks, oleks tal kahju ainult sellest, et see hetk ei jõua tagasi kõigi inimesteni, keda ta on elus kohanud ja kellega vähemalt neutraalselt, kui mitte sõbralikult läbi saanud. Et ta on kõike näinud. Et paremaks enam minna ei saa.

Aga oma osa selles tundes võis muidugi olla ka kääbikute tubakasuitsul...

Ta ärkas selle peale, et keegi karjus: „Arnual Kahor!” ja ta veoautolt maha tõsteti. Tõstjad – hulk pisikesi käsi – veendusid, et ta ei seisa iseisvalt püsti, ja panid ta pingile. Siis oli kuulda, kuidas auto ära sõitis. Siis tonksas teda keegi.

Järgmine mälestus oli sellest, kuidas ta jalad lõdvalt kolksudes trepiastmeid mõõtsid, kui kaks meest kaenla alt toetades teda kuhugi tassisid. Ja siis tuli pikalt-pikalt peldikupoti kallistamist, kui magu end pahupidi pööras.

Oldi ärkas. Ja kahetses seda samas. Esimene veerand tundi oli tal nii paha, et ta ei avanud isegi silmi. Kui ta need lõpuks lahti sai, avastas ta enda kõrval laual suure pudeli sinaka vedelikuga, peal kiri „Joo seda!”. Ta järgis nõuannet. Jook oli hapukas ja kuidagi väga sobilik. Ta uinus uuesti ja ärkas kohutava põieka peale. Tualett oli õnneks sealsamas. Ta imestas, et see on nii puhas, kuid otsustas siis sügavama mõtisklemise edaspidiseks jätta ja vajus voodisse tagasi.

Ta magas veel, ta ei teadnud, kaua. Siis ajas ta end lõpuks püsti, pesi puhtaks ja pani riidesse. Ta avas ukse ja asus uurima, kus ta õieti on; asi hakkas juba kuidagi korduma...

Keegi suurt kasvu sõdur tuli talle lõpuks teise koridori peal vastu. Esimeseks kähvas ta midagi ja peaaegu põrkus tagasi. Siis luges kirja Oldi särgi kõhul ja hirnatas. Ta viipas ja juhtis Oldi söögisaali. Ta ütles paar sõna kellelegi, kes seal logeles. Ka too luges kirja Oldi kõhul ja hirnatas omakorda. Aga igatahes pani ta Oldi istuma ja otsis talle süüa.

Pärast sööki ei osanud Oldi endaga midagi peale hakata. Ta otsustas natuke ringi vaadata ning jõudis tänavale. Ringi vaadates selgus küll, et pigem kasarmutevahelisse õue. Uks tema taga kukkus kinni. Ta kõn-

dis ühele ja teisele poole ja jõudis üsna ruttu väravani. Seal tolgendavad relvastatud tüübid mõõtsid teda pilguga, lugesid kah kirja ta särgil ja irvitasid. Nad üritasid talle selgeks teha, et ta peaks tagasi minema. Oldi üritas samuti žestidega seletada, et uks sulgus ta selja taga. Asi lõppes sellega, et nad võtsid kellegagi ühendust ja varsti ilmus üks umbes kuuekümnenaastane kõhn mees. Oldi ei lugenud ta pagunistest midagi välja, kuid sõdurid tõmbusid valvele.

„Oldi,” ütles võõras. „Mina olen rauf Marlus Szeteük. Rauf vastab umbes kolonelile. Kõige parem oleks, kui sa püsiksid toas, kuni me su Mardukele saame saata. Ma näitan sulle ära, kus raamatukogu on. Siinseid arvuteid oskad kasutada? Ma arvan, et nad tegid sulle külaliskasutaja ligipääsu.”

„Tänan,” noogutas Oldi. „Muide, mis mu kõhul kirjas on?”

Marluse suunurgad läksid korraks kõrva taha, kuid järgmisel hetkel oli ta nägu taas mittemidagiütlevalt tõsine-lahke. „Seal on kirjas: „Selle tüübi nimi on Oldi. Kääbikud kantisid ta kohale...” Hm, seda on raske tõlkida, see tähendab kanges alkoholis marineeritud kurki. „Ootab Mardukele saatmist. Ta on nunnu, aga ärge laske tal minema vänderdada.””

„Tänan,” poetas Oldi pisut okkaliselt. „Ja kuidas ma siin uksti peaksin lahti saama?”

Marlus Szeteük mõttis teda pilguga, ent ilmselt jõudis järeldusele, et Oldi tõesti ei tea. „Su riietes peaks olema vähemalt kümmekond identifikaatorriba. Sellised traadid, mis on õmblustesse kootud. Ükskõik milline neist tuleb ukse juurde asetada. Tavaliselt jõuab varrukaotsa identifikaator täpselt nii kiiresti uksega rääkida, et kui sa lingist haarad, on lukk lahti ja sa saad sisse.”

Nad jõidsid selle maja ette, kus Oldi magas. „Proovi.”

Oldi proovis, midagi ei juhtunud.

„Hm, seisa uksele lähemale,” ütles Marlus.

Oldi tegi seda. Ukselukk klõpsatas.

Marlus noogutas: „Tüüpiline. Riietes on, aga mitte särgil, mis on, hm, eritöö. Veerand tunni pärast on korras. Nii, siin on...”

Ta ei jõudnud kaugemale, sest korraga täitis õhku tõusev ja langev ulgumine.

Rauf – või kolonel – vandus võõras keeles. „Võidelda oskad? Skal-

deni ei ole väärakad ammu jõudnud. Iga meest on vaja.”

„Küira Natan Burg korraldas põhikursuse,” ütles Oldi kiiresti. Ta jättis lisamata, et kursuse kestus oli kaks tundi. Talle lihtsalt tundus, et kui väärakad – kes iganes need siis ka poleks – ründavad, on hea olla võimsa relvaga teiste samasuguste keskel.

„Palju sa käsklustest aru saad?”

„Noh...” Oldi tegi, nagu otsiks sõnu. „Ma olen õppinud, aga ma võin eksida.”

„Olgu. Niikuinii jätan su staapi.”

Oldi õppis esimese minutiga selgeks, et nüüd tuleb iga arusaamatu küsimuse peale öelda: „Rauf Marlus Szeteük.” Igatahes topiti ta kiiresti täisvarustusse ja anti pihku selline kuulipriit, mida ta õnneks oli tõesti korra käes hoidnud. Relvur igatahes ei heitnud talle enam teist pilkugi, kui nägi, kuidas ta saadud relva kontrollis, laadis ja siis kaitseriivistatult õlale viskas.

Edasi lamas ta kuus tundi kasarmu katusel mingite veidrate metalljurakate vahel. Halb see ei olnud, sest keegi ettenägelik oli sinna madratsid visanud. Peamine probleem tundus olema mitte magama jääda. Jah, linnas toimus mitmel pool midagi – kostis tulistamist, plahvatusi, suurte sõidukite järskude spurtidega kaasnevaid mõiratusi, jooksumüdinat ja igasuguste olendite kisa. Samas, kasarmute ümbrus oli vaikne ja mingil hetkel andis Oldi kujutlusvõime alla. Neid oli seitse ja nad said ükshaaval all tualetis ja söömas käia. Ülemuseks paistis olema halli naha ja heledate silmadega veider tüüp, keda kõik kutsusid Kvekeriks; Oldi ei saanudki teada, oli see nimi või auaste. Igatahes juhatas Kveker katusel toimuvat. „Ünü kundt” – sellest sai ta aru – üks kohalik tund, ehk umbes veerand tundi.

Siis rünnati neid õhust ja Oldi sai aru, miks need veidrad metallkonstruktsioonid katusel on – ogad ja okastraadipusad ei lasknud lendavatel elukatel maanduda ega pikeerides lamajaid lennult haarata. Nad kõik tulistasid, kuid vähemalt Oldi ei näinud, et sel mingit erilist tulemust oleks olnud.

Siis andis Kveker mingi korralduse kahele sõdurile ja teise neile ülejäänud neljale. Oldi ei saanud muidugi aru, kuid nood kolm peale tema, keda see puudutas, sättisid end sinnasamasse valvepostile magama.

Ahah. Oldi küsis, kas ta võib alla minna, kuulab ära oma standardse „ünü kundt” ja pärast ülestulekut sättis ennastki magama.

Ta ärkas järgmisel hommikul, kui päike peale hakkas paistma ja tal raske varjemantli all palavaks läks. Kondid tal eriti kanged ei olnud ja vähemalt tervis tundus jälle korras olema.

Ta oli katusel üksi. Teda pani pead vangutama, et kusagil maailmas on sellised armeed – lahinguvalves lubatakse süüa ja magada ja sügavalt magav sõdur jäetakse oma und välja magama. Oldi kehtis õlgu ja laskus katuselt alla. Küllap oli alateadvus mänginud mõttega, et kõik inimesed on kadunud ja ta ongi lähikonnas või terves selles ilmas ainuke, nii et millegipärast pani esimese tüübiga kohtumine all koridorides ta silmi pilgutama. Ka tüüp – sull – vaatas teda pikal pilgul, ent kumbki neist ei peatunud. Oldi vaatas sisse ruumi, kus eelmisel päeval oli too rauf Szeteük tegutsenud. Koloneli ei olnud, selle asemel vaatas talle imestunult otsa kolm võõrast inimest.

„Rauf Marlus Szeteük?” Ta avas ka igaks juhuks oma soomusvesti klõpsud, et nad näeksid kirja ta kõhul. Näoilmed, mis olid pannud Oldi arvama, et kohe haaratakse relvad, mahenesid. Üks tüüpidest – üsna tavalise inimese moodi, vast ehk kergelt tõmmumata idamaalast meenu-tav – tõusis ja viis ta kättpidi välja ühte sõidukisse.

Masin nägi välja nagu tavaline mahtuniversaal. Oldi istus seal oma kümme minutit ja kaalus, kas tasuks hetkeks deserteeruda ja tualett üles otsida, et oma hommikused toimetused ära teha. Lõpuks tulid veel kaks inimest – sedakorda kergelt vasekarva ja üsna pikad – ja istusid sõnalausumata autosse. Läks mööda veel umbes viis minutit, siis tuli sull, istus juhikohale ja masin hakkas liikuma.

Oldi nägi sisuliselt esimest korda Skaldet. Ta ei teadnud sellest linnast tegelikult midagi, mäletas loetust vaid umbmääraselt, et seal elas parkümmend tuhat erinevat sapiensi. Ta ei olnud selleski kindel, et see, mida ta näeb, on nii-öelda päris linn, sest siin-seal metsa vahele puistatud hooned nägid välja pigem kui linnalähedane parkmets. Iga-tahes sõitsid nad päris kiiresti selliste majade ja metsatukkade vahel looklevatel teedel ja jõudsid ühe päris suure hoone ette. Seal kõrval seisis miski, mis meenutas keset maad unustatud laeva ja Oldil kulus paar minutit taipamiseks, et teatud mõttes nii ongi – tegemist oli sama-

suguse lendava laevaga nagu Marduke, kuigi värv ja tegumood olid hoopis teised.

Vasekarva tüübid kõndisid minema, olles talle ja sullile enne lahkumist naeratades lühidalt noogutanud. Sull vaatas teda kümme sekundit ja viipas siis suurte uste suunas. Oldi kehtas mõttes õlgu ja kobis autost välja. *Nii et kusagil on armeed, kus relvastatud sõdur visatakse lihtsalt järgmise hoone ees autost välja...*

„Oldi!”

See oli Natan, kes talle eemalt ühe hoone ukselt viipas. Natan ei olnud talle mingi sõber ja lõpuks tundis ta meest kõigest mõned päevad, kuid ometi oli tal teda nähes väga hea meel. Ekspeditsiooni niigi võimatu jama taustal olid viimased päevad läinud talumatult jaburaks, Natani nägemine andis lootust, et sürri tase langeb tavaliseks tagasi...

„Kena, et sul hing sees on.” Major patsutas Oldit korraks õlale. „Tule. Mõned päevad veedame siin. Näitan sulle toa kätte. Söönud oled?”

„Tegelikult tahaksin alustada tualetist ja... kuidas siin pesu või pesu pesemisega on? Ja mis ma selle relvaga teen?”

„Hm, mis kõigist neist sai, millega me Mardukelt lahkusime?”

„Kust mina tean? Nad söötsid mulle midagi sisse seal majas, kuhu meid viidi kohe peale Simi sattumist – Mraklau? – ja ärkasin ma... Sturga Masnos.”

Natan krimpsutas nägu. „Pärast räägid. Kontrollime su radiatsiooni-taset ja... ühesõnaga, kui sul midagi selle vastu pole, võiksid kohalikest treeningutest osa võtta. Ja keelt õppida. Aga alguses puhka.” Ta viipas Oldile ja juhatas ta kuhugi kaugemale ehitiste vahele.

Oldi oskas selle jutu peale ainult ohata. „Kus Stefan on?”

„Ma ei tea,” porises Natan. „Otsime.”

„Mis neist kolmest sai, keda me jälitasime?”

„Pole midagi teada.”

„Kuidas Natašaga on?”

„Õnneks tema kohta saan öelda, et Müen Te Obis, elus ja terve.”

„Mis siin õieti toimub?”

Nüüd oli Natani kord ohata. „Tee ennast korda ja kohtume kohvilauas. Siis ma räägin.”

Keegi umbkeelne sull juhatas Oldi tema tuppa ja kadus. Tuba oli

umbes kümneruutmeetrine ja asus ühes kasarmus, mis meenutas natuke vanglat – välissein oli paks akendeta kivimüür ja kolme korruse pik-kade tubaderivide aknad ja ukсед avanesid keskset aatriumi ääristavale rõdule. Toa juurde kuulus väike vannituba ja välisseina kattis ekraan, mida – niipalju Oldi juba teadis – tuli õppida juhtima oma arvutiga.

Oldi tegi end kokkulepitud poole tunniga korda ja kõndis sööklasse, mille asukoha Natan talle ühe lausega ära oli seletanud. Kohvilauas nad siiski ei kohtunud, sest Natanil oli vahepeal väga kiire hakanud. Seda seletas talle šoti aktsendiga inglise keelt kõnelev viiekümnendatele lähenev paksuke, kelle Natan teda ootama oli käsutanud.

„Charles Scout,” tutvustas too end. „Iströk Akherre...” Ta lisas veel paar sõna.

„Kaunterstain Tõl Säli Kee,” proovis Oldi neid järele hääldada ja ohkas: „Need ei öelnud mulle midagi.”

Charles naeris: „Iströk Ahkerre vastuluure teine, Maale spetsialiseerunud osakond. Mis keeli sa oskad? Natuke peaks meenutama inglise-ladina tüvesid. „Tõl” aga on näiteks vene keeles tagala ja see tähendab, et ma pole väliagent. Mida sa sööd? Hommikusöögiaeg on tegelikult läbi. Sooja toitu antakse kolm korda päevas, kell 25, kell 50 ja kell 75, aga süüa saab siin põhimõtteliselt igal ajal, ainult et tuleb leppida kas nii-öelda võileivamenüüga või eelmiste söögikordade jääkidega... kui neid olema juhtub.” Ta vedas Oldi nurka, kus olid joogiautomaadid ja klaasustega kapid. „Kõik on siin. Mis toasoojas seista ei kannata, on külmas, aga saiu nad küpsetavad kogu aeg juurde. Või ma igaks juhuks mainin, et lasevad masinal käia; see saab isegi sellest ise aru, kui leivakorv tühjaks hakkab jääma. Siit käiakse ka baaridesse kohvi toomas. Ise. Tähendab, baare siin tegelikult ei ole, aga treeningsaalide pesu- ja puhkeruumid on mingis mõttes neid asendama hakanud. Seal olid toolid, lauad ja diivanid ja üldiselt joogiautomaadid ja külmkapp kah, aga viimaseid keegi spetsiaalselt ei varusta. Ja siinne joogirobot on hulga võimsam ja paindlikum. Kõik siin baasis oli loomulikult kõigile tasuta.”

Charles juhatas Oldi ühte lauda ja istus tema vastu; endale oli ta võtnud tassi kohvi. Oldi maitstes enda oma ja kergitas kulme – esimest korda Simil sai ta täiesti korralikku kohvi.

„See on ainult siin ja veel mõnedes kohtades, kus rohkem maalasi

liigub,” seletas Charles edasi. Oldil oli tunne, et ta on nii-öelda plaadi peale pannud, ja tal tuli mõte, et huvitav oleks teada, kui tihti mees seda ette mängib. „Siinsed inimesed ja teised sapiensid seda jooki ei tunne ega hinda. Vaata, ma olin eelmises elus kirjandusega lähedalt seotud ja seetõttu saan väga hästi aru, mis olukorras sa oled. Ei saa öelda, et Maal teistest reaalsustest ei teata. Kõigi rahvaste legendid on täis lugusid veidratest paikadest, mis asuvad kusagil mujal, kusagil väljaspool tavailma, kuhu pääsevad vaid valitud. Tegelikult on täiesti mõistetav, lausa elementaarne, et neist teadmistest ei ole kunagi moodustunud süsteemi. Nõiaprotsessid tegid õhtumaade inimesele väga selgeks, et midagi müstilist ei eksisteeri. Meile võib see meeldida või mitte meeldida, kuid inkvisitsioon kaitses Maad väga efektiivselt välise sekkumise eest. Tulemuseks aga on, et valgustusajastu inimese jaoks, kes oleksid võimelised analüüsima, süstematiseerima ja matemaatilisi mudeleid välja töötama, seda valdkonda lihtsalt ei eksisteeri. Sellest tuleneb omakorda otseselt, et asjassepühendatute käes on muistsed, tihti ebaõiged ja juhuslikud teadmised, ja kõik, kes kuidagimoodi tole laiemal reaalsusega ikkagi kokku puutuvad, on väga suures ohus tänu igasuguste eelteadmiste puudumisele ning lisaks sunnitud oma kogemustest vaikima, kui neil on vähegi aru peas. Jälgivad ju mitmed jõud selliseid juhtumeid ja kõigile inimestele, kes on ilmutanud võimet varje tajuda, tehakse ettepanek, millest nad ei saa keelduda. Mis aga tähendab, et nad on jätkuvalt infosulus ja poliitikat määravad ikka needsamad kopitanud vandenõumaniakid ja salatsevad võimunäljased paranoikud.”

„Sellest ma olen hakanud juba natuke aru saama,” mühatas Oldi suutaite vahele.

„Ja sa imestad, miks ma seda kõike sulle räägin,” naeratas Charles. „Minu asi on sulle infot anda. Ja sind ette valmistada. Olukord on võimatult halb. Maalased norivad tüli. See idiootlik aatomiplahvatus – no kes selliseid asju teeb? Tegelikult on see nii idiootlik, et ainult tänu sellele haldjad kõhklevad ja kontrollivad, mitte ei korralda viivitamatult ameeriklastele mingit suuremat sauna. See võib olla kellegi kolmanda provokatsioon just selle eesmärgiga.” Kõike seda rääkis ta kaotamata oma pisut joviaalset olekut. „Kui midagi kiiresti ei muutu, veedame paar järgmist nädalat siin baasis. Mina pean sind üle kuulama ja välja

õpetama. Ära vaata mind sellise näoga. Ma luban, et ülekuulamistel kasutan abivahendina ainult kohalikku alkoholi. Tõsi, teinekord suurtes kogustes. Aga ma usun võrdsusse – ma vähemalt proovin sama palju juua.

Aga sa pead selgeks saama tui keele. Olgu, kahe nädalaga on see võimatu, ent vähemasti käsklused ja esmased käibefraasid küll. Siis kõigi relvade ja hulga muude seadmete kasutamise. Siin baasis on umbes 30 ehitist laiali umbes ruutkilomeetrit. Ümberringi on peidetud hävitusseadmed, nii et ära üksi jalutama mine. On lasketiirud, polügoonid, kõik, mis vaja. Siin elab või õpib või töötab umbkaudu tuhat sapiensi. Selle oled selgeks saanud, et enamasti on tark „inimese” asemel „sapiens” öelda? Väga suur osa siin tegutsevatest olevustest ei ole mitte inimesed.

Sa kohtad siin ka teisi, kes on Maalt. Küllalt tõenäoliselt suhtled nendega päris palju, kas või juba sellepärast, et nad räägivad talutavat inglise keelt. Natan arvatavasti juba soovitas sul oma tausta suhtes kidakeelne olla? Teistele on sama juttu räägitud. Kui sa tahad veel kunagi Maale tagasi minna, tasub vähemalt teoreetiliselt selleks tee lahti hoida. Küllap sa saad aru. Ja üldse, kui sa millestki aru ei saa, küsi minu käest. Ära karda liiga loll välja näha. Sa oled niikuinii, usu mind. Ära solvu, mitte üldiselt, vaid siinse elu koha pealt. Ma tean.”

Oldil oli söömise kõrvalt küllalt aega kuulata, tegelast silmitseda ja kuuldu üle mõtiskleda. Üldiselt pidi ta endale tunnistama, et see heasüdamliku väljanägemisega lobisev paksuke meeldib talle. „Ma üritan kogu aeg küsida. Ma saan aru... Eh, ma ei saa ikkagi aru kogu sellest valduste värgist. Sina rääkisid oma tahu. Natan on üritanud selgitada. Midagi ma lugesin... Mind huvitab kõik muu ka, aga kõige rohkem häirib mind, et ma ei saa põhilisest aru. Kus ma õieti olen? Kus Maa on?”

Charlesil paistis aina lõbusamaks minevat. „Loomulikult on olemas multiversumit suhteliselt ammendavalt kirjeldavad teooriad, aga nende mõistmiseks tuleb aastaid õppida. Alustame algusest – kunagi toimus suur pauk. Mis seal täpselt toimus, jätame vahele, igatahes tekkis väga suur hulk igasugust sodi. On pakutud välja, et valdusi on 10^{30} ja üldse igasuguseid moodustisi 10^{120} . Ja tõenäosuste kvantihargnevuste puu on 10^{10^3} . Kümme tuhande nulliga. Aga mul kulus kaks aastat ja

viis raamatut, et ma hakkaksin hoomama, mis asi on kvanthargnevuste puu.

Oluline on, et valduste vahel on suurest paugust alates olnud aegamööda nõrgenev sünkronisatsioon. Elementaariosakesed liiguvad siiaamaale nende vahel vabalt ja isegi viirused ja bakterid on veel nii väikesed, et on kõigis maailmades praktiliselt samad. Tavaolukorras on põhimõtteliselt võimatu minna omast reaalsusest välja, kuid eksisteerib hulk fenomene, mis selle siiski võimalikuks teevad. Esimene, puhtalt multiversumi enda olemusest tulenev on pundar varje või saba-sid, mille reaalsused endast väljapoole normaalset aegruumi maha jäta-vad ja mis teatud väga oluliste kvantolekute puudumise tõttu – mis muidu reaalsusest reaalse teevad –, omavahel vabalt teatud sarnasuse alusel kombineeruvad, moodustades nõndanimetatud vahemaailma. Sa nägid Jõge ja seda niiske viletsa taimestikuga kõndu, läbi mille te tulite Kollastelt Väljadelt Simi. On ka kõrbe, jäävälju ja lõputu tühi ookean, kuhu satutakse Bermuda Kolmnurga tüüpi hõrendustest või – poeetilisema nimega – haldjaradadelt.

Usu mind, Oldi, sa saad peavalu, kui üritad läbi närida sellest üks-teisele vastukäivate tingimuste segapuntrast, mille alusel on võimalik mõista, tajuda ja isegi ette näha, kust ja kuidas „omast” reaalsusest välja saab. Teatud mõttes ei ole seda ette nähtud ja teatud mõttes ei tule sul misagi välja, sest sul puudub vastav mõtteaparaat. Kujuta ette, mil-listes raskustes on inimene, kes ei tunne elektrit, igasuguste mootorite lahtimõtestamisel. Või katsi tähtede energiaallikat ära seletada inime-sele, kes ei tea midagi tuumajõududest. Sa oled põhimõtteliselt või-metu seda maailma mõistma, kui sa ei tunne tingimusi, kuidas toimi-vad varjatud dimensioonid, varjatud interaktsioonid ja antikausaalne, näiteks põhjuslikkust rikkuv, näiteks kinnisi ringe moodustav või ajas kahesuunaline loogika. Ära muretse, mina ka ei saa sellest aru. Sellest saavad aru nii ülekaesajase IQ-ga olevused.”

Ta peatus hetkeks, võttis lonksu kohvi ja jätkas: „Olulised mõisted on tormid ja maailmade ristteed. Teoreetiliselt võib tormi olla palju ja maailmade risttee on üldnimetus tormi tekitatud püsiva hõrenduse kohta, kuid enamasti on juttu vaid sellest ühest Tormist, mis kestab juba ajastuid ja põhjustab Simil Hägupilve – suhteliselt püsiva umbes sajakilomeetrise läbimõõduga ala, kus reaalsusest väljalibisemine on

suurusjärke lihtsam kui haldjaradadel. Vahemaailm on väga ohtlik ja raskesti läbitav ning seetõttu pole kunagi ega kusagil toimunud massilist „turismi” reaalsuste vahel. Tormialuse vahemaailma, maailmade risttee kaudu on ühendus kümnete, sadade, isegi tuhandete reaalsuste vahel küll ohtlik ja ettearvamatu – vahemaailm võib su jalge all lahti rebeneda ja sind hävitada, tundud teed ei pruugi enam olemas olla ja sa satud mingisse täiest võõraste maailma, kust tagasipääsemine küsitav, ja nii edasi –, kuid ikkagi igapäevane jõukohane ettevõtmine. Siin on ainult Hägupilv, aga mõnes valduses võib neid olla kuni kuus, ja need ei pruugi olla geograafiliselt samades kohtades või sama kujuga.

Maa asub Tormi piiril – kunagi pole tekkinud ühtki püsivat maailmade ristteed, ent läbi ajaloo on olnud sajandeid, kus ühes või teises paigas on veidrate olevuste rünnakud olnud inimelu igapäevane paratamatus.

Mis ei tähenda, et Torm ei või pöörduda ja kostitada Maad mõne tuhandeid aastaid püsiva hägupilvega. Ma toon uue,” kergitas ta oma vahepeal tühjaks saanud tassi. „Sulle ka?”

Oldi noogutas. Mingil määral ta juba teadis kõike viimati kuulnud, kuid Charlesil oli hinnatav oskus peamine paari lausesse kokku võtta.

Ta lõpetas söömise ja avastas siis, et Charles on kadunud. Ega ta sellest midagi arvata ei osanud ja kui oli umbes viis minutit oodanud, läks hankis endale ise uue suure kruusitäie kohvi.

Ta oli sellega umbes poole peal, kui Natan ja Charles sisse tormasid. Täpsemalt, nad üritasid jätta muljet, et neil on küll kiire, aga kõik on kontrolli all. Oldi tajus väga selgelt, et ei ole.

„Tee, nagu Charles ütleb, kohtume hiljem,” napsas Natan talle otsa vaadates.

Oldi noogutas. Natan, kes ilmselt oli vaid seda kviteeringut oodanud, keeras kannal ringi ja kõndis välja sammuga, millest kumas läbi soov jooksu pista.

„Läksime.” Charles oli vahelduseks natuke tõsisem.

Nad kõndisid ühte angaari, Charles uuris sõidukite numbreid, leidis, mida otsis, kirjutas taskust võetud aparaadil midagi ja tõmbas ukse lahti. „Kobi sisse.”

Sõiduk, mille ta valinud oli, meenutas elusuurusest kaks korda suuremat 1930-ndate Ameerika limusiini... kui selle aknad plekiga katta

ning lisada veel neli ratast ja hulgaliselt suurekaliibrilisi relvi. Sõiduki salongis oli kuus mugavat istet kahekaupa kolmes reas ja tagapool natuke lastiruumi, samapalju klappistmeid kokkupanduna seina küljes.

Nad istusid esiistmetele, Charles käivitas nupulevajutusega masina – kuulda ei olnud midagi – ja nad veeresid automaatselt avanenud udest õue. Üle platsi sörkis neli sulli. Nende juht piilus avatud uksest sisse ja nähes Charlesi, viipas kaaslastele, et nood siseneksid. Sõduritel oli kaasas hulk kaste ja kahel rippus õlal lisaautoomaat. Nojah, Oldi oli taas puupaljaks tehtud, tal polnud muud kui püksid, pikkade varrukatega särk, aluspüksid, sokid ja kerged tennisemoodi jalatsid...

„No ja nüüd?” küsis Oldi, kui nad olid juba pool tundi õhkpadjal (või Oldi pärast ka mingil energiapadjal) mööda suhteliselt sirgeid metsasihte päikese järgi otsustades enam-vähem itta kihutanud.

Masinat juhtiv Charlie ohkas ja heitis enne vastamist ta poole mõtliku pilgu. „Ma ei tea. Natan andis mulle ainult kohtumispunkti koordinaadid ja hunniku juhiseid, kuidas käituda, kui ta välja ei ilmugi. Millegipärast on sinu vastu kõrgendatud huvi. Miks, võiksid sa minust paremini teada. Ma ei sunni sind kuidagi, aga kui sa võiksid mõne vihje anda, milles asi, oleks sellest hirmsasti abi. Lühidalt, Natanit hoiatati, et haldjad tulevad sulle järele. Natan saab nüüd öelda, et ta saatis su juba Mardukele ära.”

„Ja me läheme teel kaduma või unustab ta öelda, et sa pidid kusagilt läbi käima?”

„Midagi sellist jah.”

„Mul pole halli aimugi, milles võib asi olla. Mul pole kahjuks midagi lisada sellele, mida Natan juba teab. Ma eeldan, et sa oled sellega kursis. Mulle on hakanud ka tunduma, et meie hõljukiga on midagi korrast ära, ent veel kord, ma ei tea.” Ta mühatas. „Nii et haldjad istuvad ikkagi inimestele pähe, kui tahavad?”

„Haldjad ei istu inimestele ühestki asendist pähe. Enam ammu mitte. Aga nendega tuleb arvestada. Pigem tahab Iströk Akherre sind kaitsta. Ja selleks läheme Taivakoski. Natan tuleb ka – kui saab. Me püüame üles otsida need kadunud kolm, mis nende nimed olidki...”

„Sa mõtled Manite, Alexi ja Elena?”

„Jah. See võib olla mõni normanite haru, kuid tõenäolisemalt on asjasse segatud urhud ja selleks me alustamegi Taivakoskist.”

Oldi sulges silmad. „Normanid? Urhud?”

Charles heitis ta poole järgmise kõõrdpilgu. „Kas sa pole neid nimesid kuulnud?”

„Nagu näha juuresolevalt illustratsioonilt...” lasi Oldi end demonstriivselt tooli rõötsakile. „Ma olen natuke lugenud, ent see kõik on mul peas segamini.”

Charlesi näole hakkas jälle naeruvine tekkima. „Mida sa üldse tead siinsetest oludest?”

„Ma pole isegi sellest aru saanud, kuidas siin inimasustust nimetatakse,” porises Oldi süngelt.

Naeratus Charlesi näol laienes ja ta näis oma tavalise tuju tagasi saavat. „Olgu ajalooline loeng number üks, katkesta mind, kui ma valest kohast peale hakkam. Sim on Maa naabervaldus...”

„Mida see praktiliselt tähendab? Vabandust, ma tean, et valdustel on mõnisada naabrit ja tosinajagu neist on igale naabrile samamoodi naabrid. See on kuidagi seotud peidetud dimensioonidega. Mis oleks teisiti, kui Sim ja Maa ei oleks naabrid?”

„Siis oleks kõik teisiti. Kui sa tahad kuhugi kaugemasse valdusse minna, tuleb kogu see vahemaailma värk ruutu tõsta.”

„Olgu,” porises Oldi. „Ma tean, et väga ebameeldivate olevuste pidevad rünnakud muutsid Simi tuhatkond aastat tagasi praktiliselt inim... sapiensitühjaks. Ma tean, et paar sajandit tagasi hakkas inimasustus uuesti arenema. Torm nihkus või juhtus midagi muud, igatahes mingid kuradid enam ei tulnud.”

Charles noogutas. „Juba pean sind korrigeerima. Need tõesti rünnakute algatajateks või kandjateks olnud kahepoolemeetrised, musta karva, saba, sarvede ja punaste hõõgivate silmadega humanoidid kadusid pildilt millalgi umbes tuhat aasta tagasi. Täpselt pole see teada, igatahes ühel hetkel nad enam ei ilmunud ja mitmed sapiensid – inimesed, haldjad ja kääbikud kõigepealt – hakkasid uuesti tagasi tulema, sest nende kuradite kannupoistega – igasuguste vähem taibukate kiskjatega, olgu need siis laias laastus humanoidsed, igasuguseid reptiile meenu-tavad või lendavad – said nad hakkama, teinekord küll ränki kaotusi kandes. Selline väga aeglaselt paranev olukord kestis pikki sajandeid.

Umbes viimased kaks sajandit on toimunud paralleelselt ja üksteist mõjutades mitu protsessi:

Esiteks: rünnakud on kogu aeg ägenenud ja kuradeid olevat taas näha olnud.

Teiseks on Maa muutunud järjest kergemini ligipääsetavaks ja see on omakorda keeranud segamini Simi jõutasakaalu. Vaata, varem kandsid kogu Simi kaitsmise raskust sisuliselt haldjad üksi. Nad on vana kõrg-tehnoloogiline rass, kelle relvad ja sidevahendid olid veel kahe sajandi tagusele inimesele puhas maagia. Inimesed ja kääbikud elasid Simil haldjatest täielikult sõltudes, sisuliselt nende armust. Ent siis hakkas Maalt tulema arvestataval hulgal valgustusajastu mõttelaadi ja inse-neriteadmistega inimesi, kes hakkasid valmistama tulirelvi ja suutsid üht-teist ka haldjate arsenalist järele teha. Tänapäevaks on inimene tasapisi kasvanud haldjatele võrdväärseks partneriks. Saad ise aru, et osad neist tervitavad seda, teised jälle ei salli silmaotsaski.

Simil elab umbes sada miljonit inimest – seda numbrit sa ilmselt tead. Neid, kelle esivanemad elasid Simil enne inimasustuse plahvatuslikku kasvu viimastel sajanditel, kutsutakse urhideks – põlisteks. Miks kut-sutakse hilisema asustuse tuumikut normaniteks, on pikk lugu. Ühe lausega – põhjaeurooplased hakkasid Simil domineerima umbes samal ajal, kui Maal õitses koloniaalajastu. Jah, normanite hulgas on palju valgest rassist inimesi, kuid see on pigem poliitiline mõiste. Põlised on enamasti punaka nahatooniga, pikka kasvu ja kitsa, suurte silma-dega näoga, kuid omal ajal kujunes see rahvas lihtsalt kõigist neist, kes Simil ellu jäid, nii õnneks siin rassipuhtusest ei räägita. Üldse on Simil mainimisväärne hulk inimesi kuuest valdusest ja paarikümnest rassist.”

Charles tõstis sõrme. „Nüüd algavad asjad, mis maalastele kõige suu-remaid raskusi valmistavad. Inimkogukond Simil pole kunagi maises mõistes riigiks moondu- nud ja teatud mõttes, nii veider, kui see ka pole, pole meil õiget nimegi. Jah, praktiliselt kogu sõjaline potentsiaal on normanite käes, nemad on aatomi- ja kosmostehnikat valdav suurvõim. Jah, normanite tuumiku moodustavad väga avaralt defineerides maise õhtumaade kultuuri kandjad, kuid me ei ole kunagi teistega vastandu- nud. Lõpuks olime väga kaua Simil vaid külalised. Sim on senini jaga- tud igasugusteks poliitilisteks moodustisteks, alates poolfeodaalsetest.

Enamik neist ei allu normanitele. Me elame neis ega allu omakorda neile, vaid meie Senatile. Muide, kuigi see on ilmselgelt vale, kasutavad teised sapiensid „Senatit” laialdastelt inimestele kui organiseeritud jõule viitamisel.”

„Kes peale normanite ja urhude veel on?”

„Sullid, kimid, tasekad, andatid, jeorid, kalanad, manitsid, streekanid, emneleidid, umpfid...” loendas Charles sõrmedel.

„Aitab,” ütles Oldi, kui ta teist ringi alustas. „Ja nemad ei allu normanite Senatile?”

„Ei.”

„Ja neil on omad sõjalised organisatsioonid?”

„Jah. Ja tihti mitte ainult üks. Normanitel on kaheksa. Iströk Akherre on ainult võimsaim nende hulgas. Olgu – kordades. Muide, see on väga ebaõnnestunud nimi, see tähendab ühes sajandite eest väljasurnud Simi keeles midagi „Kauglöögikorpuse” sarnast ja seda nime kandis üksus, mille peamine eesmärk oli korraldada piiride taha, potentsiaalsete vaenlaste vastu preventiivseid, sisuliselt terrorirünnakuid.

Inimestega seoses eksisteerib veel nimetus Bellacon, ilmne tuletis ladinakeelsest sõjanõukogust, mis esindab inimesi Simaltingil – kõigi sapienside Hägupilve vastast kaitset koordineerivas organisatsioonis.”

„Täna,” pomises Oldi teesklematu, ainult pisut ülemängitud meeletehtega. „Nii et haldjad on meie liitlased? Võrdsed? Ja võrdsed siis inimestega üldiselt või normanite või Iströk Akherrega? Ja siin on veel orkid ja kääbikud ja vist keegi veel?”

Charles irvitas. „Simil oli isegi mõistuslike lendavate sisalike koloonia; tuld nad küll ei purska. Sisuliselt on nad Simi Hägupilve kaudu ründavatest elukatest vangide, dissidentide ja renegaatide järglased. Siin on nad sunnitud tsiviliseeruma ja peavad end täiesti normaalselt ülal.

Haldjaid on kokku arvatavasti miljon. Välimuselt olid nad tavalisele valgele inimesele lähedasemad kui nii mõnigi inimrass, kuid inimeste ja haldjate vaheline ristumisbarjäär on absoluutne – usu mind, kõik lood segaverelistest on legendid. Haldjad panustavad täna Simi kaitseesse inimestega umbes võrdselt, neil on väga võimas kõrgtehnoloogiline tööstus ja neid toetavad nõu ja abiga paljude teiste reaalsuste haldjad.

Käábikuid on umbes sama palju kui inimesi. Keegi ei tea; nad ise ka ei tea. Enamik neist on suhteliselt vähenõudlikud ja lihtsameelsed tüübid, kes rajavad oma elamised maa alla. Nende ökoloogiline jalajälgi piirdub enamasti käigusuuga kusagil puujuurte vahel. Aga ära alahinda neid, neil on sajanditega kujunenud välja omad veidrad tehnoloogiad, millega nad kõike endale vajalikku valmistavad. Noh, see võib olla ummiktee – väga säästev ja loodussõbralik, ent rünnaku puhul jääb neil vaid oma koopas väriseda ja loota, et ründaja mööda läheb. Üldiselt suhtuvad nad hästi kõigisse, kes neile liiga ei tee. Neid on ka musttuhandest eri rahvusest ja viimasel ajal on neid hakanud rohkem linna tulema. Nad teevad heameelega lihtsamaid töid, kuid kindlasti ei ole need enam tüüpilised käábikud. Või mine tea... igatahes teevad nad väga head alkoholi; nad armastavad seda ise ka... mõned ütlevad, et liiga palju. Muidugi pole olemas sellist asja nagu „tüüpiline käábik“. Neid on ka tarku, väärikaid ja ohtlikke. Nende esindajad kuuluvad võrdsetena Simaltingi... kuigi inimesed murravad jätkuvalt pead, kas see pole siiski mingi haldjate huumor neid sinna inimeste kõrvale upitada.”

Charles vaatas üle õla sullide poole. „Sorri, poisid.” Ta viskas Oldile selgituseks: „Mõni võib inglise keelest aru saada,” ja jätkas siis loengut: „Näiteks sullid on selle reaalsuse ratsaviikingid, kui neid meeletlikult maistes analoogiates defineerida püüda. Rahvas, kes oskas juba tuhandete aastate eest püssirohtu valmistada ja tulirelvi sepistada ning kes oma mägistes kindlustes oma karmi usu toel kiskjatega leppimatut võitlust pidas. Paraku aga sellesse kuidagi kinni jäi ja ühel päeval väga tobedas olukorras leidis – nad pidasid kõiki teisi inimesi pehmeteks, usu, au ja eetikata mullassonkijateks ja sendikoinijateks. Kõik teised olid nende jaoks renegaatidest võlurite kaaskond, kes väärakatest kuuldeski ainult uludes põgenesid ja pärast nutta tihkudes oma kaotusi kokku lugesid. Nad magasid täielikult maha viimasel sajandil asetleidnud pöörde ja... Nojah, sõnastagem see nii: ühel hommikul oli nadi end oma musketi najal sirgu lüüa seltskonnas, kes orbiidilt aatomilaenguid tulistab.”

Oldi ohkas. „Nii, ja kus selles segadikus asub Maa?”

Charles naeratas endiselt, kuid alustas paari vandesõnaga. „Sa pead lugema sellekohaseid materjale, muidu sa lihtsalt ei usu, millise jabura

süüdimatusega ameeriklased varje torgivad. Vaata, Maal on omad heldid – inimesed, kes on võimelised leidma teed valduste vahel; lääne kultuuris nimetakse neid üldiselt nii, teistel on teised nimed. Ka vähemalt katoliku kirik teab päris palju ja ilmselt on kõigis suuremates vanemates religioonides omad sisemised salajased institutsioonid, mis haldavad multiversumiga seotud teavet. Nood teavad ja võiksid rääkida, kui keegi kuulaks, et pideva sekkumisega on ameeriklased – varem venelased ka ja ilmselt vähemalt hiinlased lisaks – viinud barjäärid nii kõrgele, et heldidki enam naljalt liikuda ei saa. Venelased jätsid oma baasi Jõel maha peamiselt sellepärast, et iga korraga läks liikumine raskemaks, kuni see lihtsalt enam ei töötanud. Kulus veerand sajandit, enne kui see on uuesti talutavalt võimalik. Ent selle asemel peavad heldid end peitma ja...” Ta vandus veel. „Maalased teavad inimasustusest Simil, teavad Hägupilvest ja sõjast. On võimatu, et nad ei teaks ohtudest. Nad vajavad hädasti liitlasi, vajavad hädasti kõigi mõistlike rasside heatahtlikkust ja toetust, kui Torm tõepoolest Maad tabab, ent selle asemel jahivad nad helde ja kõiki nende sõpru, et nad salajastes laborites surnuks piinata.” Veel vandumist. „Ja tead, mis on kõige hullem? Need, kes peaksid seisma oma rahva heaolu eest, hoiavad neid sellele tööle pannud rahvast teadmatuses tegelikust olukorrast, valetavad inimestele, kes neid palkasid, ja teevad kõik selleks, et vihastada välja need, kes võiksid neisse hästi suhtuda. Võib tulla päev, mil maalased selle eest ränka hinda maksavad... Ja sel päeval valeotsuste tegijad peidavad end ja valetavad edasi – kõik ikka parimate kavatsustega...” Charles ei naernud enam, vaid vandus jõuetus raevus.

„Millest need barjäärid kerkivad? Sellest ei saa ma üldse aru,” küsis Oldi osalt ka selleks et kaaslase mõtteid mujale juhtida.

Charles lõpetas minutiga vandumise ja naeratas uuesti, esialgu küll pisut virilalt. „Negatiivne infotagasiside – kindel peavalu valem. Ma tean, aga ega mina ka aru ei saa, kuidas saab miljardeid tonne kive lihtsalt kaduda, kui sa neisse halvasti suhtud... aga nii see on – vahemaailm vajub kokku või muutub lihtsalt läbitamatuks, kui sa seda õigesti ei kasuta. Ma ei tea, kas see teeb asja paremaks, kui mõelda niipidi, et teatud mõttes pole vahemaailma olemaski, see on vaid illusioon... nagu laiemas mõttes kogu multiversum.” Ta turtsatas. „Kui üritada aduda, et sellised tõdemused pole vaid sõnamäng, hakkab kõhe.”

„Aga mis siis ikkagi juhtub?” ei jäänud Oldi rahule. „Ma lugesin, et just sellepärast, et sekkuda on raske, ei võeta teiste ilmade tegemisi südameasjaks. Samas, teatud suhtlemine ju toimib, vähemalt teatud teadus- ja kultuurivahetus? Ma lugesin, et tavaliselt on igas valduses mingisugune koordineeriv organ, mis enamasti koosneb inimestest, kes olid võimelised leidma teed valduste vahel. See oskus nõuab teatud sünnipärast annet, kõrget intelligentsi ja palju pühendunud õppimist. Muidugi on võimalik kasutada igasuguseid tehnilisi abivahendeid. Miks neid ei kasutata?”

Charles naeratas ja ohkas. „Ruumi lahti rebida ei ole üldse raske, seda tehnoloogiat tunnevad kõik arenenumad rahvad. Kuid see, mis selle peale juhtub, on oma olemuselt kontrollimatu – kõige lihtsamal juhul tekib suvalises suunas tormav häire. See on omakorda kõige lihtsamal juhul välk või tulejuga, aga see võib olla ka külm, molekulidevahelise sideme lakkamine või ümbritsevate asjade suvaline ümberpaigutumine. Aga võib juhtuda midagi hoopis hullemat. Põhjuslikkuse rikkumine. Ma tean, see on järjekordne kindel peavaluvalgem.” Ta turtsatas. „Tead, kuidas kutsutakse varjude entsüklopeediat? Surnute raamat. Nähtused liigitatakse seal korrusteks, see on igivana sünge huumor – korrused on statistiliselt võrreldavad umbes sellega, palju inimesi tavalise maja selliselt korruselt alla kukkudes ellu jääb.”

Nad vaikisid mõnda aega.

„Millal me sinna Taivakoski jõuame?” küsis Oldi lõpuks.

„Paarikümne kundti pärast.” Charles viipas näidikutele enda ees, kuid Oldi ei osanud neist midagi välja lugeda. „Sinna on natuke üle kaheksasaja kilomeetri... kui maistes ühikutes väljenduda; tundi 4-5.”

See pani Oldi taas ohkama. „Muidugi, ka need on siin ju teised... Mis me seal tegema hakkame? Mis meid seal ootab?” Ta lisis kiiresti, nähes, et Charles kõhkleb. „Mind on lihtsalt väga ära tüüdanud, et mind lohmitakse ühest kohast teise, ilma et... Viimastel nädalatel ei tea ma viite minutit ka ette, mis järgmiseks juhtuma hakkab.”

„Ah jaa,” noogutas Charles. „Otsi omale riided ja relv.” Ta ütles paar sõna ka sullidele.

Auto tagaosas ei olnud väga kitsas, seal sai püsti seista ja kuna masin kõikus vaid vaevumärgatavalt, sai Oldi sullide poolt kastidest välja otsitud sõdurivarustuse rahulikult selga. Charles ütles taas paar karedat

sõna ja üks sullidest askeldas natuke aega ta pagunite, lõkmete ja varukaembleemide kallal.

„Sa oled nüüd mahatva,” teatas Charles. „See on umbes leitnant. Jäta meelde – mahatva. Ja lisaks oled sa istrage. See on jalaväelane, Täpsemalt jalaväe-eriüksuslane. Su nimi on Olle, Olle Üllfak. Jäi meelde?”

„Mahatva, istrage, Olle Üllfak,” kordas Oldi süngelt. „Kõik toimib, kuni ma suu lahti pean tegema.”

„Püüame seda olukorda vältida. Ma õpetan sulle paar lauset. Siin ekraanil, õpi pähe.” Ta viipas siledale pinnale juhtpaneelil selle koha ees, kuhu Oldi tagasi kobis. „Need on xefke murdes. Meenutavad natuke vana-skandinaavia või islandi keelt – sa suudad neid õigesti öelda – ja on piisavalt haruldased, et vahelejäämise võimalus on minimaalne.”

Oldi kordas neid fraase, kuni tundis, et need hakkavad kõrvadest välja voolama. Kui esimene ekraanitäis pähe jäi, andis Charles kohe uued.

„Nüüd mõned universaalsed väljendid, mida kasutavad nii normanid kui sullid. Isegi suuremas seltskonnas võid riskida öelda „kolivink, kolivink” – „muidugi, muidugi.””

Oldi ei suutnud hirnatast tagasi hoida. Charles heitis ta poole kõõrdpilgu. „Astrid Lindgren kas oskas mingil määral taudid või palus keegi teine tal mingil teadmata põhjusel selle nii ilmse vihje raamatusse panna.”

Oldi lõbusus hajus hetkega, ta pani suu kinni ja muutus pisut nukraks. Ta isegi ei osanud öelda, miks. Võib-olla sellest natuke järsust ninapealeandmisest – kuigi Charles ilmselt ei mõelnud seda nii – koos mõistmisega, kui vähe ta teab? Võib-olla kergest koduigatsusest?

Igatahes õppis ta neid väljendeid, kuni eespool hakkas paistma kõrgete pitstornidega loss. Vahepeal oli väljas ilmselt niipalju külmemaks läinud, et kohati kattis tumedatest kuusemoodi okaspuudest metsa õhuke lumekord. Kerge valge linik kattis siin-seal ka muidu paljaid, kahvatu kollakasrohelise lamandunud rohuga legendikke, kui nad lossi lähedal metsast välja jõudsid. Oldi nägi, et teravate ja ilmselt üsna kasutute, rohkem nähtavasti ilu pärast rajatud tornide pundar oli vaid üks osa suuremast hoonetekompleksist, mis näis voolavat tollest kesksest kõrgemast ehitisest igas suunas laiali. Kulus mõni sekund, enne kui ta adus, et hoonetel pole alumisel kümnel meetril aknaid ja majade

vahel pole teid. Küll aga liikus nii inimesi kui sõidukeid katustel, sildadel ja rõdudel. Hoonetel oli siin-seal suuri võlvavasid, mille kaudu pääses ka maapinnal vabalt liikuma, kuid tundus, et see oli vaid sõidukite jaoks, igapäevasteks käikudeks näisid elanikud eelistavat katuseid.

Otsekui tema mõtteid lugedes Charles selgitaski: „Siin tuleb talvel teinekord 5-6 meetrit lund maha ja igasuguseid kiskjaid liigub ringi. Nad on alati elanud tornides. Omal ajal ei käidud talvel kuude kaupa väljas. Üldse. Ehk ainult jahil.”

„Elavad suvisest saagist?” küsis Oldi. „Tasub see ära?”

Charles muigas. „Sa mõtled valedes terminites. Siin elamine ei ole põllumajanduslikus mõttes kunagi ära tasunud. See on kauba- ja sõjatee äärne fort.”

„Ega sa ei taha öelda, et kõrts, kus ka rüüstajad keha kinnitasid?” purtsatas Oldi.

Charlesist paistsid esimesed joviaalse loengupidaja märgid. „Oldi, mõtle selle üle, et väga paljudes realsustes ei loo sapiensid iial mingit tehnoloogilist tsivilisatsiooni. Nad arendavad ennast, oma oskusi, keha ja vaimu, ja elatuvad sellest, mida loodus annab. Jutt pole siin kääbikutüüpi rahuarmastavatest, vaid just olemuslikest kiskjatest. Realsuste eraldatus hoiab neid enamasti omas ilmas, Maailmade Risttee aga muudab nad üleüldiseks nuhtluseks. Teooriaid on muidugi teisigi, fakt aga on, et eksisteerib kümneid ja kümneid liike olevusi, kes – pole õieti tähtis, mis põhjusel – ründavad kõiki realsusi, kuhu nad läbi Hägupilvede pääsevad, ja nende ainus eesmärk näib olevat võimalikult põhjalik häving korraldada. Tasub veel arvesse võtta, et vastavalt Simi asustuse levikule näib kiskjate huvi kasvavat, neil paistab olevat võimalus end teostada.”

Ta lasi masina vabakäigule. „Ent teatud mõttes on sellised äärmus. Hägupilve kaudu käivad teisedki, poeetide ja rändjutlustajateni välja. Ebamäärast ala on palju. On tetaanid – helkivvalge naha, teemantjate sarvede – keegi ei tea, on need päris – ja alustassisuuruste silmadega umbes kahepoolemeetrised – saatanate kasvu – sõdalased, kes näivad sattuvat berserkiraevu neid mainitud saatanaid kohates. Aeg-ajalt on neist väga abi olnud, aga keegi ei tea, miks nad teinekord siin võitlemas käivad. On kraid – mingid targad kääbikumoodi elukad, kohutavalt kõrgtehnoloogilised, ilmselt võimelised kosmoselendudeks, kes siin

teinekord mingeid omi asju ajavad. On... aga me jõuame kohe kohale,” lõpetas ta kahetsevalt, kui nad ühe umbes nelja-viiekorruselise maja alt läbi sõitsid kohas, kus sel kümnekonna meetri ulatuses alumine pool puudu oli, järgmise maja samasugusest august suurde garaaži jõudsid ja kasukates inimeste viibetest juhindudes end sõidukiterivvi parkisid.

Nad ronisid välja. Tuli keegi mees. Oldi silmitses teda huviga, sest kergelt punaka nahatooni järgi otsustades oli tegemist urhuga. Teatud pettumusega pidi ta tunnistama, et kuigi näoproportsioonide põhjal oli too ilmselt seninägematust rassist, poleks ta osanud teda „punaseks” nimetada, kui poleks teadnud. Mees oli keskealine, ei ilus ega inetu, ja väga tavalises pruunis rohkete suurte taskutega töökombinesoonis. Nad noogutasid tervituseks, Charles võttis rääkimise enda peale. Mees seletas midagi oma randmele, kuulas, pea viltu, viipas ja hakkas astuma, korraks siiski ukstel seisatades ja oodates, et nad kõigi oma asjadega järele jõuaksid.

Hoone koridorid olid pikad, enamasti erinevas pastellrohelistes toonis ja heledasti valgustatud. Nad sõitsid liftiga – see oli pastellkollane ja peegleid täis – ülespoole ja kõndisid Oldi arvates oma pool kilomeetrit. Siis võttis mees taskust kuus lamedat sõrmepikkust tuhkhalli pulka, avas ühega neist ukse, andis ülejäänud Charlesi kätte, ütles veel paar sõna, viipas hüvastijätuks ja kõndis minema.

Neile oli antud neljatoaline korter, nad Charlesiga said omaette väiksemad toad, sullid jagasid suurt, oma 40-ruutmeetrist nelja kahekorruselise nariga tuba. Vabaksjäänud „elutoas” oli ka kööginurk ja, nagu seal maailmas paistis kombeks olevat, ka WC ja vannituba. Oldi ja Charlesi toad olid umbes viieteistruutmeetrised, neis oli lai voodi ja kaks suurt mugavat tooli. Kirjutus- ja diivanilaua sai seinast välja tõmmata ja neisse oli peidetud veel hulk igasugust koli, alates riiete- ja öökapist.

„Sullid ootavad, et meie esimesena tualetis käiksimine,” poetas Charles ta toa uksele ilmudes. „Peldikus saab pesta, aga viisakam ja parem on seda teha vannitoas.” Ta muigas Oldi pisut mõistmatut ilmet nähes. „WC on siin sisuliselt ka duširuum. Siinsed inimesed pesevad pärast iga WC kasutamist ka oma jalgevahe puhtaks. Vannitoas on lihtsalt mugavam end üleni pesta. Vannituba kasutavad sõdurid koos, nii et ära tee nägusid, kui keegi meist ülejäänud viiest sisse astub. Nad üritavad

seada küll mitte teha, mina ka. Me oleme ohvitserid, üks ole. Respekt. Mina tean maiseid tabusid, aga keegi ei pöördunud ukse tagasi, kui nad kord juba sattusid tulema. Me oleme siin külalised, nii et vabanda pisut spartalike tingimuste pärast.”

„Ja mis edasi?” ohkas Oldi üleriideid maha ajades.

„Puhtaks ja sööma. Ja siis on vaba aeg.”

„Alles me sõime. Ja vaba aega...” Oldi oli tegelikult arvestanud, et jätab lause lõpetamata, kuna tõmbab just sel hetkel WC ukse kinni.

Charles vedas siiski nad kõik kümne kundti pärast – Oldi suutis juba pingutuseta nii mõelda, tegu oli kahe-poolse maise tunniga – sööma, seejärel simulaatorisse taktikat ja laskmist harjutama ja lõpuks basseini. Ta jälgis kogu selle aja Oldit ja viimane otsustas võtta olukorrast, mis annab, ja küsida kõige kohta, mis vähegi küsimist kannatas. Ta sai teada rohkem detaile, kui ta meeles pidada jõudis. Näiteks ujula privaatsusmärgid, mida oli kümneid ja kümneid erinevaid: kuigi enamiku liikide mõlemad sood kasutavad rahulikult üldist ala, on muidugi olemas emaste ja isaste suletud alad nendele, kes ei taha end vastaspoolele alasti näidata, ja siis eraldi alad neile, kes häbenevad ka teisi liike ja rasse. Ja kui sellele üldisele emastealale sattumine lõppeks vaid viisaka väljajuhatamisega, võib sullide perealale sattudes ka surma saada...

Ja veel sellised pisiasjad, et need tumehallid võtmed toimivad ka krediitkaardina, kui juhtud võtma kusagilt midagi, mis tegelikult maksab – seadmed registreerivad toimingut kontaktivabalt ja sa isegi ei saa sellest teada, kui pole oma arvutit häälestanud teavitama. Oldi ei olnud üldse veendunud, et sai kõigest märkidest ja märgenditest õigesti aru, küll aga taipas, et kuni tal võti taskus, teatakse täpselt, kus ta hetkel majas viibib.

Ja siis oligi see päev läbi, Charles juhatas nad neile antud korterisse tagasi ja teatas, et kundti pärast oleks aeg sööma minna.

Seekord läksid nad kahekesi; sullid saavat endaga ise hakkama, nagu Charles mokaotsast mainis. Koridoride valgus oli hämaramaks reguleeritud, minna oli neil aga taas sadu ja sadu meetreid.

„Terve linn on üks suur hoone,” ütles Oldi pooleldi küsivalt. Nad olid kõrvuti kõndinud, Charles oli juba kümme minutit vaikinud ja kuidagi mõjus see kohaltult.

Charles käivitus: „Taivakosk on tegelikult fort. See tornidega asjandus seal keskel on vanalinn, algselt sullide linn. Need aga surid välja niipea, kui sõdurid lahkusid. Miks? Väga lihtne – neis ei olnud kõrtse ja bordelle. Need külmad kivihunnikud... neis ei olnud elu, saad aru. Nüüd on seal muuseum. Kohe jõuame.”

„Muuseum,” noogutas Oldi ega suutnud muiet maha suruda. „Selleks jätsid sullid maha?”

Charles heitis talle terava pilgu ja puhkes hetkelise mõtlemise järel naerma. „Teatud tasemel on sul õigus – kultuuri peamiseks tunnuseks on igavus.”

Nad jõudsid kitsamatesse ja hulga korrapäratuma planeeringuga koridoridesse; Oldil polnud vähimatki aimu, kus nad õieti asuvad. Mingi erilise üleminekuta olidki nad ühel hetkel muuseumis, sest seinte ääres seisis klaaskastid relvade, müntide, raamatute ja igasuguse muu kolaga, mille otstarvet tundus teinekord täiesti võimatu ära arvata.

„Kui siin elukorraldus tuhatkonna aasta eest kiskjasapienside rünnaku all purunes,” seletas Charles, „jäid ellu need, kes end hästi peita oskasid. Mõned neist olid tehniliselt võimekad ja maagias osavad, kuid nemadki pidid esmajoones olema väga osavad peitmisel. See oskus aga ei soosi teadmiste kasvu ja on kurb tõsiasi, et mingilt tasemelt edasiminekuks on vaja teatud minimaalset hulka inimesi. Mida kõrgem tase, seda rohkem; alla selle suudad sa parimal juhul teadmisi säilitada. Ehk siis pikki sajandeid elas Simil hulk väikesi, üksteisest eraldatud, degenerereeruvaid kogukondi.

Erinevate rahvaste heldid hakkasid taas teinekord Simi külastama. Tasapisi tekkisid siia baasid ja salajased kindlused – ikka oli vaja kedagi peitu või jalust ära viia ja nii tekkis algeline asustus. Asumite vahel tekkisid kontaktid, arenes kaubavahetus. Muidugi oli ka konflikte, oli sõdugi, ent pikki sajandeid tegutsesid levinumad rassid omal tasemel ja nii-öelda omas sektoris, üksteist oluliselt segamata. Inimesed levisid ümber planeedi seal, kus kõigis valdustes on sündinud ja kasvanud inimeste – ja tegelikult paljude teiste rasside – kõrgkultuurid: piki rannikuid piki parasvöötme lõunaosa ja lähistroopikat. Kõrgemalt arenenud haldjad, kes tundsid lendamise kunsti ega sõltunud seega inimeste kombel veetranspordist, levisid ühtlasemalt. Nad elasid ka palju metsikumates paikades, sest korralik ehitustehnika ja kasvõi näiteks

õhukonditsioneerid on neil alati olemas olnud. Kääbikud eelistasid metsaseid mägesid parasvöötme põhjapoolsemas osas.” Charles puhatas ja ohkas. „See pilt on küll kohutavalt jämeda joonega joonistatud.

Miks ma su siia tõin? Skalde oli kõige põhjapoolsem arvestatava suurusega inimeste linn. Kui ma ise siia tulin, püüdsin seda maailma Maa kaardile vedada. Rannajoon ei kattunud, Simis on mandrid küll ligikaudu sama koha peal, ent Inglise kanalit ja Balti merd ei ole, ja nii oli võimatu öelda, asub Skalde Rostocki või Vilniuse või isegi Leedsi või Smolenski koha peal. Taivakosk, nagu öeldud, oli sullide linn. Hägupilvest idas, otse selle piiril. Oslo, Stockholm, Helsinki, Peterburg...

Simi tsivilisatsioon toimib hoopis teisiti kui maine. Miks? Noh, alates sellest, et siin pole ju tegemist küttide-korilaste valgumisega üle tühja – inimtühja – planeedi, sest siin on alati võimsad maagilised olendid juba ees elanud. Teiseks ei saanud, hm, „tööstusrevolutsioon” toimuda lagastamise ja pillamise tähe all, sest Simil oli keegi juba kunagi sadade tuhandete aastate eest fossiilse kütuse ja rikkamad maardlad ära raisanud. Ja tänu Hägupilvele kui pidevale surmavale ohule on inimene alati teadnud, et ta ei ole maailmas üksi, ja see pole lasknud tekkida karistamatuse illusioonil.

Niisiis, Sim pole kunagi muutunud väiklastest ja rumalatest inimestest kubiseva bürokraatia ja jäikade piiridega, inimvabadusi mutta trampivate ja üksteisele hambaid näitavate riigikeste nõmedaks puntraks. Muidugi on pingeid. Väga paljud, näiteks suur osa põlistest, suhtuvad halvasti normanite domineerimisse. Minu arvates taanduvad nende argumendid kultuuriväärtustele või kiusule, sest Inimeste Riigi võimukasv on nii ilmselt tervele Simile kasu toonud. Saad aru, ausalt – kuigi Senati poolt pole mingit otsest õhutamist või abi, on siin-seal toimunud relvastatud riigipöördeid, et kõrvaldada võimult vanad isepäised juhid. Kuid ikkagi on inimasustus Simil tuhande ja ühe erinevaid huve esindava – ja tihti mitte ainult inimestest koosneva – kogukonna ja organisatsiooni silmikirjuksvõttev segadik.

Muidugi ei pääse üle ega ümber haldjatest. Ega nendestki paljud rahul pole, et sisuliselt haldja eluea jooksul on hakanud neist mööda trügima kari rāpaseid mūhakaid, kes seni ainult mõõgalihaks kõlbasid. Igaks juhuks mainin, et seni pole inimeste ja haldjate vahel midagi rusikavõitlusest ohtlikumat toimunud ja nendegi kakluste puhul olid

peale sattunud Iströk Akherre ja teiste Bellaconi relvajõudude tüübid hoopis haldjate poolele asunud, et tuliseid päid maha jahutada. Haldjatel on küll seni hulga elegantsemad ja tapvamad relvad, üksik haldjas suudab sadade meetrite ulatuses enda ümber korraliku hävingu korraldada, kuid inimestel on siia kõrvale panna hulgaliselt robustset jõudu – sajatonnine tank suudab ikkagi oluliselt rohkem kui täisrelvastuses haldjas. Ja veel olulisem – tank on igas mõttes odavam kui haldjas.

Ja nüüd jõuame selleni, miks ma seda kõike sulle räägin.” Sekundi murdosaks oli Charlesi naeratus vabandav. Oldil polnud ta jutuvada vastu midagi, sest vaatamist neis koridorides jätkus. Charles lasi tal tegelikult oma tahtmist mööda ringi vaadata, kõndis vaid kogu aeg rääkides järel.

„Sullid on kohutavalt head sõdurid. Ent nad võitlesid võitlust, mida ei saa võita. Ma rääkisin sulle, et kahe sajandi eest hakkas pahalasi taas rohkem tulema. Enne seda said sullid nendega hakkama. Taivakoskis elas viimane sullide kuningas. Tema kuninganna oli tema õde. See oleks olnud nende puhul tavaliselt mõeldamatu, aga nad olid viimased. Kõik teadsid, et nad ei saa lapsi. Linn suri tasapisi välja. Viimased saatis ta ise ära, ainult üks vana teener keeldus lahkumast. Räägitakse, et ta seisis üksi lahtiste uste ees viimast rünnakut oodates...”

„Kas poleks targem olnud ukсед kinni panna? Või oli ta juba loobunud?” küsis Oldi vahele.

„Ee... ei. Vaata, vaenlane dikteerib kaitsetaktika koos kõige sellest tulenevaga. Suletud loss võib muutuda surmalõksuks, ennast ja oma lähedasi paksu kivist ja rauast seifi peita tundub hea mõte seni, kuni mängu tulevad sinepigaasi peeretavad vihmaussid. Sullid pidasid seda sõda nii, nagu inimesed ja haldjad juba väga ammusest ajast ründajaid on löönud – tuli ja raud. Tulirelvi ja rasket liikuvat rauda omavad inimesed vajavad avarust, et neid rakendada. Pole vaja end peita, suuremate jaoks tuleb olla selliste konstruktsioonide vahel, mis võimaldavad eest ära põigelda, ja väiksemate jaoks piisab kaasaskantavatest relvadest.

Olgu, kuninganna tuli. Tegelikult oli kuningas õe juba aegsasti mingil ettekäändel kuhugi kaugemale saatnud. Vist saadikuna, aga naine tuli tagasi. Räägitakse, et nad olid pidanud head võitlust, nii et lossi ümbrus liimendasid ründajate verest. Lõpupoole olid nad laadi-

nud leegiheitjaid põldmarjalikööriga, sest muud enam ei olnud. Kogu loss põles. Arvatavasti surid nad vingumürgitusse – see on teiste inimeste arvamus, mille peale sullid kurjaks saavad –, igatahes olla ründajad oodanud, millal nad põlevast lossist välja tulevad. Nad ei tulnud. Nende skeletid olevat leitud kuninga magamiskambri igivana voodi raudvedrudelt. Nad lahkusid elust sellesamas voodis, kus nemad ja enne neid sajad valitsejad ilmale olid tulnud. Mitte elust lahkunud, sest see sündis neil enamast lahinguväljal. Sullide jaoks on see sümboolne, et viimased ka surid seal. Kurb, aga pidulik.” Charles kehtas õlgu.

„Asja point on selles, et sullidel poleks iial jätkunud jõudu siia tagasi tulla, veel vähem loss taastada. Ma ei räägigi kümme korda suurematest juurdeehitustest. Ainult et ka täna pole see elus linn. Kõigest sõjaväebaas. Lähme sööma.”

Vaatamata viimasele halvimaks häälestavale tõdemusele oli söögi-koht, mille Charles valis, päris hubane.

„On neid, mis on spetsialiseerunud ühele või teisele liigile,” ütles Charles. „Ma valisin sellise, kus võid kohata kõiki. Kindlasti sulle huvitavam.”

Oldi noogutas tänulikult. Charles valis ühe väiksema eraldatud sobi, kust avanes kena vaade lossile; nad olid ühes neist majamüüridest otse lossi külje all, nagu Oldi end vaate järgi paika pani. Jah, ruumis oli erinevatest rassidest inimesi ja ka kääbikuid ning haldjaid, kuid üldiselt suhtlesid kõik ainult oma seltskonnaga, mitte keegi – kelner muidugi välja arvatud – neile ei lähenenud. Kui Oldi küsis, kas nende sullid võiksid seal olla, raputas Charles pead. „Väheusutav.” Seekord ta millegipärast ei selgitanud pikemalt.

Õhtu jooksul juhtus ainult üks pisut kummaline asi – Oldile saadeti kokteil. Kui Charles küsis, teatas kelner vaid, et keegi daam palus seda teha; Oldi oletas, et küllap siis ka maksis selle eest. Kokteili nimi oli Uinuv Kaunitar.

Paraku ei saanud Oldi Charlesist kuidagi lahti ja paistis ilmselge, et kuni ta üksi ei ole, ei anna Manite – sest kes muu see olla sai – näole. Talle tundus pärast korterisse tagasi minnes, et nägi eemal Elenat, kuid see võis vaid viirastuda.

Manitest ei olnud ta kellelegi rääkinud. Esiteks polnud tal aimugi, mis mängu naine mängis ja mis temast õieti sai pärast seda, kui Oldi

klaasid vahetas ja too iseenda keemiast ära vajuks. Kuna ta ei osanud oletadagi, mida erinevad võimalused temale tähendaksid, oli see juba üksi piisav põhjus suu kinni hoida.

Teiseks aga tundus ilmselge, et midagi suuremat on käimas. Kõige toimuva loogika oli pisut nihkes – vähemalt talle oli valetatud ekspeditsiooni igas etapis. Mis siis, kui Natani katse teda värvata pole sugugi nii siiras, nagu alguses oli tundunud? Kui see on ka millegi muu varjamiseks? Miks nähti temaga nii palju vaeva? Olgu, Natani tegevus võis ju iseenesest mahtuda normaalse vastuluure ja värbamise raamidesse, kuid miks oli tal nüüd kaasas luureohvitser nelja sõduriga? See oli igal juhul tõsine üledoseerimine...

Mis seal Simil üldse toimus? Olgu, normanid, Iströk Akherre ja Senat võtsid võimu. Sellele oli vastaseid. Hea küll, Maa luured vist ka soriksid, kuid arvestades, et valduste vahel liikumine oli igal juhul raske, tundus probleem olevat kuidagi ülepaistatud. Aatomiplahvatus linnas oli kahtlemata äärmiselt halb ja pretsedenditu; nagu Oldi aru sai, kasutasid nad küll tuumarelvu, kuid ühtki sapiensiasulat polnud keegi kunagi varem aatomipommitanud. Aga kuidas see kõik temasse puutus?

Oma toas voodis selle üle järele mõeldes ja aknast pimedat, tumedat metsamassiivi silmitsedes avastas Oldi korraga, et Charlesi ülesanne näib lisaks muule olevat teda infosulus hoida. Mees küll rääkis palju ja ilmselt tõtt, kuid see oli ajalugu. Mis hetkel toimus? Võimalik, et Simi uudistevoost oleks mõne minutiga kõik vastused leidnud, kuid talle oli „unustatud” anda ligipääs võrgule... Ta kaalus isegi korterist väljahiilimist ja mõne terminali ülesotsimist, kuid järele mõeldes loobus. Ta ei osanud ühtki kohalikku keelt, terminale juhiti enamasti isiklikelt seadmetelt ja lõpuks oli väga elementaarne, et Charles jälgis kõiki korteri ukse ja võtmete asukohti.

Järgmisel hommikul teatas Charles, et kuna nad on formaalselt vaid üks Iströk Akherre üksus, määrati nad patrulli. „Loomulikult pole ka kusagil ühtki märgendit, et sinu väljaõpe on olematu ja keelt sa ei oska. Nii et hoia minu lähedusse,” lautas ta pisut vabandavalt käsi.

Millegipärast oli Oldil väga halb tunne. Charles valetas. Viivad metsa ja lasevad maha?

Nad kontrollisid relvi ja vuhisesid välja sellelsamal sõidukil, millega olid Skaldest tulnud. Lageda taeva alla jõudes veendus Oldi vähemalt selles, et mingi operatsioon ikkagi toimus – kümned sõidukid liikusid üle kahrutanud maapinna läände.

„Kammime selle ala läbi,” osutas Charles kaardile konsoolil nende vahel. „Hoiame teistega nedlist... umbes 1,2-kilomeetrist vahet. Need ühikud siin servas on nedlid. Kui seal midagi on, peaksime infrakaamerale ja radaril nägema. Võta endale ette relvade sihikud, kui sa juba laskuri kohal oled. Oskad?”

„Kui sa ütled, kust neid üldse otsida...”

Charles vaatas korraks lakke, kogus end sekundi, neelas alla ilmselt keelel olnud sõnad ja vajutas paarile nupule. Kui Oldil juba kangid peos olid, oskas ta tõepoolest erinevaid relvi valida, neid igas suunas pöörata, igasuguste tajurite ekraanidel tähistatud aladele sihtida ja erinevaid tulerežiime valida.

„Sõidukit on päevavalges võimatu peita ja päris vaikne see ka ei ole,” porises ta, kui oli kõik kuivalt läbi proovinud. „Kes tahes, kel silmad ja kõrvad, märkab ka meid. Keda me õieti otsime? Miks? Kui ohtlikud nad on?”

Taas näis Charles mõttes silmi pööritavat. „Siin võib olla terve galerii tavalisi vaenlasi ja alati on lootus kohata kedagi uut. Statistika näitab, et üldine kaotuste suhe on üks kuuekümnele arvestusliku tingvastase kohta.” Ta peatus ja mõtles enne jätkamist paar sekundit. „Olgu, see kõlab idiootlikult. Võta seda nii, et kui läheb tõsiseks lahinguks, on surmasaamise tõenäosus pooleteise protsendi ümber.” Ta ohkas. „Ma tean: „Defineeri tõsine lahing.” Püha statistika, eks ole... Aga vaevalt sa sellega esimest korda kokku puutud.”

Niipalju sai Oldi aru, et nende kiirus oli üle kahe korra madalam kui eile tulles, umbes sada kilomeetrit tunnis. Nad kaldusid pisut loodesse, sihtides nähtavasti kaardil mingite lillakate kaartega tähistatud alade vahele. Kaardi kirjad ja tingmärgid olid Oldile tundmatud, kuid kui ta Charlesilt küsida üritas, lõi see kannatamatult käega. Nähtavasti jälgis mees veel mingit infovoogu või suhtles kellelegi, sest ta silmad vaatasid alailma pealtnäha põhjusega suvalises suunas, ta poetas juhuslikke sõnu ja lülitas midagi pultidel. Kogu toimuval oli vähemalt Oldi jaoks taas mingi absurdne mõõde. Ta isegi vaatas korraks tagasi sul-

lide poole, alateadlikult kontrollides, ega keegi ei muiga – neist oleks sihiku taga ju mõõtmalt rohkem kasu olnud. Või ei lubatud neid mingil põhjusel või ei lubanud nende usk? Ta ei teadnud.

Üks sullidest ütles midagi. Oldi vaatas kähku selja taha. Samal hetkel sähvatas kusagil eespool valgus. Charles keeras masina järsult sinna poole. Oldi sai aru, et ka sullid jälgivad kusagilt mingit lahinguinfot. Nii et ikkagi on tema see kõige suurem seen...

Miski tabas masinat. Hoop oli nii ränk, et oleks nad toolidest minema paisanud, kui nad rihmadega kinni poleks olnud.

„Tuld!” karjus Charles.

Oldi nägi tagapool ekraanidel midagi ebamäärastest rohelistest ja punastest siiludest koosnevat rabelema ja tulistas sinna poole termiitgranaadi. Masin pöörles ja rohelist-punast soga asendas valge pilv.

„Pead sa siis niimoodi...” porises Charles, sõites aeglaselt sinna helen-duse poole tagasi; termiitgranaadi leek oli ekraanidel lihtsalt helevalge laik. „Aga see muidugi võttis ta maha küll.”

Ta lisas midagi karedakõlalist ja sekund hiljem olid sullid läinud. Seda vaatama pöördunud Oldi avastas tagapool keres augu. „Oleks see siia tabanud...” ei suutnud ta suud kinni hoida.

Charles heitis tahapoole kiire pilgu. „See oli sarv. See ei oleks toolideni ulatunud.”

„Mis papist on selle sõiduki seinad, et sarv läbi tuleb?”

„See ei ole tank,” mühatas Charles. „Ükssarvik kaalub kolm tonni ja kõik need tonnid istuvad sarveteraviku taga, kui ta... umbes sajaga sisse tuleb. Ja see ei ole loomulikult tavaline sarv ka. Läheme.”

Jälle tundus Oldi jaoks miski väga paigast ära olevat, kui nad kõik masinast eemale kõndisid. Elukas, kellele ta pihta oli saanud, meenutas tõesti „jäätisetorbikuga kitse”, aga sarnanes pigem ninasarvikule. Palju sellest järel ei olnud, termiitgranaat oli ta põhjalikult ära põletanud. Küll aga oli suhteliselt puutumata umbes meetrine, sirge ja suhteliselt peenike tuhmhall sarv. Või mis peenike – see oli eluka pea juures randmejämedune.

„Vaata,” ütles Charles, langetas oma relvatoru sarve juurde ja vajutas päästikule. Lask sulas kokku heleda plaksatusega, rikošeteeruv kuul kadus kuhugi taevasse, pea võpatas, kuid sarvel oli imeväike kriim. „Nad kasvatavad neid kuidagi metallist. Ütleksin nõidus, aga see kõlab

tobedalt. Mingi meile arusaamatu tehnoloogia. See on võrreldav kosmoses kasutatavate erisulamitega. Titaan, kroom, molübdeen... ma ei mäleta kõike, mis seal on. Läheme.”

Nad olid madala oru põhjas ja vaateväli piirdus sajakonna meetriga, ees-tagaga ehk paarsada. Charles haugatas paar käsklust, neist sai Oldi isegi aru, nad hargnesid ja hakkasid eluka jälgi mööda tagasi minema. Nad olid täpselt madala servavalli otsa jõudnud, kui eespool näis minevat tõsiseks lahinguks. Häälte ja lasusähvatuste põhjal tundus, et suurem hulk jalaväelasi on ligi poolekilomeetrisel poolkaarel hädas mingite elukatega. Charles kähvas sullidele ja Oldile, et need edasi läheksid, ja jooksis ise sõiduki suunas tagasi. Mets hakkas müdisema ja sullid näisid taipavat seda, mis oli Oldile kuidagi esimesel hetkel intuiitiivselt selge olnud – ründajate ahelik ajab elukaid nende poole. Ta vaatas ringi. Üks sullidest puudutas ta varukat ja osutas kivirahnu-tele neist paarikümne sammu kaugusel. Oldi noogutas ja nad varjusid nende taha.

Esimeseks ilmusid põdsastest välja kaks lehmasuurst gepardit, kes kihutasid kohutavalt kiiresti nende suunas. Nad kõik tulistasid. Elukad viskasid tirelit, kuid tulid edasi, seekord 5–6-meetriste hüpetega vasakule-paremale põigeldes. Siis aga lendas kuule igas suunas ja elukaid ilmus teisigi, üks veidram kui teine. Ilmus ka masinaid ja sõdureid ning Oldi ei saanud tagantjärele kuidagi õigesse järjekorda, mis järgmise kümnekonna minuti jooksul õieti juhtus.

Millalgi kihutas mingi masin kusagilt vasakult üle lagendiku, muutus järsku tulekeraks ja rammis täiskiirusel meetrist puutüve. Sullid jooksisid käigu pealt tulistades sinnapoole, viibates Oldile, et ta kaljude taha jääks. Keegi karjus taevale osutades ja Oldi leidis end jooksmas enne, kui sellest arugi sai. Ta selg hakkas kõrbema ja järgmiseks oli ta kõhuli põdsastes. Keegi rabas tal käest, ta võitles hetke instinktiivselt, ent siis jõudis ta teadvusse inimhää. Ta sisuliselt tõsteti kuhugi sõidukisse ja nad rappusid mööda ebatasast maapinna. Keegi lasi ta selja tulekustutiga üle. Ta katsus ennast, midagi väga hullu ei paistnud olevat ja teda patsutati naerdes õlale. Masin peatus ja inimesed rüüsisid välja. Keegi karjus talle midagi – ta ei olnud isegi päris kindel, kas talle –, igatahes hetk hiljem jooksis ta koos tosina mehega mingite varemete vahel ja tulistas kõike, millel oli rohkem kui kaks jalga.

Või midagi sarnast... See tundus kõige loogilisem sündmuste järjekord. Ja mingil hetkel avastas ta end varemete vahel üksi. Tulistamine ja kogu lahingukära näis olevat sadade meetrite kaugusel ja kiiresti kaugenevat-vaibuvat. Oldi teadis väga hästi, et oht ähvardas igast suunast, ka õhust, lisaks polnud üldse kindel, et ta ohu alati ära suudab tunda. Ta surus selja vastu müüri ja vahtis ringi. Koht oli liiga lage. Kedagi ei ilmunud ja ta hiilis kivide vastu liibudes ja nurkade taha piiludes ringi, kuni leidis kolmest küljest ja ülalt kaitstud orva. Möödus veel kümnekond minutit. Oli jäänud üsna vaikseks.

Mis edasi? Kuspool õieti oli see org, kus ta masinast välja ronis? Tal polnud ei kaarti ega raadiot. Tähendab, kiivrisse oli raadio sisse ehitatud, kuid see vaikis, kuigi ta õpitud meenutades proovis erinevaid kanaleid. Talle meenus, et tegelikult oleks kohe sõidukist lahkudes tulnud seadmeid kontrollida. Muid abivahendeid tal ei olnud, isegi mitte signaalrakette; tegelikult oli ta lubamatult kergelt sõidukist välja tulnud. Ta kirus end – algaja asi. *Kui see muidugi Charlesi poolt tahtlik polnud...* Kuid vaevalt, parandas ta end. Charles ei saanud arvestada, kui äpu ta sõdurina on, seda enam, et ta oli kogu aeg üritanud profi moodi välja näha. Vähemalt kontrollis ta relva; kuulid oli ta peaaegu kõik välja tulistanud, ent granaadid olid alles.

Lõpuks tuli liikuma hakata. Loogiline tundus otsida kõrgem koht, et ringi vaadata. Ta oli hiilinud vast paarsada meetrit, kui avastas ühe nurga tagant piiludes eespool lamamas tähnilist pulli meenutava eluka. Ta ootas viis minutit südame põksudes, kuid elukas ei liigutanud. Ikkagi möödus ta sellest suure kaarega. Elukas kaalus arvatavast terve tonni ja meenutas pigem midagi tiigri ja karu vahepealset. Selle pool-suletud silmad läikisid ja näisid Oldit jälgivat, nii et mehel oli tegemist, et mitte lähima nurga taga jooksu pista.

Tal kulus terve tund, et päris tippu jõuda. Ja kui ta ühe järjekordse nurga taha vupsas, leidis ta endale suunatuna kaks relvatoru. *Nii rumalasti vahele jääda...* kirus ta end mõttes. Aga ta oli alati teadnud, et mingi õige sõdur ta ei ole.

Kummatigi langetati relvad kohe. Üks teda sihikule võtnutest küsis midagi tauri keeles. Oldi lükkas kõigepealt demonstratiivselt kaitseriivi peale, lasi relva rihmale ja laiutas siis käsi. „Ega keegi juhuslikult inglise keelt ei räägi?”

„Aaa. Maalt. Ei räägi,” vastas teine. „Tule,” viipas ta sinnapoole, kuhu esimene sõdur oli juba kadunud.

Kohe sealsamas järgmise müüri taga oli soomustransportöör ja midagi väikese välilaagri sarnast. Lõket ei olnud, kuid asi, mille ümber istus kuus meest – kõik Oldile ähmaselt tuttavate eraldusmärkidega sõduririietes – oli pesuehtne tuumapunk-samovar – umbes meetrikõrguses läbipaistvatest spiraalitorudest pusas keerles sinises helenduses mullitav vedelik; all oli vasest kraan ja pakk vapustavalt tuttava väljanägemisega plastiktopse.

„Seis!” ütles teda edasi viibanud mees aga niipea, kui ta paar sammu oli jõudnud teha.

Oldi tardus. Keegi istujatest küsis midagi. Too paar sõna inglise keelt kõnelenud mees vastas. Üks istujatest tõusis ja palus Oldil žestiga ringi pöörduda. Istujatest käis läbi imestunud ümin, kui ta seda teinud oli. Mees, kellele ta nüüd otsa vaatas, otsis sõnu. „Põlenud. Tead?”

Oldi noogutas. „Halb?”

Vastuse asemel palus mees tal istuda ja siis tõusta. Oldi tegi seda ja avastas kastil, millele ta oli laskunud, valget puru. Ta katsus tagumikku ja sai aru, et ta püksid pudenevad koost. Materjal oli teda kaitsnud tule eest, kuid tagantjärele... Mees andis talle märku, et ta pealisriided maha ajaks. Oldi tegi seda ja selle järgi, kuidas sõdurid neid kohtlesid, sai ta aru, et need peavad olema koos mingi söövitava ainega. Ka ta saapad ja kiiver läksid eemale hunnikusse. Nähes, et ta ei tea, mida peale hakata talle ulatatud pudeli ja lapiga, asus üks sõdur ta relva puhastama. Oldil aga jäi vaid silmi pööritada – ta oli *jälle* kaotanud kogu varustuse...

Talle anti mingid eraldusmärkideta riided ja ta võttis relva puhastamise üle. Talle anti topsitäis päris head teed ja näidati ära, kuidas seda sealt masinast juurde saab. Keerlev sinakas vedelik oli lihtsalt tavaline kuum vesi ja teekstrakti ning siirupit tuli lasta eraldi torudest.

Oli möödunud kaks kundi (pool maist tundi), kui künkale kihutas madal sõiduk. Oldil läksid silmad suureks, kui selle ukсед avanesid ja ta nägi, et peale juhi ja tundmatu ohvitseri istuvad seal Elena ja Alex. Elena ronis koos ohvitseriga välja. Viimane suundus rääkima tolle mäetipu seltskonna pealikuga, naine aga tuli Oldi juurde ja viipas naeratahes. „Tore sind elusana näha.. Me sõidame edelasse ja rääkisime

Nataniga kokku, et viskame su Mardukele ära. Nii et su saurusejaht siin on läbi, läksime. Teel on aega rääkida.”

Kas on vaja öelda, et Oldi teadis, et ta valetab? Kuid selle ajaga, mis naine tema suunas kõndis, oli ta asjad läbi mõelnud. „Tore. Läksime,” naeratas ta vastu. Ta tänas žestide ja paari kohmaka lausega uue mundri ja tee eest ning ronis masinasse.

Sõiduk meenutas pigem tavalist maist džiiipi, oli vaid hulga ruumikam. Selles oli kolm pingirida, millest igapähele oleks lahedasti mahtunud kolm inimest. Oldi oli istunud tagumisele, ohvitser läks tagasi oma kohale juhi kõrval ja Elena tuli samuti taha, kuigi ta enne oli istunud koos Alexiga keskmises reas. Kui nad liikuma hakkasid, pööras Alex end ringi ja sättis põlvili istmele, et nende poole vaadata.

„Kas te Charlesiga ka rääkisite?” küsis Oldi. „Ta võib mind otsima hakata.”

„Ta juba otsib,” turtsatas Elena. Nad Alexiga vahetasid pilgu. „Tead... tegelikult me röövisime su ära.”

„Miks?” küsis Oldi.

Elena kõhkles hetke. „Et teada saada, mis mängu sina mängid,” vastas Alex ja Oldi avastas end vahtimas suurekaliibrilise püstoli torusse.

Ta noogutas aeglaselt. „Ütle juhile, et ta väga järske raputusi ei teeks.” Ta võttis aeglaselt oma käe taskust. „Kui ma selle maha pillan...” Tal oli käes lõhkemisvalmis granaat, kõige võimsama laenguga nendest, mis tal olid. Sama aeglaselt võttis ta oma püstoli ja lükkas kaitseriivi maha. „Mulle üldse ei meeldi ühepoolised vestlused. Mulle meeldivad dialoogid. Sellised sõbralikud.”

Alex ütles paar sõna, ohvitser esipingil pöördus ja mõõtis neid kõiki oma kümme sekundit süngel pilgul. Siis lasi end istmele tagasi ja hau-gatas omakorda midagi.

„Me ei lähe sinna, kuhu sina tahad,” porise Alex.

Oldi puhkes naerma. „Noh, ega see risu ei veakski Norrani välja.”

„Norrani? Keegi Euroopa suurriikidest?” kergitas Alex kulme.

Oldi raputas pead. „Rääkige, mida te minust õieti tahtsite? Ehk saame kaubale.”

„Keegi seadis meile lõksu. Mängis meid üle. Tegi patuoinasteks. Charles ei jõua meile järele. Miks sa tulid? Sa ei olnud Tarehas Mutto-lis kindel? Ikkagi oli see sinust rumal, seda mängu ei mängita nii.”

Oldi neelas alla küsimuse, mis asi on Tarehas Muttol? Arvatavasti organisatsioon, kuhu kuulusid need sõdurid seljataha jäänud mäetipult. Ehk siis Alexi arvates mängis ta nad küll üle, kuid võttis väga suure riski... „Selles me oleme ühel nõul, et meid mässiti millessegi, mis meil kuidagi plaanis ei olnud. Kui Charles meile järele ei jõua... noh, see avab palju uusi huvitavaid võimalusi. Meile mõlemale.”

„Sa tahad öelda...” kibutas Alex kulme.

„Teeme kõigepealt nii, et ootame ära, kuni on kindel, et Charles meile järele ei jõua,” katkestas Oldi. „Kui jõuab, on teil parem mind maha panna. Elusalt. Siis ta ehk ei vaevu teid jälitama. Aga seni on ehk parem, et me räägime võimalikult vähe.” Ta pani püstoli ära ja seadis granaadi kaitset, et see tõepoolest ei plahvataks hetk pärast käest kukkumist. „Seni võite mulle oma seiklustest rääkida. Võite piirduda sellega, mida ma niikuinii kuidagi teada võin.”

„Sa oled veider mees,” vangutas Alex teatud mõistetamatus austuses pead. „Nagu ma aru saan, tahad sa ka Charlesi eest minema?”

„Oletame.”

„Ja granaat oli selleks, et isasem välja näha?”

„Noh... sa said pointile pihta.”

„Ega sa Manitest midagi ei tea?”

„Manitest?” tegi Oldi imestunud nägu. „Seda peaksin pigem mina teie käest küsima. Viimati ju...” Ta tegi ebamäärase viipe.

Keegi ei vaevunud vastama ja vestlus soikus.

Möödusid tunnid, pimenes ja lõpuks avastas Oldi, et tal on raske silmi lahti hoida. Nad olid ta arvestuste järgi juba õige mitusada kilomeetrit sõitnud, kui juht teelt ära keeras. Masin rappus jõhkralt ja kuna juht kiirust ei vähendanud, raputas see Oldi uuesti ärkvele. Ohvitser ütles paar sõna Alexile. Too vastas ja vahetas Elenaga pilgu. Siis vahtisid nad kõik kolmekesi Oldile otsa.

„Mida?” tahtis too teada.

„Kunuti.”

„Möh?” tegi Oldi, kui viis sekundit oli kestnud vaikus.

„Kardetavasti Charles,” ütles Elena. „Ta on paari minuti pärast siin.” Oldi kehtas õlgu. „Ma ei tea, miks tal on mind nii hirmsasti vaja. Aga teil ei tasu endaga riskida. Pange mind maha.”

„Aga kui me ta alla suudame lasta?” küsis Alex.

„Milleks?” küsis Oldi.

Veel pilkudevahetust, siis ütles Alex paar sõna esipingil istujatele ja masin pidurdas nii järsult, et Oldi oleks peaaegu tasakaalu kaotanud.

„Õnn kaasa,” ütles ta masinast väljudes. „Ja ma mõtlen seda tõsiselt. Ehk kohtume kunagi vähem lollakas situatsioonis.”

Alex ja Elena noogutasid talle ning masin võttis rataste alt pori pritsides paigalt enne, kui ukсед sulgusid.

Oldi sai alles siis korralikult ringi vaadata. Ta oli keset madala raagus võsaga kaetud kergelt lainelist tasandikku; püsti seistes nägi ta peaaegu horisondini ja oli ka ise kaugele nähtav. Taevast oli endiselt kaetud ühtlase madala halli pilvelaamaga, mida hootine põhjatuu rüüalate ja viirudena laisalt ja vihmaga ähvardades edasi veeretatas, ja vahepeal oli natuke hämarduma hakanud. Ringi vaadates taipas Oldi sedagi, mis asi on kunuti. Täpsemat talle meenus, et on seda sõna korra kuulnud – selles maailmas paljukasutatav vertikaalstardiga lennuk; asjandus lendas õhus tiibade abil, kuid stardiks-maandumiseks ilmusid välja neli suurt kopteritiivikut.

Riistapuu laskus Oldist umbes kahekümne meetri kaugusele lagedamale platsile. Luuk avanes ja keegi viipas talle. Niipalju, kui Oldi nägi, oli too lennumasinas ükski, tal oli seljas lennuülirikond ja peas tumeda klaasiga kiiver. Oldi kõndis lähemale – jonnida ei olnud mingit mõtet.

„Rihmad kinni,” ütles kummaliselt tuttav hääl, kui ta istmele laskus.

„Lene?”

Juht noogutas ja osutas käega. „Kinnita relv sinna. Kiiver. Sidepistikud. Kiirendus. Lähene madalalt ja kiiresti. Kavuril olid juhitud raketid.”

Kavuri oli teine kohalik sõna, mida ta kuulis vähem kui viie minuti jooksul. Ka seda sõna oli ta kuulnud, vist tähistati sellega kergelt soomustatud ja relvastatud sõjaväe-maastikuautosid.

Mootori tuurid olid tõusnud juba hetkest, kui ta üle läve sai. Uks sulgus kaugjuhtimisega puldilt ja Lene kergitas masina õhku samal hetkel, kui klõpsatas Oldi rihmade sulgur.

„Oled sa terve?” küsis Lene, kui nad olid kümme minutit lennanud.

„Ei kurda.”

„Ma ei oska inglise keelt,” tuletas Lene meelde. „Jah või ei?”

„Jah, olen terve.”

„Me läheme Meläte Edori.”

„Kui see mulle midagi ütleks,” porises Oldi.

Lene mõtles hetke, pea viltu. „Haldjaloss. Näed, kui kohal. Sa oled minuga. Külaline. Pole midagi karta.”

Oldi arvas taipavat, mis toimub: Lene ilmselt tõesti ei osanud inglise keelt, samavõrra oli võimatu, et ta on seosetult pähe tuupinud tohutult erinevaid vajalikke väljendeid. Ilmselt oli tal mingi tarkmeestaskus, mingisugune arvutiliides, millega ta suhtles kuidagi otse teadvuses ja mis antud juhul tõlkis talle vajalikke väljendeid, mida ta siis kordas... või lasi masinal isegi oma häälepaelu juhtida, kes seda teab?

Nad kihutasid vähemalt paarsada meetrit sekundis vähem kui saja meetri kõrgusel üle tumeda, niiske, kohati lumega kaetud tasandiku. Hämardus kiiresti ja vähem kui kundi pärast – Oldi püüdis harjuda nii mõtlema veerandist tunnist – oli juba praktiliselt pime. Kabiinis ei näinud Oldi näppugi suhu pista ja armatuurlaual ei põlenud ühtki tuld; ka kunutil väljas mitte. Info, mille abil Lene masinat juhtis, projitseeriti kas ta kiivri klaasile või otse ajju.

Siis lasi Lene masina nii-öelda vabajooksule – mootorimüra muutus peaaegu olematuks ja oli tunda, et tasapisi kiirus langeb. Umbes minuti pärast ilmus eespool nähtavale midagi ööst tumedamat ja tundus, et nad tormavad sellele otsa. Mootorid muutusid taas kuuldavaks, horisontaalsed tiivikud voltisid end lahti ja masin pöördus õhus järsult, algul ühele, ja siis teisele poole, pidurdades nagu slaalomisuusataja. Sellele järgnes väga tugev raputus, mootorimüra kadus, Lene lasi juhise lahti ja hakkas kiivrit peast ära võtma. Oldil kulus paar sekundit taipamiseks, et nad on maandunud, ja siis veel sama palju, et vabastada hirmukrambis istmeserva klammerdunud käed. Ta taipas ka, et millalgi viimase minuti jooksul on ta infranägemine taas sisse lülitanud, muidu ei näeks ta midagi.

Lene ronis masinast välja ja viipas talle. Selles käsitamatu värvi infrahõõguses, mille Oldi uued silmad mingil viisil ta nägemisnärvil manasid, oli haldjatar küll äratuntav, kuid kuidagi kummaliselt elutu. Oldi sirutas käe relva järele, kuid Lene raputas pead. Nad kõndisid kõrvuti mööda kaljukoridori kuhugi mäe sisemusse ja meest tabas veider ebareaalsusetunne – ta oli unustanud, kui väike Lene tegelikult on. Haldjatar muutus kiiresti elusamaks ja ilusamaks... ja Oldi taipas, et

nad on jõudnud normaalselt valgustatud alasse.

Koridor lõppes ja ta jäi põrutatult seisma – ta ei oleks ilmas uskunud, et siin on selline... Ta ei teadnudki, mis õieti. Kalju oli seest õõnes ja kui üldse mingeid analoogiaid otsida, meenusid mingid lasteraamatute fantaasialossid. Nad tõusid mööda siseseina kaarduvat treppi ja Lene näitas Oldile kätte toa.

„Õhtusöök nelja kundi pärast. Seal.” Ta viipas lühidalt suuna kätte ja kadus.

Oldi vaatas talle igatsevalt järele, ent kehtas siis mõttes õlgu ja astus tupa. Lenel oli siin kusagil ilmselt oma elamine ja pärast sellist päeva oli inimmees ilmselt võimatult räpane. Kui haldjatar üldse oli seksist huvitatud – loetud raamatute ja üldse suhtumiste põhjal hakkas talle tunduma, et see, mis tema ja Lene vahel Mardukel toimus, oli üsna ebatavaline. Sim oli tegelikult täiesti tavaline maailm. Vastikult tavaline nii mitmeski mõttes. Seal ei sündinud muinaslood, seal elasid täiesti tavalised olevused oma igapäevast elu. Teistsugused olevused teistsugust elu, kuid ikkagi teatud tasemel ratsionaalset ja mõistuspärast. Jah, seal olid koos erinevad sapiensid, oli Hägupilv ja pidev sõjaoh, kuid ikkagi oli see lihtsalt üks maailm, kui kuidagi harjuda faktiga, et neid on palju.

Ta viskas pealisriided sinnasamasse ukse kõrvale maha ja asus elamist uurima. Kardinatega kaetud aken avanes keskmisse aatriumi. Vastasseina aken, millest nägi tundrat, osutus ekraaniks. Oldi oli seda oodanud, sest kui ta oma asukohast üldse midagi jagas, oli kalju selles kohas vähemalt viiskümmend meetrit paks. Tegelikult olid ka teised seinad ekraanid, kuigi hetkel imiteerisid need neutraalset sooja kollaka põhitooniga marmorit.

Õhtusöök oli veider elamus. Oldi leidis söögisaali kiiresti, kuid seda uurides tekkis tal natuke kõhe tunne, et ta on ikkagi otsapidi muinasjutus. Nimelt olid laud rikkalikult kaetud, kuid näha polnud ühtki elusolendit. Oldi ootas paar minutit ja asus siis sööma. Kuna ta oli viimati söönud hommikul, rohkem kui pool ööpäeva tagasi, oli tal isu hea. Toit oli ka hea. Ja seda oli nii palju, et vähemalt 30–40 inimest saanuks veel söönuks.

Oldi veetis söögisaalis terve tunni ja ikka ei ilmunud kedagi. Lõpuks

otsis ta kaks suurt kruusi, valas ühte teed ja teise natuke portveini meenutavat jooki ning kõndis nendega oma tuppa tagasi.

„Ära pane tuld põlema,” ütles üks teine tuttav hääl, kui ta ukse avas.

„Nataša,” kohmas Oldi natuke põrutatult. Uks langes ta selja taga kinni ja infrapuna lülitus sisse. Mees asetas oma kruusid lauale ja kõhkles – voodis oli kaks inimkuju. Siis tundis ta ka teise ära. „Lene...” Need hakkasid teda lahti riietama ja Oldi ei osanud muud, kui maigutada. Muidugi ei tulnud tal pähegi vastu hakata, pigem mõtles ta teatud absurdse lõbususega, et isegi kõige halvemal juhul on asi seda väärt.

Ta ärkas selle peale, et teda raputati õrnalt õlast. See oli Lene, kes surus talle käe suule ja viipas, et ta riidesse paneks. Oldi keelas endal isegi mõttes nõutu olla, sest talle tundus, et ta teeb seda liiga tihti. Ta tegi, nagu kästud. Nataša ainult nohises läbi une, kui nad koridori hiilised. Lene juhatas ta sinnasamasse angaari ja niipalju, kui Oldi otsustada suutis, võttis sellesama lennumasina, millega nad olid tulnud.

Lend oli samuti nõiduslik. Nad tõusid kiiresti pilvedest kõrgemale. Kuud ei olnud ja tähevalgus andis ainult vaevuaimatava helgi kogu maad katvale ühtlasele pilvelaamale. Oldit häiris see maapealse soojuse põrgukuma, mida ta uus nägemine silme ette manas, ja korruga lülitus see välja. Ta proovis seda tagasi saada. See tuligi. Tuju läks paremaks, ta proovis infranägemist sisse-välja lülitada ja talle tundus, et iga korruga läks see kergemaks. Natan oli kinnitanud, et nii läheb, kuid ikkagi tundus see natuke ebareaalne. Ja hästi lõbus ka – midagi niisugust võivad lapsed tunda, kui avastavad ühel hetkel, kuidas varbaid siputada...

Siis juhtus midagi. Pimedus süvenes, Oldi lülitas infrapuna sisse, kuid maapinna soojus oli kuhugi kadunud. Miski riivas ta taju, talle tundus, et ta on kõigest ilma. Üldse kõigest. Enne, kui ta jõudis tõsiselt muretsema hakata, meenus talle, et midagi taolist oli ta tundnud iga kord, kui nad varjudesse läksid. Seega lendas Lene kuidagi Similt ära. Haldjatori tume kiiver püsis liikumatuna juhikohal, masin õõtsus tasakesi ja pöördus natuke – mitte rohkem, kui senisel lennul kordi ette oli tulnud – ja korruga tundus taevast taas tuttav.

Lene asus maanduma. Lumi ja kuused. Tundus, et temperatuur on üsna palju alla nulli.

Naine ulatas talle midagi. Oldi võttis selle vastu, see oli spordikott. Pealtnäha täiesti tavaline spordikott.

„Taskulamp, nuga. Pane relv kotti. Vaata küljetasku.”

Küljetaskus oli Oldi ID-kaart ja paarikümmend tuhat eurot. ID-kaarti kaotas ta enda teada tuumarünnakus Küllmaale.

„Kuula,” hakkas Lene rääkima. „Maal. Põhja-Soomes. Saad siit ise koju. See on kõik, mis ma su heaks teha saan. Hoiavaarju. Valmistu halvima. Valmistu end peitma. Aga sulle on parim, et sa rohkem teiste ilmadega tegemist ei tee. Sõnastagem ümber, ma ei tea, kas tõlgin õigesti. Simis aetakse sind taga. Valel põhjusel. Ma saan su siia tuua. Edasi pead ise hakkama saama. Mõistad?”

Oldil oli aega mõelda umbes minut, kuni nad maandusid. Lenelt midagi küsida ei tasunud, sest ükskõik kui palju ta Oldist tegelikult aru sai, oli ta seadnud asjad nii, et räägib ainult nii palju kui tahab.

„Nataša?”

„Ära muretse, ma hoolitsen ta eest.”

„Teised?”

Lene näis natuke mõistatavat. „Ei sina ega mina vastuta maailma eest. Kõik.” Ta lõpetas natuke abitu viiepega ja avas lennumasina ukse. „See kott – sisu nähtamatu lennujaama turvakontrollis. Näevad midagi muud. Riideid. Laste mänguasju. Ela hästi. Sinuga oli tore. Head teed, ma pean minema.”

Niisiis visati ta pikema jututa välja. „Kõike head ka sulle. Aitäh. Hüvasti.”

Kunuti kadus hämmastavalt vaikselt ja kiiresti öötaevasse ning Oldi vaatas ringi. Talle jõudis päralt, et ta on pandud maha keset maanteed. Ta sulges mõneks minutiks silmad, et jõuda otsusele, mis suunas ta minema peaks, et kiiremini inimesteni jõuda, kuid enne, kui ta endas päris kindel oli, kuulis ta automootori müra.

Ta astus teelt kõrvale ja kui sõiduki laternate valgus teda tabas, tõstis käe püsti. Auto – 20 aastat vana Volvo – peatuski. Aken keriti alla. „No mida sa, mehepoeg, keset ööd siin maanteel teed?” küsis umbes Oldivanune habemik soome keeles.

„Äh, läksin naisega nii tülli, et otsustasime siinsamas lahku minna. Paraku oli tema roolis. Viskad mu kuhugi asustatunasse kohta ära?” vastas Oldi samas keeles.

„Oled sa rootslane?” küsis mees rootsi keeles.

„Mitte päris, kuigi ma oskan ka seda keelt,” vastas Oldi samas keeles. „Olime siin puhkusel. Autoga. Suusatamas. Ega me tegelikult... ei jõudnudki abielluda. Õnneks. Vist. Jama.”

Mees autoroolis mühatas. „Istu peale. Ootad siin kaua?”

„Tegelikult mitte viite minutitki.”

„Aaa. Siis võid temaga veel Saariselkäs kokku saada. Või isegi enne jõuda, sest ma sõidan kiiresti.”

„Kui ta lollike teelt välja ei sõida.” Oldi viskas koti tagaistmele ja hakkas turvavööd otsima.

„Noh, see lahendaks su mured,” irvitas mees autot paigalt võttes.

„E-ei. Ega ma talle halba soovi. Ja rangelt võttes oli see minu auto.”

Mees roolis lagistas naerda ja Oldi tundis kerget viinalõhna. Ta ei öelnud midagi ja tegelikult juhtis mees autot kindlalt ja hästi.

Maa

Oldi kontrollis relva ja sulges kaitseriivi. Siis tõmbas ta maski näole ja laskus kiiresti kaks korrust. Trepikoda oli pime, valgust lülitati sisse nuppudest korrustel ja see põles aegreleega umbes viis minutit; oli kaugelt üle südaöö ja keegi polnud juba tunde koridoris liikunud. Oldi valgust ei vajanud, ta uuris kiiresti uksepiitu ja libistas siis võtme lukuauku. Pööre. Paar sekundit ootust ja kuulatamist.

Vaikus.

Oldi lükkas, ise varju hoidudes, ukse lahti. Signalisatsioon hakkas hoiatavalt pirisema. Oldi libistas end teisele poole ust ja, ise endiselt varjule jäädes, lõi sisse koodi. Erilise koodi, mis lülitas küll indikaatorid välja, kuid jättis valvekeskusele endiselt mulje, et korter on valve all. Uuesti saabunud vaikus uuris ta veel kord tähelepanelikult uksepiitasid ja üldse kogu ukse ümbrust. Midagi kahtlast leidmata vaatas ta seejärel üle elektrikapi – avas kapi nööriist tõmmates, ise trepikoja betoonseina taha hoidudes. Ta ei vaevunud elektrit sisse lülitama, sest nägi ju pimedas suurepäraselt.

Ta luges sekundeid – ukse avamisest oli möödunud juba kaks minutit –, sisises, kontrollis juba taas kiirustades aknakatteid ja spurtis koridori. Ta tõmbas ukse enda järel kinni ja hiilis uuesti kõrgemale, põõninguukse ette. Ta konutas seal pooleldi tukkudes tervelt kolm tundi.

Lõpuks ta mühatas, ohkas, tõusis, ringutas ja jalutas uuesti alla – koju. Ta ei jäänud sinna kauaks, korjas vaid paari kotti oma asju, kontrollis seekord hulga hoolsamalt, kas tal soovimatuid külalisi pole käinud, ja lahkus vaikselt.

Ühelt vanalt sõbralt laenatud auto oli ta jätnud mõnesaja meetri kaugusele. Ta oli sõitnud umbes pool kilomeetrit, kui põues hakkas vibreerima mobiiltelefon. Oldi kangestus hetkeks. Ent ta ju sõitis, nii et emotsioone endale lubada ei saanud. Ikkagi keeras ta tasakesi saajatades kõrvaltänavasse ja urgitses alles siis aparaadi taskust välja.

„See olen mina,“ kostis torust. „Ütle ainult jah, kui sa hääle ära tunned.“

Oldi mõtles hetke. See võis olla Stefan... „Jah.“

„Lülita telefon kohe välja! Kontrolli ainult kaks korda päevas SMS-e.“

Loodetavasti olid sa piisavalt ettevaatlik, ent sind võidakse selle järgi leida. Lülita telefon kohe välja ja tee paar haaki!”

Kõne katkes. Oldi juhtis hetke ainult randmega rooli hoides ja tõmbas telefonil aku tagant ära. Ta parkis auto kõnniteele teiste seisvate masinate vahele kohas, kus sai ristuvaid teid päris pikalt silmas pidada, lülitas mootori välja ja lasi end istmel allapoole. Liiklus oli väga hõre, järgmise poole tunni jooksul möödus vaevalt paar autot ja otsides edasi-tagasi ei saalinud neist igatahes ükski.

Matk tuhat kilomeetrit lõuna poole oli võtnud terve päeva. Samal õhtul oli ta laenanud vanalt lapsepõlvesõbralt Raulilt auto, et mõned oma asjad kodunt ära tuua. Muidugi ei olnud ta kasutanud oma telefoni (see oli koos hõljukiga Kollasel Tasandikul õhku lennanud) ja isegi mitte oma numbrit (ta oleks uue SIM-kaardi saanud, kui oleks ennast kusagil operaatori esinduses identifitseerinud, aga seda ta arusaadavalt ei tahtnud), tal oli sularaha eest ostetud kasutatud telefon koos anonüümse kõnekaardiga. Raulilgi vedeles üks selline lauasahtlis, ta lülitas selle sisse, kuid nad ei olnud ühtki kõnet teinud. Telefon oleks pidanud olema täiesti jälitamatu. Kuidas kuradi moodi sai Stefan talle siis helistada vahetult pärast kodus käimist? Ei olnud põhjust kahelda, et kõne oli aus hoiatus, kuid ikkagi tähendas see, et korterit jälgiti ja Stefan suutis omakorda jälgida jälgijaid.

Möödus jälle paar tundi ja autos läks väga külmaks. Temperatuur oli alla nulli, maad kattis õhuke lumekord ja puhus hootine tuul, mille tugevamad iilid isegi autot kõigutasid. Oldi pani uuesti mootori käima ja sõitis paar kilomeetrit lihtsalt selleks, et sooja saada. Siis parkis ta auto Rauli kontori hoovi ja lubas endale silma looja lasta.

Ta oli väga väsinud. Ta oli tukkunud rongis ja laeval, kuid viimased päevad olid olnud väga kurnavad ja talle meenus, et ühest reaalsusest teise minek pidi ka kuidagi läbi võtma. Oli teatud risk autos magades tähelepanu äratada, kuid mis polnud hetkel riskantne?

Ta ärkas koputusest aknaklaasile. Käsi libises relvapäralt, kuid see oli vaid Raul. Oldi avas keskluku, viipas kõrvalistmele ja käivitas mootori.

„Kuidas läks?” Raul oli umbes Oldi-vanune, kuid hulga tüsedam ja sellise heasüdamliku ilmega, mis sobinuks jõuluvanale. Oldi ei tahtnud

teda üldse asjasse segada, kuid lapsepõlvesõbrana oli ta kõige usaldusväärsem küll.

„Elus.” Oldi katsus end istmel ringutada ja mitte mõelda põiekale. „Aga korterit jälgitakse. Nii et ikkagi halvim stsenaarium. Rendi see välja. Kui keegi küsib, siis andsin sulle volitused juba enne äraminekut. Ja helistasin eile. Ütlesin, et sain Põhja-Soomes tööd ja ilmselt olen ära vähemalt suveni. Et sul oli nimekiri, mis ära tuua, enne kui välja rendid. Autost ära ütle midagi. Rendiraha läheb siis sulle selle eest, edasi kogud. Pea paroolid meeles ja üldse...” Oldi andis sõbra poole vaatamata ta õlale kerge rusikahoobi. „Võimalik, et me ei näe pikka aega. Lase nüüd jalga.”

Raul noogutas, kõhkles hetke, tonksas teda ja kobis masinast välja. Oldi jälgis, kuidas ta kontorisse läks, ja sõitis minema. Ta parkis auto kilomeetri jagu eemal ja lülitas telefoni sisse. Kohe tuligi sõnum: „Homnikusöök või lõuna selle väikses variandis, kus me alguses tükk aega elasime? Teata aeg.”

Oldi mõtles natuke: *mis väike variant...?* Kulus oma kümme sekundit, enne kui ta taipas – Marduke oli ju laev. Laeva väike variant on paat ja sellenimeline restoran oli linnas tõepoolest olemas. Olgu, SMS vastu: „See avatakse 12.”

Tal puudus küll usk sedalaadi mängudesse, kuid las olla... Täendas see aga muuhulgas seda, et tal tuli jälle rohkem kui kolm tundi autos passida ja tegevuspaika silmas pidada. Meenus mingi lapsepõlves loetud raamat, kus spioonitegevuse kohta öeldi, et peamiselt on see lõputu ootamine.

Veerand üks peatus „Paadi” ees takso ja sellest ronis välja Stefan. Mees kõndis vasakule-paremale vaatamata sisse. Oldi ohkas kes teab mitmendat korda, kontrollis, kas relva käes rippuvast kotist ühe liigutusega kätte saab, ja kõndis need paarsada meetrit, mis ta eemale oli parkinud. Ta ei olnud tegelikult väga kaugele jõudnud, kui Stefan uuesti välja astus, ringi vaatas ja talle vastu tulema hakkas.

„Sul on siin auto?” küsis ta kohe, kui nad kuuldekaugusesse jõudsid. Mees naeratas ainult põgusalt tervituseks ja piilus silmanurgast ringi. Ta oli silmnähtavalt pinges, kuid Oldi oli toda tegelast niipalju näinud, et mõista osaliselt temale suunatud teesklust, et ta mõistaks olukorra

tõsidust ega teeks midagi rumalat.

„Läheme,” ütles ta kannal pöördudes.

Oldil oli natuke kõhe, kui nad seal teepervel kõndisid, Stefan paar sammu tema taga. Kõik taandus ju sellele, kas ta võis Stefanit usaldada. Palgasõdur oli heitnud kiire terava pilgu pooleldi avatud spordikotile Oldi õlal, nii et küllap ta aimas, mis seal peidus on.

Nad jõudsid autoni ja istusid sisse. Oldi käivitas midagi küsimata mootori ja alustas sõitu kesklinna suunas.

„Kuidas sa siia said?” küsis ta umbes minuti möödudes, kui taha-poolle vahtinud Stefan end ringi pööras.

„Ma võiksin sama küsida, aga olgu, sina olid esimene,” mühatas palgasõdur, uurides endapoolsest külgspeeglist teed nende taga. „Viimastel päevadel juhtus sihukest uskumatut jama...” Ta takerdus. „Ma unustan, et sinule valetada ei tasu,” ühmas ta kõvera muigega. „Kas ma tohin enne küsida, mida sa õieti kavatsed? Ma mõtlen pikemas perspektiivis? Sa ei saa end igavesti peita.”

Oldi kehtas õlgu. „Mul pole plaane. Ma olen siin... Maal ainult natuke üle ööpäeva olnud ja enamiku sellest ajast reisinud.”

„Kust sa auto said?”

„Ühe sõbra oma.”

„Loodetavasti on ta usaldusväärne. Oled sa mõelnud kõige halvematele variantidele?”

Oldi hakkas kannatust kaotama. „Olen. On sul paremaid mõtteid? Ja miks ma sind peaksin usaldama? Ja sa ei vastanud mu küsimusele.”

„See pole nii lihtne...”

„On küll -- alusta algusest ja kui lõppu jõuad, jää pidama.”

Stefan mõttis teda paar sekundit seletamatul pilgul, ent vangutas lõpuks ainult pead. „Peaksin alustama sellest, et mind värvati veidratel asjaoludel. Ütleme nii, et mu söötis ette üks tegelane, kelle heaks ma aastaid tagasi töötasin ja kes komisjonitasu asemel tahtis infot. Teatud põhjustel oli mul raske ära öelda. Seal Skaldes, kus me lahku läksime, identifitseeris keegi end sama organisatsiooni esindajana. Kõike mittevajalikku vahele jättes konutan ma sellest peale siin sind oodates. Niipalju ma tean, et ma pole ainuke.”

„Kas sa jälgisid kuidagi mu korterit? Elad sa siin kusagil? Sa ei olnud füüsiliselt lähedal?”

Stefan kõhkles hetke. „Ei olnud. Mul on muid ülesandeid ka. Elektroofiline jälgimine. Ma nägin võrgus uut võõrast anonüümset numbrit ja riskisin.”

„Ehk siis sa ei öelnud mulle midagi.”

„Aga ma pole seni valetanud.”

„Ei.” Oldi heitis talle kõõrdpilgu. „Haldjad tõid mu ülelele öösel kuhugi Põhja-Soome ära. Ütlesid, et see on kõik, mis nad minu heaks teha saavad. Ja et mul on targem end peita.”

Stefan mühatas. „Kas ma saan õigesti aru, et keegi viskas su lihtsalt kuhugi Põhja-Soome ära?”

„Jah.”

Viis minutit valitses autos vaikus. Lõpuks poetas Stefan: „Ma ei ole sinust veel oma ülemustele teatanud.”

Oldi mõtles hetke. „Ilmselt pean ma tänulik olema, kuigi ega ma päriselt mõista. Miks pandi sind mind jälgima?”

„Ma lootsin, et sina ütled mulle?”

Nad vaikisid minuti, enne kui Stefan uuesti suu lahti tegi. „Oldi, me oleme alati hästi läbi saanud ja ma olen sulle paar elu võlgu. Kas sa ei saa aru, et ma otsin võimalust sind aidata? Aita mul seda leida.”

„Pidid sa mu tapma?” Oldi suutis seda öelda üsna kuivalt ja külmalt; loodetavasti ei tabanud Stefan ta hääles kergelt värinat.

„Ei, sellist käsku pole antud. Kui me lähtuksime sellest teooriast, et kõrvaldatakse need, kes teistest reaalsustest teavad, siis ei ole ma just parim valik, eks ole. Sõnasta nüüd ise mõni järeldus – miks pandi mind sind ja teisi otsima?”

Oldi ragistas hetke ajusid. Siis raputas ta pead. „Neil pole kedagi teist?”

„Tubli.” Stefani suunurgad liikusid sellises vabandavas muiges. „Edasi?”

„Kellel ei ole... Sind palkasid Simi inimesed?”

„Bingo. Edasi?”

„Keegi teadis algusest peale, juba siis, kui alles inimesi otsiti, kuhu see ekspeditsioon läheb. Siin on siin agentuur – tõenäoliselt mitte eriti arvukas –, kes suudab sellistel asjadel silma peal hoida. Kas ma tohin küsida, milline oli see töö, mille kaudu sa seda sind värvanud tüüpi tundsid?”

Stefan kirtsutas nina. „Kui sa kord alustad... Ma eskortisin mingeid veoautosid. Me võtsime need vastu kohas, mida ma oskan seostada salajaste relvatarnetega, ent me andsime need üle... ütleme, ebaloo-gilises kohas. Need nagu hajusid. Nüüdsete teadmiste valguses ei ole muidugi mitu korda vaja arvata, mis neist sai.”

Oldi mõtles pool minutit. „Kas sul tuleb sellest pahandusi, kui sa minust ette ei kanna?”

„Ma ei tea, kui hoolsalt nad mind jälgivad. Personali neil ei ole, ent tehnilised vahendid võivad ületada meie kujutlusvõime piirid. Oldi, ma ei pea sulle kõike seletama, nagu vaimselt vähearenenud teismeli-sele.”

„Stefan, ma räägin sulle heameelega, palju tean. Mina ei tea midagi. Näiteks kes mind veel jälgib? Kuidas?”

„Ma ei tea. Kah elektroonselt ja instruksioonide põhjal, mis mulle anti, oletan, et ka satelliitidelt. Ma tegelikult imestan, et kari peale ei lennanud.”

„Ma käisin keldri kaudu ja mul on mõned lihtsad nõksud, nii et kui nad omi jälgimisseadmeid ei paigaldanud...”

Stefan noogutas aeglaselt. „Ma ei tea, kes nad on. Mingid vanade religioonide nõiakütid, suurriikide luured, sõltumatud huvigrupid... ma ei tea. Ent mu küsimus jääb – mis mängu sina mängid?”

Oldi mõtles taas paar hetke. „Vaata, Stefan, sa võid mind uskuda või mitte uskuda, ent sa võid sellesse ka nii suhtuda, et kui ma ka valetan, siis sinu huvides. Ent ma ei valeta. Mul pole halli aimugi, mis toimub. Jah, ma olen märganud, et minu isik näib mingit ažiotaazi tekitavat. Kuule, kas meie rühmast üldse keegi oli... nii-öelda tavaline, see tähendab, et mitte mõne salaorganisatsiooni palgal?”

„Sa võid seltskonna sama hästi üles lugeda. Krüger oli USA luure; ma oletan, et CIA, kuid võis ka mõni teine haru olla. Adamo – ei tea, aga oletan, et Krügeriga samas paadis. Alex ja Elena olid sama ilmselt seotud USA eriteenistustega ja täpselt sama ilmselt veel kellegi palgal. Ma ei tea, aga USA Vene maffia ei tundu olevat selle suurusjärgu tegija. Ent ma võin eksida. Ma sain Simil ka palju targemaks – otsapidi võivad sees olla narkokuningate huvid, ent välistada ei saa midagi. Manite on kõige tõenäolisemalt seotud Hiina või kellegi sealsega. Selle pundiga, kes on end nimetanud Valgeks Lootoseks või Ko Lao Huiks,

aga minu teada kindlat nime neil polegi. Nataša oli Vene luure. Kurt ja Olderman – või vähemalt üks neist – arvatavasti Saksa eriteenistusest, aga välistada ei saa ka prantslasi või hispaanlasi. Regina... ei oska oletada. Leon oli arvatavasti Vatikani inimene. Kelle palgal oled sina?”

„Kas sa tead, kes oli Verner?”

„Olen seda nime ainult sinu suust kuulnud. Kes ta on? Kes sina oled? Seal ekspeditsioonil olid kõik väga erilised inimesed ja ma tean, et sina oled ka. Sa ei ole mulle kunagi rääkinud, kuidas sa üldse mängu sattusid? Sa ei ole ju mingi tavaline bioloog.”

Oldi keeras auto suhteliselt sihitult ühelt suurelt magistraalilt teisele. „Stefan, sa ju mäletad väga hästi, mis asjaoludel sa mu võimest teada said. Oled sa seda kellelegi rääkinud?”

„Muidugi mitte.”

„Ma tõsiselt loodan, et Verner ei tea. Või ütleme nii, et mul ei ole põhjust uskuda, et ta teab. Ütlen kohe ära, et muidugi olen ma piisavalt paranoiline oletamaks, minu sattumine tema huviorbiiti on kuidagi korraldatud, kuid see on väga kunstlik ja väga hirmutav oletus. Ma olen praktiliselt veendunud, et kui ta seda teab, siis mitte kellegi käest, vaid et kuidagimoodi on selliseid asju võimalik detekteerida. Tema huviorbiiti... noh, aastat kaheksa tagasi tungisid neli nolki mu ema koju. Ma tundsin seda. Kiirustasin kohale ja võtsin kuurist peidetud relva. Nad üritasid... noh, üks pani noa ema kõrile ja ma lasin ta maha. Teised... Ühesõnaga, ma lasin ka teise maha. Üks hüppas aknast välja ja viimane palus põlvili. Lasi ennast täis kah. Mis muidugi ei takistanud pärast kohtus...” Oldi pigistas rooli ja kogus end paar sekundit. „Nagu öeldud, hädakaitse piiride ületamine ja ebaseadusliku relva omamine. Ja eeluurimisvanglas külastas mind Verner.”

„Sain ma õigesti aru, et sa tundsid, et ema on hädas?”

„Nojah. Mingi vanuseni pidasin seda loomulikuks. Seda osa teavad paljud tuttavad. Ehk peavad tavaliseks selliseks paravärgiks. Selline lugu, mida paljud pajatavad. Tõe tunnetamise võimest... ei ole kindel, et ma üldse kellelegi oleksin rääkinud. Enne sind, ma mõtlen. Ema muidugi teab ja mõni sugulane ka. Tookord... sa ju lihtsalt pidid mind uskuma.”

„Me mõlemad teame nüüd, et... oh... kuidas seda öelda, et mitte iseendale loll tunduda? Et on terved reaalsused, kus sellised asjad on

tavalised?” Stefan noogutas taas aeglaselt. „Ütle nüüd ise, mida ma sinuga peale peaksin hakkama?”

„Ma ei tea, mida erinevad variandid sinu jaoks tähendavad? Kaua sa mind jälgima pead ja mis sinust edasi saab?”

Stefan kehtas õlgu. „Ma võin ju proovida mingi pooltõega. Et sa ilmselt käisid kodus. Et ma püüdsin sind tabada.” Ta kehtas veel kord õlgu. „Ma ei tea, mida teavad need, kes mu kiirmeetodil siia valvama kupatasid. Leon sai kohe surma. Adamo, Olderman, Kurt ja Regina jäid meist jääle maha ja rohkem pole neist midagi teada. Krüger on surnud. Nataša oli viimati Natani inimeste käes. Manite, Alex ja Elena – nemad jooksevad kusagil Simil ringi. Oletatavasti. Ma tulin eile öösel lennukiga, sest sind ei oodanud tegelikult keegi. Peamiselt pidin ma valvama neid esimest kolme. Adamo elab Pariisis, Olderman ja Kurt Kopenhaagenis.”

„Oota, sa tahad öelda, et sa tõesti katad üksi tervet Euroopat?”

„Elektroonikaajastu...” Mees takerdus. „Ma ei ole kohapealseid töötajaid kunagi näinud. Mind käsutati kohale, kui sinu häire prigisema hakkas. Ega neil polnud rohkemat kui hämarad infrapunakaadrid. Siis paluti mul helistada. Me kohtusime, sa tõstsid relva ja sundisid mind autosse istuma, otsisid mu läbi ja viskasid kõik kahtlased asjad fooliumist kotti.” Stefan võttis põuest suure krabiseva koti ja voltis seda nii, et mobla kontuurid olid näha.

„Persse,” vandus Oldi. „Kust kurat ma uue auto saan...”

„Selle numbrit ei ole keegi näinud. Isegi kui nad „Paati” jälgisid, siis mitte nii suurt ala. Satelliite neil minu arusaamist mööda ei ole.”

„Aga need teised?”

„Nagu ma ütlesin, ma arvan, et kui nad oleksid ära tabanud, oleksid nad meil juba kallal.”

„Olgu, mida ma sinu arust tegema peaksin? Stefan, ma olen tõeliselt hädas. Mul pole tegelikult aimugi, mille eest ma jooksuma pean, ja site-matki ideenatukest, kuidas edasi elada. Nii et mul on piiritult hea meel, kui meie sõprus tõesti midagi tähendab.”

Stefan mõõtis teda paar sekundit. „Sa saad aru, et ma räägin tõtt. Ma ei tea, mille eest sa jooksuma pead, aga selle põhjal, mis ma tean... Kas sa pead selle auto ära andma?”

„Ei.”

„Siis lahku veel täna siit riigist. Sõida lõunasse. Kao kuhugi Hispaaniasse või Balkanile. Muretse teised dokumendid ja alusta uut elu.”

Oldi kõhkles hetke ja pahvatas siis: „Ma ei oska. Kurat, ma olen bioloog! Mul pole hämaraimatki aimu, kuidas peaks endale uut identiteeti muretsema. Ja ma ei taha. Mul on siin... Olgu, see pole oluline, kuid selle asemel, et kusagil Hispaanias madalat profiili hoida... Ma ei saa ju oma erialal töötada, siis leitakse mind varem või hiljem üles. Siis ma oleksin juba eelistanud Natani juurde jääda.”

„Miks sa siis ei jäänud? See osa Natani jutust oli tõsi. Sa ju teadsid riske.”

„Minult ei küsitud. Mind lihtsalt visati Maal masinast välja.”

Stefan vangutas pead. „Saad aru, Oldi, ma pean sind sõbraks. Mul on endalgi kuradi õhuke jää jalge all ja olgem ausad, ma ei näe sellest endale erilist kasu tõusvat, kui su Simi inimestele üle annan. Pigem vastupidi – kui mul on seda tööd pikemalt, võib juhtuda midagi, mis annab mulle vihje, mis suunas punuda. Ma ei tea sedagi, kes nad täpselt on, eks ole, aga neil võib normanite ametlikust poliitikast väga erinev agenda olla. Ma ei tea, miks sind otsitakse, aga arvestades, mida räägiti teatud salaorganisatsioonide kohta...” Ta vaikis ligi minuti, enne kui jätkas: „Sõber, sa oled hädas. Ma võiksin ehk anda sulle mõned kontaktid, kuidas saada Aafrikasse või kuhugi Kaug-Itta minu ameti peale, aga ma pole kindel, kas sa välja vead, isegi kui tahaksid. Ära solvu.”

„Ei solvu. Tegelikult...” Oldi jäi vait. Stefan ei kiirustanud teda, jälgis vaid endiselt tahavaatepeeglist teed.

„Stefan, tavalistel asjaoludel oleks olnud kõige loogilisem Natani pakkumine vastu võtta ja Iströk Akherrega ühineda. Aga haldjad viskasid mu sõna otseses mõttes Similt välja. Võimalik, et nad arvasid, et teevad mulle teene, kuid... no saad ise aru – nad võisid teada midagi, mida ma ei tea. Mulle tundus, et sulle oleks ka meeldinud Iströk Akherrega ühineda?”

Stefani huuled kõverduisid rõõmutus muiges. „Ma lugesin kord üht lugu mingist Vaikse ookeani saare poisikesest, kelle möödud laev kaasa võttis. Ta elas aastaid Inglismaal ja sõitis pikalt laevadega, et oma kodu üles leida. Hiljem sai temast oma rahva juht ja neil läks palju paremini, sest mees teadis maailmast, teadis, kuidas Briti impeeriumis

asjad käivad. Me oleme need poisikesed. Oleme saanud teada, et maailm on tohutult suurem, aga kohalik nõid teeb kõik, et meid maha lüüa, et teadmised külaelanike hulgas ei leviks. Ja me ei saa ise siit kuhugi, mis sest, et sul on mõned võimed, mis kasutavad neid peidetud interaktsioone või kuidas seda öeldigi. Kas sa ikka oled selle kõik enda jaoks selgeks mõelnud?”

Oldi mõtles taas natuke ja ohkas kes teab mitmendat korda. „Tegelikult olen. Olgu. Igal juhul olen oma elust ilma. Ent kui ma niikuinii olen oma elust ilma... Tegelikult oleksin ma Vernerile üles otsinud, aga parema meelega otsiksin kontakti Natani inimestega. Oled minuga?”

Stefan mühatas. „Olen.” Ta võttis põuest teise fooliumkoti. „Siin on telefon. Selles on paar numbrit. Ära seda enne Poolat levisse lase, siis helista Karlosele. Ta näeb numbrit ja teeb sulle mingid dokumendid. Ta on mulle võlgu. Tema kätte võid ka info jätta, kuidas sind vajadusel kätte saab. Raha sul on?”

„Suveni peaksin vastu.”

„Siis – head teed. Pane mind kusagil bussipeatuse lähedal maha.”

Oldi peatus alles järgmises linnas. See ei olnud kaugel, kõigest 130 km, ent see poolteist tundi sõitu oli talle andnud aega natuke mõelda ja esmase hapra kindlustunde, et taevas kohe kaela ei kuku. Samas aga tegi ta teadlikult midagi, mis saavutatud eelise, ükskõik kui väike see ka oli, tuulde pidi laskma. Ta ostis pandimajast kasutatud telefoni, laadis sinna anonüümse kõnekaardi ja helistas emale. Ta liikus rääkides ühe turismigrupiga kaasa mööda linna peatänavat ja hoidis silmad lahti. Ta söandas kõnelda päris pikalt – emadega ei saa teisiti –, ent paistis, et vähemasti ei suutnud keegi talle selle ajaga kedagi kaela peale saata.

Talle ei meeldinud emale valetada, kuid katse tõtt rääkida oleks arusaadavalt veel hullem olnud. Ta kasutas sama legendi, milles nad sõbraga olid kokku leppinud – et ta sai Põhja-Soomes tööd. Oldi andis endale aru, et küllap teadsid kõik jälgijad, ükskõik kui palju neid siis oli, et ta on kodulinnas ringi askeldanud, ent... kuidas seda öelda? Oldi andis endale aru, et ilma Stefani abita ei olekski tal suurt muud üle jäänud, kui Vernerile helistada.

Oldi lülitas kõne lõppedes telefoni välja ja oli jala päris pika maa

maha kõndinud, kui kõhklevalt seisma jäi. Aga miks ta seda ikkagi teha ei võiks? Mis siis juhtub, kui ta Vernerile helistab? Paljud – ükskõik, mida see määratlus siis ka sisaldaks – paistsid niikuinii teadvat, et ta tagasi on. Ta kõhkles, kaalus telefoni käes, keeras kannal ringi ja suundus rahvarohkesse kesklinna tagasi.

Pärast neljandat kutsungit kostis kuularist: „Verner.”

„Siin Oldi Kafac.”

Vaikus venis ligi kümnesekundiliseks. „Kust sa helistad?” küsis Verner lõpuks.

„Ma olen linnas. Ent mulle anti tungivalt nõu varjus püsida. Minu kojutuleku asjaolud on pisut veidrad ja mulle tundus, et selles nõuan-des on midagi. Või kuidas sulle tundub?”

Taas valitses kümmekond sekundit vaikus. „Kas me võiksimme kusagil kohtuda?”

„Kahtlemata. Aga arvestades ekspeditsiooni asjaolusid on mu usaldus sinu vastu äärmiselt madal. Meil on olnud võimalus see korduvalt üle rääkida – meie koostöö põhineb teatud kokkuleppel, kuid mul ei ole mõtet seda kokkulepet täita, kui see teeb mu positsiooni halvemaks, kui muidu oleks. Kas sulle ei tundu, et antud ekspeditsioon kuulub nende hulka?”

„Kas sa võiksid mind valgustada nende asjaolude suhtes, miks sa nii arvad?”

„Kuule, kas sa ikka tead, kuhu sa mu saatsid?”

„Ekspeditsioonile.”

„Kuhu?”

„Täpne asukoht polnud teada. Kuhugi Põhja-Jäämerele?”

„Nii et võib-olla on parem, kui ma sulle seda ei ütle? Sinu enda jul-geoleku huvides?”

Viis sekundit vaikus. „Miks sa niimoodi arvad?”

„Mul ei ole mõtet sinuga rääkida, kui kõik, mida ma sinult kuulen, ainult kinnitab mu halvimaid kahtlusi.”

Teiselt poolt kostis tasane ohe. „Ma ei tea, millel su kahtlused põhinevad, ent igal juhul pole ma selle taseme töötaja, kes selliseid otsuseid võiks kaaluda, ja niipalju, kui see väärt on, võin kinnitada, et mulle ei ole sinu suhtes antud mingeid erikorraldusi. Küll aga on mind volita-tud jätkuvalt sinuga lepingu ja arvelduste suhtes läbi rääkima. Nagu

tavaliselt – mina annan ainult aruande edasi ja keegi teine otsustab, kas sa oled lepingut täitnud. Antud juhul... on teatud anomaaliaid, kuid ülesanded, mida sulle on antud, pole olnud kunagi... nüansivabad.”

„Siis antud juhul ongi nii, et ma teen sulle teene sellega, et ei ütlen sulle midagi. Teata oma ülemustele, et ma käisin ära, aga need, kes seal elavad, viskasid mu tagasi, soovitades rohkem mitte tulla, ja hoiatasid, et paljudel kodanikel võib minu vastu ebaterve huvi tekkida.”

„Ütlen edasi. Kas sinuga saab kontakti sellel numbril?”

„Jah, aga ma ei hoi seda kogu aeg sees. Ma helistan sulle.”

Oldi lõpetas kõne, lülitas telefoni välja, kõndis autoni ja lahkus otsema teed tollest linnast.

Ta peatus tuhat kilomeetrit lõuna pool ja helistas Stefani antud telefoniga Karlosele. Tuli veel ligi pool päeva sõita, siis kohtuda ühes kaubamajas, siis veel kaks päeva oodata ja lõpuks sai ta raudteejaama hoiukapi kaudu paki, milles olid Poola pass ja juhiluba Istvan Kabani nimele. Oli ka krediitkaart ja juhised, kuidas sellega seotud kontot interneti kaudu hallata. Karlos muide ei esitanud ainsatki küsimust ja Oldil ei olnud talle Stefanile edastamiseks midagi öelda.

Nüüd oli terve maailm Oldile lahti. Täpsemalt muidugi ainult see osa, kuhu ta Poola kodanikuna viisavabalt sai, aga sedagi oli paras lahmas. Vabadus üksi on mõttetu, kui selle taga pole enam elu. Oldi mui-gas nukralt ja keeras otsa ümber. Ta valis teise pisikese linna, uuris natuke ümbrust, lülitas mobiiltelefoni sisse ja helistas Vernerile.

Mees vastas jälle pärast neljandat signaali ja täpselt sama intonatsiooniga. Tegelikult oli ta alati nii teinud, kui Oldi meenutama hakkas.

„Ütlesid edasi?”

„Oo jaa. Ja võin ka öelda, et see põhjustas tugevat huvi, häämmingut ja mulle tundub, et teatud segadustki. Kirjuta palun üles üks number.” Verner dikteeris seda kaks korda. „Minu osas on su ekspeditsioon lõppenud. Nemad tegelevad sinuga edasi. Soovin sulle kõike head.”

Oldi mõtles selle üle oma veerand tundi; muidugi lastes jalgadel käia. Ta vangutas pead ja otsustas igaks juhuks hoopis järgmisse väike-linna sõita. Mõned järeldused olid ju ilmsed – Verner tõesti ei teadnud midagi ja võimalik, et ta polnud üldse halb mees, sest sellest, mida ta ütles, kumas läbi ettevaatlikult sõnastatud hoiatus.

Oldi lülitas korraks sisse Stefanilt saadud telefoni. Tuli SMS: „Helista kohe!” Number, kust teade tulnud oli, ei öelnud talle midagi, kuid kül-lap siis eeldati, et ta helistaks just sellel numbril.

Oldi oli lõpetanud lõunasöögi, juba maksnud – et kõne lõppedes kiiresti lahkuda – ja istus viimase kohvitilga taga väikeses ja mitte eriti heas restoranis tolles järgmises paarikümnetuhandelise elanikkonnaga linnakeses. Restoran üritas olla veider segu modernsusest ja kodususest ning tulemus oli pisut vildakas. Võimalik, et lõuna ajal käidi seal rohkem, kuid oli juba sügav pärastlõuna ja peale tema istus restoranis kohvi ja saiakese taga ainult üksik, pisut äraeksinud ilmega vanaproua. Pitskardinad vajasid hädasti pesemist, seapraad oli olnud kõva, salat närtsinud ja kohv jättis suhu kuidagi kibeda, kõrbenud ja samas lahja maitse.

Depressiivsed Eesti väikelinnad... Polnud möödunud nädalatki ja Oldil oli sellisest elust sügavalt kõrini. Kesk-Euroopat mööda sihitult ringi sõitmine oli tundunud pisut parem, oli võimalik kujutleda end kavalaid haake tegemas ja istuda suvaliste viletsate hotellide restoranides tundega, et sa oled midagi erilist. Mees, kes on käinud paikades, millest rõhuv enamik inimesi ei teagi. Mees, keda jälitatakse, kes peab end varjama valitsuste kõrgeimal tasemel ja üle sellegi, ilmade vahel tegutsevate salaorganisatsioonide eest. Kodumaal, neis lohutuis, väikestes – nii mõõtmelt kui hingelt – linnaäbarikes oleks nagu mingi kate langenud ja ta tegutsemine tundus talle samasugune kui need hilissügisised paigad – kurb, hall, räämas, aja kõrvalteele unustatud ja umbself, maadligisuruvalt lootusetu ja mõttetu.

Oli selge, et... Jah, Oldi pettis end natuke aega, mängides mõttega, et ehk on midagi head juhtunud. Ei, kõige tõenäolisemalt oli midagi halvemaks läinud. Kuid midagi ei läinud enam halvemaks sellest, et ta kõigepealt Vernerilt saadud numbrile helistab. Või läks? Ta mühatas, lülitas Stefani telefoni välja, teise sisse ja helistas tollel numbril.

Klõpsatus kostis pärast neljandat kutsesignaali ja Oldil libises peast läbi mõte, et ju vist on tegu firma kirjutamata seadusega.

„Jah?” Määratlemata vanuses naisehää. Seda polnud ta oodanud.

„Oldi Kafac.”

„Verner edastas info, et sa jõudsid kuidagimoodi koju tagasi. Arva-

tavasti suudad sa ette kujutada, kui väga me ootame sinult aruannet retke kohta. Arusaadavalt ei tee me ühtki väljamakset enne rahuldava aruande saamist ja ma loodan, et ei pea meelde tuletama, mis asjaoludel meie koostöö algas?” Hääli oli selge ja kerge briti aktsendiga, kuid sellest kumas läbi midagi, mis viitas õpitule.

„Teatud inimesed tegid mulle selgeks, et mu elu on tõenäoliselt ohus. Ma hindan seda hulga kõrgemalt kui lepingusummat. Ja ma üritasin juba Vernerile seletada, et ma ei tee midagi, mis mu positsiooni halvemaks muudab, kuna seeläbi muutub leping minu jaoks ilmselgelt mõttetuks.”

„See on arusaadav. Nagu me mõistame, oled sa valmis kaduma, ja me mõistame ka seda, et kogu su staatuse teatud kahemõttelisus on pannud sind keskmisest kodanikust tunduvalt paremini selleks valmistuma. Mida näitab kas või kodu külastamine äärmise ettevaatusega, registreerimata telefonide ja kõnekaartide kasutamine sõprade ja emaga suhtlemisel ning auto.” Naine nimetas Oldi auto numbri. „Kui me juba korraldasime selle ekspeditsiooni, vajame selle tulemusi. Võib isegi öelda, et sel määral, mis õigustab teatud inimestele ebamugavuste põhjustamist.”

Oldi tundis, kuidas tal käed külmaks ja kaenlaalused higiseks lähevad. See oli küll nii sõnastatud, et juriidiliselt polnud millestki kinni hakata, kuid palju selgemalt seda öelda ei saanudki.

„Selliste ähvardustega soovitaksin ma ettevaatlik olla,” pressis mees endast välja. „Inimesed võivad ootamatuid asju teha, kui neile liiga tugevat survet avaldatakse.”

„Oldi Kafak, me ei ole veel surve avaldamisega alustanudki. Esialgu apelleerime tervele mõistusele. Kas on mingeid põhjusi, miks me ei võiks saada su ekspeditsiooniaruannet?”

„Otseselt ei olegi. Ent mul ei ole mõtet seda esitada, kui ma ei saa mõnest asjast aru. Alates sellest, et kas te ikka teate, mida see sisaldab? Nii laiades piirides?”

„Jah.”

„Kas ma saaksin mõne vihje?”

„Jõgi, udu ja aina hullemaks läheb.”

Oldi mõtles hetke. „Vähe. Kuidas me sealt tagasi oleksime pidanud saama?”

„Teie hõljuk võimaldas seda.”

„Kuidas? Arvesta, et ma tegelikult tean.”

Viis sekundit vaikust. Siis: „Teatud koed, mida hoiti kunstlikult elus.”

„Õige. Aga mu lugu läheb palju kaugemale.”

„Oldi Kafak, ma olen kindel, et viimased vastused veensid sind, et me ei imesta millegi üle, mida su lugu võib sisaldada. Sa peaksid mõistma, et kui me koostasime ekspeditsiooni nii, nagu me koostasime, ei teinud me seda sihipärasest sadismist, vaid sellepärast, et meie teadmiste ja võimaluste valguses tundus see tol hetkel parim lahendus. Milles on probleem?”

„Ma kardan oma elu pärast.” Ta lisis pärast lühikest pausi. „Ja nüüd ka oma lähedaste pärast. Antud kõne on mind veennud peamiselt selles, et mu hirmud ei ole asjatud. Meie vestluse algus näitas, et ma pean kahjuks arvestama võimalusega, et aruande esitamine ei vähenda ohtu. Seega pean ma kauplema sellega, mis mul on.”

Teisest otsast kostis ohe. „Kui sa muretsed selle pärast, et ekspeditsiooni korraldades arvestasime kadudega, siis mida see teadmine muudab, arvestades, et sa oled tagasi? Kõik sellised mõttekonstruktsioonid, et me arvestasime ekspeditsiooniliikmete ohverdamisega tagantjärele, et rahustada neid, kes ilmselt sinu käsutuses olevat infot jagada ei soovi, on liiga kunstlikud ja otsitud, et nende üle vaidlema hakata. Pigem võiksid sa olla varandus. Sinu võimalus on kogemused, mida me vajaksime. Teen ettepaneku kohtuda ja seda teemat arutada. Paku palun välja aeg ja koht.”

Oldi mõtles paar sekundit. „Homme keskpäeval. Tallinnas. Ma helistan 11 paiku.”

Ta katkestas kõne, lülitas telefoni välja ja lahkus kiiresti. Võib-olla oli see mõttetu, arvestades, palju too seltskond näis temast teadvat, kuid ikkagi oli ta hoidnud pilku stopperil ja kõne oli olnud rangelt võttes liiga pikk.

Ta oli pooleteise tunni pärast rohkem kui sajakonna kilomeetri kaugusel, juba poolel teel kodulinna tagasi ja järjekordses depressiivses väikelinnas, kui helistas Stefani mobiiliga numbril, kust oli tulnud SMS. Millegipärast tekitas pisut kõhedust, kui just pärast neljandat signaali ütles nii ebamäärane hääl, et polnud aru saada, kas tegu mehe või nai-

sega, midagi arusaamatut, mis kõlas pisut nagu „Hello”.

„Sain SMS-i palvega sel numbril helistada.”

„Sa oled Stefani sõber?” Tegemist oli võimatu aktsendiga naisehäälega. Oldi polnud päris kindel, kuid talle viirastus millegipärast Lõuna-Ameerika.

„Jah.”

„Me võiksime kohtuda, mul on sulle olulist infot.”

„See ei ole ette nähtud. Kust ma sain nime?”

„Vabandust?”

„Sa ei ole Stefani sõber.”

Oldi katkestas kõne ja valis kiiresti Karlose numbri. Mees vastas pärast kuuendat kutsesignaali.

„Sa tead, kes helistab?” küsis Oldi.

„Jah.”

„Kas sa tunned mu tulevikus häälest ära?”

„Loodetavasti.”

„Siia numbrile on hakanud müügiagendid helistama, ei ole tark seda rohkem kasutada. Ütle mu sõbrale edasi, et kordame väikest varianti.”

„Kordame väikest varianti?”

„Jah. Kõike head.”

„Head õnne.”

Oldi väljus järjekordsest natuke leiva ja desinfitseerimisvahendi järel haisevast söögikohast, kuhu hakkasid kogunema õlut jooma esimesed õhtused jõmmid, ja murdis uksetaguses hämaruses pooleks SIM-kaardi ning lennutas tükid tuulde, poetas ühte prügikasti aku ja teise ülejäänud telefonipoole, olles selle enne korralikult kannal all purustanud. Ta sõitis viimased sadakond kilomeetrit ja võttis oma Poola passi kasutades toa hotelli, mille aknast sai silmas pidada üht teatud kesklinna söögikohta, mille ta kohtumiseks juba varem välja oli mõelnud.

Ta sai end vähemalt korralikult välja magada. Ta lõpetas hommikusöögi ja kõndis seejärel läbi kogu ümbruskonna, uurides valmismõeldud paika erinevate nurkade alt. Siis läks ta hotellituppa tagasi ja ega tal muud teha polnud, kui lugeda minuteid kella 11-ni, mille ta oli kontrollajaks andnud.

Kolmveerand üksteist kostis koputus uksele. *Mida kuradit!?!* Kõige

tõenäolisemalt oli see koristaja, mis sest, et tuba oli võetud kaheks päevaks ja ukse taga rippus silt „Mitte häirida”. Oldi võttis siiski relva kätte ja isegi mitte ei piilunud kõigepealt ukseilmast, vaid viipas seal ees käega – ta oli näinud kord üht filmi, kus paha niimoodi piiluja läbi ukse maha laskis. Laske ei järgnenud ja sekund hiljem ta vaatas.

Stefan. Neid hetki tuleb inimesel elus ikka ette, mil ta end täieliku idioodina tunneb, ja Oldil oli üks neist. Stefan seisis rahulikult ja näis talle vastu vahtivat, kuigi ukseilm sedapidi ei tööta. Oldi kõhkles oma veerand minutit, kuid mis tal ikka üle jäi? Ta avas ukse, hoides siiski relva käes niimoodi, et uks selle esimesel hetkel varjaks. Ta muidugi mõistis suurepäraselt, et Stefanile tast vastast ei oleks, aga ikkagi...

„Tule sisse. Kuidas sa mu leidsid?”

„Mis sa arvad, mitu Istvan Kabanit praegu siin linnas peatub?”

„Ohh.” Oldi kaitseriivistas relva ja pani selle kotti ära. Stefan tegi selle ajaga toale tiiru peale ja silmitses siis pikemalt aknast avanevat vaadet.

„Kavatsesid seal kellegagi kokku saada?”

„Jah.”

„Vaatasid koha üle? Palju veel aega on?”

„Pidin kell 11 helistama.”

„Mida sa mulle selle koha kohta rääkida oskad?”

Oldi kehtas õlgu. „Keskpäeval rahvarohke. Autoga otse ette ei saa. Tagauks avaneb hoovi. Kui istuda sinna selle valge seina äärde” – Oldi üritas viibetega selgitada – „on seljatagune kaitstud ja ümbrus igas suunas lahti. Klaase pärast paari lasku ju pole.”

„Miks sa ütled, et sinna autoga ei saa?”

„Keelumärk. Näed sa ühtki autot?”

Stefan ohkas. „Kui parkida auto näed sinna, teisele poole tänavat, kulub kohviku ette jõudmiseks 3-4 sekundit. Seda koos mootori käivitamisega. Töötava mootoriga, ma pakuksin, on õppinud mees pooleteise sekundiga sinu lauas.”

Oldi vaikis löödult.

„Niisiis, räägi, mis juhtus?” Ta laskus ühte tugitooli.

Oldi istus tema vastu, rääkis SMS-ist ja kirjeldas kõnet.

„Sa ei leppinud midagi kokku?” küsis Stefan. „Kellega sa siis siin kokku saad?”

Oldi kõhkles hetke, kuid andis siis alla. „Veneri mingi ülemusega.”

Stefan sulges hetkeks silmad. „Ja kuidas nemad su leidsid?”

„Ma helistasin Vernerile.”

„Millise telefoniga?”

„Otsin Pärnust. Anonüümne.”

„Anonüümne...” Stefan vandus vaikselt inglise, vene ja veel paaris keeles. „Keegi jälgis anonüümsete numbrite võrku tekkimist ja kadumist ja lihtsalt proovis.” Ta ropendas veel natuke nina alla. „Ole hea, räägi, millega sa üldse vahepeal hakkama oled saanud?”

Oldi rääkis.

„Niisiis tegid sa täpselt seda, mille eest ma sind hoiatasin – muudkui helistasid ja jätsid sellega maha niipalju juhtlõngu, et vähemalt kaks seltskonda on osanud pildi kokku panna. Ühtlasi seadsid sa löögi alla oma ema, sõbra ja ka minu, rääkimata näiteks Karlosest. Tegelikult seadsid sa löögi alla ka kõik oma lähemad tuttavad. Helistasid sa veel kellelegi? Mõnele naisele?”

„Ei. Mul ei ole ühtki sellist.”

„Hea seegi. Ema on kõige lähedasem inimene?”

„Jah.”

„Kas sa ei tulnud selle peale, et... Eriti arvestades, mida sa mulle „Paadi” juurest tulles rääkisid?”

Oldi raputas masendunult pead.

„Ja miks kuradi siiruviirulise seavitu pärast oli sul vaja sama telefoniga Vernerile helistada?”

„See oli viga,” pomises Oldi. „Arvasin, et kui nad jälgivad mu ema numbrit, siis mis vahet?”

Stefan vangutas pead. „Tehniliselt küll, aga esiteks andsid sa täien-dava kinnituse, et ema on sulle oluline ja teiseks mõjus see, ütleme, elektriseerivalt kõigile teistele – et kõne emale ja siis kohe Vernerile. Mees, mis kohaga sa mõtled?”

Oldi vaikis.

„Miks sa seda tegid?”

„Ma tahtsin infot.” Oldi ohkas. „Ma sain juba nende päevadega aru, et minust ei ole põgenikku. Ma tahan oma elu tagasi. Või siis ära Simile, Natani juurde. Siin olen ma ainult rott peldikutorudes. Ma ei kasutanud ei sinu telefoni ega seda, millega tolle sõbraga sidet pidasin, kellelt

auto sain. Ma ei tulnud selle peale, et seda kõike on võimalik kokku panna. Sa ei öelnud mulle rohkem, kui et püsi peidus. Aga... sellega ei saanud ma hakkama, nagu näha juuresolevalt illustratsioonilt.”

Stefan noogutas aeglaselt; vandumise oli ta lõpetanud. „Mida sa sellelt kohtumiselt loodad?”

„Infot.” Oldi hüppas püsti. „Ma ei tea midagi. Ma... jah, ma lootsin, et kuulen midagi huvitavat. Midagi sellist, mis selgitab, mis mind õieti ähvardab. Või miks haldjad mu Maale tagasi viskasid, kuigi Natan oli valmis palkama. Ma ei saa aru.”

„Ja riskisid kohtumisega?”

„Isegi kui ma saan ainult valesid, on see teatud teisel tasemel info. Ma ei saa telefonis aru, kas inimene valetab.”

„Ja kui nende mõte oli sind röövida, infost tühjaks pumbata ja likvideerida?”

„Vernerri punt ei tundu olevat see, kes pelgalt põhimõtte pärast likvideerib neid, kes teistest maailmadest teavad. Nemad näivad olevat pigem need, kes tahaksid mängu tulla, ja sina näed palju rohkem selle järele välja, kes info levikut takistada püüab.”

Stefan vaikis omaette mõeldes terve minuti. Lõpuks tegi ta uuesti suu lahti: „Palun püüa minu positsioonist aru saada. Ma siiralt proovin sind aidata. Ma loodan, et su sisehäääl nõustub?”

„Jah. Aga sa oled segaduses.”

„Sest ma ei saa lubada, et sind lihtsalt röövitakse ja infost tühjaks pumbatakse. Sinu elu... noh, sinuga on päris tore koos veidrates paikades hulkuda, eks ole, aga ma võin sattuda väga ebameeldivasse olukorda, kui valesse kohta levib see, mida sa minu kohta tead. Sina ei saa enam seda kohtumist ära jätta ja mina olen sunnitud sind aitama, lootes, et minu ülemused teada ei saa. Kõige targem oleks tegelikult sind maha lüüa.”

Oldi võpatas. Ta häääl oli väga vaikne ja tuhm, kui ta pomises: „Täna.”

Hallis ärikostüümis naine riputas paksu, tagasihoidliku, kuid kuidagi kalli väljanägemisega mantli ukse kõrvale varna ja tuli kõhklemata Oldi laua juurde. Ta oli pisut üle 40, üsna suure kondiga ja küllaltki meeldiva näoga, mida küll kattis juba kortsuvõrk. Tema kõnnakus ja

olemises oli midagi sellist, mis ütles Oldile, et vajadusel keerab ta mehe kringliks kokku ja võtab kaasa, vajamata selleks kellegi või millegi abi.

„Meigley Ruiz.” Ta sirutas laua juurde jõudes käe.

Oldi surus seda, kummardas ja istus, osutades istmele enda vastas. „Minu nime sa loomulikult tead. Midagi juua?”

Naine vaatas ringi ja selle aja peale seisatas ettekandja nende laua juures. „Topeltespresso, palun. Ja teil oli päris hea šokolaadivalik. Palun.”

Oldi kergitas kulme. Meigley taustatöö oli parem kui tema oma. Tema ees seisis suur tass kohvi ja mingi küpsetis, mida ta tõtt-öelda üldse ei tahtnud.

„Me saime viimase teate kolmandal päeval pärast baasist lahkumist.” Meigley nimetas ka kuupäeva. „Mis edasi sai?”

Oldi asus jutustama, püüdes keskenduda peamisele. Kummatigi võttis see terve järgneva tunni. Ta jättis tervenisti välja ainult intiimse osa Lenega ja piirdus paarilausealise kokkuvõttega kõigest sellest, mida ta Simi ning teiste maailmade kohta teada oli saanud. Ta kaasas juttu kohtumise Manitega. Muidugi jättis ta loost välja oma uue identiteedi ja fakti, et Stefan neid Oldi hotellitoast läbi optilise sihiku silmas peab. Meigley kuulas teda kordagi katkestamata, esitades paar täpsustavat küsimust vaid nimede ja tiitlite kohta, kui Oldi neid jutus läbisegi kasutas.

Siis hakkas naine küsima. See võttis järgneva tunni.

Oldi ei suutnud isegi reageerida, kui Meigley korraga, ilma igasuguse üleminekuta lausus: „Me soovime, et sa Jõe tagasi lähleksid. Järgmise ekspeditsiooni juhina. Ka ülejäänud seltskond kadus jäält ja me tahame kindlaks teha, mis nendega juhtus.”

Oldi maigutas terve minuti ja noogutas siis aeglaselt. „Esiteks, kui sa ootasid, et ma hakkas vastu vaidlema, siis tuleb sul pettuda. Ma oskasin seda oodata. Ja see kõik on nii suur, et...” Oldi tegi nagu otsiks sõnu. „Mis ei tähenda, et ma end odavalt müün. Ma eeldan, et selle ekspeditsiooni tasu on hulga kõrgem kui eelmisel. Muide, ma eeldan, et too viimane kantakse kohe üle, ja kindlasti on oodata lepingus lubatud preemiat? Ja ma tahan vastuseid.”

„Seni on vastused „jah”,” muigas naine.

„Kes sa õieti oled?”

Naine asetas Oldi ette lauale oma töötõendi. „Interpol,” lisas ta kui-
valt, justnagu poleks see dokumendil kõige suuremas kirjas.

Oldi uuris seda paar sekundit ja lükkas naise ette tagasi. „Tore, aga
kes sa päriselt oled?”

„Olengi Interpoli agent, kuigi ametlikult on mu tööülesanded pisut
teised.”

„Kust te surnud haldja tükid saite?”

„Varastasime ameeriklastelt.”

„Kas selliseid asju ei valvata päris korralikult?”

„See maksis mõne inimelu ja aastaid tööd.”

„Ja kust te teise saate?”

„Me ei saagi.” Meigley näperdas viimast šokolaaditükki ja pistis selle
siis otsustavalt suhu; topeltespresso oli tal muide juba neljas ja Oldi
imestas, et ta kõigest sellest kofeiinist juba särtsuma ei hakka. „Ma
tean, mida Krüger teile esimesel briifingul rääkis. Ma märkasin, et ka
su ülejäänud teadmised on sellest mõjutatud, kuigi tundus, et sa oled
ka adekvaatsemat infot saanud. See jutt, ühesõnaga, on sihipäraselt
nihutatud. Kas sa mäletad üht õppust Vernerri käe all seal Põhja-Norra
laagris, kus tuli väga halbades tingimustes märki tabada?”

Oldi mõtles natuke ja noogutas.

„Tavalised inimesed ruumipöörast ei näe. See ei puutu meie reaalsu-
suga üldse kokku. Kui pääs meie maailmast ära oleks nii avalik, nagu
need vihurid Põhja-Jäämerel, tekiks õigustatud küsimus, miks ainult
seal ja isegi kui ainult seal, miks kogu esoteerikahuviliste hord sellest
ei hõiska? On teatud preparaadid, mis osadel inimestel aktiveerivad
mingi kuuenda meelega, mingi loomupärase allasurutud taju. Me saat-
sime ekspeditsioonile need, kelle taju see avardas.”

„Nii et te süstisite meisse mingit sodi... Ega te ei taibanud kontrollida,
et mõnel see võime juba enne ei olnud?”

„Selleks polnud aega. Me ei süstinud, muide, et aega kokku hoida, oli
seda juba bussis toidus.”

Oldi mõtles natuke. „Ega sa ei taha öelda, et teil pole aparate, mis
ruumipöörast detekteerivad?”

„On. Aga need on ebatäpsed. Me loomulikult teame Simi ja mõnede
maailmade tehnilist taset ja sellega võrreldes oleme üsna maas.”

„Nii et te virutasite ameeriklastelt vivisektsiooniga saadud ruumi-
lõhustaja, panite selle hõljukisse ja saatsite sellega merele mängima
karja hälvikuid, kellel teil õnnestus hälve välja tuua? Ise ka usud, mida
sa räägid?”

„Me teadsime, kus on energiajoon. Satelliidifotod on reaalsed. Kusa-
gil tuli ju katsetada. Saa meist õigesti aru – meil on raamatute kaupa
selliseid lugusid nagu sinu oma, ent meil ei ole reaalselt, kontrollitult
kasutatavat teed siit ilmast välja. Ja sul on õigus, on jõud, kes teevad
kõik selle nimel, et sellised teadmised ei leviks. Venelastel oli mingi
seade, mille abil nad käisid Jões. Seda teati, sest... alustame sellest, et
Nõukogude Liit pidas vastu üldse ainult tänu sellele, et kusagilt tuli
tohututes kogustes ressursse juurde. Uraani, kulda, plutooniumi, plaati-
nat ja vääriskive oli venelastel arvutuste järgi kaks kuni kümme korda
rohkem, kui oleks tohtinud olla. Oli keskmiste masinate ministeerium,
mis tähendas kõike aatomitehnika seotut, ja selle all oli omakorda
mäeuuringute osakond, millest ei teatud muud, kui et sealtkaudu tek-
kisid imeväel tohutud rikkused. Ameeriklased on meist kaugel ees. Me
ei tea, mida nad teevad. Tundub, et nad on mõned võõrad kätte saanud
või on keegi neile infot andnud või on saavutatud mingid kokkulepped
mõnega neist maavälistest jõududest. Niisiis võtsime hulga inimesi,
keda oli erinevatel põhjustel võimalik kaasata, ja saatsime ettevaatli-
kult katsetama. Teie ülesanne ei olnud tegelikult Maalt ära minna. Ma
ei tea, mis viltu läks...” Ta jäi vait, sest Oldi hakkas naerma.

„Kes oleks saanud ekspeditsiooni juhiks, kui Krüger poleks ruumi-
pöörise tajunud?”

„Mis tähtsust sel on? Adamo ilmselt, sest potentsiaalsetest juhtidest
mõjus preparaata ainult neile.”

„Ja seda te otsustasite sellesama katse põhjal? Tegite mingi aparaa-
diga ruumipöörise?”

„Jah ja jah. See hõljukis olev seade võimaldas ruumihäireid tekitada
ka energiajooonest kaugel.”

„Krüger oli ameeriklaste agent ega tajunud ruumimoonutusi.”

„Kust sa seda tead?” Naise silmad olid läinud põlema ja hääled tasase-
maks.

„Ta ei teinud katset ära. Ma mäletan seda selgelt. Nüüd ma saan aru
– ta juhtis aparaatide järgi... ja hiljem ka – ta ei näinud ruumipööriseid.

Ta viis meid kogemata Jõele.”

„Aga ameeriklaste agent?”

Oldi teeskles hetkelist segadust. „Noh, Ralph ja Mirko seal Küllmaal rääkisid sellest kui kindlast faktist. Millestki üldteadaolevast.”

Meigley lasi korraks näo kätesse ja muigas siis kurjalt. „Ütleme, et sa teenisid viimase minutiga hea kuhja preemiat ära.”

„Täna,” noogutas Oldi. „Aga ma ei saa ikkagi aru, mida ma tegema peaksin?”

„Kas sa kuulsid Simil mõistet nagu „held”?”

„Jah. Inimene, kellel on loomulik võime reaalsuste vahel liikuda.”

„Siis loodetavasti tead ka seda, et võime tajuda ja liikuda ei erine teineteisest. Või vähemalt võib üks teiseks üle minna. Me ei taha rohkem, kui et sa juhiksid rühma endataolisi ja katsetaksid ettevaatlikult. Ehk mõni teist saab nõksu kätte.”

„Ja kes ei saa, lõpetab nagu Leon?”

Meigley näis kõhklevat. „Vaata, esiteks pole keegi väitnud, et see on ohutu. Võimalik, et me oleksime pidanud ekspeditsiooni katkestama juba hetkel, kui koptereid rünnati. Ent see võis olla liiga entusiastlik Vene hävitaja või arvas mõni salakaubavedaja, et Interpol lendab seal tema pärast ringi. Või oleksime pidanud katkestama siis, kui selgus, et mitte keegi ei tea tollest rünnakust midagi. Me oletame, et ka see, mis Leoni tappis, oli rünnak. See häire oli suurusjärgudes tugevam kui tavalised. Ma ei tea, palju sa mind usud, kuid ma loen selliseid ei tea kust tulevaid rünnakuid palju ohtlikumaks, kui katsetamist tolle fenomeniga. Me saame teid kaitsta, aga arusaadavalt ainult maiste vastaste eest.”

Nüüd oli Oldil taas tegutsemist ja mõtlemist. Kahtlemata polnud Meigley üksi ja Oldit jälgiti. Seega, kuigi ta võis nüüd minna koju, lootes, et Interpoli tüübid (täpsemalt muidugi too „erikorraldustega” haru) teda teiste jälgijate eest kaitsevad, ei saanud ta teistpidi minna hotelli, sest loodetavasti ei teadnud Meigley-Vernerit ja Poola identiteedist ja Stefanist. Nii ta siis kõndis autoni, tegi oma ringid kodus, külastas ema (see võttis oma viis tundi), viis auto Raulile tagasi ja hulkus vanalinnas, kuni oli kindel, et teda ei jälitata. Seejärel läks ta hotelli Stefaniga kohtuma.

„Kuulsid?” küsis ta esimeseks, kui nad tugitoolidesse maandusid.
„Kuulsin,” noogutas Stefan. Nad olid kokku leppinud, et Oldi ei kannata sideseadet. Asi polnud tehnikas, kasutada oleks saanud ka tavalist mobiiltelefoni, kuid samas oleks saatmine ka detekteeritav olnud, ja nii oli ühe istme all lihtne salvestaja, mille Stefan hiljem ära korjas. Nad olid kokku leppinud, et Stefan tulistab, kui keegi tõmbab relva või Oldit üritatakse minema viia.

„Mis sa sest arvad?”

„Luba, et ma küsin enne teist asja – kas ta rääkis tõtt?”

Oldi kehtas õlgu. „Huvitaval kombel suuremas osas jah. Ta sõnastas asju umbmääraselt ja jättis palju rääkimata, kuid otseselt ta ei valetanud. Mulle oli päevselge, kuidas ta keerutab ja vassib, kuid veel kord, otseselt ta ei valetanud.”

„Pidid sa talle Krügerist rääkima. Oldi, selles ametis räägitakse nii vähe, kui võimalik.”

„Miks ta ei võiks teada...” Oldi krimpsutas nägu. „Olgu, minu viga. Ma ei suutnud end tagasi hoida, kui taipasin, mis tegelikult juhtus. Muidugi poisikeselik, õhinal seletama... Viga, jah.”

„Noh, ehk see on millekski hea,” vangutas palgasõdur pead. „Su rahakotile näiteks. Ja ehk tõstis ta silmis su usaldusväarsust.”

„Et naiivne tola, tahtsid sa öelda.”

„Sulle ju ei saa valetada,” mühatas Stefan ja Oldi nägi selgelt, et eelmine märkus oli tehtud seda arvestades – et talle viisakalt oma arvamus öelda.

„Sind ei anna mul vist kuidagi kaasa võtta?”

Taas vangutas kaaslane pead. „Me ei saa isegi sidet pidada. Midagi veidrat toimub. Pärast seda, kui sa olid Karlosele helistanud, tuli kõigile ta numbritele SMS „Manite tervitab”. Tuli tegelikult kogu ümbruskonna mobiilidele. Noh, sina lõhkusid ju selle mobla ära, millelt helistasid; sinna tuli ka. Numbrid sealt kirjutasid sa loodetavasti üles?”

„Juba paar päeva varem. Ära muretse, mul on selleks oma kood, need ei ole lahtises tekstis.”

„Need ei kehti enam. Ma annan sulle paar uut. Me vahetasime kogu süsteemi ja Karlos peab kolima. Ära muretse, mitte sinu pärast. See on sellistel puhkudel standardprotseduur.”

„Nii et Karlos oli tegelikult sinu agentuuri inimene.”

Stefan ei vastanud, kuid Oldil polnud seda vajagi. „Nii et teatud mõttes on minu poputamisest palju kasu olnud ja nüüd on sul Vernerimisinganes pundis oma agent?”

„See ei ole nii lihtne. Siin on erinevad huvid mängus. Minu isiklik nahk näiteks. Ja ka sinu oma.”

„Olgu.” Oldi tõusis. „Ma lendan veel täna õhtul ära. Viimase lennukiga Helsingisse. Nagu sa kuulsid, soovitas Meigley mul kindluse mõttes mitte pikalt koju jääda, seega magan parem kusagil Soome hotellis. Aitäh kõige eest ja ehk ühel päeval kohtume. Iströk Akherres näiteks.”

Nad vahetasid kõva käepigistuse.

Kopter kaldus järsult ja Oldit haaras tugev *déjà vu*. See oli teda saatnud kogu teekonna, alates rikkaliku söögipoolisega bussist, konterinerilaagrist ja kogu õppuste korraldusest. Vahe oli ainult selles, et nüüd sai ta toimuvast hulga paremini aru. Aga kopteri tulistamine oli igal juhul liig.

Lennumasin sukeldus ja selle tiibade alt kihutasid minema tõrjeraketid. Keegi karjus midagi, kopter tegi veel paar järsku pööret ja kihutas siis väga madalal kaljukuhjatiste kohal piki mingit orgu. Kogu maailm kaldus ja vahepeal paigale jäänud lumepind lähenes kiiresti. Kopter maandus nii järsult, et see polnud just väga palju parem allakukkumisest.

„Kaduge igaks juhuks sinna kaljude varju!” karjus teine piloot läbi kabiini kihutades, välisukse avades ja ise eeskuju näidates. Kopteri kümme reisijat ei lasknud seda endale kaks korda öelda, igaüks haaras oma varustuse, tõmbas talveriided korralikult selga ja vähem kui poole minuti pärast oli kopter tühi, kui mitte arvestada kabiini jäänud esimest pilooti.

Järgmine veerand tundi ei juhtunud midagi, siis krägises raadio piloodi õlal, mees vastas midagi ja, paludes teistel kohale jääda, kõndis lennumasinasse tagasi. Vahepeal laisalt tühikäigul pöörelnud tiivik kogus järsult hoogu, kopter tõusis õhku ja lendas minema. Seltskond vaatas sellel nõutult järele.

Prääksatas raadio Oldi õlataskus. „Kuuldel,” rabas mees kraenurga mikrofoniga lähemale, vajutades ühtlasi saatenupule.

„Verner siin. Teil on kindlam jala rannikule minna. Sinna on kõigest kakskümmend kaks kilomeetrit ja tee on allamäge. Võta kaart ja kirjuta üles koordinaadid.” Oldi tegi seda. „Minge piki orge, suund NNO, umbes kuus kilomeetrit, siis näed ise, kuidas see pöörab. Soovituslikud kontrollpunktid on järgmised.” Ta luges üles hulga arve ja kui Oldi need kaardile kandis, tekkis nende asukohast rannikuni viiv vonklev jada. „Soovitan mitte ööbima jääda. Soovin edu. Side lõpp.”

Oldi mühatas: „Side lõpp,” ja lasi kraenurga lahti. Siis pöördus ta teiste poole. „Te kõik kuulsite. Hakkame astuma. Teie kaks” – ta osutas kahele mehele, kes olid tema arvates palgasõdurid – „ette. Teie kaks” – teistele samasugustele – „olete viimased. Hoiame mõõdukalt tempot. Soovitaksin kahte puhkepeatust, esimene mitte enne kümmet kilomeetrit, kui tee on tõesti nii hea, kui väideti. On teisi arvamusi?”

Teisi arvamusi ei olnud ja nad asusid hanereas minema. Niisiis oli Oldi juht; seda polnud keegi öelnud, kuid andes info just talle, oli Verner ta juhiks teinud ja kellelgi ei olnud vähimatki tahtmist vastu vaielda.

Kõigi riikide armeed võtavad ette 20–30 kilomeetrise rännakuid täisvarustuses ja seda ei peeta mingiks eriliseks sõdurite piinamiseks. Ega see olegi, tegelikult saab iga terve inimene sellega hakkama. 22 kilomeetrit miinus 20-ga läbi lume on hoopis midagi muud. Seda enam, et pärast teist vahepeatust umbes 15-ndal kilomeetril läks pimedaks, ja nagu sellest veel vähe oleks, hakkas puhuma tugev põhjatuul, mis kergitas üles pinnatuisu. Tuul puhus neile arusaadavalt otse vastu ja varsti lisandus sellele veel ka lumesadu. Ainus lohutus oli, et tee oli tõe-poolest kogu aeg allamäge.

Oldi proovis raadiot, kuid see ainult kähises; arvatavasti oli enne kopter sidet transleerinud. Oldi sai Verneril küll satelliiditelefoni kaudu kätte, kuid selle asemel, et neile baasist keegi vastu saata – mis oleks antud olukorras kõige loogilisem – soovitas Verner hoopis jätkata teed suurima ettevaatusega, kuna ta millegipärast ei saa baasi kätte. Võimalik, et sõnumi rõhutamiseks lisas ta, et algusest peale oli plaan neile lumesaanid vastu saata, tegelikult ei arvestatud, et neil tuleb üle viie kilomeetri kõndida, *aga...*

Oldi muigas, seltskonda mõttes üle vaadates. Neli meest nägid välja nagu ehtsad palgasõdurid ja tegelikult üks naine ka. Too naine tekitas

Oldis ebamugavust – ta tundus kuidagi seletamatult, häirivalt tuttav ja hoidis lisaks Oldist kuidagi eriti hoolega eemale. Üldse oli naisi nende hulgas kolm ja nagu sellises seltskonnas ikka, olid nad kõik, nii mehed kui naised, tavalisest hulga treenitumad ja paremas vormis. Kõige vanem ja ilmselt neist halvimas vormis oli üks natuke ülekaaluline umbes viiekümnene mees, kes tundus olevat mingisugune tehnikaspets, kõik ülejäänud olid umbmääraselt kolmekümnendates, paari erandiga ühele ja teisele poole. Nad olid nõoriga koos, et mitte pimedas ära eksida. Oldi oli pannud tolle vanema mehe esimeste palgasõdurite taha, andes neile vaikselt korralduse meest vajadusel aidata, ise kõndis ta kõige ees ja ta oli pidanud kaaslastele selgitama, et talle aitab nende lampide valgusest. Pisut kahtlustavalt nad teda vaatasid, kuid vaevalt nad tõe aimasid – lampide kiired ainult segasid Oldit.

Oli kõvasti üle kesköö, kui Oldi jõudis järeldusele, et veel üks peatus on möödapääsmatu. Viimased neli kilomeetrit olid võtnud kaks korda rohkem aega kui esimesed ja õige mitu tegelast paistsid olevat oma võimete piiril. Ta kuulutas välja peatuse ja kutsus kõrvale tolle palgasõduri välimusega naise.

„Margaret, küsin otse – kas sa jaksad edasi minna ja kui vaja, võidelda?”

Naine vaatas talle oma tumedate silmadega otsa. Ta oli umbes Oldivanune, peaaegu meheliku treenitud kehaga ja üsna ilutu. Ta nägu oli ebameeldivalt liikumatu ja Oldis tekitas vastumeelsust eksimatu tunne, et naine varjab midagi olulist just tema eest. „Mina suudan. Aga paljude suhtes siin ma kindel ei ole.”

Taas, nagu kordi varem, oli Oldi kindel, et naise silmad ja hääled on tuttavad, kuigi ta ei suutnud aru saada, miks või kust. Ta noogutas midagi lisamata, kõndis järgmiseks taga tulnud palgasõdurite juurde ja esitas neile sama küsimuse. Mehed vahetasid pilgu, üks ainult mühatas ja teine sõnas: „Ah siis sellepärast sa hoidsid meid kogu aeg sabas.”

„Siis puhake veerand tundi, seejärel hakkame liikuma. Margaret tuleb ka.” Ta kõndis ringi keskele ja palus tähelepanu. Inimesed olid varisenud lumme nii, nagu nad kõndinud olid, nii et ta pidi paluma esimesi ja viimaseid lähemale, et kõik kuuleksid.

„Nüüd teeme nii – mina, Margaret, Jack ja Edouart läheme pärast lühikest puhkust edasi. Vaatame, mis on baasiga juhtunud, ja katsume

leida transpordi. Ülejäänud jäävad siia. Teie kaks” – ta osutas ees käinud palgasõduritele – „otsustage ise, kumb teist on juht. Me jätame ka oma raskema varustuse siia. Me ei tea, kaua meil läheb, igatahes valmistuge lumes ööbima.”

Jällegi ei põhjastanud öeldu mingeid vastuväiteid, palgasõdurid hakkasid korraldama ööbimist, neid nelja jäeti suhteliselt omapead. Oldi tukastas korraks, kuid mingi ohutaju ajas ta üles. Laagris oli selle aja peale priimus üles seatud ja varsti pidi saama sooja suppi. Oldi kõhkles – see oleks temalegi ja teistele ära kulunud... Kuid ta mõtles ümber. Siis veniks peatus vähemalt tunniseks ja võimalik, et neil kõigil oleks targem öö seal ära magada. Kuid talle tundus millegipärast oluline, et nad kohe liikuma hakkavad, järelikult pidid nad kuivpajukiga läbi ajama.

Nähes teda tõusmas, ajasid ka teised kolm end püsti. Nad vahetasid mahajääjatega pilke ja noogutusi ning sumpasid valget keerlevat lund täis pimedusse.

Nad olid kokku leppinud, et vahetavad eesminejat iga kahesaja sammu järel ja kasutavad minimaalselt valgust. Peamiselt orienteerusid nad GPS-i järgi. Nüüd, ilma seljakottideta, läks teekond palju kiiremini ja vaevalt poolteist tundi hiljem olid nad baasis.

Vähemalt aparaatide arvates. Mitte kusagil ei paistnud vähimatki valgust ja kui nad ettevaatlikult edasi liikusid – GPS võis ju natuke eksida – jäi neil vaid nõutult üksteisele otsa vaadata, kui olid baasist läbi kõndinud seda leidmata ja nii satelliidisignaali järgi kui jalgealust uurides juba oma viiskümmend meetrit merejäl.

„Olgu, Jack ja Edouard paremale, suund SW, meie vasakule, suund SO. Teeme paarisajameetrise ringi ja kohtume uuesti nullpunktis.” Oldi mühatas. „Ehk siis seal, kus baas peaks olema.”

„Miks me raadioid ei kasuta?” küsis Jack.

„Sest see, mis toimub, ei ole normaalne,” vastas Oldi. „Ma ei taha meie asukohta reeta enne, kui ma midagigi ei tea sellest, mis siin on juhtunud.”

Nad liikusid eri suundades pimedusse. Nemand Margaretiga jõudsid varsti tagasi madalate jäävallideni, mis ilmselt tähistasid kaldajoont, tõusid mõned meetrid kaldanõlvakust ja asusid väikest kaart tehes liikuma tagasi paremale piki kallast. Oldile jõudis alles kümme minutit

pärast lahkuminekut kohale, et neist kumbki ei olnud lampi sisse lülitanud. Ta seisatas järsult.

„Mida sa näed?”

„Selles lumesajus ei näe üle kümne-viieteistkümne meetri,” kehitas naine tema kõrval õlgu. „Erinevad lumekuhjatised. Kusagil pole mingit märki, et siin üldse kunagi mingi baas oleks olnud.”

Hea tulemus kottpimeduse kohta, ironiseeris Oldi mõttes. „Nii et kas siis pole baasi kunagi olnudki või valetab GPS,” sõnas ta. „Kumma peale sa kihla veaksid?”

„Peaksime kaldajoont vähemalt mõne kilomeetri kontrollima, et olla kindel, et asume seal, kus GPS väidab meid olevat. Eeldusel, et meile antud kaardid õiged on.”

Terav valgussähvatus lõhestas pimedust nende ees ja kolmandik sekundit hiljem jõudis kohale plahvatuse raksatus. Oldi ja Margaret viskusid automaatselt lumme. Nad lamasid vaikides mõned minutid. Siis välgatas miski kusagil kaugemal neist vasakul ja seekord kulus plahvatusemüra kohalejõudmiseks üheksa sekundit.

„Merejääle,” sosistas Margaret tõustes.

Nad läksid kiiresti ja võimalikult vaikselt umbes kolmsada meetrit, siis viskus naine ühe madala jääpanga taha maha.

„Vabandust, sina oled juht, aga arvatavasti tean paremini, kuidas meid võidakse otsida,” sosistas ta Oldile.

„Kui küsimus on detektorite tehnilistes võimalustes, on sul arvata-vasti õigus,” möönis Oldi. „Läksid miini otsa? Ja seejärel rakett laag-risse? Lõkke järgi? Huvitav, millal nad jäänused üle loevad ja milline on võimalus, et aru saavad, et kaks on puudu?”

„Meie õnn, kui nad arvavad, et said kõik kätte. Meil lihtsalt vedas, kui esimene kord baasist mööda kõndisime. Aga ma ei panustaks sellele.” Korruga leidis Oldi end püstolitorusse vahtimas. „Meil on aeg tõsiselt rääkida.”

Oldi turtsatas. „Pane see ära. Kui ma oleksin su vaenlane, poleks sa iial nii kaugele jõudnud, Regina.” Sest lõpuks oli ta naise ära tundnud. „Mis asi see on, mida sa kannad? Mask või operatsioon?”

Naine uuris teda paarkümmend sekundit ja pani siis relva ära. „Mask. Ma ei hakka seda praegu maha võtma, see võib halvasti lõppeda – see kaitseb külma eest ja nahk selle all on muutunud õrnaks. Kes sa oled ja

mis mängu sa mängid?”

„Mu nime sa tead. On teatud põhjusi, miks ma pean Verneriga koos töötama. Verner ja tema taga seisvad inimesed tahavad hirmsasti katsetada kõige sellega, millest Krüger juttu tegi. Kuna mul on juba teatud kogemused... noh, läks nii, et ei minul ega neil pole palju valida. See-kord on mu ülesanne kindlaks teha, mis inimestest sai. Muuhulgas ka sinust. Verner ilmselt ei tea, et sa teisele ringile tulid? Sama agentuur söötis teise nimega ette?”

„Võimalik. Verner ja kompanii tegelevad äärmiselt huvitavate asjadega, eks ole? Mis teiega juhtus? Ma mõtlen pärast seda, kui meie teiste jaoks hõljuk lihtsalt kadus.”

„Ja miks ma seda sulle ütleva peaksin?”

„Ja miks sa seda mulle öelda ei või?”

„Sest need teadmised on ohtlikud. On teatud grupp inimesi, kes tegelevad... kõige viisakamalt öeldes selliste teadmiste leviku kontrollimisega. Palju põletavam aga on minu jaoks küsimus, kes sina oled ja mis asju ajad? Näiteks eksisteerib võimalus, et sa kõrvaldasid ülejäänud ekspeditsiooniliikmed?”

„Ma ei teinud seda.”

Ja Oldil läks seest külmaks, sest ta teadis – naine valetab. „Kuidas sa siis tagasi said?”

„Jää hakkas lainetama ja lagunes. See oli päris õudne – nagu torm, aga tormi ei olnud, nagu maavärin, aga... igatahes läksime lahku. Helistasin satelliiditelefoni kaudu oma inimestele ja mulle tuldi järele. Teised... ei tea, aga kui nad ei sattunud sinna, kuhu te hõljukiga läksite, nad ilmselt uppusid.”

„Ja kui nad sattusid ilma hõljukita sinna, kuhu me läksime?”

Regina vaatas talle uurivalts otsa. „Siis nad ka võib-olla uppusid, kui ei saanud piisavalt kiiresti talveriietest välja. Seal on hulga soojem, annab kaldale ujuda. Nii et te ei leidnud seal kedagi ülejäänud neljast?”

„Kolmest. Leon suri jääs.”

„Kuidas?”

Oldi seletas paari sõnaga.

„Ja mis teist edasi sai?”

„Noh, tulid mingid veidrad... kääbikud.” Oldi uuris naist. „Nii et sa

tead neist? Tuli torm, ma olin paadis üsna hädas, kui nad tulid. Pikk jutt, aga kas sulle ütleb midagi Sim?”

„Ei.” Muidugi ta valetas.

„Igatahes oli seal... ära küsi, ma ei saa sellest aru. Kusagil on mingi inimeste maailm. On mingi organisatsioon nimega Iströk Akherre. Selle mõned liikmed on samuti siit Maalt pärit ja nad oleksid mu heameelega teenistusse võtnud. Paraku aga tulid ühed teised, haldjamoodi, kellele see vist üldse ei meeldinud, igatahes viskasid nad mu Maale ära ja soovitasid siia jääda. Aga kuhu mul siin minna on? Helistasin Vernerile ja siin ma nüüd olen. Avansiks opereerisid need seal Simil mu silmadesse öise nägemise seadmed. Muide, kust sinu omad pärit on?”

„Me peame minema kaugemale jääle,” tõusis Regina püsti. „Sellest saame me vist mõlemad aru, et keegi hävitab Vernerit inimesi ja kuna selliselt tegutsedes pole tal võimalik oma agenti säästa, kui selline siin olema juhtuks, oleme vähemalt ajutiselt ühel poolel. Me peame põgenema.”

„Kuhu ja miks?” küsis Oldi, kui nad juba üle jää kaugemale mere suunas kõndisid.

„Ma oletan, et baas hävitati täielikult ja võimalik, et vaevalt mõned tunnid tagasi. Oletan, et terve kallas oli mineeritud ja esimesel korral, võimalik, et meil lihtsalt vedas. Siin liigub jääkarusid ja järelikult ei saanud need olla seatud ainult soojuskiirgusele. Mina oleksin kasutanud kaaluksena valgust. Oletan, et Vernerit taga seisvad inimesed on astunud kellelegi hulga võimsamale varvastele ja see teeb nüüd kõik, et neid peatada. Kujutad sa üldse ette, palju maksab selline ekspeditsioon, nagu meil püsti oli pandud? Selline hävitusoperatsioon maksab mitu korda rohkem. Tuua inimesed ja vahendid Norra põhjarannikule, rünnata koptereid, rünnata ja täielikult olematusse pühkida baas, mis teab rünnakut oodata, mineerida, lasta rakette – selliseid asju lihtsalt ei juhtu, maailmas on ainult 4–5 riiki, kes sellega üldse hakkama saaksid, ja siis peab midagi tõeliselt suurt kaalul olema. Ära küsi, kes ma olen, aga ma tean piisavalt, et karta tehnoloogiaid, mis ei ole maised. Tuul on põhjast ja lahvandusi jääs olla ei tohiks. Liikuvale merejääle on väga raske paigaldada detektoreid ja miine. Öösel ja sellise tormiga on meid praktiliselt võimatu leida. Hommikul teeskleme, et kaotasime teineteist ära. Sina helistad Vernerile, mina omadele. Sina ei usalda

mind, mina ei usalda sind. Ühelt poolt tänu, et mind Vernerile välja ei andnud, millest ma aga järeldan, et sul on mingid temast sõltumatud plaanid. Nii et miks me ei võiks koostööd teha?”

Naine oli siiras kuni pakutud lahkuminekuni. Arusaadavalt muutis see Oldi väga murelikuks, kuid hetkel tundus targem lasta tal end otsest ohust eemale juhtida.

Nad olid läinud mõne kilomeetri, kui Oldi tundis, et miski on valesti. Miski võbeles ja võnkus kusagil taju piiril. Miski tekitas kõhedust, nii et kõik ta ihukarvad püsti seisid. Naine astus mõni samm eespool üsna kiiresti. *Küsida? Aga mida?* Siis jõudis Oldile pärale, mida ta õieti tunneb – maailmakude oli rebenemas. Esimestel kordadel ei saanud ta sellest aru, viimasel korral, kui Lene ta Maale tõi, tajus ta ruumimootust juba selgelt. Küllap olid ta tajud teravnenu, aga peamiselt oli ta õppinud mõistma, mida see tunne tähendab.

Ainult et Reginal pidi samuti see võime olema, sest milline on tõenäosus, et naisel on Krügeriga sama kaliibri võimalused Verneriga kampa petta? Mõistmine tuli kaikahoobina, korraga oli suu kuiv ning süda puperdas – naine viib ta Maalt ära!

Oldi haaras käigupealt relva, kuid Reginal näisid silmad kuklas olevat, sest korraga viskus ta kuhugi kõrvale. Oldi tulistas lühikese valangu, kuid oli kindel, et ei tabanud. Ta viskus ise teisele poole ja tulistas veel umbkaudu sinna, kuhu naine oli kadunud. Ta veeretab end pisut eemale just hetkel, kui kuulid ta eelmist lamamiskohta tikkisid. Ta tulistas veel kord, hüppas jälle huupi kuhugi kaugemale ja tundis siis käsivarres külma. Ta kontrollis kiiresti – verd ei olnud, ent varrukast oli auk läbi. *Neetud!* Oli selge, et naine on palju parem sõdur ja tema vastu pole vähimatki šanssi. Oldi andis – jälle huupi, sest tal polnud naise asukohast aimugi – paar valangut ja tormas üle jää minema, muutes iga paari sammu järel pisut suunda. Nähtavus oli ka infrapunaseks olnud 10–15 meetrit, nii et kui ta kaugemale saab...

Aga lumesadu enam ei olnud. Seda asendas udu. Ja siis kukkus Oldi plärtsatusega vette.

Jää oli kuhugi kadunud. Ta ootas nullkraadise merevee kõrvetust, kuid seda ei tulnud, vesi tundus lausa leige. Kas ta meeled petavad? Ta rabeles vees, mis näis ulatuvat igas suunas lõpmata kaugele. Automaat oli rihtmaga kaelas, ent märjad riided takistasid ta liigutusi. Ta tõmbas

kopsud lõhkemiseni täis ja ajas paksu sullejope maha. Järgmise kopsu-
täiega sai ta lahti saabastest ja siis vatipükstest. Ta viskas automaadi
seljale ja tegi paar tõmmet krooli.

Vesi oli tõepoolest talutav. Mitte just leige, aga kindlasti mitte null-
kraadine. Oldi puristas, et suud ja nina puhtaks saada. Kus ta seda
maitset ja lõhna tundnud on?

Ohhhhhh perseperseperseperse!!!

Ta oli Jões.

Teadmise needus

Mida teha? Kus suunas ujuda? Ja kaua ta juba seal jões on – millal tuleb järgmine häire, mis võib ta kurat teab kuhu paisata? Laine pahvatas tal üle pea ja viirastus mingi udune kõnd, kus näisid vonklevad suured läikivad maod. Kummatigi hajus nägemus kiiresti. Ei, see mitte ei „sõitnud” tolle pöörise sabas minema, see oli olnud igal pool ümber ringi ja ta teadis mingil arusaamatul viisil, et oleks tarvis teha olnud vaid kümnekond kiiret tõmmet ja jõgi oleks ta lahti lasknud... kuid ta ei julgenud neid tõmbeid teha ja siis nägemus hääbus, taandus igas suunas korraga ja oligi läinud.

Õnneks polnud pime. Oldi proovis, kas infravalgus talle mingi parema pildi annab, kuid pidi pettuma. Talle meenus ka, et kui Lene ta Similt ära Maale oli toonud, oli selles... vahemaailmas...? soojus kuidagi kadunud. Mis siis muud, kui mõne lähema saare peale. Et oma elu lihtsamaks teha, valis ta selle, mis allavoolu asus.

Oldi polnud üldse hea ujuja. Seda maad oli vaevalt paarsada meetrit, kuid riietes ja automaat seljal võttis see ikkagi läbi. Kallas oli mudane ja sealt polnud kuigi lihtne üles ronida. Kuid vähemalt sai ta puhata, kui juba okstest kinni sai. Ka jalad õnnestus kuhugi toetada.

Paar minutit end seal kogunud, vinnas Oldi end lõpuks veest välja. Vees oli juba jahe hakanud; mitte et kaldal märgades riietes soojem oleks olnud. Hammaste lõgisedes ajas ta viimasedki riided maha ja väänas välja. Ta hüples natuke aega kohapeal, et sooja saada, ja märkas siis jões hulpimas mingit kogu. Ta jälgis seda silmadega ja ohkas mõttes. Kui see oli Regina, oli ta ilmselt hädas – kui ta niimoodi vaikselt allavoolu läks, polnud temast ilmselgelt võitlejat. Ohkas ta aga selle peale, et valida polnud õieti midagi, vool viis toda seal vees kogu aeg eemale.

Oldi ronis vette tagasi, kõhkles, kui vesi vööni jõudis, väristas ennast, vandus kõva häälega ja hakkas summima. Seekord kulus rohkem aega kui saareni jõudmiseks ja kui ta tolle koguni jõudis, vandus ja naeris ta läbisegi – see oli ta enda jope. Ta keeras ringi, et tagasi ujuda, kuid mõtles siis ümber ja võttis ühe jope nõõridest hammaste vahele.

Tagasitee oli hoopis hullem, sest nüüd tuli ujuda vastuvoolu. Ühel

hetkel polnud Oldi enam selleski kindel, kas ta õige saare poole ujub. See ei olnud üldse meeldiv mõte, samas aga kuidagi kannustav – kui ta rõivad ja relvad ära kaotab... Olgu, tal on jope, kuid kui ta sinna vähegi pikemalt jääb, vajaks ta hädasti kõike seda, mis oli sõdurivöö küljes. Sellesama mõtte teine pool ei laskunud tal ka jopest loobuda – kui ta tõesti saarele tagasi ei jõua, on see ta ainuke riietusese...

Lõpuks ta jõudis saareni. Viis minutit hammaste lõgisedes ja vandudes läbi võsa murdmist ja hetkeline kergendus, kui ta oma varustuse juurde jõudis.

Järgmine tund aega jahmerdas ta lõkkega. Täpsemalt selle ülestegemisega. Kõik seal saarel oli parajalt niiske ja isegi pealtnäha kuiv hein ja puukoor ei tahtnud tuld võtta. Pärast viit tikku ja kunstipärase püramiidi ehitamist sai ta vähemalt niipalju tuld, et juba suuremad oksad põlema läksid. Ikkagi tuli veel kõvasti vaeva näha, enne kui põles suur, korralikult sooja andev risukuhjatis, ja ta sai selle niikauaks omapead jätta, et asjad kuivama riputada. Ta käed olid rakkus ja mitmest kohast katki, ta ainus instrument puude langetamiseks oli ju armeenuga ja ta ei olnud üldse osav. *Tööõpetus mulle ei istunud, peres polnud seda meest, kes kõiki meeste töid oleks õpetanud... Kontorirott!*

Järgmised paar tundi olid suhteliselt rahulikud. Ta jõudis relvad lahti võtta ja hädapäraselt kuivatada ja puhastada ning isegi natuke tukkuda, kui kuulatama jäi, vandudes püsti hüppas ja osaliselt niiskeid riideid selga toppima hakkas – kusagilt kostis paadimootori põrinat. Saapaid tal ei olnud, ta kõhkles hetke ja toppis niisked sokid taskusse; jopet ta ei vaevunud võtma, sest see oli veel täiesti läbimärg.

Oldi hiilis puude vahelt kaldani ja piilus jõele. Mootorpaat oli kusagil teisel pool faarvaatrit ja niipalju, kui ta läbi uduse virvenduse nägi, uurisid inimesed sealpoolseid saari. Ka relva optiline sihik ei aidanud kedagi või midagi ära tunda. Asjandus tundus olevat umbes kuuemeetrine mootoriga kummipaata ja inimesi oli neli, kui mõni just paadipõhjas, servapontoonist madalamal ei lamanud. Heli oli teda petnud või pigem hoiatanud, kord oli mootorimüra selgelt kuulda, kord vaikus täielikult.

Paat oli enam-vähem risti üle jõe, kui keegi paadisolijatest ringi vaatas ja otse Oldi poole osutas. Oldi langetas endamisi sajatades relva ja vaatas segaduses ringi. Läbi optilise sihiku oli kõik ligidal paist-

nud, kuid paat oli ikkagi peaaegu poole kilomeetri kaugusel. Oldi oli end korralikult puutüve taga peitnud ja niipalju ta teadis, et isegi Simi detektorid ei oleks tohtinud teda selle maa pealt leida... Ent siis ta taipas ja tal jäi vaid jõuetus raevus iseend kiruda – lõkkesuits...

Paat oli selle aja peale nina tema poole keeranud ja mõelda ei olnud seal palju – tõenäosus, et tulijad on sõbralikud, oli kaduvväike. Ta taandus end endiselt tüve taha hoides ja pistis tihedamasse metsa jõudes lõkke poole jooksu. Lõkke kustutamisest poleks enam mingit abi olnud, ta lihtsalt haaras kaasa viimased asjad, mille sinna maha oli jätanud, ja jooksis saare teisele kaldale.

Sealt polnud üldse lihtne vette saada, sest too kallas oli püdel soo. Oldi oli sunnitud allavoolu liikuma, ise palvetades, et paat saarele tiiru peale ei teeks. Selleks ajaks, kui ta hakkas saare tippu jõudma, pidi paat juba kohal olema. Ta sumas vette, lasi jope lahti ja hakkas ise ujuma tagumise saare suunas.

Need keskmisest voolusängist eemal olevad saarekesed, mida nad hõljukiga Jõele sattudes üldse uurinud ei olnud, olid hulga soostunud. Esimesele ei üritanud Oldi isegi ronida, talle tundus, et ta upub mutta, enne kui kindlale pinnale jõuab... kui seal üldse oli kindlat pinda. Ta ujus ümber saare, jättes selle endale selja taha. Vähemasti oli ta arvestus õige olnud, ühel hetkel kuulis ta paadimootorit ja arvas suutvat ära arvata, et see ta jopele järele kihutas. Edasi oli küsimus selles, kaua nad veel saart läbi otsivad, enne kui otsustavad, et ta on minema ujunud.

Väikesi soosaari oli järjest tihedamalt, kuid need tundusid pigem armetumaks muutuvat. Oldi muutis nende vahel mitu korda suunda ja üldiselt oli otsustanud ujuda nii kaugele, kui jõuab. Või kui tunneb, et hakkab mutta kinni jääma, sest paar korda tundus talle, et jalg riivab midagi vee all. Udu näis aina tihenevat ja isegi vaevalt paarikümne meetri kaugusel asuvad saarekesed hakkasid virvendama.

Siis hakkas Oldil hirm. Ta ei saanud täpselt aru, miks, kuid midagi tundus väga valesti olevat. Ta mõtles end kiiresti üle – jah, ta oli väsinud, kuid tundis selgelt, et suudab veel ujuda. Surve peas? Mingi tini-sev vaikus? On torm tulemas? Võimalik, aga mis siis juhtub? Lumi ja külm, aga lained seal saarte vahel tõusta ei saa... Ikkagi tundus kõige targem olevat edasi ujuda, kuni mõni suurem saar ette tuleb, kumma-

tigi otsustas ta kesksest faarvaatrist rohkem mitte eemalduda. Kümme minutit hiljem aga settis temas ebameeldiv taipamine, et tal pole õrna aimugi, mis suunas too voolusäng õieti on. Ta oli tõeliselt hädas. Kui ta ka suudab mõnele saarekesele ronida, ei paistnud seal olevat midagi, millest annaks tuld teha. Tal oli juba jahe ja ta oli väsinud. Ta ei tahtnud proovida ära arvata, kaua ta jaksab seal vees jahmerdada, enne kui põhja vajub...

Paat oli valge ja selles istujad polnud inimesed. Oldi isegi ei proovinud põgeneda, kui avastas selle enda suunas libisemas, läks ainult jõuetult kroolilt üle konnale, liigutades end vaid niipalju, et pea vee peal püsiks. Paadi võõr peatus umbes meeter ta peast ja seesistujad – viis pisikest valget kogu – näisid aru pidavat, mida temaga peale hakata. Kuna Oldi vaikselt edasi liikus, sai ta mõne hetke pärast paadi pardast kinni.

Mis edasi? Ta ei olnud kindel, kas ta jaksab end paati vinnata, pealegi niipalju ta ometi teadis, et proovides end sealt pardast hooga üle upitada võib ta paadi isegi ümber ajada. Hatifnatid vahtisid teda oma suurte kollaste silmadega ega proovinudki aidata.

Möödus ligi minut ja lõpuks otsustas Oldi end ise aidata. Ta upitas jala üle parda. Kerge sõiduk kõikus ähvardavalt, ent mehikesed ei liigutanudki. Mis seal ikka – Oldil oli juba nutumaik suus, ta tundis, et rohkem ei jaksa. Ega tal muud üle jäänudki, kui end korraks vee alla lasta ja siis käte abil hooga üles upitada. Paat vajus pardani vette ja järgmiseks kukkus mees kolinal risti üle kitsa paadi. Silme ees tantsisid sädemed, kui ta pea vastasparda vastu ära lõi, ja suus oli vere-maitse. Ent nüüd sai ta end niipalju keerata, et tagumik oli paadis. Veel sekund rabelemist ja ta oli üleni paadis. Lamas paadipõhjas ja tundis endale kaasa.

Ta ärkas kohutavast külmast ja sai alles ärgates aru, et oli teadvuse kaotanud. Ta hambad lõgisesid ja ta rappus vappekülmast. Ta tiris end kerra, kuid see ei aidanud eriti. Valged, paljad, kollaste silmadega olevused vahtisid teda osavõtmatult, ainult antenne meenutav soeng nende peas kõikus sõudmise rütmis kaasa. Nad sõudsid veidralt, istudes näoga sõidusuunas ja vajudes kogu keharaskusega aerule.

Oldi tundis, kuidas külm vaikselt taandub. Selle asemele tuli soe

pimedus. Oldi teadis, et see on surm, ent tal polnud enam jõudu vastu hakata.

Miski pöördus ja korruga oli ta uuesti vees. See kõrvetas. Tal ei olnud endiselt jõudu vastu hakata, kuid vähemasti oli ta pea vee peal. Kõrvetus taandus, asendudes meeldiva soojusega. Teadvus aga hiilis ikkagi kuhugi ära.

Oldi ärkas selle peale, et oli end pööranud ja suhu tungis tulisoolane, natuke mädamuna maitsega vesi. Ta ajas end läkastades istuli. Ta leidis end mingitest väänkasvudest põimitud primitiivsel raamil mingisuguse tiigi kaldavees. Tema pea kohal oli samuti rohmakalt punutud okstest varikatus ja ümberringi, niipalju kui silm seletas, tundus olevat lage kõrb. Külmal enam ei olnud, kuid ta veendus paari sekundiga, et ei suuda tõusta. Ta lasi end uuesti rötsakile ja kaalus, kas jääda sinnasamasse või proovida end veest välja lohistada. Vähemasti ta veendus, et soojus on tõeline, vesi oli umbes kehatemperatuuriga ja õhk pisut soojemgi. Ent tal oli väga paha olla.

Talle näis, et ta on vahepeal taas ära vajunud, igatahes järgmine mälestus oli tema kohale kummarduvast habetunud lõustast, mis millegagi meenutas kaamelit. Kummarduja osutus valges hõltsis vanameheks, kes teda kompas, silmi, nina ja kõrvu uuris, pulssi katsus, midagi omaette pomises ja lõpuks žestidega märku andis, et ta peaks üles tõusma.

Kuidagi läks see korda. Kuidagi sai ta sinnasamasse kivile istuma ja vanamehe abiga riided seljast. Kivi oli õnneks vähemalt tõelise tugi-tooli kujuga. Vanamees kallast ta pangest veega üle ja paarist suhu sattunud tilgast sai Oldi aru, et see vesi on mage. Ta andis märku, et tahab juua. Vanamees taipas ja ulatas talle välipudelit meenutava anuma. Vesi oli soe ja vastiku maitsega.

Ümberringi lendas mingeid parmumoodi putukaid ja need hammustasid valusalt, kuigi vanamees proovis neid eemale ajada. Oldi kuivatas end hädapäraselt koreda palakaga ja sai selga hõlsti, mis kõige rohkem meenutas suurt kasutatud kartulikotti. Ka selles osas, et see haises, narmendas ja tolmas. Vanamehe abiga suutis ta end vedada kuhugi koopasse ja vajus seal madratsile, millega võrreldes keskmise kodutu elamine on luksus. Tal oli vaheldumisi palav ja külm, hõlsti torkis ja madrats oli ebamugav. Tal oli endiselt väga, väga-väga-väga halb olla,

kuid lõpuks vajus ta ikkagi taas ära.

Teisel päeval suutis ta natuke ringi liikuda ja avastas oma varustuse niiske kuhjana kaldal vedelemas. Riided juba hallitasid. Ta pesi need seal anumates leiduva mageda veega puhtaks ja pani kuivama. Relvi puhastada ei olnud tal jõudu. Süüa ei suutnud ta endiselt, kuigi talle oli jäetud mingeid kuivanud kärkeid lisaks joogiveele. Koopas paistis elavat vaid too vanamees, kes temast enamasti väljagi ei teinud.

Kolmandal päeval suutis Oldi juba natuke süüa ja relvad ära puhastada. Samas polnud tal aimugi, kas mõni oluline osa siiski mudane või roostes pole ja laskemoon kõik need suplused üle elas. Tal olid ka GPS ja raadio, kuid ta ei osanud kummalegi mingit funktsiooni välja mõelda. Ta mõtles natuke, kas panna oma sõduririided selga, kuid otsustas siis, et ei tee seda enne, kui on aeg edasi minna. Ta oleks riided esimese veerand tunniga läbi higistanud.

„On olukordi, kus kõige targem on maha istuda ja habet kasvatada,“ sõnastas ta oma siledat lõuga sügades enda jaoks uue elutõe.

Mõtlemisaega oli tal nüüd laialt käes ja paljud asjad sai ta enda arva-tes peas paremini ritta. Suurem osa pildist jäi ikkagi väga segaseks ja pealegi tundus midagi väga põhilist puudu olevat. Kõigepealt, kes olid Verner ja Meigley Ruiz? Kindlasti olid nad seotud Interpoliga, seda oli Oldi osanud ära arvata juba enne viimase seikluse algust. Paljudest väikestest detailidest paistis välja, et neil peab olema mingi ametlik staatus ja Euroopa juhtriikide valitsuste tugi või heakskiit varjatud operatsioonide läbiviimiseks. Seega võisid nad olla veel ka mõne Euroopa suurriigi luure palgal, aga võis ka olla, et seda osa pole kunagi kirja pandudki, ongi ainult suulised kokkulepped.

Mida nad taotlesid? Kui Meigley just üle mõistuse osav keerutaja polnud, näisid nad kõiges Maavälises olevat üsna saamatud. Kas võis tõi olla, et neil oli vaid infot teiste realsuste kohta ja meeletu tahtmine katsetada ja proovida, et ka mängu sisse saada? Aga kas nad võisid nii äpud olla, et panid retke juhtima ameeriklaste agendi ja ka kogu muu seltskond oli suuremas osas kellegi teise palgal? Nad suutsid kiiresti kindlaks teha Oldi liikumised, kui ta endast teatas. (Oldi, muide, ei jõudnudki täiele selgusele, oli see rumal või lihtsalt paratamatu samm.) Või mängiti nad üle tehnoloogiaga, mille vastu neil korralikku kaitset

ei olnud? See näis olevat võtmeküsimus, millele ta aga vastust ei teadnud.

Kelle heaks töötas Stefan? Selle kohta polnud ähmaseimatki vihjet peale mehe enda poetatud märkuse, et otsad viivad arvatavasti Simile. Oldi kahetses kibedalt, et polnud meest Simil veedetud aja jooksul paremini jälginud. Kui palju ta teadis teistest ilmadest enne sinna sattumist? Kui siiras oli ta näiteks Natanile kuulutades, et kui olukord poleks nii võimatu, peaksin sind segaseks? Ta mäletas, et palgasõdur tundus siiras, kuid too ju teadis Oldi võimet tõde ära tunda ja võis oma peas näiteks mõelda, et kuule vennike, ma olen selle-ja-selle teenistuses, keda sa siin omaarust õieti palkad?

Kelle heaks töötas Regina? Kui kusagil – Maal või kurat teab kus – oli mingi jõud, mis karmide meetoditega reguleeris teistesse reaalsustesse puutuvat infot, oli naine ilmselt nende teenistuses. Ta võis ka vabalt dirigeerida teise ekspeditsiooni hävitamist ja Oldil vedas väga sellega, et naine oli kogu aeg tema läheduses. Tema näol oli mask, mis kõik nendega tehtud uuringud ära pettis, ja ta oli held. *Või pigem mõrvarist nõiamoor*, sajatas Oldi, meenutades naise osa oma praeguses situatsioonis.

Krüger, Adamo, Olderman, Kurt ja Leon olid surnud. Adamo oli Meigley vihje põhjal nende pundi positsiooniga asjamees, ent Krüger mängis ta kuidagi üle. Olderman ja Kurt võisid samuti teada üht kui teist ja olla ekspeditsiooni olemuse ja eesmärkidega hulga paremini kursis, kui välja lasid paista. Leon oli lahkunud mängust esimesena ja tema kohta oli ainult Stefani oletus, et ta töötas Vatikani heaks; miks palgasõdur nii arvas, polnud Oldil aimugi. Ja üldse, lahkunud ei põhjusta probleeme, elavad põhjustavad.

Kas nende eest Samblaväljal põgenedes tegutsesid Manite, Alex ja Elena koos paratamatusest või on selle taga midagi sügavamat? Kes nad õieti olid? Manite oli üsna ilmselt mingi Maa nõid, kuid edasi? Jah, ilmselt soovis ta siiralt Maad kaitsta, seda Oldi tajus. Mis seos oli tal Reginaga, laiemalt pundiga, keda Regina esindas? Vastuseta küsimused. Alex ja Elena omakorda näisid toimetavat Simil teatud vabaduse ja kindlusetundega, seega olid nad ilmselt mõne sealse suurvõimu teenistuses. Miks nad aga tegutsesid Iströk Akherre vastu või vähemalt teistsuguste plaanide alusel?

Olgu, võtame veel kord algusest – keegi Euroopast korraldas ekspeditsiooni Põhja-Jäämerelt Jõele. Selleks varastati ameeriklastelt haldja aju tükke sisaldav „mootor”... Ja juba tulebki esimene kari – kas võidi see Krügeri kaudu neile kätte mängida, et nad stardist minema saaksid? Järjekordne vastamata küsimus, ent õige mitmed osapooled olid kindlad, et asi läheb huvitavaks, ja toppisid oma inimesed mängu. Ilmselt läks asi totaalselt vussi.

Igatahes oli pool seltskonda korruga Simil ja just siis toimus seal aatomiplahvatus. Enneolematu sündmus; Oldi polnud kindel, kui enneolematu just, kuid kindlasti midagi väga haruldast. Manite oli kindel, et ameeriklased üritavad tüli norida, kuid ülejäänud paistsid säilitavat külma pea ja niipalju, kui ta aru sai, hakkasid kõigepealt põhjalikult uurima, kust rünnak tuli. Mis mängu mängisid haldjad ja miks oli Lenel vaja ta kiiresti ja vastuvaidlemist välistavalt Maale tagasi kuputada?

Kahest järeldusest ei olnud pääsu – esiteks, et tal on väga vedanud, et ta ikka veel elus on, ja teiseks, et tema isik näib kuidagi oluline olevat. Stefan, Natan, Lene, Manite, Charles – kõigile neile näis kuidagi oluline olevat, et ta elus püsiks, ja seega seletas teine järeldus teatud mõttes esimest. Isegi Regina – nad näisid temalt midagi ootavat. Mida? Olgu, tal oli mingi loomulik tunnetusvõime ja paistis, et see ulatus ka ruumihäireteni. Oli tal tõesti potentsiaali saada heldiks? Olid heldid siis nii haruldased ja koheldi teda sellepärast respekti ja ettevaatusega, sõprust või vähemalt heatahtlikkust otsides?

Oldi mängis võimalusega, et ta on üks muinasjuttude äravahetatud printsidest. Et ta isa pole mitte see „tõeline nõukogude inimene” – pooleestlasest-poolvenelasest joodik, kellel ema enne ta kolmeaastaseks saamist välja viskas ja kes kümme aastat tagasi, enne viiekümneks saamist maksapuudulikkusse suri –, vaid et emal oli nooruses seiklus mõnega... mõnega... .. Kellega siis õieti? Kes on nii tähtis, et tema poja ümber algavad intriigid? Tal polnud aimugi. Meehitav see mõte ju oli, kuid... niipalju tervet mõistust oli tal ka, et väga tõsiselt ta seda ei võtnud.

Niipalju oli aga selge, et enne, kui ta millestki aru saab, on targem Maale mitte minna. Seal kasutasid kõik teda ära, isegi Stefan. Meigleyl ei kuluks viite minutitki, et teha talle ettepanek, millest ei saa keel-

duda, ja ta leiaks end mõttekiirusel uue veidra pundiga külmas paigas ohtlike rumalustega tegelemas.

Haldjate silme alla ei tohi sattuda, sest Lenel võis tõsi taga olla teda minema saates. Kui ta haldjatest üldse midagi taipas, olid need targad, tasakaalukad, kõrge moraaliga ja üldiselt heatahtlikud olevused, kellel aga teiselt poolt ei olnud inimese tapmise vastu rohkem tõrget kui keskmisel jahimehel metskitse laskmise suhtes. Igasugused mõttekonstruktsioonid, et Lene häbenes temaga voodissetulemist ja tahtis, et ta poleks silma all pidevaks meeldetuletuseks, olid ilmselgelt, röökivalt lollakad. Lene ei saaks ilmselt üldse aru, millest jutt, kui keegi üritaks midagi taolist seletada – või inimesi tundes saaks teatud teoreetilisel tasemel –, teisalt aga lahendanuks ta igasuguse ebamugavuse Oldi likvideerimisega; võimaluse selleks oleks ta igal juhul kergesti leidnud.

Seega Lene kaitses teda millegi eest. Mille? Natani ja kogu Iströk Akherre pundi või laiemalt normanite eest? Aga siis ei tohi ka nende silme alla sattuda. Võimalus, et Lene arvas, et viimased ei suuda teda kellegi kolmanda eest kaitsta, viis samasse kohta välja.

Mis tal siis üle jääb? Maalt tulnud palgasõdureid võtsid Simil kõik heameelega teenistusse, kuid kui ta Simi infotehnoloogia tasemest üldse midagi jagas, teaks igaüks, kel huvi, temast samal sekundil, kui ta välja ilmub. Muidugi oli võimalus, et ta leiab kellegi, kes nii-öelda taipab riske ja andmeid võltsib, kuid veel kord – muinasjuttudesse ta ei uskunud.

Lõppkokkuvõttes aga oli tal vähe valida. Igal juhul oli kõige targem püüda Simi jõuda. Alati saab ju öelda – ja pealegi oli see tõsi –, et tal läks Maal elamine liiga tuliseks, seega riskib ta parem Simiga. Kui saaks seal natuke vaikselt ringi vaadata... Võtta Lenega ühendust kuidagi nii, et teised haldjad teada ei saa. Kuidas? Olgu, igal päeval oma mure, kõigepealt vajas lahendamist kõige põletavam – minema saada sellest veidrast paigast, mille kohta ta ei teadnud absoluutselt mitte midagi.

Neljanda päeva hommikul suutis ta juba rohkem ringi kõndida. Vanamees näis teda endiselt ignoreerivat. Oldi jalutas kogu kaldapealse läbi ja pöördus koopasse tagasi segaste tunnetega. Nad olid mere ja tohutu, horisondini laiuva kõrbe vahel. Siin-seal tuli maapinnast suitsu ja kogu kant tundus olema pisut vulkaaniline, samas kõrgeid mägesid silma

ei hakanud. Kui ta nähtust vähegi õigesti aru sai, oli kogu mage vesi vulkaanilise päritoluga, see maitses vastikult, kuid oli joodav. Meri oli tulisoolane nagu maised ookeanid ja mingit muud vett ei tundunud seal olevat. Kaldal olid mingitest hallidest aegadest pärit varemed, keegi oli kunagi uuristanud tiigid – ühes neist oli Oldi üles soojenenud – ja silunud pisut maapinda, kuid väike, ka parimatel aegadel vaevalt paarsada inimest mahutanud asula oli täielikult hüljatud. Elased nad sealsamas mingisuguse vulkaanilise põndaku all laiuvates käikudes. Küllap oli asula algusest peale olnud koobastikuga üks tervik – Oldi pärast võis mäe sees terved hiigelpaleed peidus olla – ja tekkinud selle napilt joogikõlbliku vee pärast, ent nagu öeldud, pidi see kõik olema väga ammu.

Umbes teisel nädalal sai ta vähemalt teada, mida nad söövad, kuigi avastus teda eriti ei rõõmustanud. Kõrbest ilmus karavan – mõnisada veidrat kirevat kaltsukubu, kes ratsutasid kummalistel kaelkirjaku, ninasarviku ja eriti inetu kodueesli ristanditel. Natuke puhtamates hõlستides veidi sulle meenutavad inimesed andsid vanamehe hoole alla viis haiget, laadisid maha hunniku toitu ja rändasid edasi. Nad viibisid nende juures vähem kui kaks tundi ja näisid Oldisse väga kahtlevalt suhtuvat. Keegi temale ei lähenenud, pigem vastupidi, tema teelt taanduti. Kui nad läinud olid, viipas aga vanamees Oldi endale appi.

Kaks päeva hiljem tuli kõrbest üksik rändur, kes tegi paarisaja meetri kaugusele varemete vahele lõkke ja käis ainult korra vanamehele kummardamas. Kolmandal päeval nägi Oldi teda veepiiril seismas ja veidraid liigutusi tegemas. Mõne aja pärast läks ta vööni vette. Üle lainete libises valge paat üheksa albiinokäabusega, rändur võeti paati ja paat kadus merel kummalisse virvendusse, mis isegi kilomeetrite kauguselt kuidagi Oldist läbi vibreeris.

Haigetest üks vana suri – Oldi ei saanudki teada, oli see mees või naine – teised näisid tasapisi toibuvat. Oldist hoidsid nad eemale. Veel umbes kahe nädala pärast tuli taas karavan. See võis olla seesama, kuid võis olla ka mõni teine, igatahes kolm endistest haigetest lahkus, üks jäi maha, temale seltsi jäeti veel kolm uut.

Kahe nädala pärast see kõik kordus. Ja siis uuesti kahe nädala pärast. Vaheldus vaid haigete arv ja loomulikult see, palju neist suri ja palju paranes. Karavan ei olnud sama. Üks noorepoolne mees, kelle tervise

paranemine aega võttis, näis Oldisse paremini suhtuvat. Suhtlemisest ei tulnud neil küll midagi välja, mis sest, et mees talle midagi selgitada katsus. Igatahes karavanist jäi ta maha, kuigi tundus üsna terve olevat. Järgmisel päeval pärast karavani lahkumist aga kõndis ta mere kaldale ja viibutas mingit asja pea kohal. Paari tunni pärast tuli paat hatifnattidega ja korjas ta peale.

„ARRhaTThuu-uugg,” ütles mees talle lahkudes. Küllap tähendas see „nägemist”.

Vanamehele paistis tegelikult meeldivat, et tal on abiline. Oldi õppis aru saama lihtsamatest väljenditest ja vanamees tundus olema läbini heatahtlik. Küllap ta oligi inimeste aitamisele pühendunud. Kahjuks aga ei sobinud see elu Oldile kohe üldse mitte, mis sest, et tal oli isegi midagi seikluselaadset ühe paranejaga. Niipalju sai Oldi aru, et seal kõrbes elavad rahvad suhtusid väga halvasti oma naiste ja laste võõrastele näitamisse ja kui vana erakust doktor oli väljaspool seadusi, siis temas kaheldi tugevalt. Ühelt poolt näis ta olevat templi – või mis iganes see paik kohalike silmis oli – kaitse all lihtsalt sellepärast, et juba oli seal, kui karavan tuli, teisalt aga pani rahvas pead kokku ja sosistas pikalt, kui sai aru, et nende haiged jäävad sinna tema lähedusse. Too üsna noor naine näis sättivat oma katmata ihu Oldi pilgu ette ja hingerahu see mehele kohe kindlasti ei toonud, sest tervis oli tal pärast esimesi nädalaid täiesti korras. Oldi mõistatas, kui kaugele ulatub see ta väljaspool kõrberahva seadusi olemine, kuid naine lahkus enne, kui tal tekkis võimalus seda järele uurida.

Ka hatifnatid käisid paar korda maal ja vanamees näis nendega mingit äri tegevat. Ühel päeval tuli üksik haavatu. Järgmisel seitse. Kolm neist surid ja Oldi aitas vanamehel laipu meres hulpivale raudvõrguga raisakotkaste eest kaetud praamile vedada. Hatifnatid viisid need sealt mõne päeva pärast minema ja Oldi leidis, et ta ei taha teada, mis neist edasi saab.

Haavatute järel oli ilmunud tosinkond täie tervise juures ratsanikku – see tähendab, et neil olid karavanide omadest palju saledamad ja kiiremud jõletised istumise all – ja eemale kõrbesse laagri üles löönud. Paranevad haavatud vahtisid neid süngelt. Üks ilmselt üritas minema hiilida, sest öösel kuulis Oldi isegi koopasse läbilõikavat kisa, ja hommikul oli mehi alles neli. Nood vaatasid üksteisele otsa, vaidlesid terve

päeva, aga järgmisel hommikul astus üks jalgupidi merre ja asus – see-kord Oldi nägi – mingi looma ribi pea kohal keerutama. Tuli valge paat ja võttis ta peale. Teised kolm vahtisid seda mornilt pealt, järgmisel ööl kadus veel üks neist – kuigi ilma kisata – ja sellele järgneval päeval vehkisid ka viimased kaks kaldal taksot teise reaalsusse.

Päevad kadusid üksteise järel ja kui Oldi ükskord korraks GPS-i sisse lülitas, avastas ta, et möödunud on juba õige mitu kuud.

Selles maailmas, sellel kaldal seal polnud midagi tema jaoks. Ta üritas vanamehelt žestide ja väheste õpitud sõnade abil uurida, kuidas rändurid hatifnatte kutsuvad. Vanamees sai temast suurepäraselt aru, õnnelik ta ei olnud, kuid selgitas samamoodi, rohkem käte-jalgadega, kuidas asi käib.

Täpsemalt võttis see neil terve kuu ja oli omamoodi nõök, sest mõne asja selgitamine oleks võtnud paar lauset, neil aga läks paar nädalat. Võib-olla ka mitte, sest need seostusid Oldi omapärase tajuga. Vanamees andis kohe esimesel päeval Oldile paar luud ja lasi neid vahtida ja nendega vehkida. Kulus nädal, enne kui Oldi aru sai, et ta peaks teatud hetkedel kuulama oma sisemisi kajasid ja ära tabama, millal merel avaneb värv. Kui Oldi väga valesti aru ei saanud, tegid suurema osa tööst hatifnatid. Nad kasutasid luude materjali oma paatide ehitamiseks-parandamiseks. Kui õigel hetkel kaldal luuga vehkida, tabasid nad ära, et keegi soovib kuhugi sõita, ja võtsid ta peale. Luu eest, mil-liseid võis sealsamas kaldal hunnikus vedeleda ja mida nad ka niisama korjasid. Või siis mitte – Oldi ei saanud päriselt aru, oli see rituaal või oli sel mingi sisuline tähendus, aga luud, millesse siis olid kuidagi kät-ketud ta soovid, koheldi „tavaliste” luudega võrreldes kui aaret...

Aga see oli sel päeval, kui ta paati astus. Vanamees tuli koos temaga kaldale ja palus valgetel olevustel puudutada paari luud, mille ta seejäre-l Oldi sõdurijaki taskusse toppis. Lõpuks andis ta mehele märku, et soovib oma hõlsti tagasi. Oldil polnud selle vastu muidugi midagi.

Oskamata midagi paremat teha, kummardas ta sügavalt vanamehe ees. Esimest korda nägi ta karvasel kaamelinäol midagi naeratusetao-list, kui olevus kohmakalt ta žesti korda. Oldi astus paati, see libises lahesopist kuumale ookeanile ja ristles seal tunnikese pealtnäha sihi-tult. Siis tõusid Oldil kõik ihukarvad püsti ja ta luksatas sappi kurku,

kui tundis maailma kaduvat. Nende ees kerkis hall virvendus, mida ääristas tumedam kaar, kõik näis pöörduvat kuidagi pahupidi ja juba kündiski paat Jõe tumedaid jahedaid vooge.

Hatifnatid ei öelnud ega teinud midagi, ainult sõudsid. Jõel ei olnud midagi vaadata, Oldi oli juba veendunud, et olles seda korra näinud, oled sa näinud kogu Jõge. Möödus peaaegu kuus tundi, enne kui tempo ootamatult muutus, maailm taas paigast ära läks ja ta leidis end külmal merel, mida kolmest küljest ümbritses tulikirjaline maa. Nad olid ühe kalda lähedal ja hatifnatid suundusid sinnapoole.

Paat jooksis liiva kinni rohkem kui sada meetrit kaldast. Mehikesed tõstsid aerud ja vaatasid teda ootavalt. Esimest korda paistsid nad pisut kannatamatud, esimene isegi viipas kergelt Oldile, et ta minema hakkaks. Aga kuhu? Kus ta oli? Nojah, ta tahtis sealt kõrbest minema, kuid mitte järgmisele suvalisele rannale... Oldi vandus mõttes ja lülitas prooviks GPS-i sisse.

Aparaat piiksatas. Oldi vaatas ekraani ja seejärel hoopis uue pilguga ringi. Nüüd tundis ta oma kodulinna silmapilk ära, nad olid kohe linna servas merre suubuva jõe suudmest algaval supelrannal. Oli varakevadine õhtu ja õnneks juba üsna hämar. Siin-seal oli veel kaldal lund ja jääd, kuid meri ise oli lage. Ta kobis kiiresti paadist välja. Tulikülm vesi ulatus poolde reide ja lained kastsid ta vööni märjaks. Korraks libises peast läbi, et ta ei teadnudki, et neil paatidel nii suur süvis on, kuid see polnud hetkel oluline. Ta sumas kiirustades kalda poole ja kui ta üle õla tagasi vaatas, oli paat end juba ringi keeranud ja kihutas mõttekiirusel avamerele tagasi.

Oldi peatus kaldal, vaatas veel kord GPS-i ja kortsutas kulmu. Ta teadis, et ruumpööristes liikumisega kaasnesid teatud ajamoonutused ja erinevates valdustes liikus aeg pisut erineva kiirusega, kuid ta ajaarvestuses laiutas rohkem kui pooleteisekuune auk.

Keegi tuli piki kallast. Oldi pidi peaaegu automaatselt relva haarama, kuid nägi siis, et see on vaid koera jalutav keskealine naisterahvas. Üldse oli kaldal kaugemal nägemisulatuses teisigi inimesi, kuid õnneks läks iga hetkega pimedamaks. Koer oli põrakas mastif ja talle üldse ei meeldinud Oldi lõhn, loom surus end urisedes vastu perenaise jalgu, kui see kõheldes kümnekonna sammu kaugusel peatus.

„Tere õhtust!” hõikas Oldi. „Vabandan väga, aga kas ma tohiksin

küsida, mis päev täna on?”

Kümme sekundit vaikust, siis kostis kõhklevalt: „Pühapäev...”

„Ja kuupäev?”

Taas kümme sekundit vaikust. „Kolmas.”

„Mis kuu?”

„Märts.”

„Täna. Head õhtut!” See klappis GPS-i näiduga.

„Kuulge, vabandust,” hõigati talle järele, kui ta juba metsa poole suundus. „Kes need olid?” Naine viipas ebamääraselt merele.

„Hatifnatid.”

„Aaa...”

Oldi ei jäänud järgmist küsimust ootama ja kiirustas edasi. Päev oli olnud päikeseline ja üsna soe, õhutemperatuur oli kümnekonna kraadi ligi, ent Oldil polnud õigeid talveriideid ja ta püksid olid märjad. Dokumendid ja raha oli tal alles, kuid tal polnud kuhugi relva peita. Õnneks elas ema nii lähedal, et sinna oli võimalik paari tunniga väga kiiret tempot hoides kohale kõndida.

Ajavahe ei andnud talle rahu. Jah, ta oli lugenud, et väljaspool reaal-sust esineb väga veidraid nähtusi ja ka reaalsuste aeg võib mingitel põhjustel erineva kiirusega liikuda. Kindel oli ta vähemalt selles, et ööpäev oli kõrbes sama pikk kui Maal ja lõpuks oli tal võrdluseks raad- ios kell, mille näit automaatselt ei muutunud ja mis nende kuudega üle paari sekundi ei eksinud. Ta ei olnud tõsiselt võtnud jutte mingitest kontiinumineeludest, kust paremal juhul saja aasta pärast välja saab, halvemal aga igaveseks kaotakse. Ent midagi oli veel... Miski, mis ta teadvust torkis...

Siis ta taipas ja jäi nagu välgust rabatult seisma – ajavahe oli valepidi. Ta vaatas veel kord GPS-i ekraani ja hakkas edasi kõndides läbisegi vanduma ja naerma – oli *järgmise* aasta märts...

Sõber oli elus ja terve, nagu Oldi järgmise õhtu hämaruses ta majani hiilides kindlaks tegi. Kokkulepitud signaal samuti töötas, ta vilgutask relva lasersihikuga morsekoodis oma nime elutoa lakke ja sõber tuli välja. Isegi see vana Volkswageni-risu oli alles, millega ta eelmisel korral sõitis.

Oma korterisse polnud tal võimalik minna, see oli välja üüritud. Ent

mis tal ema juures viga on? Igatahes sai ta rahulikult läbi põdeda valdusest teise liikumise šoki, mis sarnaneb kõrgushaiguse või lõppematu pohmakaga ja mis see kord, tõenäoliselt tänu kogu vahepeal läbielatud, ta kaheks nädalaks pikali pani. Pisut ta ootas ja kartis, et kurat teab milline pahalane võib iga hetk ukse taha tekkida, kuid kedagi ei tulnud. Jälgimine maksab ja vahepeal oli möödunud peaaegu poolteist aastat. Ja kuhu tal õieti minna oligi?

Juba esimesel õhtul oli ema talle pihku pistnud raamatu.

„Käis üks tüdruk. Andis selle raamatu. Siin on lehel 211 täpid. Sa pidid aru saama, mida see tähendab.”

Raamat oli kreekakeelne bioloogiaõpik keskkoolile ja toda lehekülge uurides sai Oldi aru, miks oli valitud just see raamat ja see lehekülg. Raamat oli tüüpiline kasutatud õpik, siit-sealt soditud, täpid tollel 211. lehel aga moodustasid aadressi – Kreeta, Stavros ja nii edasi. Kirjelduste järgi võis naine olla Nataša, aga selles ei saanud muidugi kindel olla.

Igatahes otsustas Oldi esimeseks seal ära käia. Ta peitis ema juurde keldrisse Vernerri rahvalt saadud relvad, võttis sealt peidikust Lene antud koti, mis pidi lennujaama kontrollis läbi minema, pani sinna Natanilt saadud hulga võimsama relva ja alustas sõitu lõunasse.

„Hallo, on siin keegi?” Oldi seisatas verandatrepil. Õhk oli kuum, peaaegu tuline, taevas tumesinine ja ainsagi pilvetriibuta, meri sellest toonivõrra heledam ja üksikute valgete vahujänestega. Lagedal veel puhus tugev tuul, kuid sinna lahesoppi see millegipärast ei ulatunud ja karused, roosakaid õisi täis hekid, tuhkallid põõsapuhmad, üksikud oliivipuud ning kareda poolkuivanud rohuga muruplatsid tukkusid pealelõunases rammestuses.

„Paigal,” ütles tuttav naisehäääl ja Oldi tundis meelekohal terase külma puudutust.

„Nataša.” Ta pöördus aeglaselt sinnapoole. Jah, see oli Nataša. Tugevalt päevitunud, täiesti kohalike kreeka naiste moodi riides, võib-olla sutsuke juurde võtnud ja kuidagi kodune. „On sul alles kombed külalisi vastu võtta.”

„Ma ei ole veel päris veendunud, kas poleks targem päästikule vajutada. Oled sa kindel, et sind ei jälitatu?”

Oldi kehtas õlgu. „Nii kindel, kui olla saab. Mis ei tähenda muidugi palju. Teadlikult ma siia kedagi ei too.”

„Kuidas sa siia oskaid tulla?”

„Ma arvasin, et sina jätsid mulle aadressi?”

„Jätsin küll. Aga see oli üle aasta tagasi. Siis... nüüd ei ole ma kindel, et sind on siia tarvis.”

„Ma ei saanud varem tulla.”

„Miks?”

„See on pikk lugu. Sa võiksid vähemalt kaitseriivi peale panna.”

„Viimane kord oli meil üks teatud mänguasi voodis. Mis see oli?”

„Lenet mõtled või?”

Nataša turtsatas ja langetas relva. „Ma pidin kindel olema, et see oled sina. Tule edasi.” Oldi nägi alles nüüd, et naise käes on summutajaga Desert Eagle. Naine kaitseriivistas relva ja sügavamale maja sisemusse astudes pani selle kuidagi väga käepäraselt laua alla ära. „Midagi juua? Tule istu. Ja pane uks kinni. Majas on praegu jahedam kui väljas.”

Oldi vaatas ruumis ringi. Paistis, et suurem osa vaheseintest on lammutatud, et saada maja keskossa üks umbes sajaruutmeetiline ruum. Köök oli osa ruumist, ühe vaheseinajupi tagant paistis suur ja mugav voodi, teisel pool olid raamaturiivlid ja kirjutuslaud, millel troonis suurima ekraaniga Mac. Ruumis oli laiali hulk erinevaid – mõned väga veidra kujuga – istmeid ja üks sõiduauto mõõdus nahkdiivan. Tagapool läksid kaks ust veel kuhugi edasi.

Oldi valis endale ühe mugava tugitooli. „Midagi jahedat. Aga mida sa ise jood?”

Naine askeldas köögis ja tuli tagasi kahe hiigelsuure klaasiga, milles jää- ja tsitrusviljade tükkide vahel loksus tumepunane vedelik. „Sangria. Minul on muidugi hulga lahjem, kui ma sulle tegin.”

„Täna.” Oldi maitses. Ka tema jook oli suhteliselt lahja, kuigi veini maitse oli selgelt tunda.

Toas oli siin-seal titeasju. Kõige trooniks häll. Ja justkui selleks, et viimseidki kahtlused pühkida, hakkas titt seal häälitsema. Nataša läks, tõstis sealt nii umbes pooleaastase lapse sülle, istus Oldi lähedusse teise tugitooli ja asus titele rinda andma.

„Sinu oma? Õnnitlused, muidugi.” Oldi tundis end nagu vettekastetuna. „Kuigi ma ei tea...” alustas ta mõtlematult ja sattus siis sega-

dusse. „Igatahes mul on sinu pärast hea meel,” lõpetas ta abitult.

„Hm...” Nataša mõttis teda kümme sekundit. „Et sa teaksid – minu käest ei küsitud.” Ta viipas keelavalt käega ja raputas pead, kui nägi, et Oldi midagi öelda tahab. „Selle korraldas Lene tolsamal ööl, kui sa eikusagil ilmusid ja enne hommikut kadusid. Nii et samavõrra võin mina sind õnnitleda.”

Umbes viisteist sekundit hiljem sai Oldi aru, et suu võiks kinni panna ja pealaele kokku jooksnud kõrvad uuesti lonti lasta... Nataša imetas last ja lasi mehel end koguda.

„Noo-oh... teatud mõttes on mul ikkagi väga hea meel, kuigi ma saan aru, et see on väga egoistlik, kuivõrd ma ei tea sinu suhtumist. Ma... mul... eh, seda ma küll ei oodanud. Aga kui ma... noh, nii teoreetiliselt olen mõelnud, et keda ma kõige meelsamini näeksin oma lapse emana, siis sa oled seal nimekirja tipus. Poiss või tüdruk?”

Nataša muigas. „Ära ürita. Poiss. Ma saan suurepäraselt aru, et kumbki meist ei korraldanud seda ja avameelselt öeldes... haldjaid tundes võib asi olla hoopis teisiti. Võib ju olla nii, et seal voodis oli kõik su seemet täis ja ilmne tundub, et Lene aitas aktiivselt kaasa, aga võib olla, et... Mõttele ise edasi.”

Oldi surus lõuapärad kokku. „Haldjatest võib kõike oodata,” noogutas ta.

„Miks sa tulid?”

„Ma... Kuhu mul ikka minna oli? See on väga segane lugu. Ma saan aru, et sa oled peidus.” Oldi ohkas. „Mõtlesin, et meil võiks teineteisest kasu olla. Et ehk ma saan sind kuidagi aidata. Ja ehk saad sina mind infoga aidata. Ma... olgu, kõik mu kavalad plaanid läksid veega alla. Lühike kokkuvõtte oleks, et mõtlesin, et kui juba mingisse lollu seiklusse sattuda, siis kindlasti on seda parem läbi elada koos kena tüdrukuga, kes sulle tõsiselt meeldib.”

Nataša mõttis teda seletamatul pilgul ja vangutas imekergelt pead. „Kõigepealt räägi mulle oma pool sellest loost. Võid alustada sellest, kui te Stefaniga jõel minema sõitsite.”

Oldi noogutas ja alustas. Ta rääkis enam-vähem kõigest, ainult Lenet puudutavast libises ta lühidalt üle ja jättis mainimata ka hulga täiendusid, mis talle oli „installeeritud”. Muidugi jättis ta vahele hulga detaile ja ega inimene ju mäletagi sõna-sõnalt kõiki vestlusi. Ikkagi võttis see

üsna tükk aega.

„Nii et sa olid enda meelest umbes pool aastat mingis kõrbes mingis tundmatus valduses, aga tegelikult möödus poolteist aastat? Ja sa ei tea, kuidas?” küsis Nataša, kui ta lõpetanud oli.

„Jah.”

„Ja mida sa üldiselt kavatsed?”

Oldi ohkas. Ohkas veel kord ja vaatas edasi kõneldes teatud meeletlikku, kaitsest ja keerutamisest loobumise uljusega naisele otsa. „Ma ei saa ega taha end elu lõpuni kusagil Maa kolgas peita. Teatud mõttes ma juba proovisin seda ja kukkusin läbi. Ma olen vahepeal saanud tohutult infot erinevate reaalsuste kohta, ent ma ei saa mitte tuhkagi aru, mis õieti toimub.” Oldi laiutas käsi. „Kui sa oled kord näinud seda suuremat maailma... ma ei tea, palju sa mind mõistad. Kui ma saaksin minna koju tagasi ja teha nägu, et midagi pole muutunud, pole ma teilsalt kindel, et sellegagi hakkama saaksin. See on niikuinii võimatu ja kardetavasti hakkaksin ikkagi mõne kuu või aasta pärast asja torkima. Et kas mul on siis mingid võimed ja nii edasi. Ehk saan ühel või teisel viisil väga ruttu surma, aga arvestades, et lisaks jälitavad mind Regina-sugused... Ja ikkagi ei taha ma end elu lõpuni peita... Ma olen ikkagi ainult bioloog. Või ma ei ole isegi bioloog, kui kõik ausalt ära rääkida. Ma töötan toidulaboris. Piimapärmidega. Jah, ma oskan relvi kasutada ja looduses ellu jääda. Ent mitte linnadžunglis. Ma ei oska isegi autot ümber registreerida nii, et sellest igale poole jälgi ei jää! Mul pole õrna aimugi, millest ma peaksin elama, kui raha otsa saab.”

Ta peitis näo kättesse, ent võttis end siis kokku ja jätkas. „Esimesel korral oli lihtsalt kõik väga segane ja põnev. Ebareaalne. Teisel korral sain ma aru, et see käib mul üle jõu. Nii palju inimesi sai surma ja ma pääsesin kes teab mitmendat korda üle noatera. Sa võisid teeselda ja mind ära kasutada, aga sa oled ainuke naine, kelle pärast... Kes on mulle kuidagi... hinge pugenud. Oluline. Et... mis ma keerutan...” Ta jäi hoopis vait. „Igatahes pidin ma kindlaks tegema, on mul mõtet sinule panustada. Võib meil ühist tulevikku olla? Nii et... Ma ei tea... Mis sina ütled?”

„Räägitakse jah, et see pidi olema mingi soome-ugri geneetiline defekt, et te ei suuda sõna „armastus” välja öelda.”

Oldi maigutas terve minuti. Lõpuks pressis ta endast välja „Nataša,

ma armastan sind.”

„Mida see küll mehega teeb, kui ta on pool aastat ilma olnud!”

Oldi läks vähkpunaseks ja vaikis, pilk maas.

„Aga sa ikkagi ei öelnud, mida sa edasi mõtled teha?”

Oldi kogus ennast. „See sõltub sinust. Sa võiksid vahelduseks rääkida. Endast, mis vahepeal juhtus, kõigest.”

Naine silmitses teda arvustavalt, ise lapsega mängides. „Oskad sa poisil lappe vahetada?”

„Eee... ei,” pilgutas Oldi silmi.

„Aga tuleks õppida. Mis sinust muidu kasu on.”

„Õpin ka seda, kui vaja on,” sõnas mees vaguralt.

„On vaja. Aga reaalsusest välja sa ei saa?”

„Ei saa. Ma ei tea... Kurat, keegi ju ei räägi midagi! Helde treenitakse lapsest peale... Midagi ma ju tunnen, aga ma olen piisavalt lugenud, mis juhtub, kui lihtsalt reaalsusest ära kaduda. Kas sina saad reaalsusest välja?”

Nataša silmitses teda tükk aega seletamatul pilgul. „Ei,” ütles ta lõpuks.

Oldi ohkas ja tõusis. „Kõike head sulle.”

„Tulid sa ainult selleks, et Maalt minema saada?” küsis naine tumedalt, kui ta ukse poole kõndis.

„Ei,” raputas Oldi pead, ukse juures peatudes. „Kõik, mida ma rääkisin, on tõsi. Aga ilmselt ei ole sel mõtet, kui sina mulle valetad.”

„Sa... tunned sa seda tõepoolest?”

Oldi pöördus. Nende pilgud kohtusid.

„Jah.”

Nataša hammustas huulde. „Oldi, palun tule tagasi. Ma... see kõik on palju keerulisem. Mind... ma... kuula oma sisemist häält. Kuula veel kord – ma ei oska reaalsuste vahel liikuda. Kas ma valetan sulle?”

„Ei,” ütles Oldi raskelt. Ta kortsutas pisut segaduses kulme. „Sa saaksid reaalsusest välja, kuid keegi ei ole sulle õpetanud liikumist ja tõenäoliselt saaksid sa surma?”

„Jah.”

Oldi tuli poolele tee tagasi. „Tüdruk, ma olen sinu ja meie lapse pärast valmis oma elu andma, aga ära enam mulle valeta. Kas meil võib ühine tulevik olla?”

Nataša raputas vaikselt pead. „Ma võin sulle ka mitte valetada. Kui me Maalt kuhugi väga kaugele ei saa... Sa ei mõista midagi! Kas sa ei mõista, et ma teen sulle teene, kui sa end minuga ei seo? Kas sa ei mõista...” Naine oli nutma puhkemas.

„Ma usun sind, kui sa arvad, et see võib mulle teene olla. Ma ei taha seda teenet. Ma tahan sind. Aga enne tahan ma sinu lugu. Ja ausalt palun.”

Nataša mõtles, kulm kipras. Laps ta süles oli uuesti magama jäänud ja ta asetas selle tasa-tasa hälli tagasi. „Ma ütlesin sulle juba seal Jõel hõljukis, et ma tajun maailma. Samuti nagu sina. Ilmselt rohkem. Me ei saa Simi või kuhugi mujale minna. Ja mitte ainult sellepärast, et ma ei oska. Sul pole vähimatki aimu jõududest, millega me vastamisi seisame. Istud ehk lõpuks uuesti maha?”

„Ei. Ei ole.” Oldi istus. „Või midagi ma ju tean. Igatahes pillud sa, muide, taas tühje deklaratsioone.”

„Oldi, anna andeks, sa teed mulle kohati nii nalja,” alustas naine mui-gega, ent tõsines siis teise näoilmet nähes. „Minu pärisnimi on Elvira Alefioni. Ma olen Gruusia kreeklaste hulgast. Sellel rahvakillul ei ole seal just hästi läinud, kuid see pole hetkel oluline; kui sa seda ei tea, võid raamatutest ja entsüklopeediatest otsida. Ma kunagi räägin sulle, kuidas ma FSB palgale sattusin, see pole hetkel samuti oluline.”

Võimalik, et aja võitmiseks Nataša tõusis ja täitis uuesti nende klaasid. Edasi rääkides mängis ta mingite palvehelmeste moodi nõõrile lükitud kivikestega. „Oldi, ära pane pahaks...” alustas ta kõhklemisi. „Sa oled nii naiivne, et... ma ei saa isegi aru, kuidas sa nii vanaks oled elanud. Sa... sa nagu imiteerid kogu mõtlemise, kahtlustamise ja järelduste tegemise protsessi. Kord käitud sa nagu mõistlik olevus, kord nagu... Ma ei tea. Ma olen aus ka selles osas, et ma pole päris kindel, kas mul sellest midagi paremaks läheb, kui ma end sinuga seon, kuigi sa meeldid mulle. No ja lõpuks oled sa mu lapse isa. Oleks võinud ka hullemini minna. Palju hullemini.”

Oldi niheles toolis ja avas isegi suu, kuid pani selle uuesti kinni.

Nataša sättis enda alla diivanile keritud jalgu ja uuris kivikesi sõrmede vahel. Ta hakkas rääkima, alguses pisut kobamisi sõnu otsides. „Ma alguses kartsin, et sind on saadetud spetsiaalselt minu jälgimiseks. Et on meelega ette mängitud, alates sellest ööst lumes. Siis ma arvasin,

et sa oled Tulejumala inimene. Aga sa ei andnud ühestki otsast mõõtu välja. Sa võisid muidugi olla väga hea teeskleja, pealegi sa oskasid ellu jääda ja teatud hetkedel võtsid juhtimise enda kätte. Aga kui sa ronisid ainult püstoliga katusele...”

Oldi ei kannatanud rohkem välja. „Oota, ma ei saa midagi aru. Esiteks, kas sa võid vihjamisigi mõista anda, miks keegi oleks pidanud spetsiaalselt sind jälgima? Kes sa oled? Mida sa oskad?”

„Ma ei tea, kes ma olen. Ma ei tea täpselt kõike, suur osa on vaid aimdused, kuid minu ümber on alati toimunud midagi segast.” Ta vaatas Oldile korraks otsa ja langetas uuesti pilgu. „Ma jätaaksin ka selle vahele. See ei ole huvitav ja seda võib leida igast debiilkirjanduse raamatust – noh, seal on ju kõik sellised erilised lapsed, pooled meretaguste kuningate ja teine pool vampiiride või muidu imemeeste salajased järeltulijad. Ma ei teadnud sellest suuremast maailmast midagi enne Jõeale sattumist ja nüüd on mul olnud poolteist aastat aega mõelda. Enne olin ma kindel, et minu emaga on mingi katse tehtud – noh, vene lased proovisid ju hulle asju; väga tihti hävitamisele määratud rahvaskildude peal –, nüüd ma lihtsalt ei tea.

Aga teeme mõned järeldused. Ma isegi ei küsi, miks sa Veneri palgale sattusid...”

„See on rumal lugu.” Oldi rääkis paari sõnaga.

Nataša noogutas aeglaselt. „Mitmel eriekspeditsioonil sa enne seda meie oma käisid?”

„Kolmel.”

„Mis seal juhtus? Ära räägi pikalt, kokkuvõtte – palju inimesi sai surma, juhus midagi seletamatut?”

„Esimesed kaks olid lihtsalt nõmedad. Ajaraiskamine. Peamiselt sõitsin, kõndisin ja seisin täies sõdurivarustuses, relv käes, omamata vähimatki aimu, miks seda üldse vaja on. Keegi minu teada surma ei saanud, midagi nagu toimus, aga miks, ei tea. Kolmandaga läks andmiseks mingi hullu teadlasega, kes loomadele juhtmooduleid ajusse opereeris. Miski väljus kontrolli alt ja kui spetsrühm tagasi ei tulnud, saadeti kari ohverdatavaid peale. Oli üsna vastik ja ohtlik.”

„Sa ütlesid välja võtmesõna – ohverdatav. Ma küsin nii – kas sa tundsid, et su võlg on makstud?”

Oldi pilgutas silmi. „Ma ei ole kunagi sedapidi mõelnud...”

„Kas sa ei ole tulnud kõigepealt selle peale, et venelased võisid need neli kaaki saata kontrollima, kas sa ikka tõesti tajud, kui ema abi vajab?”

Oldi surus lõuapärad kokku. „Olen. Aga järeldused...”

„No jumalaema nimel, miks sa neid siis ometi ei tee? Kas sa pidid neil Vernereri retkedel oma erivõimeid rakendama?”

„Kolmandal küll.”

„Verner teab?”

„Ma... loodan, et mitte.”

„Keegi ei tea?”

„Ainult Stefan. Aga temaga on erilugu.”

„Kelle heaks ta töötab?”

„Ma ei tea. Mingi Simi salateenistuse siinse esinduse.”

„Olgu... Oldi, meist keegi ei pidanud tagasi tulema. Alguses ma kahtlesin ja lootsin, aga kui sa rääkisid teisest ekspeditsioonist, siis on võimatu mitte... Oldi, mis sa arvad, mis luureagentuur see on, kes saadab välja praktiliselt ainult teiste luurete agentidest koosneva rühma? Nad on kas täielikud, lootusetud klounid või...? ... Ütled selle ise välja?”

Mees kibrutas kulme. „Eee... mida sa mõtled?”

„Kogusid kõik mädamunad ühte korvi.”

Oldi tundis, kuidas tal külmavärinad üle selja jooksevad.

„See on suurema mustri osa. Provokatsioon,” jätkas naine. „Ka aatomiplahvatus sobib mustrisse. Keegi soovib sõda. Ma oletan, et Krüger pidi selle hõljuki kellelegi leidmiseks jätma, kuid midagi läks valesti.”

„Krüger ei tajunud ruumipööriseid, juhtis aparaatide järgi. See ruumipööris oli haruldane, muudetud relvaks, ja ma ei ole kindel, kuid mul käis peast läbi, et Stefanile tuldi vastu.”

„Aitäh. Üks hetk.” Nataša mõtles oma kümme minutit. Lõpuks ta ohkas. „Ma ei tea. Siin on vähemalt kuus osapoolt üksteist üle mängimas...”

„Kuus?”

„Verner ja see... Meigley – Euroopa mingi luure. Ameeriklased. Hoidjad, vähemalt kaks punkti. Simi luure, vähemalt kaks punkti. Haldjad. Juba seitse. Mõned töötavad koos, aga kindlasti on kõigil ka oma huvid. Ja siis meiesugused, kes proovivad lihtsalt ellu jääda. Ekspeditsiooni ja kogu sigaduse korraldas keegi Euroopast. Võib muidugi olla,

et nad ei teadnud, mida teevad, oligi vaid meeletu tahtmine katsetada, aga need oletused lähevad juba väga kunstlikuks. Vatikani hoidjad ei ole sitapead, kes sõda tahavad, aga nõidade vastu on nad alati väga karmid olnud.” Nataša ohkas. „Neid järeldusi võime me sõnastada veel koormate kaupa, aga see ei vii kuhugi. Sina ja mina. Oldi, saa aru, mul on väga hirm. Ma ei tea, miks Lenel seda last vaja oli. Ma käisin sinu ema juures ka selleks, et ta DNAd saada; noh, juuksekarvast piisab. Ma olin valmis selleks, et Lene rasestas mu mingi spetsiaalselt konstrueeritud seemnerakuga või istutas minusse juba viljastatud munaraku, kuid ma olen selle lapse ema ja su ema on ta vanaema, niipalju, kui Maa teste uskuda tasub. Aga miks, sellest ma aru ei saa.”

Nataša vaatas mehele sellise kibeda meeletliku lõbususega otsa. „Kas sa tõesti ei saa aru, mis mäng sinu ümber käis?”

„Ei,” poetas Oldi raskelt.

„Sind peeti Tulejumala inimeseks. Kindlasti mitte temaks endaks, sest kuigi ta on umbes sinuvanune, on ta palju suuremat kasvu. Aga ta on sinu rahvusest.”

Oldi lasi end demonstratiivselt tugitooli seljatoele. „Kes on Tulejumal?”

„Kaheksas osapool. Ja üheksas, sest tema taga on mingid superrasid. Mingi teadvuslik hiidarvuti, mis suudab teha midagi sellist, mis on tuhandeid aastaid keelatud olnud. FSB söötis mulle ette selle loo ja ma leidsin selle ka tollel laeval, kui mul oli aega lugeda. Ilmselt kontrollis Lene mind kuidagi ja... noh, ma ei usu, et FSB ja haldjad koos töötavad, aga võimatuks ei saa me vist enam midagi pidada. Oldi, sa oled piisavalt palju näinud, et meiega võidakse teha midagi, mis kaugelt ületab meie taipamisvõime. See laps võib olla... mingi sõnum, mingi agent. Temas võib olla midagi hulga keerukamat kui DNA, midagi, mida maine teadus detekteerida ei suuda. Aga see on meie laps. Esimest korda elus... Oldi, ma kardan kohutavalt.”

Oldi raputas pead. „See ei muuda midagi selles, et ma tahan olla sellele lapsele isa ja sulle elukaaslane. Oota, nüüd on minu kord mõelda.”

Nataša suundus köögipoolele ja hakkas vaikselt nõudega kolistama. Ta tuli tagasi umbes kümne minuti pärast ja viskas Oldile rätiku.

„Kui tahad duši alla. Siin on ka mingeid kergemaid riideid, ma otsin

sulle. Soovitan. Sa haised higi järele.”

Oldi punastas ja kobis vannituppa. Kui ta, rätik niuete ümber mähitud, sealt välja tuli, vedas Nataša ta pikema jututa voodi juurde, lükkas sinna selili, heitis ta peale ja hakkas suudlema. Aeg-ajalt kontrollis ta käega altpoolt, kuidas see Oldile mõjub. Mõistagi mõjus see äärmiselt ruttu ja Oldi teatud imestuseks otsustas naine seekord õige avause kasuks. Ta oigas ja vappus üleni, kui Oldi temasse tungis, järgmisel hetkel aga ratsutas ennastunustavalt, silmad kinni. Oldil oli toimuva üle vähe kontrolli ja talle näis, et ta ei pidanud minutitki vastu. Nataša sai sellest aru, kui ta ära vajus, ja ronis vastu tahtmist maha.

„Olgu, peseme end puhtaks, siis sööme ja pärast ehk saab pikemalt,“ ütles ta vannituppa kadudes.

Oldi ainult vangutas segaduses pead, kuid tegi nii, nagu kästud.

„Kuidas su seksuaalsed eelistused muutusid?“ küsis ta, kui nad juba lauas istusid. Midagi erilist Nataša teinud ei olnud, aega oli võtnud vaid kreeka salati valmistamine.

„Tead...“ Nataša muigas. „Lolle on maailmas igasuguseid, üks ole. Neil kalkunitel, kes mind ära kasutada üritasid, oli luul, et held peab neitsi olema. Neil olid selleks omad initsiatsiooniriitused, mis pidid minus tekitama vastikust... ütleme, loomuliku suguuhte vastu. Või üldse suguuhte. Vist. Võimalik, et neil läks asi viltu, kui mul... mmm... fookus nihkus?“ Ta punastas. „Lene pidi toolist mööda istuma, kui ma seda talle rääkisin. Olgu, ega see maalaste mainet küll palju enam alla viia ei saanud... Anna andeks, ma saan ju sellest sõnadetagi, juba lõhna järgi aru, et sa tahtsid mind keppida. Ma tahtsin ka hirmsasti ära proovida, mis tunne on õigesti naise ja mehe moodi armastada.“

„Sa... olidki neitsi?“

Nataša puhkes naerma. „Mis sa arvad, palju neitsilikkust pärast sünnitust järele jääb? Aga noh, kui see su enesearmastust kõditab, siis olid sa tõesti esimene, kes oma spermalaengu mulle emakasse läkitas.“

Oldi maigutas oma pool minutit nagu kala kuival. Siis tõstis ta endale hunniku sardiine ja hakkas neid koos salati ja saiaga sööma.

„Olgu,“ poetas ta suutäite vahel. „Paremaks minna ei saagi. Ma mõtlen, et sina minu jaoks. Ma ootasin igas mõttes palju hullemat.“ Ta sõi natuke aega vaikides, et anda endale aega järgmine lause suust välja saada. „Ma saan tegelikult aru, et minul pole sulle palju anda. Võima-

lik tõesti, et sul oleks üksi lihtsam. Mis aga ei muuda fakti, et ma tahan olla sellele lapsele isa ja sulle elukaaslane.”

„Vaatomata sellele, et ma tegelikult ei rääkinud sulle oma lugu? Mul on endiselt tunne, et sa ei ole tegelikult mitte millestki aru saanud.”

„Jah.”

„Kui sa seda tahad. Aga see võib karm õppetund olla, kui lepingutele kirjutatakse alla neid läbi lugemata.”

Oldi vaatas talle viis sekundit otsa. Nataša rääkis tõtt.

„Siis lõpuks võid sa mulle rääkida, millesse ma sattunud olen?”

„Ja kuhu jäi minu ees põlvitamine ja sörmuse pakkumine? Kõik ilusad sõnad sellest, kui õnnelik sa oled?”

Oldi suutis ainult ebamääraseid häälightsusi kuuldavale tuua. Tema õnneks sai ta mõne aja pärast aru, et naine tõgab teda, kuigi kusagil sügavamal hõõgus ka kerge solvumine. Mees tõusis, läks ta tooli taha ja võttis tal õlgade ümbert kinni. „See on ka mu rahva geneetiline defekt – me ei väljenda tundeid.” Ta suudles naist kaelale. „Aga ma olen tõesti väga õnnelik. Minu sees keksib üks kutsikas, klähvib ja ilastab kõik täis. Väljast on seda näha ainult siis, kui väga sügavalt silma vaadata.”

Nataša pööras pea üles, et talle otsa vaadata.

„Hm, ma näen teda,” ütles ta umbes viie sekundi pärast. „Olgu võid istuda ja edasi süüa.”

Oldi tegi seda. „Mida sina mõtlesid teha?”

„Midagi.” Teema ei paistnud Natašale meeldivat. „Ma lihtsalt olen oma lapsega nii kaua koos, kui see võimalik on. Need mu lapsepõlvekodust, Gruusiast – mis sa arvad, kas nad selgitasid mulle midagi? Ma sain ainult hunniku müstilist pahna muistsest kangelasverest ja jumalate sekkumisest ja millest iganes. Ma... ma tõepoolest vihkan seda kõike! Midagi pidid need mehed teadma, sest kuidagi nad ju teadsid, et mul on mingid ebatavalised võimed, ja nad suutsid neid ka natuke arendada. Ma oskan leida haldjaradu. Ma oskan ennustada, veesooni leida, surnutega rääkida ja veel tosinat asja. Või arvasin, et oskan. Lene hirnus endale tilga püksi, kui ma näitasin, kuidas surnutega räägin.” Naine kirtsutas nina. „Küllap venelased jälgisid kogu seda haledat seltskonda, igatahes ei olnud neil raske mind üle lüüa. Mis sa arvad, kas nad selgitasid mulle midagi? Alles see, mida Lene rääkis, omas

mingit mõtet, kõik, mida ma varem teadsin, oli puhas pläma.”

Nataša kirtsutas nina ja jätkas poolmuigamisi; Oldi sai aru, et tege-likult on ta väga segaduses ja mures. „Emal oli siin Kreetal mingeid sugulasi. Mingid sidemed tal olid, igatahes kuidagi oli ta kellegagi kokku leppinud, et kui väga vaja, saan ma kasutada ühe surnud tüd-ruku sünnitunnistust. FSB maksis vähemalt hästi. Natuke aega saan hakkama ja... noh, ma ei tea, kui lollikindel see asi on. Kui hästi läheb, on mul võimalik selle identiteediga märkamatuult elada. Tööle minna. Aga see ei ole väga usutav.”

„Sa ei ole mulle isegi seda rääkinud, mis sinuga juhtus peale seda, kui me su Mardukele saatsime?”

„Ei midagi erilist. Lene tegi mu kiiresti korda ja tal ei kulunud... ma ei tea, kuidas, igatahes teadis ta minust kohutavalt palju. Ta andis mulle igasuguseid asju lugeda. Paljust ei saanud ma aru ja tema käest oli raske küsida...”

„Kuidas te õieti suhtlesite?” taipas Oldi vahele küsida.

„Kirjutasime. Läbi mingi automaattõlkija. Simil ei teata Maast palju. Ma mõtlen seda, noh, salaajalugu. Lene oletas, et need seal Gruusias võivad olla mingi hoidjate degenereerunud haru. Ta üritas selgitada ka seda, mis on minus teisiti. Eh, ma ei saanud aru. Igatahes pidi mul mingi eluenergiaga interakteerumise võime olema maalase kohta usku-matuult kõrge. Ja lisaks pidi minus olema mingi indutseeritud agent, midagi võõrast ja arusaamatut. Ehk lõppkokkuvõttes ei selgitanud ka tema mulle midagi. Ta viis mu kuhugi haldjalossi täiendavateks uurin-guteks, ma kohtusin seal paar korda mingite, tundub, et üsna tähtsate haldjatega ja lõpuks, kui ma rasedaks jäin, selgitas ta, et lapsele võib väga ohtlik olla, kui ta ei arene omas valduses, ja nii ta mu siia ära tõigi. Vähemalt jättis natuke raha ja paanikanupu.”

„Paanikanupu?”

„Millegi, millega saan talle teate saata äärmise häda korral. Ta kordas üle selle, mida niikuinii teadsin või aimasin – et mind ei jäta rahule ei mu armsad kasvatajad, FSB, Verner ega hoidjad. Et mul on julge olla ainult niikaua, kui neist keegi isegi ei aima, et ma Maal olen.”

„Ja sa riskisid jätta mu ema juurde minu jaoks teade?”

„Noh...” Nataša langetas pilgu. „Ma mõtlesin, et... siin avanevad huvitavad võimalused.” Ta tõstis kiiresti käe. „Kas ma räägin tõtt?”

„Räägid, aga jätab peamise rääkimata,” porises Oldi.

„Ma tegelikult lootsin, et sa oled kuidagi Tulejumalaga seotud. Kui tema taga on tõesti superrassid, siis... noh, nemad suudaksid meid kaitsta. Saad aru, ma ei saa Maalt järgmised viisteist aastat kuhugi. Laps peab kasvama omas maailmas. Teise maailma minek tähendab seitse aastat kohanemist. Täiskasvanuna sa mõnel juhul peaaegu ei tajugi seda. Aga umbes iga sajas pidi surema – ei kohanegi.”

„Seda... hm, kirjutas Lene?”

„Jah. Sellega pidi olema seotud see koloniseerimise piirang. Et teise valdusse läinud rahvast ainult üks sajast säilitab vanemate potentsiaali ja allakäik mõne sajandi jooksul on paratamatu. Täpsemalt, ta andis mulle lugeda. Tõlkeid, milles olid pooled sõnad puudu, sest neid ei ole inglise keeles. Ja ma ei oska inglise keeltki kuigi korralikult.”

„Kas ta ei oleks saanud need vene keelde tõlkida?” Oldi hakkas nihelema. „Ohh... Ma ei tea sedagi, mis su emakeel õieti on? Ma oskan vene keelt ka, aga...”

„Ma tean – hulga halvemini kui inglise keelt. Mina räägin vene keelt vabalt, aga mu emakeel on see kreeka murre, mida kodus räägiti. Ja siis oskan – nagu öeldakse – suhtlustasandil gruusia keelt. Jääme inglise keele juurde, sest ma ei tea isegi, kumba ma rohkem vihkan, vene või grusiini... noh, inimesi tegelikult, aga sa saad aru. Venekeelne tõlge poleks palju parem olnud. Neid sõnu ei ole maistes keeltes.” Nataša kirtsutas nina. „See pole tegelikult oluline. Ma jään peitu niikauaks, kui saan. Sinul oleks targem Simi palgasõduriks minna. Me oleme etturid võõras sõjas ja kui Simil suhtuksid kõik sellesse kui loomulikkum, kuna neist pooled on ise samasugused – seal jääksime ellu –, siis Maal oleme ohtlik uunikum. Võimalik, et iga osapool eraldi jätkaks ehk mind isegi rahule – naine väikse lapsega, no mida... Või ei, nende hulgas on ohtlikke fanaatikuid, kes on võtnud oma elueesmärgiks kõik nõiad tappa... Ja suurriikide eriteenistused tahaksid ikkagi katsetada.” Naine ohkas. „Ikkagi ainult peidus. Teisiti ei ole võimalik. Muidugi mulle meeldiks, kui mul mees ka oleks. Aga sa ise ütlesid, et sa ei suuda torkimata jätta ja kahekesi... kolmekesi tegelikult oleksime juba hoopis teise kategooria oht. Hiljem... ma tahaksin, et meil oleks kari lapsi, aga kaks nõida, kellel on kari nõialapsi...” Nataša põsele veeres pisar.

Oldi surus hambad kokku, kõhkles natuke, siis tõusis, laskus Nataša

ette põlvili ja pani oma pea ta sülle. Nad istusid niimoodi kaua aega. Kuni laps ärkas ja tähelepanu nõudis.

Oldi mängis lapsega ja vaatas üles alles siis, kui neile laskus vari. Titt kippus rannaliivale laotatud teki pealt minema roomama, aga Oldi oli avastanud, et kui talle õige kann ette anda ja osata huvi üleval hoida, lamab ta leplikult selili, roheline plastikust saurus kõigi nelja jäseme vahel ja sabaots närimiseks suus.

Nataša – tema see vari oli – vaatas kahele poole ja ajas märja ujumistrikoo kiiresti seljast. Ikka ringi vaadates, et kedagi võõrast läheduses pole, asus ta end kuivatama. „Sinu kord, kui tahad.”

„Praegu enam ei viitsi.” Oldi vahtis teda mõnuga. Naine oli üleni päevitunud, hulga tumedam kui siis, kui nad esimest korda kohtusid, ja tõepoolest kuidagi toekama olemisega, kuigi Oldi ei saanud aru, millest see mulje tuli. Nataša oli endiselt väga heas vormis. Võimalik, et teatud tibilik kõhnus oli asendunud täiskasvanulikuma naiselikkusega... Oldil käis taas peast läbi, et nii ilusat ja nii vormis, ahvatleva kehaga naist pole tal kunagi varem olnud. Ta püüdis analüüsida, kui palju on selles armumise pimedust, kuid loobus – las elu olla lihtsalt ilus.

Nataša lõpetas kuivatamise, tegemata väljagi mehe vahtimisest, pani selga pika mitmekihilise seeliku ja õlgadele õhukese lillelise pluusi, mille hõlmad jäid lahti. Ta istus ristijalu rätikule ja tõstis lapse sülle. See rabeles ja tegi suuga ringe, püüdes tissi leida, kuni see talle suhu pisteti.

„Siin on haldjarada,” ütles naine lõuaga merele viibates.

„Ma tean.” Oldi vahtis samuti merele, mida paremalt kuldaski loojuv päike. Tuult eriti ei olnud, meri loksus tasa ja aprillis polnud isegi Vahemeri kuigi soe, vaevalt kraadi 15. Ega kohalikud seal sel ajal ujumas käinudki ja neid, põhjamaa inimesi vahiti nagu talisuplejaid. Kui keegi nägema sattus; sel õhtul oli kallas tühi, sest turistihooajani oli veel kuid.

Oldi ohkas. „Ma olen palju mõelnud. Kõige parema meelega jääksin siia. Läheksin tööle. Aga mul pole ühtki paberit ja sul on õigus – me kumbki ei saa sellega hakkama ilma, et neist osapooltest enamik sellest kohe teada ei saa. Isegi raha ei aita; ja nii palju meil seda ka pole, et mingi ametnik kinni maksta. Ja seegi võib välja tulla.”

Nataša vaikus.

„Üks võimalus oleks minna koju ja uuesti Verneriga ühendust võtta. Teha kogu see tsirkus uuesti läbi. Ta ikkagi maksis mulle sihukese raha, et sellega elame mõned aastad... siin vaikselt. Ma ei tea, kui loll-kindel mul see raha kättesaamise mehhanism on. Pangasaladuse peale võime ainult naerda, aga kas nad suudavad jälgida kogu sulaks muutmise mehhanismi... Ei tea, palju sõltub sellest, kui usaldusväärne on mu sõber seal kodus ja kui põhjalikult teda on jälgitud. Kui teda sunniti rääkima ja ta mulle öelda ei julge... Ei, siis meist juba teatakse ja on aja küsimus, millal tullakse.”

„Verner võib sind ka millegi suurema jaoks hoida. Hõõruvad käsi, et näe, nüüd on veel üks kang, millega sulle survet avaldada.”

„Võimalik. Selle pärast ma olen mõelnud, et parem oleks riskida ja nii Verneri kui Stefaniga ühendust võtta. Miks ma ei või topeltagent olla? Meigley maksaks mulle hästi juba Reginasse puutuva info eest. Ohtlik? Muidugi. Selge ka see, et kindlasti pean siis pikalt, võimalik, et väga pikalt siit eemal olema. Me räägime aastatest. Aga ehk saan sind toetada, kui kanalid kokku lepime.”

„See toetus...” Nataša ohkas. „Noh, hea seegi, aga see ei ole lahendus. Sa teed veel ühe ringi. Igal neist on su ellujäämistõenäosus olnud objektiivselt alla poole. Mitu korda sa veel münti loobid, enne kui kull tuleb? Ja veel ühe ringi tegemine ei lahenda mitte midagi. Lene? See pidi küll äärmise häda korral olema, ent mis ei ole siin äärmine häda?”

Oldi vangutas pead. „Jah, see oleks viimane võimalus. Vaata, ehk ma saaksin kuidagi ilma tematagi Simi, aga sealt ma enam sind aidata ei saa.”

„Kuidas sa sinna saaksid?” küsis Nataša pineva huviga.

„Hatifnatid. Ma ju rääkisin sulle. Need luud, mis too vanamees mulle taskusse pani...”

Nataša lõtvus. „Mida valged päkapikud puudutasid? Arvad, et see on mingi... piipar?”

„Arvan küll. Võimalik, et see kõik on hoopis teisiti. Aga kui ma proovin, pean olema valmis minema, sest ma ei riski neid niisama kutsuda – äkki nad teinekord enam tühisõitu ei tee. Ent... noh, seda prooviksin ma enne, kui Lenet kutsun. Aga kui ma Verneri teenistuses olen, saan

vähemalt sind aeg-ajalt vaatamas käia. Ehk isegi suurema osa ajast sinu juures olla. Kui ma Simile lähen, ei näe ma sind võib-olla enam kunagi. Mul on kolm konti... Ehh kurat, kui muinasjuttude moodi see on!”

Nataša naeris kaasa. „Kuidas see oli, et iga piisavalt arenenud tehnoloogia on eristamatu maagiast... Ära vaata sellise näoga, ma oskan lugeda ja isegi kasutan seda oskust teinekord. Pigem oleme nagu tüüpiline vaesema maa pere – naine lapsega kusagil pärapõrgus, mees tööl seal, kus rohkem makstakse...” Ta tõsines. „Jah, ehk me elaksime siin isegi kuidagi ära, aga mis saab sel päeval, kui poiss peab kooli minema? Ja tead, sellest tegevusest, mida me siin kõik need nädalad agaralt harrastanud oleme, jäävad naised üldiselt rasedaks.” Ta surus sõrme Oldi huultele, kui see maigutamise järel ilmselt midagi tobedat öelda tahtis. „Olgu, väike laps on nagu projekt, sellele tuleb pühenduda... uhh, kui jubedalt see kõlab! Aga ma saan sinust aru, et ei taha terve elu siin vaesuses peidus passida. Mina ka ei taha. Eriti kui oled näinud seda suuremat maailma. Kui oled maigu suhu saanud...” Ta jäi vait, pilk lapsele langetatud. „Muidugi ma ei vahetaks midagi maailmas tema vastu, ent... Mõistad sa?”

„Mõistan,” porises Oldi, kes tajus selgesti naises märatsevaid vastuolulisi tundeid. „Kui oleks mingi muu võimalus... Me oleme mõlemad võõrad siin varase räniajastu Maal, mis kohutava loodus- ja inimsaaste hinnaga tööstusrevolutsiooni järellainetust läbi põeb...”

„Nii et sa oled ka seda lugenud,” noogutas naine nukralt.

Oldi jäi talle taipamatult otsa vaatama. „Lugenud mida?”

Nende pilgud ristusid. „Ära sina ka mängi minuga,” ütles Nataša hoiatavalt, kuigi ta suu ümber mängles naeratus. „Need on Tulejumala sõnad.”

Oldi vajus mitmeks minutiks mõttesse. Lõpuks ta ohkas. „Võimalik, et ma lugesin seda kusagil. Simil lugesin ikkagi kümneid raamatuid. Lisaks igasuguseid kokkuvõtteid. Mida sa tead Tulejumalast?”

Nataša silmitses teda pisut aega arvustavalt ja kehtitas lõpuks õlgu. „Väga vähe tegelikult. Simil ei teata temast palju. Olevat mingi superahva katse murda mingit barjääri, mis mingis kõiksuse muunas osasid arenenumaid inimesi mingite karvaste rasside alale ei lase. Et see Hägupilv Simil, üldse terve see torm... või selle tugevus või et see end

siia parkis, eks ole... noh, see on kuidagi selle barjääri kõrvalsaadus. Et üks mees tõmmati üle teisel pool barjääri kasvatatud tehiskehasse ja kuidagi tekkis tal võime barjääri läbida. Et on mingi superarvuti, tehisintellekt, mis on muutunud kardetud relvaks, ja see mees on teatud mõttes relva osa.”

Oldi noogutas. „Tuleb tuttav ette küll. Mis seostub sellega, et keegi veel võimsam mängib kusagil oma mängu. Paraku on meil sellest teadmisest vähe kasu. Mida perset!”

Päike oli peaaegu loojunud ja hämardus tasapisi. Taevas oli täis roosaid ja kuldseid triipe ning ootamatult päris siledaks tõmbunud meri oli hele nagu piim. Ja kui nüüd ka Nataša mehe pilku jälgides kiiresti mere poole vaatas, nägid nad paati seitsme valge sõudjaga üle vee libisemas.

Paat ei suundunud nende poole, selle sihiks näis olevat – kui see üldse randuda kavatses – paari kilomeetri kaugusel avanev järgmine lahesopp.

„Läheme,” ajas Oldi end püsti ja asus kiirmeetodil asju kotti toppima. Ka Nataša tõusis ja haaras teise käega lahtised kingad. „Hatifnatid?” küsis ta igaks juhuks üle. „Sa tundsid siis seda?”

„Mina neid ei kutsunud.” Oldi kiirustas kõvemale teele jõudnud naisele järele ja võttis lapse enda sülle, kuni naine kingad jalga pani, pluusinööbid sulges ja kandelinast lapsele pesa tegi. Ta andis naisele märku minema hakata, et ka enda jalad liivast puhtaks pühkida ja sandaalid jalga panna. Nad ei vahetanud tükk aega sõnagi, kiirustasid vaid pooljoostes sinnapoole, kus paat pidi randuma.

„Kahju, et relva kaasas ei ole,” ähkis Oldi, kui nad hakkasid üle mäekumeruse jõudma. Mõlemad seisatasid ja pilgutasid silmi, kui veeväli seal taga nende pilgule avanes. Valge paat oli kadunud.

Nad kõndisid igaks juhuks edasi ja vaatasid kaldapealse kõigepealt põgusalt ja siis hoolikalt üle. Paati ei olnud.

„Me mõlemad nägime seda, eks ole?” küsis Oldi, kui nad pool tundi hiljem paarikümne meetri kõrgusel kalda kohal tiirutava tee äärde kividele puhkama istusid.

„Mõttled, et teised ei näe?” küsis Nataša vastu. „Neid peaksid paljud nägema, kui nad siin nii palju ringi siiberdavad, et me... oled sa kindel, et neid kuidagi ei kutsunud?”

Oldi kehtas õlgu. „Ma puudutasin päeval luid ja mõtlesin nendele. Aga see oli mitu tundi tagasi. Ja nad ei suundunud meie poole.”

„Nad järgisid jõujoont.”

Oldi mõtles hetke. „Kas sa mõtled seda, mis mulgi peast läbi käis: et ma kuidagi alateadlikult kutsusin neid, ent nad läksid nii-öelda vale majaka peale?”

„Üldjoontes jah.”

„Rumal lugu, kui see nii on,” noogutas Oldi mornilt. „Aga kuhu nad kadusid?”

„Võib-olla sa näed neid ainult siis, kui nemad sulle ka mõtlevad. Kui nad aru said, et kedagi polegi, muutusid nad... ma ei tea. Saad aru küll.”

„Kuidas sina neid nägid?”

„Seal kaldal nägid sina ka paate, mis teised minema viisid.” Nataša kibrutas kulme. „See on... üks osa mulle kodus õpetatust, mis vist mingitpidi isegi tõsi on – kui sa avad end maagilisele maailmale, hakkad nägema asju, mis päriselt siia maailma ei kuulu.”

„Nii et sa oleksid ruumipöörast näinud ka ilma Vernerri rohtudeta?”

„Muidugi. Need ainult segasid. Kuidas ma seletan... nagu purjus, noh – see tüüris tajud üle. Aga see läks õnneks mõne nädalaga mööda.”

„Oot, aga...” alustas Oldi segaduses. „Siis kui sel pole püsivamat efekti...”

„Ei, see on keerulisem. See on nagu... jalgrattasõit või ujumine – kui kord oskad, enam ei unusta. Barjäärist tuleb üle aidata. See ei ole tegelikult midagi erilist. Paljude rahvaste sõdalased oskavad end märkamatuks muuta ja veel rohkemad näha neid, kes märkamatuks tahavad jääda. Need ei ole päris...” Nataša otsis sõnu. „Saad aru, kõik mu teadmised läksid Simil veega alla. Neis oli tõe kilde, aga nagu rosinaid saias... sitakäkis. Siin on midagi keerulisemat.” Ta sättis last, kes oli nende kiirkõnni ajal mõnusalt magama jäänud ja hakkas nihelema nüüd, kui nad paigale jäid. „Siin mägedes on midagi. Midagi tugevat. Üks põhjustest, miks ma just siia otsustasin jääda, on see, et see natuke varjab mind. Noh, see ei ole päris nii, et hele lõke varjab minu nõidusväe jaaniussikest, aga... ah, käib selgituseks küll.”

„Ja sa ei karda seda, mis seal mägedes on?” Oldi pööras end vaatama. Tegelikult ei näinud ta enam rohkem, kui tumedaid kontuure vastu

pisut heledamat taevast.

„Ei. Lollike. See on hoopis teist moodi. See on üks neist joontest... tead, ma ei oska seda seletada. Mind on kasvatatud nõiaks, aga ma olen ikkagi... avatud mõistusega ja koolis käinud. Ma peaksin Simil aasta-paar õppima, et aru saada, mida mu võimed tegelikult tähendavad. Aga ma lugesin piisavalt, et häbeneda seda jama, mis... mis oli mu elu. Kogu elu. Saad aru?” Nataša vaatas mehele otsa ja tõusis. „Ei, sa ei saa. Läheme koju.”

„Saan ju küll,” porises Oldi. „Vähemalt üritan.”

„Üritad. Aga... kuule, ma räägin sulle rohkem, kui ma üldse kellelegi rääkinud olen. Saad sa sellest aru? Sul oli minuga võrreldes väga õnnelik lapseõlv. Sul on olnud väga rikas, lahe ja helge elu. Võimalik, et sellepärast sa oledki selline juhm pehmik, aga... Olgu, ära solvu.”

„Ma just tegin seda,” ei suutnud Oldi ütlemata jätta. Kuid tegelikult läks tal tuju heaks, sest ta tajus naisest kiirgavat hoolivust. Ja ta teadis, et Nataša tajub ka tema meeleolu. Rohkem polnud midagi öelda vaja, see oli nende õhtu. Ta teadis, mida tegema peab. Ja ta teadis ka seda, et naine tajub, et ta on otsuse teinud. Ta otsustas selle koha peal lõpetada selle mõtteahela, et kui palju naine seda oli suunanud ja mitu astet edasi läheb see „ta teab, et ta teab, et ta teab”.

„Noh...” Oldi kõhkles, oskamata midagi öelda.

„Kuule, sa lähed päevaks mägedesse,” nähvas Nataša. Ent ta hääl värises natuke.

„Jah, mulle endale tuli ka meelde üks lapseõlves nähtud tobe komöödia, kus oli liikuv peldik ja mingid vaatasid lõpmatus imestuses, kuidas naised oma mehi peldikusse saadavad. Õhtul näeme. Loodetavasti.”

„Ma tahaksin kaasa tulla.”

„Ma tahaksin ka, et sa kaasas oleksid, aga...” Oldi viipas lõuaga toas vaibal ukerdava poja poole.

„Jah, ma tean. Head teed.”

Kõigepealt suundus Oldi bussipeatusse. Oma kaks tundi tuli erinevates neljarattalistes risudes loksuda, enne kui tal endal tuli edasi minna. Ja siis tuli ka veel terve tund käia enne, kui ta hakkas jõudma huvitavate kohtade lähedusse.

Kreeta mäed ei ole enamasti kõrgusse kaduvate lumiste teravike läbi-

pääsmatu segadik. Need on kollased, nüride nurkadega ja tegelikult mitte eriti kõrged. Siin-seal kasvab midagi ja isegi aprillis on mõni nõlv tulipalavaks köetud, kuigi, jah, kümme sammu edasi võib sind oodata külm, niiske ja tuuline sügavik, kust ilma erivarustuseta üle ei pääse. Teatud mõttes on paras nõök seegi, et sa võid hirmsa pingutusega ronida üle paraja mäepõraka ja avastada, et teisel pool on paar elamist, mille juurde pääseb üsna mugavasti kusagilt teiselt poolt autoga.

Oldil ei tulnud seda mitte üks kord ette, sest ta proovis end, nii hästi kui oskas, hoida sellel „energiajoonel”. Ta ei saanud midagi teha, et tal olid mõttes selle sõna ümber alati jutumärgid, nii suur oli mürgitus sellest, kuidas igasugused posijatest ilamokad väärkasutavad füüsikas väga konkreetse tähendusega energiamõistet. Ta teadis – kuigi tunnistas endale, et ei saa sellest aru –, et kui jutt on valdustevahelisest meediumist, on tegemist pigem kontiinumihäirega ja mingis kaudses mõttes mõjutab see ka elektromagnetilist interaktsiooni... ent need olid vaid sõnad. Ta tajus kuidagimoodi, et seal on maailmaga midagi paigast ära, ja ta andis endale aru, et ta ei suuda edasi elada, tegemata vähemalt katset, kas tal võiks sellega mingi tõsisem... asjalikum... sügavam... Ta ei teadnud, aga tal oli tahtmine ära proovida, mis juhtub, kui ta seda fenomeni torgib. Ta teadis, et kui ta ka kuulab „mõistuse häält” ja jätab üks kord minemata, jääb see teda alati torkima. Jääb alati seks kuhugi alateadvusse, nagu kivike kingas. See ei lase tal kunagi elust täit rõõmu tunda.

Ta tundis ainult torget kaelal ja kui käe sinna sirutas, et uurida, mis teda torkas, jäi talle pihku suline noolesaba. Siis läks maailm hämaraks ja ta tundis, et kukub.

Edasi tulid väga segased mälestused kusagil ruumis istumisest ja häälest, mis muudkui küsis. Oldi ei mäletanud eriti, mida ta vastas, kuid ilmselt sai küsija kõik vastused.

Kui Oldi selle üle natuke mõtisklenud oli, sai ta aru, et on taas enam-vähem iseendaks saanud. Ega teda enam väga ei üllatanud, kui ta leidis end voodist hallide betoonseintega ja klaasplokkidest aknaga toas. Aknast tuli valgust, kuid välja näha oli täiesti võimatu; ja ilma suurema haamrita sellisest aknast välja ka ei saa.

Uks oli vastu ootusi lahti, kui ta seda katsus. Aga see ei tähendanud

midagi, sest uksepiidal oli mingi riba, mis täiesti ilmselt selle asendist märku andis, ja koridori laes oli valvekaamera tume poolkera. Talle olid jäetud ta riided – need olid ilmselt isegi puhtaks pestud – ja kiri soovitas end korda teha ja siis tulla hommikust sööma. Korralikus eesti keeles kirjutatud kiri. Oldi tegi, nagu kästud, ja kui ta juhatuste järgi leidis ruumi, kus hommikusööki pidi antama, ei imestanud ta muidugi üldse, kui paar palgasõduri väljanägemisega tüüpi ta viisakalt ühe laua juurde juhatasid ja ära näitasid, kus kõik söödav on. Mehed suhtlesid temaga inglise keeles. Kell oli pool kaksteist päeval ja hommikusöögiaeg oli läbi. Kohviautomaat andis aga täiesti korralikku kohvi ja hiiglaslik, kahe inimesest kõrgema peaaegu meetrilaiuse uksega külmutuskapp oli head-paremat täis. Külmutuskapil oli kiri „Siemens” ja see andis lootust, et vähemasti on ta veel Maal – kes see ikka külmutuskappi teise reaalsusse veab...

Talle kätte näidatud kohal oli selge mõte, sest niipea, kui ta kohvi ja võileibadega istus, lülitas üks palgasõduritest mingi aparraadi sisse. Õhk umbes kahe meetri kaugusel Oldi ees vilgatas ja korraga nägi ta sealt teise ruumi. Pilt oli nii selge, et ta pilgutab uskumatusest silmi. Ta lülitas korraks isegi infrapuna sisse, et kindel olla – selles nägi ta muidugi kujutisest läbi.

Ekraanil seal teises ruumis istus temast natuke vanem suurt kasvu mees. „Tere hommikust. Ja vabandust, et me sinuga kõiki neid asju tegime. Ma ei saa endale lubada, et suvalised tüübid sisse jalutavad, ma pidin teadma, kes sa selline oled.” Mees rääkis nii puhast eesti keelt, et see pidi ta emakeel olema.

„Kes sa oled?” küsis Oldi.

„Mu nimi on Alfred Kärp. Teatud ringkondades tuntakse mind Tulejumalana. Piinlikult loll nimi, aga mulle jäi meie eilse vestluse põhjal mulje, et see ütleb sulle üht-teist.”

„See eilne vestlus oli ühepoolne,” ei suutnud Oldi pistmata jätta. Või siis Tulejumal isiklikult...

„Mul on siiralt kahju, ent kui sa täiesti loomulikest emotsioonidest üle saad ja natuke järele mõtled, taipad isegi, et see oli paratamatu. Kui ma vähegi õigesti aru sain, mõistad sa suurepäraselt, kui halvasti oled ette valmistatud valdustevahelises mängus kaasa mängima. Et see kohe ära öelda – ma pakun sulle võimalust ellu jääda ja mõistlikul

viisil edasi elada. Mängust välja sa enam ei saa. Luba, et ma olen aus – mul ei ole sind otseselt vaja. Heldi sinust vaevalt koolitada annab, palgasõduriks oled sa pehmelt öeldes mitte parim valik ja kokka või aednikku... no saad ise aru. Aga küll me sulle midagi leiame.”

Oldi võttis lonksu kohvi, hammustas isegi võileiva otsast, maitset tundmata, ent ei pidanud siis vastu ja puhkes naerma. Mees ekraanil vahtis teda natuke hämmeldunult ja lõbustatult.

„See...” Oldi võttis veel lonksu kohvi. „Kas see on su rohtudest? Ma tahaks su väga pikalt perse saata. Ma tahaks avaldada poliitiliselt äärmiselt ebakorrektsel arvamust sinu ja su geneetilise pärandi kohta. Samas saan ma aru, et tegelikult peaksin tänulik olema, et veel elus olen ja sa hoopis teist tooni ei kasuta. Kui sa oma tööd vähegi korralikult tegid, siis tead, et selles situatsioonis ei ole minu jaoks midagi uut – tuleb järjekordne sitapea, kes teeb ettepaneku, millest ei saa keelduda.”

„Saab keelduda. Söö kõht täis ja mine koju. Türa mul sind tarvis on! Mõtle järele, küsi naise käest ka, ja kui huvitatud oled, tule tagasi. Võid Nataša ka kaasa võtta. Ma selgitan, kuidas mina maailma näen ja arutame, mida mul teile pakkuda võiks olla. Ma ei ole ei luureteenistus ega hoidjad, ma ei ole seotud ei Simi ega kellegi teisega. Ma arvan, et elu, üldse kõik siin Maal võib ja peab muutuma. Muutub niikuinii millalgi. Mul ei ole eelarvamusi, mul ei ole vaja teha lolle katseid, sest ma tean ja olen midagi palju rohkemat.” Mees ekraanil muigas. „Kes ennast ikka kiidab, kui mitte ise, eks ole. Söö nüüd kõht täis ja mu mehed viskavad su koju ära. Nad salvestasid su moblasse mu numbri, nii et võta ühendust. Kui tahad. Minu arvates ei jää sul muud üle, aga katsu hinnata, et annan sulle vähemalt mingisugusegi valikuvõimaluse. Head isu ja head päeva.”

Tund aega hiljem oli Oldi kodus. Või Nataša juures, aga ta avastas, et talle meeldib mõelda sellest majast kui kodust.

Ta rääkis Natašale kõigest. Poiss oli end märjaks teinud ja Oldi vahetas lapid. Titt hakkas ta rinnakarvades sobrama ja häälitsetes pettunult, kui Oldi ta sülle võttis. Mees hakkas naerma ja poetas poja Nataša sülle tagasi.

„Tead, kui ma peaksin oma seiklustest raamatu kirjutama, siis sobiks
süa kohta suur kiri: „Esimese osa lõpp”.”

Sarjas „Sündmuste horisont” seni ilmunud:

1. Isaac Asimov „Teraskoopad” („The Caves of Steel”)
2. Stephen King „Udu” („Mist”)
3. Bruce Sterling „Skismaatriks +” („Schismatrix +”)
4. Siim Veskimees „Taevatagune suurem ilm”
5. Roger Zelazny „Teemärgid” („Roadmarks”)
6. George R. Martin & Lisa Tuttle „Windhaven”
7. Barry Hughart „Linnusild” („Bridge of Birds”)
8. Tim Powers „Anubise väravad”
(„The Anubis Gates”)
9. Marion Zimmer Bradley „Tormikuninganna”
(„Stormqueen!”)
10. Marion Andra „Algolagnia”
11. Roger Zelazny „Hukatuse kaardid”
(„Trumps of Doom”)
12. Isaac Asimov „Alasti päike” („Naked Sun”)
13. Arthur C. Clarke „Kauge Maa laulud”
(„The Songs of Distant Earth”)
14. Charles Stross „Accelerando”
15. Michael Crichton „13. sõdalane” („13th Warrior”)
16. Roger Zelazny „Amberi veri” („Blood of Amber”)
17. Vernor Vinge „Leek sügaviku kohal” („A Fire Upon the Deep”)
18. Siim Veskimees „Sümfoonia katkenud keelele”
19. Isaac Asimov „Koidu robotid” („The Robots of Dawn”)

20. Norman Spinrad „Torgi Jack Barronit“ („Bug Jack Barron“)
21. Kirill Jeskov „Viimane sõrmusekandja“ („Poslednii koltsenosets“)
22. Jerry Pournelle „Falkenbergi leegion“ („Falkenberg’s Legion“)
23. Roger Zelazny „Kaose märk“ („Sign of Chaos“)
24. Michael Crichton „Järgmiseks“ („Next“)
25. Isaac Asimov „Robotid ja impeerium“ („Robots and Empire“)
26. Tiit Tarlap „Tuleriitade öö“
27. Siim Veskimees „Ennesõjaaegne kullakarva. Kuu Ordu 2061. aasta sõja esimene raamat“
28. Roger Zelazny „Varjude rüütel“ („Knight of Shadows“)
29. Vernor Vinge „Sügavik taevas“ („Deepness in the Sky“)
30. Siim Veskimees „Lahkulöömislahingud. Kuu Ordu 2061. aasta sõja teine raamat“
31. Arkadi & Boriss Strugatski „Hääbuv linn“ („Град обреченный“)
32. Roger Zelazny „Kaose prints“ („Prince of Chaos“)
33. Siim Veskimees „Lõputu juuni“
34. Veiko Belials „Kogu maailma valgus“
35. John Scalzi „Vanamehe sõda“ („Old Man’s War“)
36. Tiit Tarlap „Haldjatants“
37. Lew R. Berg „Üle piiri. Palgsõdur Willardi seiklused“